

~~BIBLIOTECA UNIVERSITARIA
GRANADA~~

Sala: A
Estante: 5
Número: 454

BIBLIOTECA HOSPITAL REAL
GRANADA

Sala: A
Estante: 4
Número: 411

DE CVLTV,
VENERATIONE
INTERCESSIONE, INVOCATIONE, MERITIS, FESTIVITATIBVS, RELIQVIVS, ET
miraculis Sanctorum.

Catholica Assertio

IN QVINQVE CLASSES DISTRIBUTA, quibus ratione, auctoritate & facto, sanctorum Ecclesiae patrum, qui nos mille annis praecesserunt, doctrina expenditur,

In Hagiographos;

F. THOMAE BEA. KEMIS PARISIENSIS, Carmelita Monachensis auctore.

APERUIT ANTICHRISTVS OS VMM IN blasphemiam, sed et nomen eius, & tabernaculum eius, & in eos qui in caelis habitant.

Apo. ul. 13.

PARISIIS,
Apud Sebastianum Niuellium sub Ciconiis, via Iacobea.

1566.

Prima Classis Validissimis argumentis rationes
Hagiomachorum eludit, immo eos suis ipsorum
mediis confundit, & huius libri statum rationi-
bus apertissimis confirmat. fol. 1.

Secunda complectitur varia ex vetere testamen-
to testimonia: quibus Sanctorum Cultus, inter-
cessio, cognitio, inuocatio, & merita, reliquiarū
quoque virtus & honor astruitur. fol. 17. pag. 2.

Tertia idem cōfirmat ex nouo testamento. fo. 27.

Quarta ab ipso Christo Iesu ad usque Gregoriū
primum Pontificem Romanum centū & quin-
que annorum verba & scripta idem compro-
bat. recenset: adiecit: aduocorum, librorum, &
capitulum annotationibus. fol. 32.

Quinta inculca quæ annos mille contige-
rit, enarra. quibus Theop. huius libri diuicide
offertur. fol. 103. pag. 2.

Omnia supputatione annorum, quibus aut à
mundo condito, & ante Christum, aut à
Christo passo prolata sunt illustrata.

Reuerendiss. in Christo patri &
DOMINO DO-

MINO NICOLAO

PELV AEO ARCHIEPISCOPO

Senonensi meritis. F. Thomas

Beauxamis Carmelita salutem

& felicitatem D.

I qui forte Hagiomastigarum impu-
dentiam examinant, antistes doctis-
sime, Gigantomachiam sibi ob oculos
statuere videbuntur. qua

Tentaucere (nefas) olim detrude-
re mundo

Sidera, captiuque Iouis transfare Gigantes.

Imperium, & victo leges imponere calo.

Si quidem ut illi montes moribus,

Ter sunt conati componere Pelio Ossam,

Scilicet atque Ossæ frons ad os imponere O-

lympum: Ut cum quisque pararet

Inicere Anguipedum priuo brachia calo:

Eodem quoque impetu Hagiomachi

Id est imitates facta virorum Gigantum terra genitorū.

Et quicquid ad eos impudenter impo-

Tumultibus sacrilegia, & homicidiis quibus tadem

superos è celo deturbarent, addiderunt. sed cum in

calum sperere ac diua virginis, sanctorumque celi-

colūm, laudi, memoria, & honori derogare sa-

tagunt, qua iam emiserant opprobria in sinu

ipsorum caput & faciem redundant, non mirus

quam suis olim motibus Gigantes sepulti finguntur.

Hagioma-
chi Gigan-
conatus se-
quuntur.

Vergil. in
Æneida.

Verg. lib. 1.
Georg.

Ouid. lib. 1.
Met. lib. 1.

Homerus in
Batrachio-
myomachia.

Spuere in ca- lum.

Facta Ha- giomachorū.

Iuuenalis. Satyra, 1.

Hagioma- chū Dionysio tyranno pe- iores.

Aelianus lib. 1. de varia hist.

Eubulū. Idem lib. 9.

Nullus ob maleficium melior.

Nimirum hoc sibi laudi ducunt, famamque cele- briorem pariturum arbitrantur, si ut quidam olim in Dianæ templum igne immisso, templa spoliauerint, sanctorum imagines euerterint, sepulcra conspurca- rint & fœdarint, reliquias disperserint, libros & eo- rum monumenta concremarint, & in ipsorum pie- tatem ore pleno debacchati fuerint: quasi suos hoc ex- citent consilio.

Aude aliquid breuibus Gyaris, & carcere dignū,
Si vis esse aliquid, probitas laudatur & alget,
Criminibus debent, hortos pratoria, mensas,
Argentū vetus, & stātem extra pocula caprum.

Quasi vero & Ecclesia Patrimonia, redditus, fundos, vasa aurea, & argentea, gregesque ipso: & pasto- res hoc astu sibi vendicare possunt, si sanctorum me- moriam expunxerint. At neque Dionysius Tyran- nus, licet Syracusarū terra & delubra inuasit, pecunias abstulerit, statuam Iouis vestit u & omni- bus ornamentis quæ octoginta auri talentis estimab- antur spoliarit, Apollinis aureos crimes abraferit,

mensam etiam argentū inferri insserit: non desistit tandem ob extremam n. licitatem stipem ab homi- nibus cogendo, tympanaque pulsando & modulando vitam exrigere. Cuius est in pios homines improbi- tatem satis superque Eubulus fateatur, non proinde tamen meliorem eam famam nactum esse censet: ut & Carmina eius sonant quæ ad verbum referri vo- luimus.

,, At est grauibus & sanctis viris contumacior,
,, Et nullis assentatoribus cauillantibusque.
,, Prorsus irascitur: arbitratur vero.

,, Hos solos liberos, etiam si feruus sit,
,, Virorum optimus, edendis quotidie
,, Totis ceruicibus, & sterquiliniis prope.
Eodem sane modo Hagiomastyges sanctorū delubra reliquias, dicata ornamenta, honorem & veneratio- nem euerterunt, dissiparunt, spoliarunt & inuide- runt: etsi vero quasi in suum ius hæc omnia ut tro- phæa manciparint, nec ditiores tandem euadent, ne- que nomine meliores.

Valeret ima fummis
,, Mutare, & insignem attenuat deus.
,, Obscura promens: hinc apicem rapax
,, Fortuna stridore acuto
,, Sustulit, hic posuisse gaudet

Nitamur tamen & eos ad Pœnitentiam euocare, Pietas au- conemur ad Ecclesiæ septa reducere, animasque non- thoris. nullas dei opt. maximi beneficio lucrari liceat. Quis enim non totus mecum insidet, quis non auscultet & fauceat, ubi quæ dei, suorumque, quæ animarum, salutisque aterna sunt sectanda esse audiat? Nam. Cur hic lib. cum hæcenus Garetius ut Eucharistia sacrosancta conscriptus. mysterium discuteret, anti- um id patrum affecu- tus sit auctoritate, quod in, commentari- nitebatur eoque stilo mortuos viuorum precibus adiunari af- seruerit, satis michi superque satis fecisse videbatur qui re tot aduersariis partibus distorta, acceptam, commentatam, prophanatam, defœdatam non suo tantum, sed & omnium Catholica Ecclesia patrum testimonio confirmauerit. Cum enim ubi lis coram iudice statuitur, neutra partium credatur, sed anti- Sub iudice quissimi, probatissimi, & qui reuici non possunt, te- lis est. stes proponi debeant, omnem calumniam hæc arte

Horat. car. lib. 2.

conscrip- tus.

Sub iudice

Heret. 5. c.

procul & auertit, sibi que veritatem omnibus etiam oculatissimis censoribus vindicauit. Hoc enim est pur-
batices, nitidasque scaturigines inquirere, no tur-
bidas, & furtivas aquas potare, nos cisternas disti-
patas fodere. Nimirum sapiens ita nos admonet pa-
trum doctrina adherere, ut terminos quos illi posue-
runt, transgredi non liceat. Hoc sane etiam Sifiniy no-
uatianni consilium fuit, cum Theodosius Macedonia-
nos, Arrianos, Eunomianos, Eustachianos, Apolli-
naristas, Antropomorphitas, Nouatianos, ceterosq;
sui seculi hereticos permiscere, in se inuicem pugna-
tuos erigere & disputationibus veritatem elici, in-
uictas autem opiniones abiici vellet. Tum enim Si-
finnius ad Nectarium, vanas & sine disciplina qua-
stiones euitandas, que scandalum potius quam veri-
tatem pariant, siscitandum vero à singularum fa-
ctionum principibus, quidam de antiquis patribus
sentiant: num eos indices, num testes quibus tot in
partes agitata questio desiniatur, admittant. Si e-
nim eos qui decessiones hareses præcesserunt, audire
renuant: fateantur, in necesse est suam ipsorum
arrogantiam, ut qui electos viros & sanctos parui-
ducunt, quo securus sit fantasias pro dogmatibus
Ecclesiasticis intrudant. Hoc igitur ipso proprio satis
ore conuincuntur, & mendacij arguentur, quod veri-
tatis professores audire contemnent. Si vero primos
illos patres amplectantur, & verbis eorum aures ar-
rigant, futurum dicebat, ut & ipsi suis opinionibus
abiectis, vnius Ecclesia fidem susciperent. Pari quo-
que modo in Hagiomachos mihi agendum putari.
Nam cum diametro pugnemus, neque meum ipsius,
neque ego illorum admitti testimonium volo: sed eos
qui nos plus mille annis præcesserunt, qui primitiua

Prou. 22. d.

Nicap. l. 12.
cap. 15.

Et ist. tripar.
lib. 9. ca. 19.

Laudabile
Sifiniy noua-
tiani dictu.

Ecclesia decorarunt legēdos, & auscultādos, propono:
ut quid de sanctorum Cultu, inuocatione, interces-
sione, meritis, festiuitatibus, reliquiis & miraculis
censuerint, docuerint, scripserint, palam edicant, &
sanciant. Spero sane hoc diluendi, & comprobandi
modo Syrophantarum ora obstruere: & velint, no-
lint, eorum impudentiam excutere. Quid enim? Se-
quentur antiquo: illos Patres? Si id fecerint, ad Eccle-
siam reuertentur, & nobiscum D. Virginem Maria
omnesque sanctos venerabuntur, & orabunt. Homi-
nes fuisse, proinde nec audiendos esse contendent? Qua-
si vero Patriarcha, Prophetæ, Apostoli, martyres, im-
mo Christus ipse quem Pater è calo audiendum ad-
monuit, verus homo non fuerit. Ergo quia homines, ad-
atendendi non sunt? Quis vero Luther, Caluinus,
Besza, qui denique ceteri qui de Euangelio glori-
entur quod impugnat? Nonne homines? Nisi forsitan Lu-
therus se ab incubo demone conceptum esse ostendet,
& proinde se verū hominē esse inficietur. Nisi quo-
que omnes Hagiomachi se nihil quod humanum sit
sapere, sed omnes demonū impietates spirare fatean-
tur? unde nec se homines, sed cacodæmonas agnoscant.
Vellent utique illi aut flammis antiquorum patrum
monumenta deueneri, aut jactem que in suas sc.
militant deleri, hereticis dogmatibus commentari, ne
quas hinc machinas in furiosos illorum impetus de-
promeremus. Sic illi Harpyis omnibus fœdiores,
,, Magnis quatiunt clangoribus alas,
,, Diripiuntq; dapes, cōtactu quæ omnia fœdāt
,, Immundo: tum vox retrum dira inter odorē.
Verbu qppe dei, quo magis anima nostra recreatur &
pascitur, Ecclesia patrum doctrinā qua fœuemat, exci-
tatis tumultibus diripuerūt, & cōspurcarūt: ut eorū
* iiii

Heretici nō;
possunt pa-
tres antiquos
reuerere, nisi
staiim se mē-
dacijs fœcto-
res velint o-
stendant.
Homines au-
diendi.

Fontanus, et
Cochleus l.
de statu velō-
tione.

Perp. li. 3.
Aene Sen.

Ibidem. *fœtida, & inhumana vox sola personarum.*
 ,, Virgineivoluctum vultus, fœdissima ventris
 ,, Proluuias, vncęque manus, & pallida semper
 ,, Ora fame.

Tertullianus *Hagiomachi quoque et si virgineam puraque doctri-*
li. de ieiunio nam ostentent, ventres tamen ingluvie la-
in Physicos. qua ieiunia oderunt, vncę manus sunt quibus sacri-
legia & furtiva patrarunt, reliquias martyrum suo de-
core priuarunt: fame utique ipsa morte pallidiores,
ut qui & in sanguinem ferantur, nec eo satiari
queant.

Lucan^o li. 1. *Utque ferę tigres nunquam posuere furorę,*
libi Phar- *Quas nemore hyrcano matrum dum iustra*
sali. *sequeuntur.*
 ,, Altus caëtorum pavit cruor armentorum:
 ,, Sic & inhumanum solitis collābere ferrum,
 ,, Durat dira furi.

Veracitas. *Fameque ipsi depereunt, ut qui licet omnia depasce-*
Hagioma- *re, Ecclesię catholicę temporalia, immo quoque &*
chorum. *spiritualia de vorare possent: nec adhuc tamen his sa-*
turętur. Hinc igitur pavorum Ecclesię patrum mo-
numenta, aut abiciunt aut fœditer vitantur, ut non
nisi polluto verbo pasceantur, immo potius in famem
et horrem tanto erigantur, quo magis conspurcatus
ille cubus vobis appositus fuerit. At vero tu deus om-
nipotens eorum appetus, fraudes, & imposturas dis-
crimape, vosque sancti omnes, qui estis consortes super-
norum civium, vestris quęso apud deum precibus.

Verbum *Prohibete minas, vos talem auertite casum,*
pollutum. *Vos placidi seruate pios.*
Divini an- *Et in uno quoque sacrę Ecclesię antistites, pastores, do-*
xilij implo-
ratio. *ratos, concionatores, ad hoc omnes laborent, proni*
certantibus æquora remis verrant: ut omnia ca-
tholicorum patrum scripta qua latuerunt in lucem
prodeant, quique hætenus Bibliothecis reponi con-
sueverunt conseruentur, publicentur, & in suo nitore
perseuerant. Nihil enim est quod hæreticos con-
vincat magis quam antiquitas, nihil quod ipsos ma-
gis detestescere faciat. experiar nunc sane enim quis
pudor apud eos remanserit. nunc etiam spiritum san-
ctum aspernentur, quo pleni locuti sunt sancti dei ho-
mines. & quidem meam non ego linguam
 ,, Tam fragilę cõmitto vadis, ne forte canenti,
 ,, Obruat exiguam violentior vnda loquelam.
 ,, Tangere pauca libet, tutas conabor, arenas:
 ,, Nec mihi sed antiquis Ecclesię luminibus credi po-
 stulo præmissa quidem brevi, eorum quę aduersum
 nos efferunt, refutatione, aciem ego triplicem, in Ha-
 giomachos instruo. Eorum enim qui suis eos testimo-
 niis obruturi sunt, alij ex antiquo, alij ex nouo tes-
 tamento, alij à primis Ecclesię Catholicę quingentis
 annis, & Græci & Latini prodeunt. Sequetur & mi-
 raculorum quorundam breuis enarratio, qua cultū,
 sanctarumque reliquiarum virtutē, diuorum inter-
 cessionem comprobemus. Omnia quidem quę ante
 mille annos contigerint. Hos autem ego authores se-
 legi, non quod ceteros qui quingentos primos annos
 secuti sunt, asperner: sed ut antiquissimum diuorum
 cultum, antiquissimis testibus confirmem. Spero tamē
 aliquando deo optimo maximo iuuante, thesin hanc
 quingentis, aut alijs mille annis subsequētib; pro-
 sequi. & de imaginibus crucisque signo idem facere,

Pet. 2.
Arator dia-
con. l. 2. in a-
cta Apost.

quo tandem etiam gratiora tentare valeamus. Cui vero magis quam tibi Antistes dignissime, hoc quaecumque est opusculum dedicare possim? Multa sane ad hoc me rationes impellunt, & prouocant. Nam cum Melduni verbi dei ministerium exegerim, praeter id quod viua voce mea fidei testimonium edidi, etiam & tibi Senonēsi Archiepiscopo quid mei scripti laboris deberi arbitratus sum. Cūq; in tua Diocesi carmelitarum in numerum, deo volente ascriptus sim, rationem sane quandam meorum studiorum habere debuisti. Sed & frequentes quas de hac questione cum Hagiomachis in tua diocesi inij disputationes, in hac tuo nomini dicantur, effecerunt. Reuerentia enim tua, & doctrina, necnon assidua in Gregem vigilia, huic nostro operi, vigorem, & decorem allatura sunt: maxime apud eos quibus prelati es. Hoc quoque quaecumque munusculo, tua dignissima paternitati, me tuumque Meldunem Carmelitā commendatum reddere, & obsequentissimum esse testari volui. Faxit, deus ut uberiora post viduae munusculum offerre tibi possimus. Haec interim, nōsque benigno vultu in tuorum numerum censere dignare.

E Carmelo Parisino, anno 1566. 4. Cal. Februat.

SANCTORVM ECCLESIAE PATRV

QVORVM TANDEM TESTI-
monia proferuntur Chronologia

Ex Veteri Testamento.

Anno ante Christum.	
	Dominus Deus.
1916	Abraham.
	Loth.
1792	Deus ad Isaac.
1731	Iacob.
1654	Ioseph.
1507	Moyſes.
1515	Elipham.
	Iob.
	Heliu.
1072	Dauid.
1032	Salomon,
	Ahia.
857	Helifaus.
722	Tobias.
	S. Raphael.
712	Iudith.
650	Iofias.
625	Baruch.
594	Azarias.
	Vir vestitus lineis apud Danielem.
520	Zacharias.

160

Iudas Machabæus.
Iesus filius Syrach.

Ex Nouo Testamento.

*Temporibus
Christi aut
statim post
Christum.*

Dominus noster Christus Iesus.

Angelus Gabriel.

Elisabeth.

S. Maria Mater Dei.

S. Paulus Apostolus.

S. Lucas.

Mulier quæ sanguinis fluxum patiebatur.

S. Ioannes Euangelista.

Turbæ Iudæorum.

*Antiquorum Ecclesia Patrum à Christo
Passo Chronologia.*

*Anno
Domini.*

S. Simon Zelotes.

S. Iacobus frater Domini.

S. Petrus Apostolorum Coryphæus.

S. Martialis Christi discipulus.

S. Abdias.

S. Hermas.

S. Hierotheus.

90

100

S. Dionysius Areopagita.

110

S. Clémentis Papa & Martyr.

10

S. Linus Papa & Martyr.

112

S. Aurelianus.

147

S. Pius.

184

S. Ireneus.

200

Tertullianus Afer.

Clemens Alexandrinus.

220

S. Hippolytus Episcopus & Martyr.

S. Potamiana Martyr.

230

S. Origenes Adamantius.

242

S. Fabianus Martyr.

S. Margareta.

250

S. Iustina.

255

S. Cornelius P. & Martyr.

260

S. Cyprianus.

S. Methodius.

300

Arnobius Presbyter.

316

Constantinus magnus.

320

S. Antonius magnus Abbas.

324

Concilium Gangrense.

330

Concilium Carthaginense.

332

S. Asterius Amazeæ Episcopus.

334

S. Eusebius Pamphili Cæsariensis.

346

S. Dorotheus Martyr.

350

S. Athanasius Alexandrinus.

*Anno
Domini.*

S. Ioannes Clymacus.

360

S. Macarius Ægyptius.

363

Petrus Alexandrinus.

366

S. Hilarius Pictauiensis.

370

S. Apollo Afer.

371

S. Optatus Mileuitanus.

373

S. Felix papa & martyr.

374

S. Basilius.

378

S. Cyrillus Ierosolymitanus.

380

S. Gregorius Nyssenus.

S. Gregorius Nazianzenus.

S. Maria Ægyptiaca.

S. Amphylochius.

381 S. Prudentius.
 382 S. Onuphrius.
 S. Paphnucius.
 S. Maximus Martyr.
 S. Effrem.
 390 S. Palladius.
 S. Agapetus Ascetes.
 S. Ambrosius Mediolanensis.
 S. Ioannes Damascenus.
 396 Gregorius Presbyter Græcus.
 400 S. Hefychius.
 S. Julia Virgo.
 404 Concilium Carthaginense quintum.
 S. Ioannes Ierosolymitanus Carmelita.
 S. Nectarius Constantinopolitanus.
 406 Claudianus Poëta.
 409 S. Hieronymus.
 S. Paula & Eustochium.
 410 S. Chromatius & Helyodorus.
 413 S. Epiphanius.
 414 I. Ioannes Chrysofomus.
 417 Gallus.
 418 Seuerus Sulpitius.
 420 S. Maximus Taurinensis.
 425 S. Augustinus.
 426 S. Pontius Paulinus Nolanus.
 427 Paulinus Mediolanensis.
 428 Sedulius Episcopus.
 429 Abbas Isaac.
 430 S. Articus Constantinopolitanus.
 434 Ioannes Cassianus.

437

Anno
Domini.

438

439

440

441

446

450

451

454

455

456

480

490

500

520

530

570

Mercurius Sofomenus.

S. Cyrillus Alexandrinus.

Ruffinus Aquileiensis.

Socrates Scholasticus.

S. Eucherius Lugdunensis.

S. Primasius Iustinopolitanus.

S. Leo.

S. Iacobus Edeffenus.

S. Sophronius.

S. Iacobus Ascetes.

Theodoretus Cyensis.

Georgius Alexandrinus.

Procopius Gazeus sophistes.

Petrus Chryfologus.

S. Vigilus Tridentinus.

S. Prosper Aquitanicus.

S. Victor Vticensis.

S. Fulgentius Ruspensis.

Arcadius Cypro.

Vincentius Lirinensis.

Procopius Cæsariensis

Euagrius prætor.

Theodorus anagnosta.

Theodorus Antistes Studiensis.

Theodorus Episcopus Pentapoleos.

S. Paulus Neapolitanus.

S. Benedictus Abbas.

S. Gregorius Papa.

INGENVO ET CA- tholico Lectori.

Orte mirabere, Christiane lector, cur
succinctam hanc pro sanctorum cultu
& suffragiis assertionē, quinque clas-
sibus distribuerim: ego vero qua ratio-
ne ut id facerem adductus sim, breui-
bus te commonitum volo. Cum igitur omnis nostra
probatio aut rationi, aut authoritati, aut factō innita-
tur: primam classem rationi deputavi, qua scilicet ar-
gumenta Hagiomachorum refellere, nostra quoque in
medium proferre volui, quo tandem velut erectis a-
simis.

quantum clamore iuuatur

Elæus sonipes, quamuis iam carcere clauso Lucanus 22
Immineat foribus, pronusque repagula laxet. libi. de 25
Tanto paratiores, & ad audiendos Catholicae Eccle- bello Phari- 25
siae patres avidiores in vastum scripturarum campū salico. 25
deducerem. Istequam ergo ratione quā volui, primā
discussitres tandem classem authoritati ceu patrum te-
simoniis assignavi. Nimirum temporum ratio: ha-
bita, cum eorum alij sub veteri instrumentō vive-
rint, alij Christo fuerint contemporanei, & amque di-
cti nouo testamento contineantur, alij rursus qui Chri-
stum secuti, pias & Ecclesia perutiles lucubrationes
ediderint: secunda classem patres veteris testamēti,
tertia eos quorum testimonia nouo panduntur, quar-
ta eos qui Christum secuti, nos mille plus annis pra-

* *

cefferunt complectitur. Et ne qua confirmationis via huic opusculo deesset, quintam classem addidimus, qua miraculis velut apertissimis factis, statum ceu thesauri nostrae elucubrationis concluderemus, Quanti id nobis fuerit laboris, potes apud te ipsum ingenuè perpendere: quanta tibi sit utilitatis, plenius agnosces. Habet enim catholicus quibus se in Hagimachos tueatur: habet Hagimachus quibus lectis, & mente docili examinatis, respiciat: Habet concionator fidelis quibus frequentes diebus sanctorum festis exprimat homilias, rationes scilicet, sacrarum scripturarum testimonia, antiquorum Ecclesiae patrum decreta, & miracula: qui ubi temperare nouerit, doctissimas ad populum conciones habiturus est. Habet lector unde doceatur, & unde deleatur. Narratio quippe miraculorum tantam adferat delectationem, quantam priores quinque classes doctrinam. Hoc igitur utere Catholice lector, & tandem, in omnia quae per quadragesimum leguntur Euangelia Tabulas, quibus triplici methodo Ecclesiastes rex sanctissimorum Ecclesiae patrum fontibus conciones erigat, Deo optimo maximo ceptis fauente accipies. Vale.

Index Rerum Insigni- VM, QVAE IN HOC

OPERE CONTINENTVR, CUIVS

A primam paginam: B verò secundam indicat.

A

A B eo quod discipuli pro focu Petri rogauerunt conuincitur sanctorum intercessio.	59. b	
Adolefcens obsessus à dæmone sanatur.	112. a	
Adorare & venerari differunt.	64. b	
Adoratio & inuocatio multiplex.	10. b	
AEgyptiaca ad D. Virginem oratio.	43. b. eiusdem ad D. Virginem gratiarum actio.	ibi.
Agnetis S. apparitio.	108. b	
Altaria dedicanda conditis in eis martyrum reliquiis.	62. a	
Angeli nostri sunt custodes.	22. b	
Angelorum oratio.	21. b	
Angelus cur noluit adorari.	81. a	
Anima an redire possit.	83. a	
Apostoli omnes ad exequias D. Virginis conuenerunt.	36. b	
Apostolorum festiuitates obseruandæ.	37. a	
Apostolorum umbra multi curabantur.	30. a	
Aquilinus febricitas, deportatus in ecclesiam S. Michælis, sanatur.	108. a	
Ara in honorem S. Stephani.	34. a	
Arriani dæmonibus peiores.	61. a	
Arriani impij in martyrum corpora.	47. b	
Assumptio S. Mariæ.	68. a	
Aurelij prudentij hymni. 75. & sequen.		
Authoris oratio ad D. Virginem Mariam, Angelos, Prophetas, Patriarchas, D. Ioan. Baptistam, Apostolos, Martyres, &c.	121. b	

I N D E X.

Babylæ martyris virtus.	71.a
Basilica in nomine S. Ioannis.	34.a
Beatitudinis descriptio decet sanctos in cælo audiri.	35.b
Belluæ reliquias honorarunt.	54.b
Benedictio contactu reliquiarum.	51.b
Beneficia sanctorum agnoscenda.	52.b
Beneficia præstantur in sepulcro S. Onuphrij.	55.b
Blasphemia sequitur Hagiomachorum axioma.	16.b

C

C Æcus contactu loculi S. Sifinnij & Alexãdri visum recuperat.	110.b
Cæcus cæno fontis illitus illuminatur.	119.b
Calculo laborans sanatur.	113.b
Calvinus deos plures non facit.	8.a
Capula S. Matthæi in mare iactata ad littus defertur.	106.b
Capulæ sancti alicuius aspectus.	74.a
Capula S. Euphemie in aspectum populi ostensa.	45.a
Carmelitæ se titulo D. Virginis, &c. 89.b. sacellum anno 83. incarnationis, &c.	90.a
Capula amissa recuperatur.	112.b
Causæ catholicorum & hæreticorum iudicium committitur sacro corpore Eufemie marty.	124.a
Charitas in cælo quam in terra perfectior.	89.a
Charitas cum in sanctis sit eorum in nos pium affectum & suffragia infert.	35.a
Charitas sanctorum.	41.b
Charitas S. in nos.	82.a
Charitas sanctorum facit vt ij curam nostræ salutis gerant.	39.b
Christiani cur memorias martyrum deuote celebrent.	80.b
Christiani licet sanctos venerentur non tamen Christum relinquunt.	45.a

I N D E X.

Christus mediator per naturam & per redemptionem.	31.b
Christus noster & sanctorum est mediator.	12.a
Cineres martyrum sancti.	76.b
Clausus Christi in honore.	60.a
Claudus panni sepulchralis S. Ioan. Chrysofomi attractu sanatur.	117.a
Cognitio Dei & sanctorum quomodo differant.	17.a
Cognitio sanctorum maxima.	99.b. probatur.
	95.b
Collatio regis terreni cum sanctis.	7.a.b
Comestiones & ebrietates illicitæ.	79.b. 80.a
Conductus corporis S. Mariæ virginis.	104.b.
	105.a
Coniunctio indiuidua sanctorum cum Deo & nobis, & car.	36.a
Constantia, Constantini filia infirma ad tumulum S. Agnetis sanatur, ac conuertitur.	108. 109
Constantius Copronymus maluit Venerem adorare quam D. Virginem Mariam & sanctos.	2.a
Constantinus obseruauit festiuitates sanctorum.	45.b
Conuentus ad solemnia martyrum.	97.a
Constantij Copronymi in sanctos impietas.	2.a
Conuentus ad sepulcra martyrum.	96.b
Conuentus matutinus ad ecclesias martyrum.	77.a
Conuentus ad loca sanctorum.	74.a
Conuersatione sanctorum viuificamur.	47.b
Corpora sanctorum templa Dei sunt.	78. a. honoranda
	ibid. b. 86. b
Corpora sanctorum qui contingit non est immundus.	78. b
Corpora sanctorum arma Dei.	73. b
Corpora sanctorum sunt honoranda.	36. b
Corpora sanctorum in mare iactata, natarunt.	118. b
Corpora capsæ argentea conduntur.	34. a
Corpora sanctorum nobiliora arca.	4. a
Corporibus sanctorum vrbes illustres sunt.	70. a

I N D E X.

Corporis vnius membrorum sympathia.	32.a.b
Corpus S. Pelagiæ auro & gemmis conditum.	95.b
Corpus S. Petri honorificè sepultum.	34.a
Cultus Dei & sanctorum differentia.	80.b
Cultus Patriæ soli Deo debetur.	81.a
Curatio virtus in sanctis varia.	8.b

D

D amnatus pro suis orat.	27.b
Dæmon torquetur à martyribus.	110.b
Dæmon conuincit ob præsentiam reliquiarum S. Babylæ.	90.b
Dæmones rugiunt apud reliquias sanctorum.	115.b
Dæmones rugiunt ad sepulcra S. Gerasij & Protha.	112.a
Dæmones per S. reliquia abiguntur.	78.b
Dæmones terrentur sepulcris martyrum.	73.b
Dæmoniâcus lauatur episcopi precibus.	112.b
Dæmoniâcus fatetur potentiam S. Matthæi.	106.b
Deos adire & martyres differant.	97.a
Denotio ad sepulcra martyrum.	77.a
Deū qui placat etiâ eius amicos propitios habeat.	39.a
Deus corpora sanctorum honorauit.	21.a
Deus Idolum non fecit.	8.b
Diem mortis sanctorum cur celebremus.	39.b
Dignitas martyrum non est infamanda.	44.b
Diligere debemus astatutum.	12.b
Dilectionis Christi insignia sunt passio & oratio.	12.b
Dilectio Sanctorum tendit ad reductionem errantium.	89.a
Disputatio cum Hagiomacho.	8.a
D. Maria sine peccato originali.	91.b
Dona & vota facta sanctis.	27.a

E

E cclēsia in honorem Sancti Pauli Constantinopolitani.	91.b
Ecclēsia sanctorum.	38.b

I N D E X.

Elipham ad sanctos nos conuerti debere docuit.	21.a
Ecclēsiasticum responsorium.	85.a
Epigramma in Iacobum magistrum equitum.	62.b
Eufemiæ templum.	102.a
Eulogium in sanctos.	76.b

F

F esta martyrum duplicia.	54.a
Festiuitates sanctorum celebrandæ.	42.b. 53.b.
	102.b
Fide magna S. sunt grandi.	72.a
Fideles lectulum, carcerem, terram sanguine martyrum aspersam osculantur.	76.a
Fiducia in sanctis.	34.a
Figmentum Manichæum penes animam cum migrat à corpore.	80.b
Fistula curatur.	113.b
Felix sanctus apparuit olim.	82.a
Frater defunctus orat in cælo pro fratre hic viuente.	48.a

G

G Alliæ non sunt derelictæ habentes Martinum.	75.a
Gesta marty. olim à subdiaconibus collecta.	41.a
Gloria & gratia in vno collecto, illud nobilius reddunt.	6.b
Gratia & merita sanctorum morte non minuuntur.	73.a
Gratia S. reliquiarum.	96.b
Gregorius S. Mariam affatur.	52.b

H

H agiomachi Deum Idololatriam præcepisse contendunt. 5.6. a. quo nos præcipitare admittantur.	ibidem
Hagiomachi principum linteamina, ac libellum supplicem oblaturi osculantur.	4 b
Hagiomachi dæmonibus peiores. 1. a. suos habent	** iiiij

INDEX.

martyres. 3. a suo se gladio perimunt	10. a animæ corruptionem asserunt	10. a Arrianis & Iudæis peiores	
	67. a	67. b sanctos respuunt.	64. b
Hagiomachi Deo leges imponunt.	65. a. charitate desituuntur.		67. a
Hagiomachorum quæ blasphemix sequantur rationem.	9. b. contradictio.		13. a
Hagiomachorum ambitio	2. b. obiectio prima quot sanctorum &c.	3. b. blasphemia.	6. a. b. 9. b. argutia ac infidia
	9. a. b. in reliquijs obiectio		64. a
Hagiomachi Sanctos respuunt vt soli adorentur.			64. b
Hæmorrhoida contactu vestis S. Martini sanatur.			111. a
Hæretici S. Martyres spernunt.			38. b
Hæretic. S. abiciunt quia eorum dominum oderunt.			80. a
Hæretici vt ipsi adorentur respuunt sanctos.			66. a
Hæreticus Hagiomachus excommunicandus.			63. a
Helisæi ossa celsitant mortuum.			103. b
Helisæi corpus sanctum fuit.			3. b
Hieremiæ beneficio Aegypti liberantur &c.			104. a
Hilarionis S. corpus post decem menses integrum & fragrans.			109. b
Hominum quot species ad 40. Martyres. recurrebant.			50. a
Homo mortalis nouit cordis abstrusa.			15. b
Honor & contractus reliquiarum			54. a
Honor reliquiarum.			72. a. 94. b
Honor debetur locis in quibus sancti conuersati sunt.			67. b
Honor subalternus vniuersum non tollit & summum.			5. b
Honor sanctorum redundat in deum.			49. b
Honorare, & adorare differunt.			68. b
Honorem subalternum deus præcepit.			5. b
Hymni.			75. 87. 88.

I

INDEX.

Jacob sanctorum inuocationem præmonstrauit.		19. a
Idolum quid sit.		8. b
Ignis extinguitur apparente S. Mattheo.		106. a
Imago S. Symeoni erecta, &c.		101. a
Imperatores supplicat ad sepulcrum S. Petri.		86. b
Impietas Gentilium in reliquijs S. Ioannis Baptistæ.		90. a
Impietas in S. delubra.		43. a
Incendium tempore Gennadij Imperatoris.		93. a
Infidelis baptisma suscipit.		113. b
Innocentes martyres S. pro nobis intercedunt.		43. a
Intercessio sanctorum & cura de nobis.		60. b
Intercessio summa & dependens, quid.		14. a
S. Ioannis Baptistæ capitis translatio.		91. b
Inuentio reliquiarum 40. martyrum.		92. a
Inuocatio alia in auxilium, alia in testimonium, alia in patrocinium.		11. a
Inuocatio Sanctorum probatur. 18. 19. & sequent.		10. b
Inuocatio non omnis dat inuocato omnipotentiam.		11. a
Inuocatio duplex.		97. b
Inuocatio sanctorum.		27. b
Iudæi quomodo sperabant in mose defuncto.		105. a
Iudæi suum peccatum agnoscunt.		105. a
Iudæis corpus B. mariæ rapere tentantibus manus ab vlnis rescinduntur.		54. a
Iustinæ oratio ad D. Virginem mariam.		

L

Laurentij martyris intercessio.		85. a
Lanius cæcus contactu sibræ martyrum visum recipit.		115. a
Leoni cælitus imperium promissum.		119. a
Leo in fontem mirificum incidit.		118. b
Luminarium & oblationum vsus.		37. b

M

INDEX.

Mamantem auxiliarium qui peregrini habuerunt. &c.	
50. a. b	
Margaretæ virginis moriturę oratio.	42. a
Maria virgo cur mulier dicatur.	17. b
Maria virgo portus est pœnitentium.	57. a
Mariæ virginis & Euæ collatio.	38. a
Mariæ virginis encomia & tituli.	33. b
Mariam virginem omnes deprecantur.	46. a
Martyres. 40. turres sunt in aduersarios.	49. b
Martyres obsecrandi sunt.	59. b
Martyres deos esse nemo putat.	64. a
Martyres patroni sunt mundi.	75. a. b
Martyres sunt turres, columnæ. 72. a. à deo exaudiuntur.	72. a
Martyres quomodo nobis adfunt.	81. a
Martyres non sunt facti dii.	92. b
Martyrium diui Petri & Pauli Romam decorauit.	38. b
Martyribus cur quis inuidet.	61. a
Martyribus cedunt demones.	60. b
Martyrologij conscribendi occasio.	67. b
Mediator per naturam & per meritum Christus.	14. a
Mediator variè sumitur.	13. b
Memoria mariæ in missa & omnium sanctorum.	49. a
sanctorum æterna.	ibid. b
Memoria sanctorum Innocentium in Ecclesia semper obseruata.	40. a
Memoria S. Petri & Pauli cum deuotione celebrata.	93. b
Memoria sanctorum. 66. b. in missa. 33. 36. 94. 39. b	
Memoriæ S. honorandæ.	102. a
Merita sanctorum viuis communicantur.	33. a
Mesdeus rex conuertitur ad fidem Christi.	106. b
Miracula sanctorum 73. a. fiunt ad sepulcra martyrum. 100. a. ad reliquias sanctorum. 87. b. attactu sudarij. S. Symeonis 101. b. S. Martia. 37. b. ad S. Geru-	

INDEX.

si & Prothasij sepulcra.	67. a
Misericordia à D. virginem expetitur.	57. a
Missæ in memoriam alicuius sancti. 55. a. super reliquias S. Petri & Pauli. 65. b. in malignos spiritus.	111. b
Monachus attactu S. Eusebii restituitur.	115. b
Mortui quomodo scire possunt quæ hic aguntur.	83. a
Mortui viuis patiocinantur.	69. a
Mortui quæ scire putantur 82. b. non negligunt viuentem.	ibid.
Moses mediator.	13. b
Moses intercessor fuit non redemptor.	14. a
Mulier cæca visum recuperat.	113. a

N

N Azarij. S. martyris corpus longo tempore post eius passionem repertum velut recentem mortuum.	110. a
Nemo frustra orat si iustum petierit.	57. b
Nundinationes illicitæ in locis, in quibus martyres conluntur.	513. b

O

Occasio construendi templi D. Virginem mariæ.	118. a
Orant sancti pro nobis.	39. a
Orare pro aliis possumus & debemus &c.	11. b
Orationes sanctorum quando nos iuuant.	69. b
Orationes sanctorum nemo nisi superbus respuit.	36. b
Orationibus martyrum propiciatur deus.	82. a
Orationis definitio.	9. b
Oratio iusti Deo placet.	22. a
Oratio S. Aureliani ad D. Virginem.	38. a
Oratio S. Iob 40. a S. potaminæ. ib. b. S. mariæ Aegyptiacæ. 43. b S. Basilij magni episcopi. 49. b Gregorij Nysseni ad S. Theodorum. 52. a Nazanzeni ad S. Athanasium. 53. a ad S. Gorgoniam. ibidem. Iustine ad D. Virginem 54. a S. Ephrem ad S. martyres. 56. a eiusdem ad Dei matrem. ibidem b & 57. 58.	

I N D E X.

S. Agapeti anachoretæ ad S. Eufro-niam. 59. a. S. Ne-
 ctarij ad S. Theodorum martyrem. 62. a. S. Ioannis
 Chryso-stomi ad D. Virginem Mariam. 72. b. 73. a. S.
 Iuliæ ad S. Eufraxiam. 79. b. S. Augustini. 84. 85. 86. S.
 Pontij Paulini. 87. 88. 116. a
 Origenes vniuersos sanctos deprecatur. 40. a
 Ossa D. Ioan. Baptistæ colliguntur. 90. b
 Ossa sanctorum dæmonas attrahunt & torquent. 71. a

P

Pacis integritas nos sanctis coniungit, &c. 35. b
 Panni virtus quo tegebatur corpus sancti Chryso-
 stomi. 98. b
 Paralyticus adolescens in martyrium S. Ioan. Baptistæ
 delatus, sanatur. 116. b
 Paulus Christum mediatorem per redemptionem intel-
 ligendum docet. 14. b
 Peregrinatio ad S. Stephani sacram ædem. 37. b
 Petro non præualet porta inferni. 60. b
 Plures orant pro nobis in cælo. 49. b
 Podagra & chiragra laborans attactu vrnæ S. Ioannis
 Chryso-st. sanatur. 117. b
 Podagrici sanantur per S. Stephanum. 114. a
 Pœnæ eos sequuntur qui sancti Matthæi honori inui-
 derunt. 116. a
 Pontij Paulini hymni. 87. & sequen. 116. a
 Preces sanctorum quando sunt proficua. 22. b
 Preces sanctorum magnæ virtutis sunt. 69. a
 Preces nostras audiunt sancti. 77. a
 Processio cum reliquiarum deprecatione. 91. b
 Prophetas non fuisse omnipotentes, ex eo quod abscon-
 dita nouerint. 16. a
 Prophetæ dicti sunt videntes. 15. a
 Puer defunctus excitatur super memoriam sancti Ste-
 phani. 114. a
 Puluis sanctorum martyr. pro munere. 51. b. Pretiosus.
 54. b

I N D E X.

Q

Quid petendum à sanctis. 52. b

R

Regum peregrinatio ad S. sepulcra. 71. a
 Reges supplicat ad sanctorum sepulcra. 70. a
 Reliquiarum sanctorum reseruatio. 4. b. asserua-
 tionem docuit Iacob. 19. b. & sequ. virtus confide-
 randa. 73. 74. a. Vis 98. b
 Reliquias sanctorum efferendas Moses testatur. 20. a
 Reliquiæ S. mænimen sunt ciuitati, &c. 102. a
 Reliquiæ S. olim vt communes erant. 93. a
 Reliquiæ S. omnibus organis sensuum adhibebantur.
 51. b. adorandæ 55. a martyrum si despuantur quid
 consequatur. 63. a. olim condebantur in altari con-
 secrando 87. a. S. Melitij. 91. b. D. Ioan. Bap. 96. a. ea-
 rundem apparitio. ibi. S. Timothæi, Andree & Lucæ
 Terentij, Aphricani, Laurentij & Agnetis marty.
 translata. 93. b. 94. a.
 Rex variè dicitur. 178. a

S

Sacra S. non sunt sacra deorum. 81. b
 Sacrificia infanda. 2. a
 Sacrificium corporis Christi non offerimus. 80. b
 Samaritanorum error resoluitur. 3. b
 Samuel an verè excitatus fuerit. 83. a
 Sancti in cælo charitate suos agnoscunt. 48. b
 Sancti norunt afflictiones nostras. 52. a. amici nostri
 sunt. ibidem
 Sancti semper appetunt nos illis vniri. 91. a
 Sancti quomodo honorandi, et quomodo Christus.
 45. a. 77. b. 79. a.
 Sancti non sunt Idola 8. b. 80. a. orant per Christum.
 14. b. audiunt orationes quæ sunt à viatoribus. 15. a
 Intima cordis pœnitentis norunt. 27. a. in pace sunt.

I N D E X.

35. b. nos non defituunt, ibid. non sunt dicendi mor-
tui. 36. a. 64. 65. semper presentes sunt. 66. a. sentiunt
viatorū merita. 39. a. sunt in nos munifici. 41. b. Deo
assimilantur in beneficentia. ibid. peccatoribus com-
patiuntur. 47. a. resciumt preces nostras. 53. b. sunt suf-
fragatores. 54. b. intercessores. 59. b. defensores. 60.
b. hominibus meliores. 64. a. presentes adfunt. 65. a.
honorandi. 68. a. tutelares. 70. b. Statim audiunt pre-
ces nostras. 75. b. quomodo sint Domini. 78. a. quo-
modo orant & impetrant. 83. a. quomodo miracula
faciant. 84. post vitam non deserunt nos. 99. b. norūt
nostras orationes. 92. b.
Sanctis detrahentes deo detrahunt. 74. b
Sanctis qui detrahunt, deo aduersantur. 5. a
Sanctis detrahentes, deo aduersantur. ibidem
Sanctis idem quod audire & videre. 86.
Sanctis nihil occultatur. 51. a
S. Simeonis vertex longo post eius mortem tempore
mansit incorruptus. 118. a
Sanctorum reliquias cur corpore cōtingamus. 6c. b
Sanctorum reseruatō non extinguit Dei cultum. 5. a
Sanctorum cognitio. 75. b
Sanctorum corpora dignè curanda. 38. a
Sanctos absentia rescire cordis secreta 4. rationibus
probat. 16. b
Sanctos esse omnibus hominibus honorabiliores. 6. b
Sanctos & eorum reliquias honorare aliud est & c. 62.
63. a
Sanctos in cœlo omnibus viatoribus esse perfectiores,
à definitione beatitudinis probatur. 7. a
Sanctos veneramur vt sint exoratores pro nobis.
88. b
Sanguis sanctorum ad Deum clamat. 48. a
Scientia sancti vbique. 65. a
Seduli episcopi hymni. 38. 89.
Semen mulieris quid. 18. a

S

I N D E X.

Sepulcra & reliquæ sanctorū ad quid conducant. 72. b
Sepulcra antiquorum Imperatorū nihil sunt respectu,
& c. 70. b
Sepulcrum martyris, monumentum est. 45. b
Sepulcrum cuiusdam hominis aliud sanctorū reliquæ.
51. a
Similitudo qua vrgetur reliquiarum veneratio. 4. b
Simonis & Iudæ Apostolorum peregrinationes. 34. b
Simulacra pedū, manū, oculorum affixa marty. 97. a. b
Spirituum reditus. 111. b
Statuæ S. erigendæ. 79. a
Suffragia & memoria sanctorum. 69. a. 95. b

T

Templa sanctorum erigenda. 78. b
Templum sanctorum aliud à templo Idolorū. 63. a
Theca martyrum preciosissima. 92. a
Theodori martyris corpus venerandū reseruat. 51. a
Theodorus martyr rogat à Deo vtilia pro nobis. 51. a
Theodosij reliquæ reuerendæ. 60. a
Terra collo appensa super quam reliquæ S. Thomæ
Apost. sanat dæmoniacum. 106
Terra appensa fugat dæmones. 111. a
Tituli sanctorum tituli. 50. a
Tumba S. Eufemiæ stillas medicas emittit. 118. b

V

Veneratio reliquiarum & sepulcrorum. 67. b
Venerationem sanctorum, cultum Dei confirma-
re, probatur. 5. a
Veste S. Stephani nonnulli operti sanantur. 105
Vestigia & stramina sanctorum honorantur. 74. b
Vigilantijs exprobratio, & c. 62. b
Vigiliæ martyrum. 66. a
Vigiliæ ad sanctorum sepulcra. 67. a

INDEX.

Vincula & catena Pauli beata.	71. b
Virgini Mariæ laus ab omni creatura offertur.	46. b
Virginis mariæ magna potestas.	119. b
Virgo maria iusserat se sepeliri in Gethsemani.	105. a
Virgo circumuenta magicis artibus orat S. mariam, & eripitur.	109. a
Virgo maria angelis omnibus honorabilior.	33. b
Virgo oleo benedicto peruncta à dæmone eripitur.	112. b
Virtus reliquiarum.	60. a
Virtus sanctorum.	97. b
Virtus sacrarum reliquiarum ex sacra scriptura expeditur.	4. a
Vis orationis sanctorum.	82. b
Vis precum quæ a viuis finis.	65. a
Visio Agnetis, Theclæ & S. Mariæ.	111. b
Vita nostra sanctorum precibus conformada est.	68. b
Vnde emergit quod sancti non orent pro nobis si non orant.	12. b
Vota ad tumulum D. Genesij martyris.	54. b
Votum per sanctorum præsidia.	62. b
Vovere, venire in martyrium & ædem sacram alicuius sancti.	59. a
Vrnæ argenteæ.	92. a

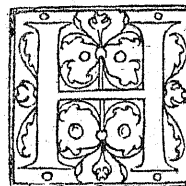
Z

Zachariæ Prophetæ corpus integrum repertum. 92. a

R

Classis prima complectitur
OCTO CAPITULA IN HAGIOMACHOS PRAEFATIONIS VICEM
 suppletia per F. Thomam Beaulxamis Carmelitam Lutetiae Baccalaureum.

Omnes ferè Hagiomachi ut Cultum demonum induerent sanctorum Venerationem reiecerunt.
 Cap. I.

Hagiomachi hoc ipso sathánico spiritu incalescere videntur, quod homines in cœlum admitti, æterna beatitudine donari, à deo Opt. Max. honorari, ab omni Ecclesia laudibus celebrari indoleant. Hoc quippe illud est, hinc illæ lachrymæ, illa conflictatio: quod Sathan tanquam fulgur è cœlo in abyssum cum suis præcipitatus sit, & ea qua priuatus est, homo felicitate resplendat, illo rudentibus inferni tradito & in æternum cruciando. Hagiomachi quoque quod à prima post naufragium tabula in contradictionum gurgites: ab Ecclesia electorum, in malignantium se cõtubernia deiecerunt: dum & fidem Ecclesie, & illius traditiones aspernantur, pessundant, conculcant, eos simul qui hanc nobis disciplinam sua do-

*Esai. 12.
 Luc. 10. e
 Luc. 15.
 2. Pet. 2. a*

*Hagiomachi demonibus peiores.
Grego. Nazanz. orat.
In Iulia.*

*Concilium
Gangrense
primum.*

*Ruffinus li.
1. hist. Ec-
clesiast. c. 28*

etrina, cōuersione, scriptis, sanguine, & morte inculperunt, posterisque ratam & indubiā reliquerūt, quibus possunt, machinis oppugnāt. Talis olim Iulianus Apostata qui quod Martyribus suum honorem inuidebat, sapissime ab eorum effundendo sanguine abstinuit. Videbat enim & eorum quantumlibet dispersos cineres colligi, Martyria posteritatis memoria referuari, laudes pandi, festiuitates annuas obseruari: proinde et si quidem sanguine Christianorum gauderet, quos tamen in fide solidiores suā perfidiā palam resistere videbat, malebat exilio mulctare, quam quouis supplicio perimere. Adeo Martyrum honorem, venerationem & cultum despuebat. Hoc sane ille & à Satana exhauserat, & è lacunis Eustathij hæretici qui in Gangrensi concilio damnatus est, deprompserat. Hic enim sanctorum Martyrum loca, Basilicas, & reliquias contemnere docuerat eosque qui illuc conuenissent reprehensione dignos assererebat. Hæc quoque impietatem ut è Christiano Ethnicus factus fuerat, ita ab Ethnicis Iulianus acceperat. Cui enim martyrum basilicæ, sepulcro, ossibus, & cineribus Gentiles pepercerunt, ubi dispergendi facultas adfuit? Immo apud Sebasten Palæstinæ sepulcrum Iohannis Baptistæ mente rabida & funestis manibus inuaserunt, ossa effuderunt, atque ea rursus collecta igni concremarunt, & sanctos cineres pulueri immixtos per agros & rura disseminarunt. Hoc olim quoque de Gentibus Da-

uid defleuerat, dicens: Polluerūt templum sanctum tuum, posuerunt morticina seruatorum tuorum escas volatilibus cæli, carnes sanctorum tuorum bestiis terræ. Videant Hagiomachi qui hac nostra misera tempestate tot delubra, aras, sepulcra, templaque euerterunt: tot calices, capsulas seu argentea feretra quibus sanctorum reliquiæ referuabantur, tot aurea vasa dilapidarunt: Martyrumque omnium memoriam radicibus euellere & nixi sunt, & in dies conantur, quosnam his in præclarè gestis æmuletur. Gentiles scilicet, Iulianumque Apostatam, immo addam Constantinū Copronymū Leonis Isauri filium impurissimū. Hic enim ut Suidas refert præter effrenatas libidines, demonū inuocationes, aliæque praua studia quibus sese exercuit, eo dementia & vecordia peruenit, ut sanctione reliquias sanctorum inuentas depui iuberet, intercessionem vero illorum, quasi nihil possent, petere prohiberet. Quin mortaliū omnium impurissimus præcipere est ausus, ne quis Mariæ intercessionem imploraret. Atqui venerem ille coluit, & victimas humanas ex aduerso vrbi Rom. sacrificans obtulit: ubi diuæ Mauræ templum fuit quod solo æquatum, & per cædes profanatum, Mauram deinde locum ipse appellauit: in quo noctu sacra facere & pueros mactare solitus fuit. Sic quicumque Christi martyres persecuti sunt, hoc utique ut & Christi religionem destruerent, & Dæmonum cultum inducerent. Iulianus enim male-

*Constantinus
Copronymus
in sanctos
impietas.*

*Suidas in
historiis.*

*Maluit Ve-
nerem &
demonia Co-
pronimus
adorare quæ
D. Mariam
& sanctos
venerari.
Infanda sa-
crificia.*

Nicephor. Callist. lib. 10. hist. Eccl. cap. 35. bat dæmonum spelca quam Martyrum adire sepulcra, & vt in Carris grauidas mulieres, & infantes dæmonibus mactare, quam supplicem orationem sanctis vt pro eo intercederent offerre. Et Hagiomachi quidem dum dei testibus inuident, num Diabolicam religionem asserunt? Et hoc ipso sane Dæmonibus peiores cenfeantur, vt quibus adhuc pateat pœnitentię locus, & ad eam qua exciderant Ecclesiam regressus, malint tamen in Deum, Christum, Tabernaculum eius & sanctos qui in cælo habitant, blasphemias eructare, quam suę saluti consulere. Obstinatum vtique genus hominum & impium: vt qui sanctorum merita, preces, reliquiarumque virtutem impudenter inficientur: quæ tamen olim Dæmones in templis, ad martyrum sepulcra coram omni Ecclesia toties alta voce testati sunt. Infelices qui sanctorum patrocinia malint detractioe mordere, quam, vt iis Christus ipse demulceatur, seque propitium errantibus faciat ad sanctos accedere. Elati & superbi qui suos quantumuis sacrilegos, rebelles, Luxuriosos, Apostatas, seditiosos, sicarios, etiam antequam extremum diem clauserint, & sua morte suam (si qua esset) insanctitate constantiam demonstrarint, beatos tamen, amicos dei, seruos optimos, vasa spiritus sancti, Ecclesiæ non columina tantum sed & reformatores, expurgatores, & vt semel rudius dicam, viuificatores prædicat: immo Apostolos Christi, scribas, notarios, à secretis deo, multisque aliis spu-

S. Amb. ser. 91. de inuentione corporum S. Gervasii & Prothas. Christ. lib. contra Genitiles Hieron. epist. ad Riparium.

Ambrosio Hagiomachorum.

mantibus titulis exornant: sanctos autem qui deo fruuntur, de mundo, peccato, & inferno triumpharunt ne minimo quidem encomio dignentur. Passim etiam inuenias qui ex eorum cauernis, immo lacunis prodierunt Martyres efferrī, laudari, illorum pertinax martyrium describi, legi, proponi, imprimi, venundari, proclamari: cum interim si quod antiquissimū volumen de Catholicorum martyrum constantia nacti sint, subsannent, cachinum moueant stolidumque caput excutiant. Adeo illis sua placent, vt optima queque dedignentur. Hæc mihi multoties rimanti, adeo absurda visa sunt, vt vix aduersa valetudo, variæque occupationes me à scribendo deterruerint. Cõsului, legi, obseruavi antiquos illos Ecclesiæ Catholicæ Patres quid de hac re sentirent, vno demum ore omnes comperi & nostra confirmare, & Hagiomachos validissimis argumentis profligare. Illos autem selegi, qui nos mille annis precessissent, ne quis aduersariis nostris super-esset subterfugij locus, dicantque vt assolent recentem esse de sanctorum inuocatione disciplinam. Porro cum duobus maxime aliquid ratum faciamus, refutatione & confirmatione, primum quidem operæpretium est Hagiomachorum rationes refellere, vt liberius quid Veteris & noui testamenti quidque primorum Ecclesiæ Patrum monumenta testentur, proferamus.

A iij

Hagiomachi suos habent Martyres.

DE CVLTV

Sanctorum reliquias & honorandas, & reseruandas esse earumque virtus.

Cap. 2.

Epiphanius tom. 1. lib. 1. in hereses secta 9. in Samaritanis. Resoluitur error Samaritanorum.

Exod. 13. d. Dent. 34. b. 2. Reg. 21. b. Ioan. 11. Mar. 16.

Prima Hagiomachorū obiectio, quod sanctorum corpora sint sensus expertia eliditur.

POSSEM vtique Hæreticorum turmas sic inter se committere, vt Catholicis solo spectaculo illóque lætissimo opus esset: illis inter se conflictantibus, seque inuicem vt maris procellosis fluctibus accidit, perimentibus. Fuerunt enim Samaritani qui corporis mortui reliquias immundas dixerunt, adeo vt qui tetigisset cadauer, immundum putassent. Sequebatur scilicet mortuam literam, que cum à morticinio cauere iubet, à peccatis se continere admonet. Alioquin & filij Israel immundi fuissent, qui ossa Ioseph & Patriarcharum per solitudinem circuntulissent: immundus deus qui Moysen sepelièrit: immunda Respha, quæ Saulis filiorum corpora custodierit, eisque cilicium substrauerit: immundi Apostoli qui Lazari mortui corpus tetigerint, immundi Angeli qui Christi mortuo cadaueri excubias reddiderint. Et omnes immundi sunt qui mortuorum cadauera excubias reddiderint. Et omnes immundi sunt qui mortuorum cadauera sepeliunt. Hanc igitur hæresim non omnino Hagiomachi amplectuntur, cum suorum corpora terræ demandent: nisi & immundos arbitrentur qui reliquias martyrum cum veneratione excipiunt. Cur istud? Quod sensus expertes illas esse ostentent. At verò sensus experts erat atca domini: quanto au-

SANCTORVM.

4

tem honore, non à Iudæis & Israelitica modo plebe excepta est, sed & à Philistais? Quanto cum timore? Quoties Moses & Aaron ante eam se prostrarunt? Quoties populo ne ei adiungeretur prohibuerunt? Quod scilicet sancta sanctis committenda sint. Num tu corpus illud Martyris quod sacramentis consignatum est, quod resurrecturum, & beatitudine potiturum est minoris ipsa arca putas, quæ ad tempus tantum data est, nec omnium bonorum particeps futura est? Nolim pluribus hic respondere, fat enim est quod sensu careat martyris corpus, eius reliquiis non officere docuisse. Sed enim dicant ne virtute diuina destitui? Hoc quippe virus Vigilatius & Eunomius euomebat. Hem quam in ipso meridie cecutiunt. Si sanctorum reliquiæ omni virtute denudantur, quomodo igitur verum erit quod Regū de Helisæo pandit historia? Quidam sepelientes hominem proiecerunt cadauer in sepulcrum Helisæi, quod cum tetigisset ossa Helisæi reuixit homo, & stetit super pedes suos. Hoccine parui momenti est mortuū solo tactu excitare? Id tamen Helysæi reliquiæ fecerunt. Vellent sane Hagiomachi hanc è sacris bibliis historiam deleri, adeo quæ suis somniis contraria sunt, auerfantur. Num verò & vestis Christi simbriæ tactu, & umbra Petri, & Sudariis & semicinctiis Pauli sanati sunt infirmi & dæmones eiecti? Sed quod ossa sanctorum osculemur, & amplectamur ægrè ferunt. Et illi sane si quos libellos sup-

1. Re. 4. a. b. 2. Reg. 7. a. Numer. 12. Josue 3. a. Jos. 6. a. 2. Para. 5. 1. Cor. 15. Heb. 9. 1. Cor. 6. Roma. 8. b.

Corpora sanctorum arca mobiliora. Aug. 1. de Ecclesiast. dogmat. c. 73

4. Reg. 13. Virtus sacræ rii reliquiarum ex sacra scriptura expenditur.

Mar. 6. g. Luc. 8. f. Act. 5. b. Act. 19. b.

*Similitudo
qua verge
relinquarū
veneratio.*

*Libellum
supplicem o-
blaturū ofen-
dantur: Prin-
cipum Lin-
teamina o-
sculantur.
Reservatio
sanctorum
relinquarū.*

*Hagioma-
chorum im-
pietas.*

*Exod. 25. a
Heb. 9.*

plices, iudici, principi aut regi, si quas literas eti-
am nobili cuiunque illis superiori porrigant,
prius & libellos & literas in obsequij reseram
exosculantur. Minoris erunt reliquarū Marty-
rum quam eorum libelli & literarū. Magis dicam.
Qui principum lectulos sternunt capite aper-
to, Pileo seposito, genu flexo, & linteamina eti-
am ipsa osculantur: cur idem honoris impen-
di sacris reliquiis inuidet? Peccatores forsitan
adorabunt, ne beatos venerentur. Addunt ve-
rò nec tam digne sanctorum corpora reservan-
da. Quid ergo? Nimirum ut illi (Proh scelus)
factitarunt dispergenda, conculcanda, combu-
renda, in fluctus deiicienda, ne qua eorum men-
tio fiat. Quid enim non execrandum impurissi-
mi homines in purissimorum Irenæi, & Martini,
reliquias Lugduni & Turonis exercuerunt? Item
scilicet & Apostolorum corporibus quæ
Tholosæ summa in veneratione habentur, idem
Lutetiæ D. Genoueses, Germani, Marcelli,
idem omnibus denique omnium sanctorum
olsibus fecissent, si manus illis liberæ fuissent.
Hoc sanè Martyres horrentes & sanctos, non
quod eos veneremur, sed quod illi Hæreticam
perfidiam non astruxerint. Digne utique refer-
uatæ tabulæ, manna, virga Moïsi & Aaron diui-
ni beneficiij reliquiarū, nec digne sanctorum of-
fa conseruabimus?

*Sanctorum Veneratio dei cultum promouet, tantum
abest ut Idololatria excitet: ut Hagiomachi*

*e contra Idololatriam adducere
nitantur.*

Cap. 3.

Obiiciunt vero, nos deum, ut sanctos cola-
mus, relinquere. Nimirum idem Christiani-
nis olim cum de S. Polycarpi corpore age-
retur, Iudæi imposuerunt. Ignorantes miserrimi
quod nec dominum abiicimus cum eius ser-
uos & amicos honoramus, & Martyres tan-
quam domini discipulos diligimus & venera-
mur, ut qui fidem magistro integram seruauerint.
Quomodo etiam non honorandi sunt, qui
cultores, & amici & filij dei sunt? Nam honor
erga gratos & benignos conseruos, beneuolen-
tiæ erga communem dominum indicium est.
De eis nimirum ut & de omnibus prælatis do-
minus dixerat. Qui vos spernit me spernit. Et
sicut cum Paulus fidelium sanguinem sitiret,
cum Christo bellare dicebatur, ita qui sanctos
& electos dei dedecore aspergunt, ipsum eodem
Christum afficere videntur. Tantum igitur ab-
est ut sanctos honorando, dei vnus cultum abi-
iciamus, quod deum in sanctis ipsis vberius
glorificamus. Age scilicet quæ subalterna sunt
vniuerso, num illud confirmant? Primum quæ
subalternorum ratio habetur, quo vniuersi na-
tura vberius pateat? Hic enim naturæ ordo est
ut ab indiuiduis ad species, à speciebus ad gene-
ra procedamus. Et qui natura duce in vniuerso-
rum cognitionem feruntur, primum indiuiduo

*Euseb. cæsa-
rien. hist. Ec-
cle. 4. c. 16.*

*Sanctorum
veneratio nō
extinguit
dei cultum.*

*Damasc. li.
4. de fide or-
thod. c. 16.
Ioan. 15. b*

*Luca 10. e
2. Thef. 4. b
Acto. 9.*

*Qui sanctis
destrahunt,
deo aduer-
santur.*

*Probatio
quod Vene-
ratio sancto-
rum dei cul-
tum confir-
met.*

Roma. 1.

rum rationem perscrutantur, vt ex multis obseruationibus demonstratio confletur. Hanc vtique etiam homini Christiano D. Paulus procedendi disciplinam assignat, inuisibilia enim, inquit, per ea quæ facta sunt visibilia, cognoscuntur, sempiterna quoque eius virtus & diuinitas. En dependentia non dei destruunt, sed astruunt cognitionem. Quid tamen Hagiomache dependentium à deo sanctorum honorem, memoriam, venerationem, virtutem, quæ dei sunt, obliterare asseris? Immo quæ dei sunt asserunt, cum quæ sanctorum sint, sint & dei: honorque seruorum redundet in dominum. Dic enim Hagiomache si subalternus honor Dei & Christi honori officit: cur deus Patrem & Matrem honorare iubet? cur regem? cur Imperatorem? cur principem? cur acam? cur templum? cur sacerdotem? cur Apostolos? Hæc enim in creaturarum numerum censentur. Si ergo quoties Creaturæ honorem impendimus (dicunt scilicet sanctos creaturas esse, proinde non venerandos) toties Dei vnus cultui & adorationi derogamus, & vt in ore est omnium vestrum Idololatriam, & vt in ore est omnium vestrum Idololatriam edocuit, cum Parentes, reges, Apostolos, Principes, honorare præcepit. Quis hæc ferat blasphemiam? Lubet sanè cum Terentio exclamare.

Honor subalternus non tollit & summum. Deus honorem subalternum præcepit.
 Exo. 20. d.
 Leuit. 19. g.
 Deuter. 5. b.
 1. Reg. 15. f.
 Malach. 1. d.
 Eccl. 7. c.
 Ephes. 6. a.
 1. Pet. 2. c.
 Iosue 3. a.
 3. Reg. 8.
 Terentius in Adel.
 Luc. 1. 1.
 Pharsalia.
 Hagioma-

O cælum! o terra! o maria Neptuni!

- Terræne debiscent,

Subsidentque orbes, ad tantam impudentis

Hagiomachi licetiam? Non videt omnes quot ex vna consequantur blasphemie, quot ex vno corpore capita exurgant? *Sancti*, inquit, *creatura sunt*, Ergo non honorandi. Quod creaturæ sint cōcedo, quod non honorandi, nego. Alioquin nulla creatura honoranda est: vt si sic erigatur ratiocinatio.

Nulla creatura honoranda est:

Sancti sunt creaturæ,

Ergo sancti non sunt honorandi.

chi deū Idololatriam præcepisse continentur.

Magnates omnes aures arrigant.

Protinus Catholicus maiorem præmissam impiam & blasphemam esse proclamabit, hoc syllogismo.

Omnes Parentes, reges, & Principes, cum homines sint creaturæ sunt:

Sed Deus eos honorare non permisit modo, sed & præcepit:

Ergo creaturas honorare præcepit.

Quomodo ergo verificabuntur simul contradictoria? Huc adeste igitur patres & matres omnes, huc reges & principes: hic vestra interest, hic vestra causa ventilatur: negant vlli creaturæ impendendum honorem, ergo nec vobis. En quò serpat hæresis. Num illud est hominè, ne hominis immo ne animalis quidem nomine dignum censere? Bruta quippe animantia & matres agnoscunt, & eis adblandiuntur: & ciconiæ beneficium senio confectis parentibus referunt.

Hagiomachi quo nos præcipitare admittantur.

Sed & aliam quæ consequitur blasphemiam expendamus,

Altera Hagiomachorum blasphemiam quod

deus sit ido-
lolastra.
Psal. 138. b
Ioan. 12. d

*Qui honorat sanctos, inquit, idololatra est. subii-
cio Sed Deus (suo modo) honorat sanctos suos:
Ergo Deus Idololatra est.*

Quod sancti
sunt omnibus
mortalibus
honorabilio-
res.

Quod sanctos suos honoret pater, confirmat ipse Christus, vt Ioannes Euangelista testis est. O hominem insanum, qui dum quæ fert opinio sequitur, non videat in quam se blasphemiarum sentinam deiiciat. His igitur Hagiomachorum disruptis machinis, nonnulla in eos tela euibremus. Paucis ego vos Hagiomachi cõuenio, videte quid ad simplicem facilẽmque argumentationem respondeatis.

*Quanto quid & gratia & gloria vberius est,
tanto est & honorabilius:*

*Sed in cælo sancti comprehensores utroque facun-
diores sunt viatoribus:*

Sunt igitur & honorabiliores.

Maiores pro
batio.
Psal. 83. c
Aaco. 1.
Ioann. 1.

Prior enim præmissa, inductione omni, & auctoritate probabitur. Nã Deũ quod & gratiæ & gloriæ donator & largitor sit, Christũ quod fons de cuius plenitudine nos omnes accepim⁹, & adoras & colis. Regẽ plus cæteris, itẽmque principem, vt & episcopum, & apostolum hoc ipso vereris, quod regendi imperãdi, aut in clericis dominandi, aut verbi Dei prædicandi à Deo illis vberior cæteris gratia collata sit. Quod ergo fertiliorem in aliquo gratiam agnoscis, tanto te illi & submittis & eum honoras. Idem de gloria concludi potest. Vbi verò hæc duo simul in aliquo reperiuntur, eo sanè honorabilior est, quàm si eorum altero tantum fulciretur: cũ gra-

Collectio
gratiæ &
gloriæ in v-
no illud no-
bitus reddidit.

tia sola viatorem, gloria verò & gratia cõprehensorem deceat. Vnde quanto comprehensior viatore tanto duo hæc coniuncta, simplici gratia nobiliora & honorabiliora sunt. Sanctos ergo cõsequitur viatoribus honorabiliores esse: cum & gratia & gloria resplendeant. Nunc de viatoribus differamus, vt ab his quod volumus de comprehensoribus cõcludamus. Tu regem honoras, tu episcopum, tu doctore, tu verbi Dei ministrũ, hoc vt diximus ex verbi Dei præcepto, etiam si adhuc mortales sint: nõ quia mortales sunt, nõ omnino quia creature, æqualis enim omnibus honor deberetur: sed quia hanc eis Deus gratiã contulit, vt vnus esset rex, alius episcopus, alius doctor, alius verbi Dei minister: Quod si honorabilius est quod gratia & gloria præclarior, vt in oq; verò illustriores sunt sancti, (nam & beati sunt, & est beatitudo omnium bonorum perfectio & conciliatio) necessarid cõsequitur sanctos qui in cælo sunt Parentibus, regibus Episcopis, imperatoribus & cæteris mortalibus honorabiliores. Et tu quidem corã rege caput aperis, in genua procumbis, pedes eius, parum abest, vt nõ amplectaris. Hoc laudo, hoc approbo. Norint illi se homines esse, se deo subiiici, se mortales. Hanc sanè ob rem honor alicui denegari posset etiam debitus, quod eo abuteretur in superbiam. Porrò non abutuntur, non eleuantur, non inflantur sancti, quãuis veneratione eorum laudes à nobis celebrentur: sed tanto magis se Agno sub-

2. Pet. 2. e
Luca 10.
Matt. 23.

Beati tudinis definitio
satis probat
sanctos in
cælo omnib⁹
viatoribus
esse perse-
ctiores.

A minore
ad maius
argumenta-
tio.
1. Reg. 2. f
Dan. 3.
Collatio re-
gis serenè

cum sanctis.
Apo. 4. d
1. Pet. 2. b

mittunt, dicentes: Dignus es domine accipere gloriam, & honorem, & benedictionem, quia fecisti nos deo nostro regnum & sacerdotes. Quid ergo murmuras si Catholici fideles Deū in sanctis laudant, si eorum memoria, laudibus, & veneratione delectantur?

Psal. 67. g
Psal. 150. a

Rex homo est, & illi homines,
Sed rex mortalis est, illi vita fruuntur immortali.
Quod si obtrudas mortalem hunc regem esse: dico & sanctos omnes regnū esse, immo & reges. Hoc scilicet & ipse scripturæ testantur. Regnū sunt Deo, superius sanè & fulgidius, & tutius terreno quouis, cum nec in eos Procellæ hæreseon, turbines pseudoprophetarum, machinæ seditionum, tela schismatum, violētia siccariorum, latrocinia sacrilegorū præualere possint. Hodie rex est, & cras morietur: At sanctorum animæ in manu Dei sunt, & nō tanget eos tormentum mortis: cum Deo quoque regnabunt in æternum. Cum igitur honor mortalem hominem deceat, quanto magis mortalitate & beatitudine fulgentem? Adde quod, vt docet D. Paulus, gloria, honor & pax omni operanti bonum: sancti verò quod & fidem inuiolatam Deo conseruarint, opera salutis ediderint, gloria cœlesti donantur. Opera quippe sequuntur defunctos in remunerationem.

Eccle. 10. b
Sap. 3.

Roma. 3.

In Gentiles Hagiomachos sanctos nec Idola esse, nec fieri: & cur sanctis honor debeat.

Cap. 4.

MAgnum sanè se dixisse arbitratur quis, in quem aliquando hanc quæstionem agitari, si quod Gentiles in Christianos olim, idem in nostram commentaretur Ecclesiā. *Pos plures, inquebat, deos facitis, dum tot sanctos veneramini.* Hoc ipsum musculus in locis suis communibus, & Bulingerus libro de errorum origine impropert. Protinus ego Hilari animo, etsi periculum mihi instare videretur: plures, inquam, deos non facimus, sed Deus: prout tuus etiā Calvinus institutionis suæ c. 3. numero 57. apertissimè fatetur his verbis. *Quibus Deus attribuit eminentiam (inquit) suum cum illis nomen communicat. In unum ipsum ita conueniunt Dei, Patris, ac domini tituli, vt in ipsius maiestatem feramur.* Deus igitur vt suos deorū schemate donat, ita & Deos facit: si modo deorum nomen ad eum restringas sensum, quo à Deo sumitur per Dauidē dicente, Ego dixi dii estis: hos quippe deos vocauit, ait Christus, ad quos sermo Dei factus est: Immo & Moyse Deus Pharaonis constitutus est. At nec tales eos fecerant homines, nec eis huius gradus gratiā contulerant, sed Deus, Constitui enim te, inquit, Moyse, Deum Pharaonis. Proinde quod Deus sanctos suos deos fecerit admitto, quod nos eos tales faciamus nego. Tum ille, Per deos, inquit, idola intelligo. Et hoc est, inquam, quod mihi cōcludere videbare. Proinde p̄clusi verba tua, ne tu ex cōcelsis ratiocinareris. Fiunt enim ab hominibus dii, qui tales non sunt apud Deū,

Disputatio habita cum Hagiomachis ministro Theodoretus ser. de Martyribus.
August. li. 21. contra Faustum cap. 21.
Plures deos non facimus Calvinus.

Psal. 81.

Exo. 7.
Deorum nomen & fieri variè sibi possunt.

Quid sit Idolum.
1. Cor. 8.
Psal. 113.
Psal. 124.

immo nullomodo sunt. Talia erāt idola Gētiū, & Dæmoniæ industriæ numina. De quibus cum Paulus disputat, Idolum, inquit, nihil est. Quomodo nihil, cum David dicat Deos Gentium esse argentum & aurum, quæ sanè aliquid sunt? Nihil ergo sunt, eorum scilicet quæ persuadentur. Faciūt quippe eos homines & deos, & cœlicolas, & protectores: cum nihil eorum illis cōueniat. Nos verò quod de sanctis & prædicamus & credimus, id sanè ideo & credimus & prædicamus, quod primum tale sit apud deū: ut idem etiam celebrè sit apud homines. Vides ergo cur dixerim fieri eos deos à Deo, non ab hominib⁹? Si enim ab hominibus, & nō à Deo: Idola esse concludi posset. At quoniā cum sint Dei filij, etiam & dij à Deo facti sint, vidè quā præceps pernicem tuam sententiam sequatur blasphemia, hac ex te sumpta ratiocinatione.

Deus Idolū non fecit, nō ergo sanctū Idola sunt.

*Omnes dij facti Idola sunt:
Deus omnes sanctos deos fecit,
Ergo Deus Idola fecit.*

Vnde ratio virtus cur rationum in sanctis.

Mantuanus lib. 2. de calamit. temp.

Hic te hærere oportet, & distinguere dictiones & fieri, & deorum, eo sanè quo dixi modo: & vel inuitum mihi hac in parte obsequi, nisi Deum Idola fecisse blasphemare velis. Tum ille: & vos, inquit, Sebastiano & Rocho vim curandæ epydimiæ, Mathurino demonū eiicendorum potestatem ascribitis. Et hoc, inquam, Deo largiente.

*Non omnia semper,
Astra, sed æternis nunc hoc, nunc imperat illud.*
Ecce

Ecce, ut docet D. Paulus, variæ donationes gratiarum sunt, est gratia curationum, genus multiplex linguarum, donum interpretationum. Non enim omnia membra eundem actum habent. Sic & sanctis in cœlo multæ mansiones concredita sunt. Quid miraris si pro liberalitate sua Deus varia illis curationum privilegia indulsit? Hoc sanè omnes libri Ecclesiastici cū de martyrum sepulcris disputant, aperte confirmant. Tum ille ad dæuia me dēducere, & cur sanctum Petrū veneremus sciscitari, num quia Papa fuit? Nomē quippe Papatus apud eos fecerit. Porro vbi eum dicituris mecum agere deprehendi: nō, inquam, omnino quia Papa fuit, fuit enim: sed quia adeo sancte vixit, & oneri Ecclesiastico satisfecit dum hic viveret, ut nūc illi gloria cœlestis rependatur. Quā scilicet astute interrogas, inquam ridens, ut si ego concessero pro ratione dignitatis Papalis eum venerari, multa inferas absurda. Nam si quia Papa, (inquires) Petrus venerandus est: ergo cum nūc Petrus in cœlo non sit Papa, honorandus non est. Rursus, Si nūc honoratur quia Papa: secum igitur abstulit Papæ auctoritatem, nec suo successori Clementi reliquit. Tum enim tacebis præteriti temporis verbū fuit, ut pro eo quod Petrus fuit Papa, dicas quod idem nunc Papa sit. Rursus inferes quod quicumque aut est, aut fuit Papa, eodem dignus sit honore post mortem quo Petrus. Sed addo dignitatem viatori concreditam ipsum apud Deum iustiore nō

1. Cor. 12. d
Ephes. 4. c

In fine &
tendit ad
Hætioma-
chi.

reddere, nisi rectè & pie eandè exerceat: quod quia Petrus impleuit, cœlesti laurea donatus est, & proinde eum omnis Ecclesia veneratur.

De intercessionibus sanctorum, quod mors eos à fundendis orationibus non cohibuit sed promouerit.

Cap. 5.

TVM ille, vt & cæteris huius farinae tritissimum est, vbi venerationem sanctorum infringere se posse diffidit, sanctorum intercessionem impugnare cœpit. Mortui, inquit, sunt sancti, non igitur orât. Et hæc tua inquam ratio sumpta est à vigilatio, aut Epicureo, seu At heo aliquo, vt ex consequentibus docebo. Hoc sanè munimen est Betzæ, & Caluino, vt ipse ex eorum libris animaduerti. Vide verò num quod hoc tuum enthymema inferat. Quæro, vtrumne corpore an spiritu oremus. Testatur sanè Paulus orandum spiritu, orandum & mente: est enim oratio mentis & animæ actio, vt ex definitione colligitur. Iam igitur sic ratiocinarius: *mortui sunt sancti, ergo non orant.*

Flagiomachi corruptiorem animam asserunt.

1. Cor. 14. c.

Orationis definitio.

Que sequatur blasphemiam Flagiomachorum ratiocinationem.

Si rectè concluditur, hoc ipso profecto non orant sancti, quod illud quo oratur mortuum est in eis. Si id est, cum spiritu vt diximus oratur, spiritus & anima sanctorum mortua est. Vide Christiane lector quibus se lacunis inuoluant, qui ea ratione gloriantur: mortui sunt san-

cti, ergo non orant. Ex hoc enim enthymemate etiam animæ corruptio asseritur. Quid hoc? Et omnes tamen hoc ariete se muniunt, omnes eandem in nos conclusionem moliantur. Astutus verò sathan ex Scylla in mille Caribdes eos abducere nititur. Hoc non videt Betza? Non animaduertit execrandam de corruptione animæ opinionem fouere? Verùm ad eundem Flagiomache, eodem te medio conuincam, quo in nos ratiocinaberis, tuoque te gladio iugulabo. Siquidè vt probares sanctos non orare hoc tibi medium erat, mortui sunt: Ego verò eodè econtrariò sumpto sic concludam.

Si nullus mortuus orat, hoc igitur quia oratio viuientis est actio:

Sed sancti imperpetuum viuunt, est enim Deus non mortuorum sed viuentium:

Non sunt igitur de numero non orantium mortuorum.

Adde quod *Oratio est mentis in Deum eleuatio:*

Sed mens à corpore separata, quæ gloria fruitur, in Deum eleuatio est:

Est igitur ad orationes fundendas dispositior.

Quod verò illi pro nobis intercedant, qui Deo fruuntur, & ex mutua membrorum ad inuicem affectione, & autoritate noui & veteris instrumenti, sanctorum denique patrum monumentis in subsequentiis confirmabimus. Ex opposito sanè eorum qui sanctorum intercessionem inficiantur, stetit aliquando Guillelmus hereticus cognomèto Albus, de quo plura apud Tho-

Idem melius in Flagiomachos pugnat quod pro se assumserant.

1. Cor. 12.

Guillelmus Albus Hereticus li. de

orandis sanctis. *Thomas V. Valden. lib. sacramental. tit. 12. c. 112.* mam Vvalden Carmelitam: Beatos enim semper pro nobis apud Deum intercedere dicebat, proinde nec instigandos qui instent operis quasi non & orandus Deus sit, vt nobis beneficia sua conferat, quod iis quotidie ab eo releuatur. Vbi igitur mentis in Deum eleuatio, si oratio tollitur?

Inuocandos esse sanctos, nec tamen summa dei inuocationi derogari: quod inuocatio quaedam minor sit in patrociniū.
Cap. 6.

Melantho. Porro omnium Hagiomachorum studia in sanctorum, inuocationem diriguntur. Quorum rationes quā insidiosæ sunt videamus. Melantho pro omnibus dimicat in libro quod corpus Ecclesiæ inscripsit. *Inuocatio*, inquit, *tribuit inuocato omnipotentiam*. Nos inuocationē, vt & adorationē distinguimus. Nam sicut Adoratio minor, subalterna, & quæ dulcia dicitur, etiam creaturis exhibetur, quomodo fratrem Iacob septies adorauit, Loth Angelos, Abraham etiam Idololatrias filios Seth, Iosephū illius fratres, Iosue Angelum, Dauidē Ionathas, filij Prophetarum Heliseū: nec tamen hi creaturis omnipotentiam tribuerunt, nos quoque quia sanctos inuocamus, non idcirco omnipotētes esse arbitramur. Inuocatio enim hæc in suffragium est, nō in summū auxilium, quod solum Deum cunctipotentem decet, à quo omne bonū per-

Non omnis inuocatio dat inuocato omnipotentiam.
Gene. 33. 19. & 23. Genes. 44. & 45. Ios. 5. 1. Reg. 20. & 25.
Adoratio & Inuocatio multiplex.

fectum emanat. Duplex quippe ex sacris scripturis colligitur inuocatio: vna summa: & suprema est, qua protestamur largitorem primū esse omnium eum quem in auxiliū euocamus: altera minor est, depēdens, & ei subalterna, qua quid sic nobis fauere postulamus, vt interim Deum illi præesse, à quo & dependeat, id quod petimus protestemur. Inuocationis huius minoris (vt quouis modo explicem eam quæ summa nō est) meminuit & Iacob moriturus, & tandem Moses. Nam cum hæc rursus distribuatur in eam quæ est suffragij, quæ testimonij, & quæ auxiliij: Iacob eam quæ suffragij est confirmauit. Postquam enim filiis Ioseph benedixit, inuocetur, inquit, nomen meum & nomina patrum meorum super eos. Moses verò eam quæ testimonij est, intelligit, cum ait coram omni Israele, Testes hodie inuoco cœlum & terram. & ceter. Neque tamen aut Iacob imponenda est, aut Moyse blasphemia: vtpote non arbitrādum aut hunc suo nomini, aut illū cœlo & terræ omnipotentiam adscripsisse. Relinquitur ergo sole clarius non id omne quod inuocatur, inuocato omnipotētiam deputare, vt somniat Melanthon.

Quod vnus mediator Christus, nihil obest sanctorum suffragiis, & quod multiplex est mediatoris significatio.

Cap. 7.

B iij

Inuocatio summa.

Inuocatio minor

Alia in auxilium, alia in testimonium, alia in Patrociniū.

Genes. 48.

Deut. 30.

Video demum quid adferant: solum esse nobis mediatorem Christum, nec inde sanctos pro nobis suffragari posse contendunt. Quod Christus mediator sit, quod vnus, quod solus & fatemur & prædicamus: quod proinde sancti pro nobis non patrocinentur inficiamur. Et tanto sanè audacius inficiamur, quanto plura sequi absurda videmus. Si enim sic Christus mediator est, vt nullus, quoquo modo alius intercedat, pro nobis inuicè quid sollicitamur? quid affligimur? quid iuxta verbū Domini oramus? quid nobis inuicem patroni sumus? *si aliquem qui pro nobis intercedat interpellare, id est mediatori Christo derogare, Deus igitur quod Eliphaz & Heliu ad Iob, qui pro eis oraret, misit, mediatori derogamus?* Et Paulus ipse qui pro se toties orationes à fidelibus fundi postulauit mediatorem extinxit. Demū si solus ille sic mediator est vt solus orer, solus precetur, cur idem ipse orate suos docuit? cur oratione dæmonia eicienda pollicitus est? Sed dicent, hoc vocari mediatorem quod pro aliis solus precetur. Dic verò Hagiomache num etiā pro aliis Deo supplicare instituit? Immo orate, inquit pro calumniantibus & persequentibus vos. Orauit Chanaanæ pro filia, Centurio pro seruulo, Regulus pro filio, Maria & Martha pro fratre, reppulitne eos Christus? an non exaudiuit? sibine derogare asseruit? an eorū intercessionem inuidit? Cur non tunc etiam dicere potuisset, mediator sum Dei & hominum, Aduocatus sum, non licet vo-

1. Thim. 2.

Pro aliis orare possunt & debemus, absque ulla in Christi mediatione præiudicio.

Iob ult.

Roma. 15.

2. Thes. 3.

Mat. 5. 6.

24.

Luca 6.

Mat. 15.

Mat. 8.

Ioan. 4.

Ioan. 11.

bis pro inuicè intercedere: cur in quā non hæc aperuisset & exclamasset, si mediatoris munus patrociniā aliorū pro inuicè extingueret? Sed applausit Chanaanæ, applausit Cæturioni, tantū abest vt extruderit. Quæ ergo vos Hagiomachi dementia cæpit? Quis in Dei sanctos furor vt eorum exploderetis suffragia: cum viuus liceat pro se inuicem patrocinari? Nec tamen quod pro aliis oramus mediatori derogamus: vt qui non in summo intercessionis gradu, quo Christus Deo, supplicemus. Age scilicet Hagiomache quid Christi mediatio, sanctorū qui in cælo sunt suffragia explodet, ne tantillū vero nostris pro inuicem patrociniis aduersabitur? Nū-

Expostulatio.

Christus noster & sanctorum, & sanctorum, vt & noster mediator est: Num vnum vtriusque militantis, & triumphantis ecclesiæ caput est? Vnus reparator, fundamentum, Petra, ostium, Vitis, lux, via, veritas, & vita: Fatebere sane nobiscum vnum illum dei & hominum mediatorem, prout nos docet Paulus: homines autem non viatores tantum, sed & comprehensores ipsam illius mediationem agnoscere. At vero quanuis ille noster mediator sit, tanto abest vt pro inuicem orare non possimus, vt Christus ipse suo nos exemplo prouocavit ad mutua pro inuicem suffragia. Exemplum enim dedi vobis, (inquit Discipulis & nobis) vt quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis: & diligatis inuicem, sicut ego dilexi vos. Porro dilectionis illius insignia sunt & Passiones quas pro nobis volun-

Diligere debemus alterutrum sicut Christus nos dilexit. Dilectionis Christi insignis in Passio & oratio.

Apo. 14.

Dilemma Hagiomachum qustringent.

Vnac emergit quod sanctis non orat pro nobis si non orant.

*Aperta cō-
clisio.*

tariè pertulit, & oratio illa magna voce ab eo pro Iudæis inimicis ad patrem fusa, quam Prothomattyr Stephanus spiritum deo redditurus æmulatus est. Quis ergo Mediatione Christi, nostris pro inuicè patrociniis obstare contendet? Sancti quoque qui ex hac vita migrarunt sequuntur agnum quocumque ierit, quod non sensibilibus corporis, sed animæ vestigiis intelligendum est. Orat Christus, orant & illi per Christum. Compatitur nobis Christus, cōpatiuntur & illi: diligit Christus nos, diligunt & illi. Proinde vt mediatio Christi illorum in nos dilectionem nō extinguit, ita neque orationes prohibet.

Vnum illud dilemma te attendere exoptulo Hagiomache, eique quam in partem te flectere volueris, satisfacere.

Si sancti in cælo pro viatoribus intercedere non possunt, id sane hinc emergit: aut quod patrociniandi munus sit eorum beatitudine sublimius: aut quod a deo exile sit & humile, vt eorum felicitati officiat. Vtrumvis dixeris, tuo te ore condemnabo. Siue enim eo sanctos intercedere non posse asseras, quod intercessionis munus eorum felicitate nobilius sit, forsitan apud te Christi mediationem perpendis: nec interim vides quod absurdum consequatur. Nam si pro alio intercedere quid est beatorum felicitate præclarior, cum pro inuicem ij qui nondum deceßerunt, & apicem omnium bonorum gloriâ allecuti sunt orare possint, & debeant: eos illustriores, & feliciores

multo sanctis esse, qui iam facie ad faciem Deo fruuntur, consequitur. An non aperta hæc contradictio est? Quod si viatores etiam si pro inuicem patrocinentur, comprehensores felicitate non superant, nec quoque sanctorum gloria sublimius censebitur intercedendi munus. Alteram iam dilemmatis partem prosequamur. Dicit Hagiomachus sanctos ideo pro nobis non orare, quod id quid abiectius sit, quã quod illorum gloriam deceat. At vero protinus in eos à minori ad maius exurget ratiocinatio

Sancti Christo minores sunt:

Si quid ergo derogat sanctorum felicitati, vt quid abiectius; multo amplius Christi gloriæ derogabit.

Sed, vt volunt Hagiomachi, intercedere pro vis sanctorum gloriæ derogat, multo magis igitur Christi. Proinde huc delabatur Hagiomachus, vt quod adeo constanter assererat, Christum esse aduocatum, intercessorem & Patronum: idem aperte inficietur. Quod si cum Ecclesia sentit aduocati officium Christi gloriæ nihil offidere: idem igitur penes sanctos concludat. Absit enim vt dicamus aut Christum non esse aduocatum nostrum apud patrem, aut non orandum vt hominem, sed nec sanctos omnes quia creaturæ sunt interpellandos in suffragium: solus quasi deus oratione placandus & accersendus sit vt omnis creatura explodatur. anno idem 1422. Guillelmus sartor V vitcleph nido ausus est euomere. Ego verò (vt meli⁹ ait

Cōtradictio in Hagiomacho.

Alteram partem dilemmatis.

Constringitur Hagiomachus.

In hæsesim Guillelmi Sartoris & Vitcleph.

Exo. 17. 32.
33.

*Mediator
varie sumi
tur.*

*Mediator
Moses.
Dauter. 5.*

*Mediator
per naturam
& per redē-
ptionem so-
lus Christi?
Per interces-
sionem ille
summus est,
multi deper-
dentes.*

Cyprianus) in tuo nomine peto ô Christe, vt à patre postules, vt detur mihi, &c. Interpellamus & fideles, & sanctos, vt pro afflicto orent. Quomodo igitur dixerit Hagiomachus, Christus mediator nuncupatur? Nos hic mediatoris nomen distinguimus, nec abs re legimus enim quod Moses medium se dixerit inter populum & deum. Porro multum interest, sitne Moses mediator, an Christus. Proinus vt pote erumpet aliquis, nec mediatorem Mosen esse nec quemuis aliū, quod Christus vnus mediator sit. Adducta demum autoritate scripturæ, aut mediatoris nomen distinguendum est, aut ipsa de mendacio conuincenda. Quis vero dixerit scripturam mentitam: cum sit diuinitus inspirata, vt docet Apostolus? Necessè igitur est mediatoris nomen & significationem scernere, qua Christum, & qua Mosen significemus. Est enim mediator per intercessionem, & est mediator per redemptionem. Moses mediator inter populum & deum extitit, non quod eos redemerit, sed pro ipsis apud Deum patrocinatus sit. Vt cum Dominus Israëlẽ ob Idololatriam omnino disperdere vellent, fusa à Mose oratione placatus est. Rursus ille quadraginta diebus & noctibus ieiunans, continuas pro populo orationes obtulit. Et cum pro murmure à serpentibus percussi omnes spiritum exhalarent, suffragia Mosis dei miserationem euocarunt. Fuit igitur Moses intercessor non redemptor: Proinde mediator quidem per inter-

cessionem, non per redemptionem. At verò Christo Dei filio soli mediatio per redemptionem debebatur: hic enim est qui nos redemit de manu inimici, per cuius sanguinẽ abluti, & qui prius Deo aduersarij eramus, reconciliati sumus. Qui nõ corruptilibus auro vel argento, sed pretioso suo sanguine nos redemit: vt qui gratis sub peccato venundati eramus gratis redimeremur. De hoc nostro redemptore Christo precinuerat Dauid, dicens: Ipse redimet Israël ex omnibus iniquitatibus eius. Solus ille redemptor, qui ait, Torcular calcaui solus: solus reparator, solus saluator, eoque modo solus & vnus mediator. eo igitur sensu probe vnum mediatorem esse censet Paulus: cū alio sint plures. Nam vt Moses mediator est per intercessionem, sic Aaron qui medius stetit inter mortuos & viuentes, thus Deo offerens: sic Daniel pro peccatis populi supplicans: & omnis iustus apud Deum pro peccatoribus Deum exorans. Dicitur Christus mediator per naturam, & per meritũ. Per meritũ quidẽ vt diximus, cū suo nos merito redemerit, per naturam verò quod Deus & homo sit: naturã in vna persona vtrãque indissolubiliter connectens: vt Dei in Ecclesiam suam insolubilis charitas, & adoptio filiorum Dei, nostrarumque animarum Deo despõlatio significaretur. Neutro sanè modo, redemptionis scilicet & naturæ potest alius præter vnum Christum mediator nuncupari: qui et si etiam pro nobis in cælis patrocinetur, sum-

*Moses inter-
cessor fuit nõ
redemptor.
Apo. 1.
Roma. 5.
1. Pet. 1.0.
1. Ioann. 1.
Apo. 5.*

*Psal. 129.
Esa. 63.*

Name. 16.

Daniel. 9.

*Mediator
per naturã,
& meritum.*

*Quid sum-
ma eor quid
dependens
intercessio.*

*Orant san-
cti per Chri-
stum.*

*Ephes. 2.
Hebr. 9.*

Heb. 7.

*Paulus Chri-
stum media-
torem per re-
demptionem
intelligendum
docet.*

Hebr. 9.

mo tamē per suum ipsius supremum meritum, non autem dependente intercedit suffragio, ut sancti omnes: qui siue nobiscum vitam degāt, siue iam cœlo fruuntur, per Christum Dominū nostrum, per ipsius meritū, per ipsius crucem deprecantur. Resultant enim quæcunque eorū sunt merita, in Christum ut fontem & scaturiginem: quoniam cum Paulo dicere possunt, viuit in nobis Christus. Adeo ut à Christo dependeat illorum ad Patrem accessus, vnde dependentem eorum intercessionem vocemus: Christi autem summam, quum & per hostiam suam apparuerit, & per proprium sanguinem introiuerit semel in sancta æterna redemptione inuēta. Vnde & saluare imperpetuum potest accedentes per ipsum ad Deum, semper viuēs ad interpellandum pro nobis. Et ne tu quam supra discretionē mediationis inter Moysen & Christum assignatam sine scripturæ autoritate putes audiamus Paulum. Hic Moysen ut seruū fidelem sub vetere testamento, Christum ut filium in nouo considerat. Quanto igitur nouum testamētum, vetus superat: tanto quoque mediatio Christi mediatione Moysis est eminentior. Multi quippe eo quo Moyses modo mediatores esse potuerunt, quod verò Christus mediator est noui testamenti, solus est & vnus. Nam mediator noui testamenti ut per redemptionē dicatur testatur Paulus. Et Deo (inquit) noui testamenti mediator est ut morte intercedente in redemptionem earum præuaricatio-

num, quæ erant sub priori testamento, reprobationem accipiāt qui vocati sunt æternæ hereditatis. Audis ex ipso D. Pauli cōtextu Christum mediatorem dici per redemptionem? & sui ipsius interpretem esse qui dixerit Christū vnum esse Dei & hominum mediatorem quasi eum vnum esse redemptorem significarit? Et hoc nos axioma amplectimur, hoc annunciamus, pro eo depugnamus: interim tamen tanto abest ut Christi mediatio orationes, & intercessiones & nostras & sanctorum perimat, & euertat: quinimmo tanto magis eas astruit & confirmat, quanto meliorem per ipsum habemus accessum apud Deum, & per ipsum supplicantes exaudiri possumus.

Quod sancti in cælo orationes quæ fiunt à viatoribus audiunt, & quomodo id assequantur.

Cap. 8.

Contendunt etiā omnes Hagiomachi sanctos orationes nostras nō intelligere proinde frustra inuocari. *Si enim eas nossent inquit, Deo aquarentur: qui solus scrutatur renes & corda.* Nos verò id elici posse negamus. Quis enim inficiabitur Deum hominibus secretorū & abstrusorum cognitionem indulxisse? An nō olim Prophetæ videntes ideo dicebātur, quod non presentia tantum, sed & futura: nō quæ ante pedes sunt modo, sed & quæ absentia intelligerent? Venit enim Saul ad Samuelē, ut ab eo re-

Non est eo quod solus deus nouit abscondita consequitur sanctos vota nostra ignorare. Prophetæ dicti sunt videntes. 1. Reg. 4.

*Samuel**Helifæus.
4. Reg. 5. g**4. Reg. 6. b e**Homo mor-
talis nouit
cordis abstru-
sa.**Ibidem. g*

sciret ubi nã Patris asine essent: ille autem de a-
finis, inquit, ne sollicitus sis quia inventa sunt.
Vnde id nouerat Samuel? Scilicet Deus hanc
illi cognitionem indulgebat. Cedo aliud. Oc-
culte Giezi ad Naamã qui ab Heliseo nuper cu-
ratus à lepra fuerat perrexit: & duo talenta ar-
genti, vestesque mutatorias accepit. Hæcque
quam potuit secrete abscondit. Porro ad eum
Helifæus. Vnde venis Giezi? Tū ille negare cœ-
pit se quoquam iuisse. At nonne cor meum in-
presenti erat, inquit Helifæus, quando reuer-
sus est homo de curru suo in occursum tui? Ab-
sens igitur corpore, presens erat mēte. Addam
aliud. Rex Syriæ pugnabat contra Israel, consi-
liumque cum seruis suis inierat, se in illo & illo
loco posturū invidias. Misit itaque vir Dei ad
regem Israel dicens: Caue ne transeas in locum
illum quia ibi Syri in insidiis sunt. Hoc Prophe-
tæ consilium & regis Syriæ molitiones evertit:
& regem Israel tutiorem fecit. Rex verò Syriæ
traditorē sibi aliquē à secretis esse autumans, in-
suos excandescibat, cū vnus ex seruis eius, Ne-
quaquam domine mi rex, inquit, sed Helifæus
Propheta qui est in Israel, indicat regi Israel om-
nia quæcunq; locutus fueris in conclau tuo.
Audis abstrusa mortalem hominem agnouisse
etiam absentem: absit tamen vt proinde Deo
æquaretur. Recenset & regum Historia de eod-
em Helifæo aliud. Rex Israel, quod videret se
suosque ciues à Syriis obsessos in Samaria fame
deperire hæc dixerat. Hæc faciat mihi Deus &

hæc addat, si steterit caput Helifæi filij Saphat
super ipsum hodie. Tum Helifæus in domo sua
asidentibus sibi senibus quid rex in se molire-
tur, cognouit. Nunquid scitis, ait ad senes, quod
miserit filius homicidæ huc, vt præcidatur ca-
put meum? Videte ergo cum venerit nuncius:
claudite ostium, & non sinatis eum introire:
ecce enim sonitus pedum domini eius post eū
est. Adhuc illo loquente eis apparuit nuncius,
qui veniebat ad eum. Aperte sanè liquet con-
creditam prophetis fuisse etiam secretorū cor-
dis reuelationem: Immo quod nec in cor homi-
nis ascēderat, Deo soli & quibus indulserat co-
gnitum, Deo reuelante rescuisse: Christi ni-
mirum aduentum, cōceptionem, natiuitatem,
miracula, passionem, resurrectionem, ascensio-
nem, spiritus S. in Apostolos infusionē, regno-
rum mutationes, futurum de omnibus iudiciū,
remunerationem. Immo quid graue est, quod
illis etiam manifestum non fuerit quatuor an-
norum millibus antequam fierent? Nec tamē
hinc concludendum est eos æqualitatē & om-
nipotētiam cum Deo assequutos. Vides igitur
vt absurda sit hæc oratio: sancti nō norunt ab-
sentia, alioquin Deo æquarentur.

Nouerat magnus ille Antonius Eremita, no-
uerat & Eulogius abscondita cordis, Deo scili-
cet indulgente, ergo Deo æquabantur? Impia
plane hæc consecutio est. Hac enim aut Pro-
phetiæ & reuelationes euacuantur, & menda-
cij arguuntur: aut Prophetæ Deo æquantur.

*Ex eo quod
Propheta
nouerunt ab-
scondita non
sequitur eos
omnipotētes
fuisse.**Hist. trip.
lib. 1. c. 11.**Niceph. l.
Ecc. hist. 11.
cap. 34.*

Blasphemia
sequitur Fla-
giomachi a-
xioma.

Quod sancti
reiciunt ab-
sentia etiam
cordis secre-
ta.

1. Ratioci-
natio ab
Angelorum
gaudio.

Luce 15.

2. ratio ab
anima per-
fectione.

Proclus
Iamblicus.

3. à privi-
legio gratia.

Videat lector Christianus quantę illę sint blas-
phemię.

Probemus verò sanctos rescire posse etiam
absentia, & cordis secreta Domino reuelante.
*Aequantur sancti in cęlo angelis Dei: at verò An-
gelis cognitio abstrusorum cordis indulgetur, norunt
enim pęnitentiam peccatoris: igitur & idem sanctis
confertur.* Hoc in sequentibus declarabimus.
Rursus comprehensor cognitione sęcundior est via-
tore: anima enim quanto à materia semotior, & Deo
propinquier est, tanto quoque peritior redditur, vt
Proclus in Platonis Alcibiadem, & Iamblicus lib.
de mysteriis Aegyptiorum & Aſyriorum, asseue-
rant: Porro sanctos comprehensores esse nemo dubi-
tat, sunt igitur scientia vberiores omnibus etiã via-
toribus. Ex superioribus patuit viatoribus Pro-
phetis omnem secretorum cognitionę indul-
tam, cur non igitur & sanctis in cęlo? Verum
replicat Hagiomachus, hoc priuilegio gratia
collatum Helisęo, & Samueli, & cęteris. Sit ita,
vb̄ igitur maius erit priuilegium gratia & glo-
ria, ibi maior quoque cognitio. Sed vtrunque
in sanctis relucet, vt diximus: fateantur igitur
neceſse est illos absconſa, & retruſa pęctoris
agnoscere posse. Disputationem quoque hanc
vnico hoc concludam syllogismo.

4. à defi-
nitione bea-
titudinis.

*Beatitudo finis est eorum, qua secundum per-
manentem regulã appetuntur. Porro omnes qui cha-
ritate ducuntur, suorum necessitates nosse appetunt.*

*Ergo cum charitas, non transeat, sed tanto in
sanctis perfectior sit, quanto illi gloria sunt fulgi-
diores*

diores: & suorum appetēt necessitates agnoscere, &
cum beatitudine donentur, eas intelligēt. Quod er-
go, dicit Hagiomachus, inter Dei & sanctorũ
cognitionem, discrimen facis? Respondet vti-
que catholicus idę assignari, quod inter Dei &
Prophetarum scientiam. Deus à se locutus est,
at spiritu sancto repleti locuti sunt sancti Dei
homines. Cognitio igitur sanctorum à deo est,
à verbo, ab indulto: cognitio verò Dei à semet
ipſo. Deus ex se, & sua ipſius vi, nouit abscon-
dita cordis & retruſa omnia: norunt sancti deo
& reuelante, & permittente. Sed nos satis in
Hagiomachos præfati sumus: si me audire re-
nuunt, saltem quid vetus, nouũque testamen-
tum, quid primitiue Ecclesie Patres de hac que-
ſtione sentiant, attendant: vt non nos ipſi tan-
tum, sed & omnis ab omni tempore Dei electa
Ecclesia Catholica depugnare videatur.

2. Cor. 13.
Quomodo
Dei & sancti
clarum co-
gnitio diffē-
rant.

Delabitur
auctor ad re-
ſtes fidelissi-
mos.

C

TESTIMONIA

EX VETERE TE-
STAMENTO.

Dominus Deus die ipsa qua praeceptum infregit Adamus, serpentem immo potius Diabolum ut suggestorem primi hominis peccati, maledictioni subiiciens: Christi mediationem, & Victoriā, necnon Divae Virginis Mariae merita & patrocinia aperte extulit, dicens:

Genes. 3. c.

Via fecisti hoc, maledictus es inter omnia animantia & bestias terræ. Inimicitias ponam inter te & mulierem: & inter semen tuum, & semen illius. Ipsa conteret caput tuum, & tu insidiaberis calcaneo eius.

Scholium.

Cur S. Maria mulier dicitur.

Per mulierem virgo Maria mater domini nostri Ihesu intelligitur: illa enim sexu, & ætate mulier fuit, Semen illius Christus est. Vide verò quam pure hæc dicta sint, ut matris Christi in pariēdo Virginitas significaretur. Nec enim proprie filij semen mulieris, sed viri dicuntur: eo quod præcipuum generationis principium

immo & perfectius à viro pendeat. At quia nō virili semine, sed mystico spiramine è puro suo sanguine Diva virgo Christum & concepit & peperit: ideo filius eius Christus vere semen mulieris dicitur. Ut ergo Christus semen Virginis in Diaboli cuneos & exercitus inimicitias exercuit, ita d. Virgo Christum pariendo Sathanæ caput & potentiam contriuit. Immo & nunc hoc oraculum perseverat: fit enim dea ta Virgo Euæ aduocata, ut ait Ireneus, & suis apud deum precibus infidiatoris Sathanæ machinas à nobis repellit.

Quid semen mulieris.

Ire. lib. 3. in Hæres. c. 23 & l. 4. c. 33. & l. 5.

Dominus Deus Cayna post patratum fratricidium allocutus fratrem etiam vita functum & clamare & audiri confirmat his verbis.

Genes. 4.

Quid fecisti? Ecce vox sanguinis fratris tui Abel clamat ad me de terra.

Scholium.

Procopius Gazeus auctor Græcus hinc iustorum qui ex hac vita migrarunt, preces multum apud deum emolumenti consequi probat. Hinc & Paulus ad Hebræos scribens Christi sanguinem melius clamare, sanguine Abel asserit: Vtique quod Christus & moriens, & mortuus apud Patrem veniam exoravit: cum tamen & Abel, ut & Zacharias sacerdos, moriens dixerit, Videat dominus & requirat: illudque tandem etiam ad deum fuderit. Epiphanius scilicet hoc de oratione post mortem intelligendum cæset lib. i. in Hæres. tom. i. hæres. 9. quæ est Samaritana.

Commēt. in Gen.

Heb. 12. f. Genes. 4. Luc. 23. c. Mast. 27. d.

2. Par. 2. 4.

S. Epiphanius.

rum: post mortem enim, inquit, sanguis Abelis dominum alloquitur.

ABRAHAM anno mundi 2047, & ante Christum 1916, Angelos adoravit, & ad vnum ex his hanc orationem fudit.

Genes. 18. a Domine si inveni gratiam in oculis tuis, ne trāseas seruum tuum: sed afferam paucillum aquæ & lauentur pedes vestri, &c.

LOTH item Angelos duos qui in Sodomā descenderant, adoravit, anno ante Christū 1916: & eos sic precatus est.

Genes. 19. a Obsecro domini declinate in domum pueri vestri, & manete ibi: lauate pedes vestros, & mane proficiscemini in viam vestram.

Dominus deus sepulto Abraham Isaacum affatus merita defuncti illius patris apud se tantum momenti habere docuit, vt propter eum filio viuenti beneficiat, & posteris eius. Anno enim mundi 2170, & ante Christum 1792. dixit Isaac:

Genes. 26. a Multiplicabo semen tuum sicut stellas cœli, daboque posteris tuis vniuersas regiones has: & benedicentur in semine tuo omnes gentes terræ, eo quod obedierit Abraham voci meæ, & custodierit præcepta mea & ceremonias meas, legesque seruauerit.

IACOB cum Angelo luctatus anno ante Christum 1731. benedictionem ab Angelis expetendam docuit. Ait enim ei.

Genes. 31. f Non dimittam te nisi benedixeris mihi.
Idem etiam cum ad Laban pergeret visio-

ne commune factus fuerat Angelos nobis ministros esse, & non tātum ad nos dei consilia, sed & ad deum pietatem nostram perferre.

Vidit enim in somnis scalam stantem super terram & cacumen illius tangens cœlum: Angelos quoque dei ascendentes & descendentes per eam & dominum innixum scalæ.

Gene. 28. c

Idem IACOB Patriarcha morti proximus anno mundi. 2254. & ante aduentum Christi 1708 filios Ioseph hac, quæ sequitur, benedictione donando, sanctorum inuocationem præmonstrauit.

DEVS in cuius conspectu ambulauerunt patres mei Abraham, & Isaac, Deus qui pascit me ab adolescentia mea, vsque in præsentem diem, Angelus qui eruit me de cunctis malis, benedicat pueris istis: & inuocetur super eos nomen meum, nomina quoque patrum meorum Abraham & Isaac, & crescant in multitudinem super terram.

Gene. 48. c
Iacob san-
ctorum inno-
cationē præ-
monstrauit.

Annotatio.

Manifeste vtiq; præcipit patrum qui iam decesserant, suumque postquam obierit nomē inuocari, quo & benedictionem & profectum viuentes assequantur. Etsi enim visi sunt oculis insipientium mori, illi tamen sunt in pace, & deo viuunt. Idcirco scriptum est: Deus Abraham, deus Isaac, & deus Iacob, nimirum, vt sub-

Sapi. 3. a
Exo. 3. d. f
Mat. 22. d

Mar. 12. b
Luc. 20. g
Hierony.

infert Christus, deus non mortuorum sed viventium: vt docte D. Hieronym. ad Riparium scribens examinat.

Genes. 71.

IOSEPH Patriarcha morte sibi imminente, fratres vltimis verbis affatus anno mundi 2308 & ante Christum 1654. sanctorum corporum reliquias asseruandas, easque in diuina inuocationem misericordie proficue deferendas esse, contestatus est.

Iacob' reliquias sanctorum asseruare docuit.

Locutus est enim fratribus suis: post mortem meam deus visitabit vos, & ascendere vos faciet de terra ista, ad terram quam iurauit Abraham, Isaac & Iacob. Cumque adiurasset eos atque dixisset, deus visitabit vos, asportate ossa mea vobiscum de loco isto, mortuus est.

Annotatio.

Expendatur quis Ioseph qui id mandauerit, Patriarcha vtique & Propheta, diuino semper munitus spiritu: quando id iusserit, hac scilicet hora qua animam exhalaturus erat, qua dei & sui maxime meminisse debuerat: vnde grauissima sunt, & irrefragabilis authoritatis illius verba. Hinc Clemens: Petri discipulus colligit nec reliquias sanctorum post mortem sine honore manere lib. 6. constit. Apost. c. 30.

S. Clemens
Papa.

MOYSES magnus legislator anno mundi. 2454. & ante Christum 1507. Reliquias honorandas, & in benedictionis tessera deferendas esse docuit: vt Exod. 13. d scribitur,

Armati ascenderunt filij Israel de Aegypto. Tulitque Moyse ossa Ioseph secum, eo quod adiurasset filios Israel dicens: visitabit vos Deus, efferte ossa mea hinc vobiscum.

Moyse defendas sanctorum reliquias testatur.

Annotatio.

Habebant enim hæc Emphasim coniuncta, visitabit vos, id est misericordiam ager vobiscum: & efferte ossa mea vobiscum. Quod elatio sanctorum Ioseph reliquiarum Israelitis in benedictionem profutura esset.

Idem Moyse sanctorum memoriam & merita viuus adeo conductura credidit, vt cum dominus ob Idololatriam in populum Israeliticum adeo iratus esset vt eum funditus disperdere vellet: ad hæc velut optima quibus Deum placaret media recurre- rit, cumque hac oratione mitigarit.

Cur Domine irascitur furor tuus contra populum tuum, quem eduxisti de terra Aegypti in fortitudine magna, & manu robusta? Ne quæso dicant Aegyptij: callide eduxit eos vt interficeret in motibus, & deleret è terra. Quiescat ira tua, & esto placabilis super nequitia populi. Recordare Abraham, & Isaac, & Israel seruorum tuorum, quibus iurasti per teipsum dicens: multiplicabo semen vestrum: sicut stellas cæli, & vniuersam terram hanc de qua locutus sum dabo semini vestro & possidebitis em semper.

Exod. 32. e

Moyse sanctorum merita & memoriam probat.

Placatusq; est dominus ne faceret malū, quod locutus fuerat aduersus populum suum.

Annotatio.

Mortui erant Abraham, Isaac, & Iacob, mortui inquam corpore, viuētes autem anima, meritis, & apud deum reputatione. Nam statim vbi & eorum memoria, & merita deo proposita sunt, placatior ille redditus est. Hoc vti que nos suo exemplo docebat Moyſes, irato deo, virorum qui illi à seculo placuerunt & memoriam & merita prætendere: vt dum nos ob sordes despicit, & nobis irascitur, illorum suffragiis placetur. Per hoc enim (inquit Augustinus) quod de Moyſe scriptum est, admonemur cum merita nostra nos grauant, ad eò vt non diligamur à deo, releuari nos posse apud eum illorū meritis quos ipse diligit.

*August. li.
2. quest. su-
per exod. c.
149.*

DEVS Moyſi verba faciens, Angelos nostri sollicitos, eosdem attendendos & reuerendos, non autem contemnendos esse, aperte precepit: dicens.

Exod. 23. 6. Ecce ego mittam Angelum meum, qui præcedat te & custodiat in via, & introducat in locum quem præparauī. Obserua eum, & audi vocem eius, nec contemnendum putes: quia non dimittet cū peccaueris, & est nomen meum in illo. Quod si audieris vocem eius, & feceris omnia quæ loquor, inimicus ero inimicis tuis, & affligam affligentes te, præcedet que

te Angelus meus, & introducet te ad Amorrhæum, & Aethræum, & Pherezæum, Chananæumque & Euæū, & Iebusæum, quos ego conterā.

DEVS, Honorem sepulturæ defunctis sanctorū deberi corporibus factò confirmauit. Mortuus est enim Moyſes seruus domini in terra moab iubente domino, & sepeliuit eum in valle terræ Moab contra Phogor.

*Deut. 24. 6
Deus corpo-
ra sanctorū
honorauit.*

Annotatio.

Epiphanius tomo. 1. lib. 2. in hæreses secta 9. in samaritas, qui immūda defunctorum censebāt esse corpora: Hierony. quoque epist. ad Riparium in Vigilantium, reliquias sanctorum aspernātem, ex hoc loco honoranda piorum corpora colligunt: cum deus sua etiam sepultura corpus Moyſi dignatus sit.

*Epiphanius
Hierony.*

ELIPHAM amicus Iob circa annum mundi 3684, & ante Christum 1515, sanctorum intercessionem credidit. Consuluit enim

*Iob 5.
Elipham ad
sanctos nos
conuerti debe-
ret docuit.*

Iob sanctorū patrocinia accersere dicens. Voca si est qui respondeat, & ad aliquem sanctorum conuertere.

Annotatio.

Hoc de Angelis Origenes interpretatur: immo Calvinus ipse in Iob per sanctos vult Angelos significari. Vnde liquet istum credidisse eos qui in magna tribulatione sunt, ad Angelos se

conuerrere debere: nimirum vt pro illis patrocinentur. Quod cum de Angelis certum fit, concluditur quoque & ad sanctos qui Deo fruuntur, conuerti nos oportere, cū & gloria & charitate Angelis in cælo æquentur, iuxta verbum Christi.

I O B ipse vbi se à propinquis suis, & inquilinis domus suæ, & vxore, & filiis, & ancillis derelictum esse, & irrisum vidit, ad meliora cōuertitur suffragia: dicens.

Iob. 19. Misere mini mei, misere mini mei, saltem vos amici mei, quia manus domini tetigit me.

Annotatio.

Hanc supplicationē D. Augustinus examinans: Angelos videtur (inquit) postulare, vt pro eo deprecetur, aut certè sanctos, aut pro pœnitente orent.

HELIV vnus ex Iob amicis sanctorū quoque suffragia confirmauit, his verbis.

Iob. 33. 6.
Angelorū oratio. Si fuerit pro eo Angelus loquens vnum de similibus, vt annunciet hominis æquitatem, miseretur eius, & dicet: libera eū, vt non descēdat in corruptionem.

Annotatio.

Sanè & pro nobis loquuntur Angeli, & faciunt vt nobis veritas annuncietur: cum etiam lex per Angelos data sit in manu mediatoris. Eorum vtique pro nobis sollicitudo, & affectus, satis eos & nostræ cooperatores pœnitentiæ, qui & diuinam accersant misericordiam testatur.

Gal. 3. c.
Act. 7. g.
Luca 15.

Deus ad amicos Iob.

Sumite ergo vobis septem tauros, & septem arietes, & ire ad seruum meum Iob, & offerre holocaustum pro vobis. Iob autè seruus meus orabit pro vobis, faciem eius suscipiam, vt nō imputetur vobis stultitia.

Abierunt ergo Eliphaz Themanites, & Baladad, Suhites, & Sophac, Naamathites, & fecerunt sibi sicut locutus fuerat Dominus ad eos: & dimisit peccatum eorum propter Iob.

Iob 42. b
Oratio iusti deo placet.

Annotatio.

S. IOANNES Chrysostronus tomo 4. homel. 1. in 1. ad Thessalo. cap. 1. his ex verbis colligit nos aliorum precibus, sanctorum verò maxime egere: iisque permultum adiuuari. Cum enim non sit abbreviata manus Domini vt saluare nequeat, neque aggrauata auris eius vt nō exaudiat: nostræ tantum iniquitates diuiserunt inter nos & Deum. Proinde vbi nos ob scelera nostra enormia & Deo offerre, & illum exorare erubescimus: certo scientes quod multum valet apud Deum deprecatio iusti assidua, sanctos illos qui iam cælo fruuntur pro nobis patrocinari postulamus.

Chrysostr.
Esa. 59. a
Iaco. 5.
Dominus Deus Israeli ob scelera infensus, multum quidem apud eum sanctorum patrocinia valere ostendit: tum tamen cum & populus ad meliora contendit, & antea vitia dete-

statur. Hac quippe verba dei sunt.
Jerem. 35. Si stererint Moyſes & Samuel coram me, non
 eſt anima mea ad populum iſtum.

Annotatio.

Chryſoſt. IDEM de Iob, Daniele cateriſque electis
 expendit D. Chryſoſt. Tomo 2. homel. 5. in Math.
 ca. 1. & Tomo 4. homel. 42. 1. ad Cor. ca. 16. qui
 eſt apud Deum etiam vita hac caduca functi
 plurimum valeant, non tamen pro obſtinato
 Iudaico populo id impetrent quod efflagitant.
 Ita tamen vt optimus ille Pater his ex Dei ver-
 bis Magnæ virtutis preces orationeſq; ſancto-
 rum eſſe colligat, ſed tunc proſecto cum nos
 quoque idipſum per pœnitentiã poſtulamus,
 & ad ſtudia meliora confugimus.

*Quando pro
 precibus ſunt
 preces ſan-
 ctorum.*

*David Rex Iſrael & Propheta anno mundi
 2890. & ante Chriſtum 1072.*

Pſal. 118. c. Mihi autẽ nimis honorati ſunt amici tui Deus,
 nimis confortatus eſt principatus eorum.

Scholion.

1072. 12.

Amicos vocat Apoſtolos & reliquos ſan-
 ctos, qui Deo ſincero amore adhæſerunt: qui-
 bus Chriſtus iam nõ dicam, inquit, vos ſeruos,
 ſed amicos. Hos proinde honorandos ſanctos,
 prædixit David: vtique quod eorum principa-

tus confirmatus eſt, facti enim ſunt duces Eccle-
 ſiæ, ait Auguſtinus, facti arietes gregis, immo
 & turres: vt ait D. Baſilius.

*Auguſt. in
 Pſal. 138*

Idem David.

Pro hac (iniquitate) orabit ad te omnis ſanctus,
 in tempore opportuno.

*S. Baſilius
 Homel. in
 40. marty-
 res.*

Illatio.

Et quidem vere ſancti ſunt, qui terminum viæ
 ſc̄licitatem aſſecuti ſunt: vnde & illi pro pec-
 catis noſtris orant.

Pſalm. 31.

Idem.

Glorioſus Deus in ſanctis ſuis.

Pſal. 66.

Idem.

Pſal. 115.

Precioſa in conſpectu Domini mors ſancto-
 rum eius.

Scholion.

Hunc verſum S. Clemens li. 6. Conſtit. Apoſt.
 cap. 30. Pro ſanctorum cultu & reliquiarum ho-
 nore aſſumit.

Idem.

Leuavi oculos meos in montes: vnde veniet
 auxilium mihi.

Scholion.

Montes ſunt Angeli & ſancti omnes, quorum
 ope & meritis & interceſſionibus viator iuuat-
 ur. Caſſiodorus in hunc locum.

SALOMON Rex Iſrael, & Eccleſiaſtes
 anno mundi 2930. & ante Chriſti Ieſu aduen-
 tum anno 132. ſanctorum laudẽ extulit, dicens.
 Memoria iuſti cum laudibus, & nomen impio-
 rum putrefcet.

Pronep. 10.

Ahia dissolutionem regni Israelitici apud Salomonem predicens, merita sanctorum defunctorum viuis proficere docuit.

3. Reg. 11. b Dixit itaque dominus (per Ahiam) Salomoni . Quia habuisti hoc apud te , & non custodisti pactum meum, & præcepta mea quæ mandavi tibi , dirumpens scindam regnum tuum, & dabo illud seruo tuo : veruntamen in diebus tuis non faciam , propter David patrem tuum. De manu filij tui scindam illud, nec totū regnū auferā, sed tribum vnā dabo filio tuo propter David seruum meum, & Ierusalem quam elegi.

Scholium.

S. Chrysoftomus hom. 2. in psal. 50. & ho. 35. de vitiis & virtutibus hæc dei verba examinans, ô rem, inquit admirādam & ineffabilem clementiam. David mortuus est, & viuo patrociniatur.

Miraculum quod contigit circa annum mundi 3105. & ante Christum 857. quo aperte docetur virtus sanctarum reliquiarum.

4. Reg. 13. Mortuus est Helisæus, & sepelierunt eum. Latrunculi autem de Moab venerunt in terram in ipso anno. Quidam autem sepelientes hominem viderunt latrunculos, & proiecerunt cadauer in sepulcro Helisæi. Quod cum tetigisset ossa Helisæi, reuixit homo, & stetit super pedes suos.

Annotatio.

Magna itaque virtus sanctarū reliquiarum: cum inexpectato absque vlla aut prece, aut fide cor-

pus illud proiicientium, mortuus resurrexerit.

TOBIAS senior filio Tobie in Rages Medorum proficiscenti valesfaciens, anno ante Christum 722. Angelorum subsidia & comitatum plurimi ducendū esse docuit: dicens.

Bene ambuletis & sit Deus in itinere vestro, & Angelus eius comitetur vobiscum. *Tob. 5. d*

Idem ad uxorem.

Noli flere, saluus perueniet filius noster, & saluus reuertetur ad nos, & oculi tui videbunt illum: credo enim quod Angelus Dei comitetur ei, & bene disponat omnia quæ circa eum geruntur: ita vt cum gaudio reuertatur ad nos. *Ibidem.*

S. RAPHAEL Angelus apud Thobiam circa annum mundi 3240. & ante Christi aduentum 722. hæc affatur.

Quando orabas cum lachrymis, & sepeliebas mortuos, & derelinquebas prandium tuum, & mortuos abscondebas per diem in domo tua, & nocte sepeliebas eos, ego obtuli orationem tuam Domino. *Tob. 12.*

Illatio.

Quid est verò orationes alicuius offerre, nisi & pro eo etiam intercedere?

IVDITH amputato Holofernus capite, S. Angelorum curam de viuis satis testata est, anno mudi 3250. & ante Christum 712. his verbis vsa.

Ecce caput Holofernus principis militiæ Assy-

Judith. 13. c. riorum: & ecce conopæum illius in quo recumbebat in ebrietate sua, ubi & per manum feminae percussit illum. Dominus Deus noster. Viuit autem ipse Dominus, quoniam custodiuit me Angelus eius & hinc euntem, & ibi comorantem, & inde huc reuertentem: & non permisit me Dominus ancillam suam coinquinari, sed sine pollutione peccati reuocauit me vobis gaudentem in victoria sua in euasione mea, & in liberatione vestra.

Angeli nostri sunt custodes.

Scholion.

Exo. 14. c. Refertissima est sacra scriptura similibus testimoniis, quibus Angelos nobis custodes, viæ daces, & ministros à Deo deputatos esse, asseritur. Sic Angelus Domini tollens se, qui prius precedebat castra Israel, cum populus per mare rubrum persequentibus Aegyptiis, ambularet: abiit post Pharaonem & exercitum eius, & cum eo pariter columna nubis, ut castra Aegyptiorum à castris Israel secerneret, ne Pharaon cum suis in Dei populum irruere posset. Proinde Dominus: Ecce, inquit, Moyse, Angelus meus precedet te. Angelus quoque Domini in via contra Balaam, docet abstrusa cordis Balaam sibi nota. Angeli pro Helisæo ex aduerso Dorhaim *4. Reg. 6. d.* pugnare parati in Syriis: Angelus Domini in *4. Reg. 19. g.* Castris Sennacherib centum octoginta quinque millia Assyriorum vna nocte interficiens, fatis superque, fatis quantum nobis subsidia eorum utilitatis afferant, aperte demonstrant. Fatur ipse Petrus se ereptum ab Angelis, Christus

stus docet etiam his qui minimi sunt Patri Angelos delegatos. Hoc si admittunt, Hagiomachi, cur nos beatorum subsidiis releuari negant? Nolim hic de Angelis septem Ecclesiarum Graeciae, differere: sat est in Angelis collegisse, nos etiam Patrociniis sanctorum qui aeterna felicitate donati sunt adiuuari, de nobis eos curam gerere, nobis opitulari, nostrae viae duces & reduces esse colligere: Nec beatitudinem eam sollicitudinem prohibere, cum Angeli beati sint, nec proinde miseria dicatur affici, aut à suo felicitatis gradu excidere, si nostra norint, curent & prosequantur.

Acto. 12. d.
Mat. 18. s.
Apoc. 1. s.
Acto. 12. s.

IOSIAS rex Iuda factus docuit reuerentiam exhibendam corporibus piorum virorum: ut scribitur, *4. Reg. 23.*

Anno mundi, 3312. ante Christum 650.

Conuersus Iosias vidit sepulcra quae erant in monte Bethel. misitque & tulit ossa de sepulcris, & combussit ea super altare & polluit illud, iuxta verbum domini, quod locus est vir dei qui praedixerat verba haec. Et ait: Quis est titulus quem video? Responderuntque ei ciues vrbis illius: Sepulcrum est hominis dei qui venit de Iuda: & praedixit verba haec quae fecisti super altare Bethel. Et ait: dimittite eum: Nemo commoueat ossa eius. Et intacta manserunt ossa illius, cum ossibus Prophetae qui venerat de Samaria.

BARVCH Propheta preces fidelium defunctorum confirmavit anno mundi. 3337. ante Christum vero 625. hac oratione.

Baruch. 3. Domine deus omnipotens deus Israel: audi nūc orationem mortuorum Israel, & filiorum ipsorum quia peccauerunt ante te, &c.

AZARIAS in fornace ardente per merita defunctorum Patriarcharum erui ab igne postulauit, anno mundi. 3368. & ante Christum 524: vt habetur Daniel. 3. d.

Orauit sic Azarias. Ne quæsumus tradas nos in perpetuum, propter nomen tuum: & ne dissipes testamentum tuum, neque auferas misericordiam tuam à nobis, propter Abraham dilectum tuum, & Isaac seruum tuum, & Israel sanctum tuum, quibus locutus es pollicens quod multiplicares semen eorum sicut stellas cæli, & sicut arenam quæ est in littore maris.

Vir vestitus lineis qui circa hæc tempora apparuit Danieli iuxta flumini magnum, qui est tigris, sanctorum Angelorum opem, & pro suis patrocinia his verbis extulit.

Dan. 10. c. d Noli metuere Daniel, quia ex die primo quo posuisti cor tuum ad intelligendum vt te affligeres in conspectu dei tui, exaudita sunt verba tua, & ego veni propter sermones tuos. Princeps autem regni Persarum restitit mihi viginti & vno diebus: & ecce Michael vnus de principibus primis venit in adiutorium meum. Et nūc reuertar vt præliar aduersus principem Persarum. Cum enim egrederer apparuit princeps Græcorum veniens. Veruntamen annuntiabo tibi quod expressum est in scriptura veritatis: & nemo est adiutor meus in omnibus his, nisi michael princeps vester.

ZACHARIAS Propheta sic induxit Angelum pro Israele orantē, anno mūdi. 3442. & ante Christum 520.

Domine exercituum, vsquequo tu non misereris Ierusalem, & urbium Iuda quibus iratus es: Iste iam septuagesimus annus est. Et respondit dominus Angelo qui loquebatur in me verba bona, verba consolatoria. *Zacha. 6. v.*

IVDAS Machabæus eo suos in Nicanorem pugnaturus armat quod & Onias & Ieremias defuncti pro ipsis deum deprecarentur anno mundi 3802 & ante Christum 160. vt patet lib. 2. Machab. c. 15.

Singulos autem illorum armauit non clypei & hastæ munitione, sed sermonibus optimis & exhortationibus, exposito digno fide somnio, per quod vniuersos lætificauit. Erat autem huiusmodi visus. Oniam qui fuerat summus sacerdos, virum bonum & benignum, verecundum visu, modestum moribus & eloquio decorum, & qui à puero in virtutibus exercitatus sit, manus protendentem orare pro omni populo Iudæorum. Post hoc apparuisse & alium virum, ætate & gloria mirabile, & magni decoris habitudinem circa illum. Respondentē verò Oniam dixisse. Hic est fratrum amator & populi Israel, hic est qui multum orat pro populo, & vniuersa ciuitate Ieremias Propheta Dei.

IESVS filius Syrach circa hæc tempora memorias sanctorum, festiuitates, & venerationem commendauit, his verbis.

Ecclesiast.
44.

Laudemus viros gloriosos & parentes nostros in generatione sua. Multam gloriam fecit Dominus, magnificentia eius à seculo. Illi viri misericordiae sunt, quorum pietates non defecerunt. Semen eorum & gloria eorum non derelinquetur. Corpora eorū in pace sepulta sunt, & nomen eorum viuet in generationem & generationem. Sapientiam ipsorum narrent populi, & laudem eorum narret Ecclesia.

Idem reliquiarum virtutem Helisai exemplo succincte implicat: ait enim.

Ecclesiast.
48.

In diebus suis Helisaeus non pertimuit principem & potentia nemo vicit illū. Nec superauit illum verbum aliquod, & mortuum prophetauit corpus eius. In vita sua fecit monstra & in morte operatus est mirabilia.

Idem memoriam iusti his verbis extulit.

Cap. 39. b.

Collaudabunt multi sapientiam eius, vsque in seculum non delebitur. Non recedet memoria eius, & nomen eius requiretur à generatione in generationem. Sapientia eius enarrabūt gētes: & laudem eius enunciabit Ecclesia.

Classis tertia confirmat sanctorum
SUFFRAGIA,
COGNITIONEM, ET
VENERATIONEM EX NO-
uo Testamento.

*Christus ipse sanctos in caelo qua circa nos aguntur
rescire, & nobis congruere docet.*
Luc. 15.

Ita vobis quod ita gaudium erit in caelo super vno peccatore pœnitentiam agente, quam super nonaginta nouem iustis, qui non indigent pœnitentia: Sic gaudium erit corā Angelis Dei super vno peccatore pœnitentiam agente.

Illatio.

Nimirum cum sancti omnes sint Angelis dei æquales in caelo, iuxta eiusdem Christi Iesu verba, consequitur apertissime, non minus eos in caelo exultare, quam Angeli. Porrò non exultant de pœnitentia peccatoris, nisi eam nouerint: quis enim de re ignota exultat? nec congaudent de conuersione, nisi & peccatori cum delictis inuolueretur, & compaterentur, & eius salutis essent solliciti. Iam si beatitudo est omnium desiderabilium finis, quod igitur ap-

Sancti omnes intima cordis pœnitentis nouerint

petent, nisi obstet malitia, pro suis assequetur.

Idem Christus damnatum diuitem pro suis fratribus orantem inducit.

Luc. 16.

Damnatus

orat pro suis.

Argumentum à mino-

re ad maius.

re ad maius.

Pater Abraham miserere mei. Mitte Lazarum vt intingat extremum digiti sui in aquam, vt refrigeret linguam meam, quia crucior in hac flamma. Rogo ergo te Pater, vt mittas Lazarum in domum patris mei. Habeo enim quinque fratres, vt testetur illis ne & ipsi veniant in hunc locum tormentorum.

Illatio.

Si morti æternæ addictus, & suorum viuicium sollicitus est, & quæ circa eos aguntur rescire videtur, vnde & pro eis intercedit: quanto magis sancti in cælo, qui & verbo in quo omnia videntur, fruuntur, & perfectissima donati sunt charitate. Immo & amici Dei sunt, vnde orantes pro suis non excludantur?

Idem Christus sanctos post mortem quæ hic agantur nosse & affici suorum impietate viuentsque quid in defunctos spei reponere impietate aperte demonstrat, apud Iudeos hec habens verba.

Ioan. 5. g.

Nolite putare quia ego accusaturus sum vos apud patrem. Et qui accusat vos Moyses in quo vos speratis.

Illatio.

Quomodo

Iudei spera-

bant à Mose

defuncto.

Non utique poterat Moyses dudum mortuus incredulitatis Iudeos accusare, nisi quæ circa eos fierent, nouisset. Et si accusare potuit incredulos, cur non etiam pro pœnitentibus ora-

re, maxime cum in eum sperarent Iudæi? Non enim sperabant ab eo, vt authore, bona & temporalia & spiritualia sibi conferenda, alioquin Idololatriæ notam incurrissent: sperabant igitur in eo, vt patrono & intercessore.

Idem Christus sanctorum venerationem his verbis implicat.

Si quis mihi ministrauerit, honorificabit eum *Io. 12. d.*
pater meus.

Illatio.

A minori enim ad maius iusta ratiocinatio procedere potest. Si Deus omnipotens seruos Christi sui honorat: an non nos terra & cinis eos honorare tenemur?

Angelus Gabriel dignissimam virginem Mariam sic salutare docuit. *Luc. 2.*

Aue gratia plena, dominus tecum.

Annotatio.

Proinde Diuus Athanasius sermone de deipara. Basilius & Chrysostomus in Liturgia, immo & Græca & Latina omnis Ecclesia hac semper eam salute donauit.

Sancta Elizabeth D. Ioannis Baptistæ Mater, eam hisce etiam titulis donauit.

Vnde hoc mihi, vt veniat Mater Domini mei ad me? Benedicta tu inter mulieres. Et beata quæ credidisti, quia perficientur in te, quæ dicta sunt tibi à Domino.

Sanctissima Maria etiam ipsa perpetuam sui in Ecclesia venerationem prædixit.

D iij

Quia respexit humilitatem ancillæ suæ, ecce ex hoc beatam me dicent omnes generationes: Quia fecit mihi magna qui potens est, & sanctū nomen eius.

ANGELVS Centurionem affatus, liquido intercessionem cœlicolarum pro hic degen- tibus aperuit: vt Lucas Act. 10. pandit.

Cornelius ceterio vidit in visu manifeste, quasi hora diei nona, Angelum dei introeuntem ad se, & dicentem sibi, Corneli. At ille intuens e- um timore correptus dixit. Quis es Domine? Dixit autem illi, Orationes tuæ, & Eleemosynæ tuæ ascenderunt in memoriam in conspectu domini.

Annotatio.

Angeli enim interest quid oretur, sed & me- moria in conspectu domini quid aliud est, quā quod idem Angelus apud deum recensuit: vt & de Thobia Raphael testatur: ista autem recensi- tio non simul, vt diximus, supplicatio est?

PAVLVVS Apostolus apertissime sanctorū communionem, pro nobis sollicitudinem, eorum compassionem & in nos charitatis affectum corporis membrorum similitudi- ne demonstrat: ait enim 1. Cor. 12.

Sicut corpus vnum est, & membra habet multa: omnia autem membra cum sint cor- poris, vnum tamen corpus sunt: ita & Chri- stus. Etenim in vno spiritu omnes nos in vnum corpus baptizati sumus, siue Iudæi, siue Genti- les, siue serui, siue liberi, & omnes in vno spiri-

tu potati sumus. Nam & corpus non est vnum membrum sed multa. Si dixerit pes, quoniam non sum manus non sum de corpore: num ideo non est de corpore? Et si dixerit auris, quoniam non sum oculus nō sum de corpore, num ideo non est de corpore? Si totum corpus oculus, v- bi auditus? Si totum auditus, vbi odoratus? Nūc autem posuit deus membra, vnumquodque in corpore sicut voluit.

Scholium.

Quæ Diuinus Paulus hic innotat satis inferunt vnam esse Ecclesiam, vnum Christi corpus my- sticum: etsi alij aliis vtiliores & infirmiores sint. Proinde cum sancti in cœlo & fideles in via membra Christi sint: sunt enim baptizati in Chri- sto, quo Paulus ibidem membra Christi agno- scenda esse censuit: sequitur sanctos nobiscum vnum corpus esse & vnius corporis membra. His pro fundamento positis subsequentiā D. Pauli verba audiamus.

Idem Paulus.

Si quid patitur vnum membrum, compatiun- tur omnia membra. Et deus tēperauit corpus, ei cui decrat abundantiorē tribuendo hono- rem, vt non sit schisma in corpore: sed in ipsum pro inuicem sollicita sint membra.

Scholium.

Quod Paulus infirmiora membra abundan- tiore honore circundari dicit, per honorē gra- tiam intelligit. Viator scilicet in dies gratia re-

dimitur à Deo : qua sancti adeo non indigent cum iam nihil eis desit. Vt ergo æque ad se pertinere & infirma & digniora membra deus ostenderet comprehensores quidem gloria: viatores autem vberiore gratia donauit. Nam cum sancti præueniente gratia non egeant, nõ rursus iustificante, quasi & peccare & pœnitere in celo valeant: vtramq; suis viatoribus enlargitur. Sic vtrique vt velit nullum esse schisma in corpore, sed membra membris cõpati. Quid istud? Mēbra vtiq; mēbris cõpatiuntur, velit no lit Vigilantia. Hæreticus. Mēbra sana membris infirmis, non infirma tantum infirmis: alioquin quomodo pro se inuicem sollicita essent? Quod si pro se inuicem sollicita Sunt: Sancti igitur in cœlo membra sana & digniora corporis quibus nihil deest, membrorum infirmorum eiusdem corporis, viatorum scilicet & huius seculi peccatorum fidelium curam suscipient, illisque compatientur: & pro vi sua eis subuenire nitentur. Quid hac conclusione apertius dici potest pro sanctorum communione, & intercessione confirmanda?

Hebr. 13. b.

IDEM sanctorum, conuersationem & memoriam attendendam docuit, his verbis. Mementote præpositorum vestrorum, qui vobis locuti sunt verbum dei, quorum intuentes conuersationis exitum imitamini & fidem.

IDEM Paulus Angelorum cognitionem tantam astruit, vt & quæ loquatur nouerint: & cordis sui sinceritatem intelligat.

Ait enim.

Testor coram deo, & Christo Iesu, & electis Angelis eius, vt hæc custodias sine præiudicio, nihil faciens in alteram partem declinando.

Annotatio.

Paulus sane se coram Angelis electis stare non diceret nisi eos sibi presentes, eaque quæ dicit intelligere certo sciret.

S. LVCAS Apostolus acta Petri & Pauli recensens virtutem etiam vestimentis & zonis sanctorum inesse insinuat.

Act. 5. b.

Magis augebatur credentium in domino multitudo virorum ac mulierum: ita vt in plateas eiicerent infirmos, & ponerent in lectulis ac grabatis: vt veniente Petro, saltem vmbra illius obumbraret quemquam illorum & liberarentur omnes ab infirmitatibus suis. Concurrebat autem & multitudo vicinarum ciuitatum Ierusalem, afferentes ægros & vexatos à spiritibus immundis, qui curabantur omnes.

Scholium.

En vt vmbra saltem Petri liberabantur infirmi: quid non itaque magnæ virtutis est in sanctis, & iis quæ ad eos pertinent? num potiores corporis reliquiæ, vmbra corporis?

Idem Lucas.

Ephesi virtutes non modicas quasi libet faciebat deus per manum Pauli, ita vt super languidos deferrentur à corpore eius sudaria & semicincta, & recedebant ab eis languores & spiritus nequam egrediebantur.

Acto. 19. b.

Mulier quæ sanguinis fluxū patiebatur idem
se credere & verbo & facto insinuauit.

Matth. 9. c. Dicebat enim intra se. Si tetigero tantum simbriam vestimenti eius, salua ero. Et accessit retro & tetigit simbriam vestimenti eius.

S. IOANNES Apostolus in sua Apocalypsi sanctos pro nobis orare in cælo intulit.

Apoc. 5. c. Quattuor animalia & viginti quattuor seniores ceciderūt coram agno, habentes singuli citharas & Phialas aureas plenas odoramentorū, quæ sunt orationes sanctorum.

Idem.

Apoc. 8. a. Et alius Angelus venit & sterit ante altare, habens thuribulum aureū, & data sunt illi incensa multa: vt daret de orationibus sanctorū omnium supra altare aureum quod est ante thronum Dei.

Scholium.

Quid quæso est dare ante Dei thronum de sanctorum orationibus Deo, nisi simul orare? Iam cum constet illud Angelum in cælo exequi, relinquitur nobis esse Angelos in cælo patronos & intercessores: Quibus æquabūtur iuxta verbum Christi sancti illi qui iam beata fruuntur visione. Nec oberit quod illos sine corpore esse dicant cum nō corpore, sed spiritu oretur vt docet Paulus. Demū viginti quattuor seniores non Angelorum, sed sanctorum & Patriarcharum & Apostolorum personas insinuāt qui Deo offerūt orationes sanctorum quod singuli & omnes illi pro nobis apud Deum in cæ-

lo presentur.

Idem Ioannes.

Et cum aperuisset sigillum quintum, vidi sub-^{*Apoc. 5. c.*}tus altare animas interfectorum propter verbum Dei, & propter testimonium quod habebant. Et clamabant voce magna dicentes. Usquequo Domine sanctus & verus, non iudicas & non vindicas sanguinem nostrum, de iis qui habitant in terra?

Illatio.

Si martyres post mortem de obstinatis vindictam petunt: vt & ab eis liberetur terra, & illorum suppliciis cautiōres sint homines simulque Deus glorificetur: cur non etiam pro pœnitentibus orabunt cum priores sint ad veniam, quam ad vindictam? Deo enim fruuntur, qui charitas est, vt & Hieronymus libro de viro perfecto aperit.

Idem D. Ioannes preuidit Antichristum sanctos blasphematurum.

Et data est illi (Bestiæ Antichristo) potestas facere^{*Apoc. 13.*} menses quadraginta duos. Et aperuit os suum in blasphemias ad Deum, blasphemare nomen eius, & tabernaculum eius, & eos qui in cælo habitant.

Scholium.

Qui sunt quæso illi qui in cælo habitant? & quodnam est Dei tabernaculum? Num qui in cælo habitant electi sunt sancti & Angeli, & Dei Tabernaculum est Ecclesia? Vides igitur vt hæc omnia per suos Sathan impleat? In Deū

blasphemant, dum fidem impugnant & Christum: in Tabernaculum eius, dum Ecclesiam pessundant: aut si per Tabernaculum Diuam Virginem Mariam intelligis, illius honori inuident, & eius sanctorumque qui in cœlo sunt honorem, & merita extinguere nituntur.

Quidam stantes cum Christus pro mundi salute pateretur, sanctos viros in necessitatibus euocari solitos, calumnia Christo illata significarunt: dicentes.

Helvam vocat iste. Sine videamus an veniat Helyas, iberans eum.

Classis quarta ab ipso Christo Iesu ad usq^q

GREGORIVM

PRIMVM PONTIFICEM ROMANVM, QVINGEN-
ros primos annos, & centum tresque au-
ctores complectitur: qui nos mille plus an-
nis præcesserunt.

S. SIMON ZELOTES APO-
stolus.

*C*redo sanctorum communionem.

Scholium.

Sanctorū cōmunio cōsequitur Ecclesię vnionē
vt diximus: p inde sicut vnā nos fateri oportet
Ecclesiā, ita & eā quę inter sanctos est cōmunio
nē. Vnus deus & vna fides docent vnicum esse
Christi Iesu ouille, siue hoc iam cœlo fruatur,
siue hic in terris ingemiscat & adoptionem fi-
liorum dei præstoletur. Neque enim aliud il-
lis, & aliud nobis caput est: Vnū quippe Christū
pariter cōstituit caput super omnem Ecclesiam.
Porro nos & illi vnum corpus sumus, non duo
corpora, sicut nec alia atq; alia Ecclesia. Etenim
in vno spiritu omnes nos in vnū corpus Bap-
tizati sumus, siue Iudæi, siue Gētiles, siue serui, si-
ue liberi: & omnes eodē spiritu potati sumus.
Considera igitur tu mihi, mēbrorū vnus eius-

*In simbolo,
vt testatur
S. August.
serm. de tem-
pore ser. 2. in
die Palma.*

*A ratione
Ecclesię ad
sanctorum
communio-
nē consecra-
tio.
Ephes. 4. 6.
Io. 10.
Rom. 8. d.
I. Cor. 11. d.
Eph. 1. d. &
4. d. & 5. e.
Col. 1. e. &
2. b.
I. Cor. 12. b.
Corporis v-
nius mem-
brorum*

*Sympatia
docet sancto-
rum commu-
nionem.*

*Quid nomi-
ne sanctorū
significetur.
2. Cor. 11. 4.*

*A viatore
ad compre-
hensorem ar-
gumentum?
Quid sancti
2. Theff. 2. d
1. Theff. 4.
2. Pet. 1. a
Leuit. 11. g
Eccl. 19. a,
Apoc. 1.
Roma. 5.*

Ioan. 2.

demque corporis sympatiam, & inter se com-
munionem: & facile perspicies quæ sit illa san-
ctorum id est fidelium omnium qui semel sa-
cro baptismate sanctificati, aut iā ab omni labe
immunes euaserunt, aut vt sanctificetur adhuc
adlaborant, cōmunio. Corpus vtiq̄e cū Paulo
loquar, nō est vnum membrū sed multa, Quod
si essent omnia vnum membrum, vbi corpus?
Nunc autem multa quidem membra, vnum au-
tem corpus. Quod verò membrum aegro mem-
bro non compatitur, si vtrumque vnus sit e-
iusdemque corporis? Proinde Paulus: Quis in-
firmatur, inquit, & ego non infirmor? Quis scā-
dalifatur, & ego non vrō? Tanta igitur fuit
Pauli cum cæteris membris cōmunio, vt sta-
tim cum infirmo infirmaretur, & afflicto com-
pareretur. Hoc sane vt de iis viatorib⁹ q̄ ad san-
ctificationem non autem ad immundiciam vo-
cati sunt, immo qui sancti dicuntur quoniam
& deus eorum sanctus est & loti sunt à peccatis
suis in sanguine Christi: ita & de comprehē-
soribus qui beata illa dei opt. Max. illustrantur
claritate cōcludere immo credere necesse est.
Sunt illi nimirum vt diximus, vnica nobiscum
Ecclesia & vnū corpus. Quapropter sicut nos
vna fides, charitas, immo vnus deus, vnus Chri-
stus, vnum Baptisma, vnus salutis exportatio
socios fecit: & quemadmodum caput Ecclesiæ
Christus in membra semper influit quandiu
membra in corpore illius sunt, ita Sancti sem-
per nobis compatiuntur, Nosque illis vnica &
simplici

simplici charitate colligamur. Quicquid in il-
lis est meriti, viuis etiam communicatur: vt &
de seipso Paulus contestatus est, his verbis. Ad-
impleo ea quæ defunt passionum Christi, pro
corpore eius quod est Ecclesia. Communicaba-
tur enim Pauli meritum Ecclesiæ Christi, sicut
& Abrahæ pietas profutura erat Sodomitis &
Gomorrhæis, si illi se ad pœnitentiā flectere, &
membra Ecclesiæ exhibere voluissent. Nec mi-
nus in subsequētib⁹ audiemus mortuorum
merita, etiam his qui mare huius seculi nauiga-
bāt, profuisse. Est igitur cōmunio meritorum
cum eorum qui nobiscum pie versantur, tum
eorum qui gloriā immarcescibile adepti sunt:
quæ ad omnem militantem Ecclesiam deriuat-
ur, vt inter aduersa, inter diuinæ iracundiæ fla-
gella, his Paulum, non minus quam ægra mem-
bra eorū quæ sana sunt, ope releuetur. Videant
igitur Hagiomachi quid sibi velint, & vnus
Ecclesiæ, simulque corporis Christi ratione ha-
bita, quam misere sanctorum suffragiis & me-
ritis aduersentur, cōsiderent. Quomodo enim
cum Apostolis vnica Ecclesiam, & sanctorū
cōmunionem fatebuntur? Quod si in vno
hoc fidei articulo offendunt, omnium sanè rei
facti sunt, vnde & indignos se qui fideles dican-
tur, ostendunt. Sed nos aliquādo, deo dante, de
hoc fidei symbolo fusius.

E

*Merita san-
ctorum vi-
uis commu-
nicantur.
Col. 1. d.
Gen. 18. c. d.*

1. Cor. 2. d.

S. IACOBVS FRATER DOMINI
in sua Liturgia.S. Marie
Virginis
encomia &
titul.Beata Dei-
para irrepre-
hensa Ma-
ter Dei no-
stri Honora-
bilior Che-
rub, Glorio-
sior Seraph.
sine corrup-
tione gratia
plena, Tem-
plum sancti-
ficant, Para-
disus spiri-
tualis Virgi-
num gloria,
Thronus,
Cui omnes
gratulantur.Hoc epist. 7.
Clemens ad
Iacobum fra-
tre Domini.Epist. ad
Burdgal.
cap. 1.

Dignum est vt te vere beatam dicamus deiparam, semper beatam, & omnibus modis irreprehensam: & matrem Dei nostri, honorabiliorem quam Cherubin, & gloriosorem quam Seraphin, quæ sine corruptione Deum verbum peperisti: reuera deiparam magnificamus. Tibi ò plena gratiæ vniuersa creatura gratulatur, Angelorum cœtus & hominū genus: quæ es templum sanctificatum, paradus spiritalis, virginum gloria ex qua Deus carnem assumpsit & puer factus est Deus noster, qui est ante secula. Tuum enim vterum thronum fecit, & tuum ventrem latiore ac ampliore cœlis ipsis reddidit. Tibi ò gratiæ plena vniuersa creatura gratulatur: Gloria tibi.

S. PETRVS APOSTOLO-
rum princeps hæc in ipsis diebus, quibus
sibi vita finem imminere præsensis Cle-
mentem est affatus.

Certusesto quod necesse est te suscipere omne periculum, quia nec ego pro salute omnium ab obsecrando cessabo.

S. MARTIALIS CHRISTI IESV
discipulus.

Dum altaria dæmonum in puluerem redigentur, aram ignoti Dei ad consecrationem referuari iussimus: qua dedicata in nomine do-

mini Dei Israel, & ipsius testis Stephani qui pro eo à Iudæis passus est, non hominis cultum, sed Dei in ea frequentatis. Stephanus enim non Deus, sed amicus Dei fuit, qui pro testimonio eius animum suam posuit.

Idem.

Confidó De vobis quod liberabimini ab aduersariis qui valde torquentur, in vestra bona fama & sanctis eius fiducia.

Epist. ad To-
losanos c. 19
Fiducia in
sanctis.S. ABDIAS BABYLONIAE EPI-
scopus Apostolorum discipulus, qui Christum
in carne vidit.lib. 2. hist.
Apost.
Corp^s S. Pe-
tri honorifi-
ce sepultum.

Corpus Petri vnus ex discipulis eius Marcellus, nullius expectans sententiam, propriis manibus de cruce deposuit, & pretiosissimis aromatibus conditum, in suo ipsius sarcophago collocavit, in loco qui dicitur Vaticanus, vbi totius orbis veneratione celebratur in pace.

Idem.

Ephesi Aristodemus & proconsul cum baptizati fuissent, cum vniuersis domibus suis, & familiis, & affinitatibus fregerunt omnia simulacra, & fabricauerunt Basilicam in nomine sancti Ioannis.

lib. 5. hist.
Apost.
Basilica in
nomine S.
Ioan. lib. 6.

Idem.

Rex Xerxes corpora Apostolorum Simonis & Iudæ in templo quod ex quadratis marmoribus signaticis extruxerat, reposuit. Sarcophagū autem corpora portantem ex argento puro instituit. Factaq; est fabricæ ædificatio per annos

capsa argen-
tea condun-
tur corpora.
S. Simonis
& Iudæ.

sum Apo- stolorum. Peregrina- tiones. tres continuos, & consummata die natalis Apo- stolorum, & die coronationis, calend. Iulij de- dicata. In quo loco beneficia cōsequuntur, qui credentes in dominum Iesum Christum illuc meruerint peruenire.

Idem.

l. 7. Hist. Apost. se- cū S. Mat. Celebremus omnes cum gaudio martyrium Apostoli Matthæi: dicebant Presbyteri, diaco- ni, ac clerici, diuo Matth. in Aethiopia occiso.

Idem.

l. 8. his. eius. corp. S. Bar- tholomæi di- gne suscepti. Populi duodecim ciuitatum quæ per Bartholo- meum crediderant, cum rege Polymmio, cū eum esse decollatum audissent, venerunt, & abstulerunt cum hymnis, & cum omni gloria corpus eius.

Idem.

li. 10. Inter- cefsio san- ctorum. In sepulcro Diui Philippi præstantur beneficia Dei, orante Apostolo.

S. HERMAS PAULI DISCIPV- lus cuius idem meminit ad Romanos scri- bens.

l. 1. h. 3. h. pastoris. Et tunc Iero- nymus inter scriptores ca- tholicos recē- set, in catho- lico virorum illustrum. Lapides illi quadrati & albi qui in structura sunt conuenientes in commissuris suis: ij sunt Apostoli & Episcopi & Doctores & ministri qui ingressi sunt in Dei clementia, & Episco- patum gesserunt, & docuerunt, & ministrave- runt sanctæ & modestæ electis Dei qui dor- mierunt, & in se pacem habuerunt & se- in- uicem audierunt. Propter quod & in structu- ram turris conueniunt commissuræ eorum.

Annotatio.

Per turrim Ecclesiam interpretatur, quæ & edi- ficata est, & nunc etiam viris illis sanctis edificat- ur: utique etiam nunc ad nostram salutem condu- centibus, & pro nobis sollicitis.

S. HIEROTHEVS FLORVIT *In Hymnis amatoris quorū me- minit.*

anno 100.

Amorem, siue diuinum, siue Angelicū, siue spi- ritualem, siue animale, siue naturalem dixe- rimus, instituiam quandam intelligamus com- miscētēque virtutem: superiora quidem mo- uentem ad inferiorum prouidentiam, æqualia uerò rursus ad socialem sui inuicem commu- nionem, ac postremo loco inferiora, ut ad po- tiora & sublimiora conuertantur adigentem.

Illatio.

Si igitur Angelicus amor prouidentiam sup- rio- rum ad inferiora, & conuersionem inferiorum ad sublimiora excitat: hicque amor diuinus est & spi- ritualis, eo sane & Angeli & sancti dotati reful- gent: iidēque dei omnium superioris ad nos qui in- feriores immo infimi sumus prouidentiam quoquo modo excitabunt, mentēque nostram ad superio- ra eleuabunt: sicque nobis permultum proficient.

S. DIONYSIVS AREOPAGITA *li. de diuinis nomi. c. 2.*

passus est anno 110.

Perfectæ pacis integritas, ad ea quæ sunt om- nia per simplicissimam ipsius & meram uiuifi- cæ virtutis præsentiam penetrat, coniungens omnia, & extremis extrema per media conne- ctens; per vnā quidem cognatam amicitiam

E iij

Pacis integritas nos factu coniungit: & illorum participes facti.

In pace sunt sancti, non ergo nos desiderant.

copulata atque ultimis quoque mundanae machinae molitionibus, ut se fruantur indulgens cognataque efficiens omnia, vnitatibus, identitatibus, insitionibus, collectionibus, quandoquidem diuina pax nulli diuisioni perstat obnoxia: & in vno indicat omnia, & per omnia pergit & nusquam a propria identitate discedit. Sanè ad cuncta procedit, sui que participationem omnibus tradit, pro singulorum modo, ac pacificae copia fecunditatis exuberat.

Idipsum quoque pacis desiderium esse statui-
mus; amant enim omnia ad seipsa & habere pacem, & esse coniuncta, atque in eo esse statu ut a seipsis, & suis moueri, decidereque non possint,

Illatio.

Iam cum sancti in caelo eam pacis integritatem assequantur, (alioquin enim beati non essent) appetent a suis moueri, & non decidere: id est & orari ab his qui eorum egent intercessionibus & meritis, & eos inuare a deo ut ab his non decidant, id est deficiat eis suum ipsorum auxilium. Quod si beatitudo finis est desideriorum, quod rogabunt illi (quicquid enim rogant aequum, & diuina bonitati consonum est) impetrabunt.

Idem.

Enimvero sanctorum post pacem illam nominum praedicatio, eos attollit, qui pie sancteque

vixerunt, & ad finem vsque virtutis vitam constantiter nusquam ab ea deflectendo tenuerunt. Nos quidem ad imitandum beatissimum illorum habitum, atque ad diuina appetenda praemia conuocans & ducens. Illos autem veluti viuentes praedicans, qui (ut Theologia ait) non mortificati, sed in diuinam penitus vitam ex morte translati sunt. Inspice autem ut sacris quoque memoriis ascripti sint. Nempe enim diuina memoria non humano more (in phantasia eius partis ubi sedes est memoriae) insinuamur, sed sacratiore quodam modo iuxta eam quam in deo intelligimus, ut ita dixerim, pretiosam & nunquam migrantem scientiam, eorum qui in dei imaginem excessere, atque in Deo consummati sunt. Nouit enim, ut ait scriptura, qui sunt eius: & pretiosa in conspectu domini mors sanctorum eius. Quae praefecto sanctorum mors pro consummata in sanctitate dicitur vita. Sed & illud quoque sacratius intueri, quod impositis sancto altari venerabilibus signis per quae Christus & signatur & sumitur, adest protinus atque incunctanter sanctorum descriptio, coniunctionem eorum indiuiduam, vnionemque cum illo altissimam & sacratissimam indicans.

Idem.

Apud ipsos diuino spiritu plenos pontifices nostros, cum & nos ut nosti, & plerique ex sanctis fratribus nostris ad contuendum

Lib. Eccles. Ierarch. c. 3. Memoria sanctorum in Missa. Sancti non sunt dicendi mortui.

Coniunctio indiuidua sanctorum cum Deo nobis, per Eucharistiam designatur. lib. de diuinis uominibus cap. 3.

Omnes A postoli ad E sequias dignissima matris Christi conueniunt.
 corpus illud quod authorem vitę deumque cęperat conuenissemus, (aderat & frater domini iacobus, & Petrus supremũ decus & antiquissimum Theologorum columnen) vbi post contumtũ placuit vt infinitę potentem diuinę infirmitatis bonitatem laudarent omnes pontifices, quisque pro captu suo: Ille, vt nosti, post Apostolos omnibus aliis laudatoribus superior erat.

Idem.

I. de Eccles. Hierar. c. 7 par. 3. Nemo nisi superbus respuit orationes sanctorum.
 Hanc (reuerentię sanctorum, & sanctarum illorum petitionum) si quis spernat sacrosanctę disciplinam, atque infelici elatione seductus dignum se diuina arbitretur familiaritate sanctę que despiciat: hic certe imperita postulatione per seipsum nunquam potietur.

Idem.

Honoranda sunt sancto- rum corpora.
 Si in anima & corpore vitam sanctam qui defunctus est duxit: honorabile erit cum sancta anima, & quod sacris sudoribus cum illa decertauit corpus. Hinc diuina iustitia cum suo corpore digna illa largitur pręmia, vt comiti atque consorti diuinę siue contrarię vitę.

S. CLEMENS PAPA ET MARTYR
tyr martyrio coronatur anno III.

lib 6. constituit. Apostol. cap. 30. Sancti mortuorum nomine consensu non sunt. Matt. 22. d
 Qui in Deum crediderunt, quanquam obierint, tamen non sunt mortui. Dicit namque dominus Sadduceis de resurrectione mortuorum. Non legistis quod scriptum est quoniam ego deus Abraham, deus Isaac, deus iacob? Non est deus mortuorum sed viuentium: omnes enim

in ipso viuunt. Igitur eorum qui deo viuunt nec reliquię sine honore manent. Nam Helysæus ^{4. Reg. 13.} propheta post discessum ę vita mortuum quem excitauit, interfectum ę Piratis Syrię. Attingit enim corpus eius Helisei ossa, atque ita reuixit excitatus. quod factum non esset, nisi Helisę corpus sanctum fuisset. Et Ioseph completus est iacob post mortem, cum iaceret in lectulo: & Moses ac Iesus Naue Iosephi reliquias secum duxerunt, quod minime putauerunt piaculum.

Corpus Helisei sanctum. Exod. 13.

Idem.

Sanctorum Martyrum memoriam colamus, vt digni efficiamur certaminis ipsorum.

lib. 8. const. Apost. c. 19

Idem.

In diebus Apostolorum quiescant serui: Magistri enim vestri in Christo fuerunt, & spiritus vos participes fecerunt. In die Stephani prothomartyris quiescant, & reliquorum sanctorum Martyrum, qui Christum vitę proprię anteposuerunt.

Eodem lib. cap. 39.

Festinitates Apostolorum obseruanda & omnium sanctorum.

S. AVRELIANVS S. MARTIALIS

lis discipulus moritur circa annum 112.

In vita S. Martialis. Ecclesiam in honore S. Stephani.

S. Martialis apud Lemouicas cum omni populo venit ad templum idolorum, in quo erat statua Iouis, Mercurij & Veneris. Confractis que idolis dedicauit ibi Ecclesiam in honore sancti Stephani prothomartyris.

Idem.

Constituit tale decretum ille beatissimus doctor Aquitanicę Martialis, in omni Lemouicę

Peregrinatio ad S. Stephanum sacræ adem.

sum prouincia, & per Aquitanorum circumiacentium finitima loca, vt homines hanc patriam inhabitantes omni anno, quatuor succedentibus sibi vicissim temporibus, ad Ecclesiam supradictæ suæ sanctæ sedis in qua ipse per viginti annos Episcopus sedit, in honore beati Stephani prothomartyris consecratam venirent, orationum munera delaturi & deprecationum vota, in cinere & cilicio, cum oblationibus & luminariis vota offerendo. Sicque venientes ad locum, quo venerabilis eius tegitur vrna sepulcri, tribus diebus ibidem perseuerantes permanerent, benedictioneque accepta, simul peccatorum remissione pro fide ab eodem pastore sanctissimo impetrata post trium dierum venerabilia ieiunia, vnusquisque reuenteretur ad propria.

Idem.

Miracula sunt tactu sudarij S. Martialis.

Conueniebāt ad exequias sepulturæ beati Martialis multi Dæmoniaci & cæci, & diuersis infirmitatibus oppressi qui ad eum videndum ex longinquis regionibus aduenerant, licet eum minime videre potuissent. Beatus autem Alpinianus discipulus eius clarissimus sanctitate, accipiens sudarium eius tangebatur ex ipso infirmorum corpora, & ad Christi inuocationem cunctos sanitati restituebat. Nullus enim infirmus sudario beati Martialis tactus fuit, qui non continuo recesserit sanus.

Idem.

Adsit nobis ille (Martialis) de secularibus, qui in

orbe extitit pastor pius, vt orationibus eius muniri, mereamur hæreditatis æternæ participes adfisci sanctorum collegio, in regnum domini nostri Iesu Christi cui est gloria in secula seculorum, Amen.

S. PIVS PAPA VIXIT

anno 147.

Cura sanctorum Martyrum corpora sicut membra dei, quemadmodum curauerunt Apostoli stephanum. Fratres nostri quos per Attalum recognoscere, de tyranni scruitia iam liberati requiescunt in domino. Pastor Presbyter titulum condidit, & digne in domino obiit.

S. IRENÆVS EPISCOPVS ET

Martyr claruit anno 184.

Sicut Eua inobediens facta, & sibi & vniuerso generi humano causa facta est mortis: Sic & Maria habens predestinatum virum, tamen virgo obediens, & sibi & vniuerso generi humano causa facta est salutis.

Seducta est male illa, quæ iam viro destinata erat virgo Eua: per veritatem euangelizata est bene ab Angelo, iã sub viro virgo Maria. Quæ admodum enim illa per Angelicum sermonem seducta est, vt effugeret deum, preuaricata verbum eius: ita & hæc per Angelicum sermonem euangelizata est, vt portaret deum obediens eius verbo. Et sicut illa seducta est vt effugeret deum: sic & illa suasa est obedire deo, vti virginis. Eue virgo Maria fieret aduocata.

Oratio S. Aureliani ad D. Martinalem.

Ad Iustitiam Episcopum Epistola. Sanctorum corpora digne curanda.

l. 3. in Hæres. 2. 3. & 4. c. 33. S. Maria mater dei Eua facta est

aduocata. lib. 5. in hæreses.

Collatio Eua cum S. Maria Virgine. Genes. 3. Luc. 1.

Idem Ireneus.

*lib. 3 in hæ-
res. c. 20.* Ad tãtam temeritatem progressi sunt quidam,
vt etiam martyres domini spernant, & vitupe-
rent eos qui propter domini confessionem occi-
duntur, & sustinent omnia à domino prædi-
cta, & secundum hoc conantur vestigia sequi
passionis domini, passibiles Martyres facti,
quos & concedimus ipsis martyribus. Cum e-
nim inquireretur sanguis eorum & gloriã con-
sequenter, tunc à Christo confundentur om-
nes qui inhonorauerunt eorum Martyrium.

*Hæretici S.
Martyres
spernant.**li. de corona
militiæ.*

TERTVLLIANVS AFER FLO-

vixit anno 210.

Oblationes manuas pro defunctis, pro nataliti-
is (martyrum) annua die facimus.

Idem.

*lib. de præ-
script. contra
hæreticos.* Fœlix Romana Ecclesia cui totam doctrinam
Apostoli cum sanguine profuderunt: vbi Pe-
trus passioni dominicæ adæquatur, vbi Paulus
Ioannis exitu coronatur, vbi Apostolus Ioan-
nes posteaquam in oleum igneum demersus,
nihil passus est, in Insulam relegatur.

*Oratione de
consumma-
tione mundi
& Anti-
christo.* S. HIPPOLYTUS EPISCOPVS

& Martyr vixit anno. 220.

*Ecclesie san-
ctorum.* Cum venerit filius hominis in gloria sua, dicet
impiis. Pedes vestros ordinavi, vt ambularetis
in præparatione Euangelij pacis, tum in Eccle-
siis, tum in domibus sanctorum meorum: at vos
docuistis currere ad adulteria, stupra, spectacu-
la, saltationes in sublimi iactationes.

ORIGENES ADAMANTIVS *l. 8. contra
Celsum.*
excelluit anno 230.

Vnus nobis placandus est Deus, & vt propiti-
us sit exoptandum, qui vtique & virtute & pie-
tate placatur. Quod si quis alios velit præter
Deum omnipotentem placatum hic iri, intel-
ligat quemadmodum & corpus id cum moue-
tur, & vmbram habet se subsequenter, sic ite
& qui deum summum placarit, & illius amicos
propitios vt habeat, sequitur. Angelos scilicet
animasque, & spiritus cæteros beatiore, quip-
pe qui simul & sentiant, quinam sint dei ben-
gnitatem promeriti. Nec solum se hi erga di-
gniores quosque propitios reddunt, sed & deo
gratificari volentibus opitulantur: hisque &
placationem hunc faciunt, vnâque & suppli-
cant & precantur: ita vt affirmare ausim id, vel
hominibus vltro quæ potiora sunt destinanti-
bus, Deoque supplicantiibus, potestates illas in-
numeras nec vocatas quidem vltro deum vna
comprecari, generique huic nostro adesse &
cum dæmonibus, vt ita dixerim, certamen inire
quos viderint eorum impugnare salutem, qui
se Deo permiserunt.

*Qui deum
placat, etiam
eius amicos
habeat pro-
pitios.**Sancti sen-
tiant merita
viatorum.
Orant san-
cti pro nobis**Idem.*

Cum sit humanæ naturæ admirabilis facta con-
structio, videlicet templum Dei & verbi eius: *Homel. 27.
In Matt. c.*
discipuli cæteri que sancti non solum tunc, sed *24.*
etiam imo miranda opera erga figmentum
humanum confitentem, ante conspectum Chri-
sti intercedunt, & Christum prouocant, vt ne
*Non solum
sancti i hac
vita sed et
in celo inter-
cedunt.*

deferat genus humanum propter peccata ipsum, sed magis moueant eum ad indulgentiam opera eius miranda, quam ad iracundiam iniquitas eorum.

Idem.

Homel. 3. in Cantica. Charitas sanctorum facit ut ij curam nostre salutis gerant. 2. Mac. 15.
Omnes sancti qui de hac vita decesserunt, habentes adhuc charitatem erga eos, qui in mundo sunt, si dicantur curam gerere salutis eorum, & iuuare eos precibus suis, atque interuentu suo apud deum non erit inconueniens. Scriptum est namq; in Machabæorum libris ita: Hic est Ieremias Propheta dei qui semper orat pro populo.

Idem.

lib. 3. in Iob
Cur diem moris sanctorum celebremus.
Animaduertamus ô homines, quæ immutatio facta est in hominibus. Nam priores diem natiuitatis celebrabant, vnam vitam diligentes, & aliam post hanc non sperantes. Nos vero nunc, non natiuitatis diem celebramus, cum sit dolorum atque tentationum introitus: sed mortis diem celebramus, utpote omnium dolorum depositionem atque omnium tentationum effugationem. Diem mortis celebramus, quia non moriuntur hi qui mori videntur. Propterea & memorias sanctorum facimus & parentum nostrorum, vel amicorum in fide morientium deuotè memoriam agimus: tam illorum refrigerio gaudentes, quam etiam nobis piam consumptionem in fide postulantem.

Idem.

Innocentium memoria semper ut dignum est

Homel. 3 in diuersos. Memoria sanctorum Innocentii semper obseruata in Ecclesia.
celebratur in Ecclesiis, secundum integrum ordinem sanctorum, ut primorum Martyrum pro domino occisorum, & ut ipsa Bethleem primitias domino Martyrum, in qua natus est ipse saluator obtulisse videatur. Bene ergo & secundum voluntatem dei eorum memoriam sancti patres celebrari mandarunt sempiternam in Ecclesiis, velut pro domino morientium: velut pro Gentibus & Iudæis credituris, vel etiam pro ipsis parentibus, quorum parentes præ nimio dolore ut diximus percutiebantur, ut eis intercessio filiorum apud deum plurimum profuisset.

Idem.

lib. 2. in Iob Oratio ad S. Iob.
O beate Iob viuens in perpetuum apud deum & victor permanens in conspectu regis domini, ora pro nobis miseris: ut etiam nos terribilis dei misericordia protegat in omnibus tribulationibus, & eripiat ab omnibus oppressionibus maligni, & connumeret nos cum iustis, & conscribat nos cum his qui salui sunt, & requiescere nos faciat cum illis in regno suo, vbi perpetuo cum sanctis magnificemus illum.

Idem.

In Threois. Origenes Vniuersos sanctos deprecatur.
Incipiam me genibus prosternere, & deprecari vniuersos sanctos: ut mihi non audenti petere Deum, propter nimitatem peccati succurrat. O sancti dei, vos lachrymis & fletu pleno dolore deprecor ut precidatis misericordias eius pro me misero. Et quibusdam interiectis. Hei mihi pater Abrahamâ deprecare pro me ne de finibus tuis

aliener quos valde cupiui, nec condigne quidē propter ingens peccatum meum.

S. POTAMIANA ORIGENIS

discipula & Martyr.

*Vide cap. 5.
lib. 6. hist.
Ecclesiast.
Eusebij Cæ
sarien.*

*S. Potamia
na Martyr
orat pro Ba
silide.*

*Signum cru
cis.*

*Ex lib. Pon
tificali Da
masi Papa.*

Potamiana moritura dixit Basilidi carnifici. Certus esto quod cum abiero ad dominum meum, sine mora boni huius tibi remunerationem parabo. Haud diu verò postea Basilides, cum à commilitibus, ob quandam causam iuramentū posceretur, affirmavit sibi prorsus non licere vt iuret: esse enim se Christianum, idque se diserte confiteri. Putabatur initio ludere, vbi vero constanter affirmabat, ducitur ad iudicem & cum idem confestim esset confessus, vinculis traditur. Cum autem fratres in domino ad ipsum venissent, & de causa subitæ huius & admirandæ mutationis percontrarentur, fertur illis narrasse, quomodo Potamiana triduo post martyrium nocte sibi astiterit, coronamque capiti suo impofuerit, ac petita impetrasse: nec diu postea futurum vt assumatur. Hisce dictis, & ob signaculo domini à fratribus accepto, sequenti die Martyrium domini capite truncatus sustinuit. Scribunt autem & alios plures Alexandri nos illis temporibus cumulate ad Christi venisse doctrinam, eo quod Potamiana in somnis apparuisset, & ad fidem eos vocasset.

S. ANTERVVS PAPA ET MAR-

tyr anno 239. floruit.

Hic gesta Martyrum, diligenter exquisiuit, & in Ec-

& in Ecclesia recondidit: propter quod à quodam maximo præfecto martyr effectus est.

S. FABIANVS PAPA ET MAR-

tyr vixit anno 242.

Septem subdiacones ordinauimus, qui septem notariis imminerent, & gesta martyrum veraciter in integrum colligerent, nobisque rimanda manifestarunt. Quod etiam vos omnes agere monemus, ne in posterum aliqua ex his dubitatio fiat, quæstioque oriatur: quoniam omnia quæ scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt.

CLEMENS ALEXANDRINVS

floruit 200 anno.

Quomodo lanæ quæ indita mansit tinctura, in reliquas quoque lanas proprietatem transmittit & mutationem: ita etiam in anima transit quidem labor, manet autem quod est bonum & honestum: & quod iucundum quidem est relinquitur, quod turpe autem est abstergitur. Hæ sunt enim qualitates, quæ vtrique animæ formam & characterem tribuunt: ex quibus vna quidē cognoscitur glorificata, altera vero condamnata. Certe si Mosi ex iusta operatione, & ex ea quæ continēter ei intercedebat cum Deo loquente consuetudine, vultui insidebat glorificata quædam coloris species: ita etiam iustæ animæ diuina quædam vis bonitatis inhærens per inspectionem, prophetiam, & ministrantem operationem, quasi intelligentis illuminationis, proinde atque calor solaris im-

*in Epist. decretali. r.
Gesta martyrum olim à subdiaconibus collecta.*

li. 6. Stromatum.

Quæ qualitates animæ condamnatae & quæ glorificatae.

Mosis lucida facies, sanctorum gloriam confirmat.

*Charitas san-
ctorum.*

*Sancti Deo
assimilantur
in beneficen-
tia.*

*Matth. 5.
Io. 13.*

*Sancti sunt
in nos mu-
nifici.*

primit quoddam apertum iustitiæ signaculum lucem animæ vnitam per charitatem, quæ nullo spatio disiungitur, quæ Deo afflat, & deo afflatur. Hinc quæ seruatori Deo sit assimilatio, exoritur ei qui est cognitione præditus, qui quidem euasit perfectus, quantum licet humanæ naturæ, sicut pater inquit qui est in cælis. Ipse est qui dixit: filioli adhuc parum sum vobiscum. Nam Deus quoque non quatenus est natura bonus, ea ratione manet beatus, & ab interitu alienus: neque habens negotij aliquid neque alij exhibens, proprie autem bona faciens. Cum verò Deus & pater bonus, & versetur in continua beneficentia, in eadem bonitate ita permanet, vt nunquam ab ea digrediat: quis est enim boni vsus, quod neque operatur, neque bono afficit? Qui ergo primum suis moderatus est animi motibus, & vt imparibilis euadat est meditatus, & crevit ad beneficentiam cognitione præditæ perfectionis, est hic quidem equalis Angelis: iam autem lucidus & tanquam sol resplicens per beneficentiam.

illatio.
Si igitur qui aequales sunt Angelis Dei, relucent per beneficentiam, vt sol inferiori sibi globo beneficus: & Deus in omnes vberrime munificus est, necnon & Christus seruator: sancti autem in cælo & Angelis aequantur iuxta Christi verbum & Deo sunt propinquiore: charitate sanè nec destituuntur immo & vberiore replentur, & beneficentia feracissimi sunt. Quod si sancti omnes beneficentiam exer-

cent, utique in eos qui ea egent, Quis igitur illos in cælo viatoribus prodesse negabit?

S. MARGARETA VIRGO ET
martyr passa est circa hæc tempora.

*O mundi præclare opifex, dignare precantem
Ante obitum dono hoc animam, bonitatis ab alto
Acquore, ab ingenti pelago pietatis in orbem.
Aeternus fluat hic scatebris, cursuque perenni
Riuus: vt ad nostrum quisquis confugerit olim
Subsidium, votis semper felicibus oret
Atque in vis vacua nunquam prece surgat ab aris.*

*Mortura
hanc sudis
oratione vt
legitur i eius
agone quem
Baptista
Matthæus
descripsit.*

S. CORNELIVS PAPA ET MAR-
tyr sedit anno 255.

Rogo vos congratulari, quia rogatu cuiusdam deuotæ fœmina, atque nobilissimæ matronæ Lucinæ leuata sunt corpora Apostolorum Petri & Pauli de Catacumbis. Et primo quidem beati Pauli corpus leuatum silentio, postquam est in prædio prædictæ matronæ, via Ostiensi ad larus vbi decollatus est. Postea verò beati Apostolorum principis Petri accepimus corpus, & condecenter posuimus illud iuxta locū, vbi crucifixus est inter corpora sanctorum Episcoporum, in templo Apollinis, in mōte aureo in Vaticano palatij Neroniani, 3. calēdarum Iuliarum die: orantes Deum & dominū nostrum Iesum Christum, vt intercedētibus suis sanctis

*Vide Epist.
eius primam
in qua tra-
ctat de trās-
latione corpo-
rii sancti Pe-
tri & Pauli*

*Sanctorum
intercessione
Deus pur-
gat peccata.*

Apostolis, maculas vestrorum purget peccatorum, & in sua vos conferuet voluntate diebus vitæ vestræ, & in fructu boni operis vos perseverabiles reddat.

S. CYPRIANVS EPISCOPVS

☞ Martyr Vixit anno 260.

*l. 1. Epist. 1.
ad Cecilis.
Votū decessuri ex hac vita.*

Si quis hinc nostrum prior diuinæ dignationis celeritate præcellerit, perseveret apud Deum nostra dilectio pro fratribus, & sororibus nostris, apud misericordiam patris non cesset oratio.

Idem.

*l. 4. Epist. 6.
ad Presbyteros & Diaconos.
Festivitates sanctorū celebranda.*

Dies quibus fideles per tormenta excedunt annotatæ in commemorationes eorum, inter memorias martyrum celebrare possumus. Tertullus significet mihi dies quibus in carcere beati fratres nostri ad immortalitatem gloriose mortis exitu transeunt: & celebrentur hic à nobis oblationes & sacrificia ob commemorationes eorum, quæ cito vobiscum domino prosperante celebrabimus.

Idem.

*l. 4. epist. 20
ad Presbyteros & diaconos,
& universā plebem.*

Sacrificia pro eis, (Celerina Laurentio & Ignatio) semper ut meministis offerimus, quoties martyrum passionis & dies anniuerfaria commemoratione celebramus.

Idem.

*Missæ in memoriam martyriū ser. de stella & Magis.
S. Innocētes martyres 76*

Innocentes in ordine sanctorum prothomartyres primum habent locum, & secretorū consocij diuinorum propinquitate familiarissima, clementiam Dei pro nostris exorant labori-

bus: quos vsque hodie funestus Herodes persequitur, quorum sanguine & morte Diabolus delectatur. Hi itaque à cunabulis in cœlum translati, facti sunt superni capitolij senatores & iudices, nonnullis veniam obtinentes immeritis: assistentque vltionibus & miseratibus diuinis: sed sapius Agni, quem quocunque irit prosequuntur, mansuetudine, quam ira vel furore vtuntur.

agni sequuntur, ita pro nobis intercedunt.

S. METHODIVS VRBIS CYRI

Episcopus ☞ martyr moritur anno 255.

Quicquid fuerit in Ecclesiis sanctorum, siue aurum vel argentum, siue lapides preciosi, & omnia ornamenta earum & indumenta etiam sacrata vel præclara, & ferrū & metalla & escæ omnes & quicquid preciosum est illorum erit, (infidelium in vltimis temporibus). Et distribuent mysteria Dei, & exaltabitur cor eorum vsque adeo ut mortuos appetant, secundum æqualitatem virorum: similiter autem ex pupillis, & viduis, & ex sacratis locis escas exigentes, & non miserebuntur inopi & pauperi.

*l. revelationis suarum.
Impietas in sanctorū de- iabra, captas ornamenta.
En in que tempora incidimur.*

ARNOBIVS PRESBYTER VI-

xit anno 300.

Opportunum tempus interueniēdi pro seruo est, quando seruus emēdatur. Nos ergo damus opportunum tēpus sanctis, orandi pro peccatis nostris quando à peccato recedimus.

Psal. 31.

F iij

DE CVLTV
S. MARIA AEGYPTIACA

vixit circa annum 300.

Vide Paulū
Diaconum
Neapolit. in
vita S. Ma-
riae Aegypt.
& S. Ioan.
Damas. l. 3.
Apolog. pro
imaginibus.

Oratio. S.
Mariae Ae-
gyptiaca ad
D. Virginē
matrem.

Gratiarum
actio ad D.
Virginem
Mariam.

Cum Diuæ Virginis imaginem animaduertissem hanc effudi orationem. Domina virgo sancta Maria, quæ Deum verum secundum carnem genuisti scio nec consonum nec opportunum esse me sic peccatis contaminatam, totq; ad eòs fordibus profligatæ luxuriæ scalentem, cōtemplari tuam vnus semper virginis imaginem. Quin iustum potius est, vt tuæ isti tantæ puritati exosa sim habeatq; execrabilis. Veruntamen quādo Deus qui ex te natus, ob hoc factus homo est, vt peccatores vocaret ad pœnitentiam, mihi solitaria, nec quicquam aliud præsidij habenti fer opem. Iubeto tua vnus indulgentia adaperiri mihi ingressum, vt ne defrauder visione sancti ligni, cui secundum carnem affixus est Deus veibū, quem genuisti, qui sanguinem proprium in pretium dedit pro mea redēptione. Iube ô domina mihi ianuā adaperiri, vt admirabile lignū S. Crucis adorē. Ei qui ex te natus est do ego te dignissimā, quæ pro me fide iubeas nunquā me in posterū carnē hāc cōtaminaturā.

Alia eiusdem oratio.

Tu quidem ô amantissima bonitatis domina, tuam erga me clemētiam & benignitatem declarasti. Supplicationem indignæ famulæ tuæ non es abominata. Vidi gloriam quam iuste nō merebamur videre omni genere flagitiorū contaminata. Gloria omnipotenti Deo, qui per te suscipit peccatorum pœnitentiam. Quid am-

plius peccatrix & misera valeo recordari aut enarrare: Nunc vbi tibi complacet dirige me. Esto mihi salutis ductrix, & veritatis magistra, pcedens me in viam quæ ducit ad pœnitentiam.

CONSTANTINVS MAGNVS.

Imperator anno 316.

Interrogare cepimus Sylæstrum vtrum ipso-
rum Apostolorum (Petri & Pauli) imaginē ex-
pressam haberet, vt ex pictura disceremus hoc
esse, quod reuelatio docuerat. Tunc idem vene-
rabilis pater imagines eorundem Apostolorū,
per diaconum suam exhiberi præcepit.

Idem Constantinus.

Notum esse volumus omnibus Christū pie co-
lentibus beatum Petrum Apostolum à deo no-
bis datū pastorem & principem summo studio
venerari velle assidue, & maxime in hac die ca-
lendarum Augustarum (in quo vt deū vos me
adorare soliti eratis) vt ipse pi⁹ pastor precibus
ad deum suscipiat nos & imperium nostrum adiu-
uare dignetur. Valet.

S. ANTONIVS MAGNVS ABBAS

anno 320.

Nosse etiam vos cupio filioli quamplurimum
dolorem meum, quem habeo pro vobis, aspici-
ens grandem illam confusionem, quæ super v-
niuersos aduenit: & considerans multū illū la-
borē sanctorū omniū atque gemitū, quē emit-
tunt pro vobis semper ad deū: cernentes labo-
rem proprii cōditoris, omnesq; malitias parui-
pendentes, necnō & decipulas diaboli, & An-
gelorū eius insidiatiū iuges ad pditionē nostrā.

*Idem.**Epist. 3.**Vtique quia eorum dum paterentur merita in nos redidit.*

Nunquid Patriarchæ non passi sunt pro nobis, aut sacerdotes non docuerunt nos? Nunquid Prophetæ pro nobis mortui non sunt? Aut Apostoli persecutionem non sustinuerunt pro nobis? Nunquid filius dei dilectus, non pro nobis omnibus mortuus est?

CONCILIVM GANGRENSE

*anno 324.**Refertur hic canon dist. 30. can. si quis per superbiam. Excommunicandi Flagoniachi.*

Si quis superbix vsus affectu, tanquam perfectum se existimans, conuentus qui per loca & basilicas sanctorum martyrum fiunt, vel accusauerit, vel etiam oblationes que ibidem celebrantur spernendas esse crediderit, memorias quoque sanctorum contemnendas esse duxerit, anathema sit.

CONCILIVM CARTHAGINENSE

*se primum anno 330.**Cap. 2.**Non est infamanda Martyrum dignitas.*

Martyrum dignitatem nemo prophanus infamet, neque ad passiva corpora, quæ sepulturæ tantum propter misericordiam Ecclesiasticam commendari mandatum est, redigat: vt aut infamia præcipitatos, aut aliquo tali pacto, aut alia ratione peccati disiunctos, non ratione vel tempore competenti quo martyria celebrantur, Martyrum nomine appeller. At si quis ad infamiam Martyrum, claritati eorum adiungat infamiam, placet eos qui laici sunt ad pœnitentiam redigi. Si autem sunt clerici, post commentionem & post cognitionem honore priuari. Vniuersi dixerunt Recte stabilit sanctitas vestra, hoc

& in singulis conciliis statutum est.

ASTERIVS AMAZÆÆ EPISCO-
pus vixit circa hæc tempora.

Christicolæ eius loci vbi sancta virgo (Euphemia) quiescit, capsulam in qua sacrum corpus continetur soliti sunt in aspectum ostendere, ipsamque martyrem laudare, ac festum eius annuum frequenti populi conuentu solenniter celebrare.

EVSEBIVS PAMPHILI EPISCO-

pus Casariensis vixit anno. 330.

Polycarpo in ignis medio ferro transfosso, sugesserunt nonnulli Nicetæ patri Herodis, ac fratris Dalces, vt proconsulem moneret, ne corpus illud traderet: ne Christo, inquit, relicto hunc colere incipiant. Et hoc dixerunt Iudæis submoventibus & vrgentibus, qui etiam nos obseruabant, ne ex igne illum eriperemus: ignorantes nos nec Christum vquam relinquere, qui pro rotius seruandorum mundi salute passus est, nec alium quempiam colere posse. Nam hunc quidem tanquam filium dei adoramus, Martyres verò tanquam discipulos, & imitatores domini digne propter insuperabilem in regem ipsorum ac præceptorem beneuolentiam diligimus, quorum & nos consortes & discipulos fieri optamus. Cum ergo Centurio contentionem Iudæorum cerneret, positum corpus in medio sicut mos ipsis est, combusserunt: atque ita nos tandem ossa illius, preciosis lapidibus preciosiora nacti condidimus, vbi id fieri decebat: vbi

*Ephraasi in Euphemiæ Martyrem. Capsula S. Euphemiæ in aspectum pop. ostensa.**lib. 4. hist. Eccle. c. 16.**Christiani licet sanctos reuerentur non tamen Christum relinquant.**Quomodo sancti honorantur, & quomodo Christus.**Ossa S. Polycarpi collecta.*

*Festum S.
Polycarpi.*

etiam quoad fieri potest, congregatis cum exultatione & gaudio dominus natalem Martyris sui diem, cum ad memoriam eorum qui antea certarunt, ac futurorum exercitationem ac preparationem celebrare largietur.

Idem.

*lib. 6. hist.
Eccles. c. 11.
Peregrinatio ad Eliam
Ierosolyma loca l. 11. c. 57
Alvaria
Martyrum.
l. 4. de vita
Constantini.*

Alexander Cappadox Episcopus Hierosolyma adorandi & sanctorum locorum videndi gratia properauerat.

Idem.

Imperator Theodosius ante Martyrum & Apostolorum thecas, iacebat cilicio prostratus, & auxilia sibi fieri sanctorum intercessione postulabat.

Idem.

*Festuitates
sanctorum
Constantinus
obseruauit.*

Singularum gentium presidibus lex data est à Constantino: (vt simili modo dominicam diem, secundum nutum Imperatoris venerentur, Quin & Martyrum dies honorabant, & festorum tempora Ecclesiis decernebant, sicbant que huiusmodi omnia secundum Imperatoris placitum.

S. DOROTHÆVS MARTYR

vixit anno 332.

*In synopsi
Reliquie S.
Lucae Andree & Timothei, translata.
Sepulcrum
Martyris
munimentum est.*

Ephesi mortuus ac sepultus est S. Lucas, ac tandem vna cum Andree & Thimotheo Apostolis, temporibus Constantij regis filij Constantini magni Constantinopolim translatus.

Idem.

Cæmeterium Eunuchi Candacis reginae Æthiopum, quem dicunt gloriosum martyriū tulisse,

munimentum insuperabile est fidelibus, Barbaros scelestos fugans, morbos pellens, & sanationes operans vsque in hodiernum diem.

S. ATHANASIVS EPISCOPVS

Alexandrinus vixit anno 334.

Ista noua Eua maria, mater vitæ appellatur, variegataque permanet ad primitias vitæ immortalis omnium viuentium. Dicimus eam igitur iterum, atque iterum, & semper & vnde quaque beatissimam. Sicuti ergo cum ad ipsum respicimus, regem dominum & deum appellamus: ita quoque cum ad eam oculos reuicimus, reginam dominam, & deiparam esse animaduertimus, idque contemplatione oculi mentalis. Adest regina à dextris tuis, vestitu deaurato circumamicta, variegata. Et iam scilicet audi filia Davidis & Abrahæ, & inclina aurem tuam in preces nostras & ne obliuiscaris populi tui, neque nostri, qui sumus de familia & domo patris tui. Decet enim te matrem, regeneratricem, dominam, ac heram cognominari: eo quod ex te prodiit rex dominus ac deus noster: assistentem illi nobis quidem terribili, tibi autem dulci, omnemque gratiam largienti. Quae de causa factum est vt gratia plena appellata sis, vt pote quæ in omni gratia abundares, idque per superuentum in te spiritus sancti. Ideoque vultum tuum deprecantur omnes diuites plebis, ditari scilicet istiusmodi bonis, & spiritualibus contemplationibus. Ad te clamamus, recordare nostri sanctissima virgo, quæ etiam

*In Euange.
de sanctiss.
deipara.*

S. Mariae tibi.

*Beatissima
Regina
Domina
Deipara
Mater*

*Regeneratrix
Heræ*

Gratia plena.

*Lucae 1.
Omnes deprecantur D.
Mariam
virginem.*

*Sanctissima
Virgo.*

à partu virgo permanisti: & retribue nobis pro
exiguis istis eloquiis, magna dona ex diuitiis
tuarum gratiarum, tu quæ gratia plena es: nam
ideo his vocibus, vt ex re ipsa desumptis, & na-
tura laudatoriis, præcipue in tuum encomium
vt inur, si quando hymnus, si quando laus tibi,
siue à nobis, siue ab vniuersa creatura aufertur.
Tibi inquam gratiosæ dominæ nostræ, reginæ,
heræ, matri dei, arcæ sanctuarij. Ecce iam nunc
& in exordio diei, vt primitias laudis tibi hoc
encomium Archangelus contexit dicens: Aue
gratia plena dominus tecum. Beatam te prædi-
cant omnes Angelorum & terrestrium Hierar-
chiæ, & Hierarchicas manus attolentes bene-
dicunt tibi, quæ & in cœlis benediceris, & in
terris beata prædicaris, Benedicta tu in mulie-
ribus & benedictus fructus ventris tui. *Et qui-
busdam interiectis addit.* Ab istis deinde nos hie-
rarchiæ terrestres, exaltationes dei in gutture
ferentes, siue quod didicimus, siue quod mu-
tuo hæc verba sumpserimus, exaltamus te ma-
gna & canora voce dicentes: Aue gratiosa, do-
minus tecum intercede heræ, & domina, &
regina, & mater dei pro nobis. Quoniam ex no-
bis tu oriunda es, & is qui editus est ex te, car-
nigerus deus noster est: quem decet gloria &
magnificentiâ omnisque honor, &c. Amen.

IOANNES CLYMACVS VIXIT

anno 346.

4. gradu. Mortuo Abakiro monacho, iustus pastor fecit
eum tanquam dignum confessorem, collocari

*Ab vniuer-
sa creatura
laus D. Vir-
gini Maria
effertur.
Maria dici-
tur gratiosa
Mater Dei.
Arca san-
ctuarij.*

*Didicimus
ab Angelis
S. Virginem
Mariam lau-
dare.*

cum sanctis qui in monasterio quiescunt.

Idem.

Monasterium est quoddam cœlum terrenum, *Ibidem.*
& ideo eo affectu & reuerentia qua credimus
Angelos ministrare deo, ministremus & nos
fratribus nostris.

Idem.

Expirauit solitarius qui habitabat in Choreb: *Grado 6.*
Nos verò sepeliuimus eum cum reuerentia in
propinquo monasterio castri. Die vero sequen-
ti quærentes eius reliquias nihil inueniamus.

Idem.

Dæmones non solum blasphemant in deum &
sanctos, sed etiam immittunt cordi inhonne-
sta, vt dimittamus orationem. *Grado 23.*

S. MACARIVS ÆGYPTIVS

vixit anno 350.

Si quid aberret anima cum contumelia atque *Homel. 15.*
ignominia afficitur, ac velut inutilis, minimè-
que cōueniens societati regis cœlestis vita pri-
uatur: tandem illa tristitia in cœrore ac luctu cum
omnibus sanctis, ac spiritibus intellectualibus *Omnes san-
cti peccatori-
bus compa-
tiuntur.
Luc. 15. b.*
conficitur. Angeli, potestates, Apostoli, Pro-
phetæ atque martyres lugent eius causa. Quem
admodum enim gaudium est in cœlo, vt inquit
dominus, supervno peccatore pœnitentiam a-
gente: Ita tristitia multa est & luctus in cœlo,
propter vnâ animam ab æterna vita cadentem.
Et sicut in hoc seculo cum diues obierit,
cum cantu lugubri, lamentatione & planctu ef-
fertur à vita per suos fratres, amicos, cognatos

& familiares : ira propter eam animam omnes sancti lugent & lamentantur, ac voces lugubres emittunt. Arque hoc alibi subindicat scriptura dicens, Cecidit pinus, lugete cedri.

Zach. II. a

Idem.

Homel. I. A.
Viuificatur per sanctorum conuersationem.

Deus verbo suo cælesti purificans nos, & mentes mortuas & corruptas per bonam ipsorum Apostolorum conuersationem atque doctrinam suscitatur, & viuificatur. Nam creatura fouet & viuificat alteram creaturam: quemadmodum femina frumenti atque hordei fouentur à nubibus, quæ tamen sunt creaturæ. Item pluuia & sol viuificant ea quæ sibi mandata fuerint.

S. PETRVS ALEXANDRINVS

vixit anno 350.

Literis suis ad Episcopos Catholicos de scientia Lucij crudelitatis apud Alexandriam.

O immensam prætoris & iudicis, ac potius condemnatoris inhumanitatem? Qui pro pietate decertarunt sancti Martyres, ne homicidis quidem, corporibus eorum sepultura carentibus, conferuntur. Qui bonum peregere certamen, feris & volucris eiæ proiciuntur.

Illatio.

Arriani inopij in Martyrum corpora.

Hæc flens sanctissimus ille Pater in diuinos Martyros execranda Arrianorum apud Alexandriam flagitia deplorabat. Nos vero cur non idem hisce tepestatibus lugeamus, quibus impurissimi haereticus Arriani Martyrum primorum thecas confregerunt, surripuerunt, sanctorumque Martyrum reliquias aut cremarunt, aut in fluentes alueos deiecerunt?

S. HILARIVS EPISCOPVS PIC-

etatorum vixit anno 360.

Omnium sanctorum fidelis oratio clamor est deo, fide enim ad eum non vocis clamore clamatur. Moses instante Ægyptiorum rege mœstus stabat in littore, sed tacente licet eo, excelsæ mentis fidelem orationem dominus audiuit: dicens, quid proclamas ad me? Martyrum quoque sanguis voce corporis caret, sed indignitas necis eorum deo clamor est: ipso domino de Abel ad Cayn dicente: vox sanguinis fratris tui clamat ad me. Sic & sub ara dei Martyrum animæ proclamare scribuntur, magna voce dicentes: Quousque dominus sanctus & verus, non iudicas & vindicas sanguinem nostrum de habitantibus in terra? Sic tacens licet oratio nostra deo clamor est.

Enarrat in Psal. 140.

Sanctorum sanguis ad deum clamat. Genes. 4. Apoc. 6. c.

S. APOLLO ASCETA

vixit anno 363.

Apollo ille vidisse se retulit quasdam reuelationes. Vidit enim suum fratrem natu maximum defunctum qui ipse quoque fuerat consummatus in solitudine, & ipso pulchro vitæ instituto eum superauerat, cum quo ipse longo quoque tempore vixit in solitudine. Videbatur ergo eum videre sedentem in eodem throno cum Apostolis: cum & reliquisset suarum virtutum hæreditatem, & sic pro ipso intercedebat deum rogans, vt velox esset eius translatio.

Palladius refert in histor. Patrum sanctorum.

Fratres defunctus oratur in celo pro fratre hic vidente.

DE CVLTV
S. OPTATVS MILEVITANVS

vixit anno 366.

lib. 3. in Par
menianum.

Haereti-
chi Donati-
sta suos vo-
cabat Mar-
tyres.

1. Cor. 13.
Sancti in
caelo Char-
itate suos a-
gnoscent.

Quod o Donatista dicitis vestrae sectae homines mortuos debere appellari Martyres: quia noluerunt fratres agnoscere, nullam habuerunt charitatem, sine qua nullum nec nominari potest vel esse martyrium: sine qua maxima & imperiosa virtus caret effectu, sine qua nihil valet & omnis scientia linguarum, sine qua nihil potest & societas Angelorum: Apostolo Paulo dicente. Si habeam in me potestatem imperandi montibus, ut transferant se de locis in loca, & loquar omnium gentium linguis, etiam Angelorum, & corpus meum flammis tradam, & charitatem in me non habeam, nihil sum. Sed ero aramentum tinniens ut in deserto ut pereat vocis opus, ubi nullus occurrit auditus. Si tanta res, si beatus Paulus, si vas electionis, quam uis in imperiosa virtute & Angelorum pronunciat quod nihil esse nisi charitatem habuerit: Vide te ut non dicantur Martyres donatista.

Illatio.

Cum igitur nihil possit Angelorum societas, nihil corporis ob fidem exustio sine charitate, etiam ea ut Optatus determinat, qua fratres agnoscamus, fateantur omnes ea quoque sanctos excellere, nisi vanam eorum felicitatem esse contendant, ad instar tinnientis in deserto cymbala. Nos igitur illi amant, nos agnoscunt, & pro nobis, ut membra pro membris, curam patrocini apud Deum impendunt.

Sanctus

SANCTORVM.

49

S. FOELIX PAPA ET

Martyr sedit anno 370.

Perturbatores Ecclesiae non solum praedicta agunt mala, sed & memorias martyrum execrantur. Quapropter in nostra constituimus synodo, vobisque & omnibus Ecclesiis tenendum & agendum mandamus, ut super memorias martyrum missae celebrentur, ne memoria eorum a talibus extingui, aut veneratio possit prohiberi.

S. BASILIVS MAGNVS EPI-

scopus Casariensis vixit anno 371.

Sanctissimae & intemeratae dominatricis nostrae, Dei genitricis, & semper virginis Mariae, cum omnibus sanctis memorantes: nos ipsos & ad inuicem atque omnem vitam nostram Christo Deo commendemus.

Idem.

Sanctifica animas nostras & corpora, & da nobis in sanctitates deferuire tibi omnibus diebus nostris, intercessionibus sanctae Dei genitricis, & omnium sanctorum qui a seculo glorificauerunt te.

Idem.

Praecipue sanctae, & intemeratae, benedictae, dominatricis nostrae dei genitricis, & semper virginis Mariae, sancti Ioannis praecursoris & Baptistae, sancti N. illius cuius memoriam facimus & omnium sanctorum tuorum, quorum postulationibus visita nos: & memento omnium dormientium in spe resurrectionis aeternae.

G

In epist. de-
cret. 2. ad e-
pisc. per gal.
provincias
constitutos.
Missae super
memo. mart.

In Liturgiis
Memo. S.
Mariae &
omniu san-
ctorum in
missa.

Ibidem.

Ibidem.

DE CVLTV

Idem.

Ho. in Gordium Martyrem. Psal. Memo. sanctorum aeterna Quemadmodum solem semper intuentes semper admiramur, sic etiam beati Gordij martyris memoriam semper recentem habemus. In memoria enim aeterna erit iustus, & apud eos qui in terra sunt donec terra est, & in caelis & apud Iudicem iustum, cui gloria & imperium in secula seculorum. Amen.

Idem.

ho. in sanctos 40. marty. Honor sanctorum redundat in Deum. Martyrum memoria, quae fatietas esse potest ei, qui martyres amore prosequitur? Propterea quod honor quem bonis cōseruis exhibemus, benevolentiae erga communem Dominum significationem pra se praebet. Manifestum est enim quod is qui generosos viros amore complectitur, in similibus temporis imitatione inferior non erit.

Idem.

Ibidem. Marty. 40. turres sunt in aduersarios. Hi quadraginta martyres sunt, qui nostram regionem administrant, & velut turres quaedam coherentes, securitatem ab hostium incursum exhibent: non vno loco seipsum concludentes, sed multis iam locis hospites facti, & multas patrias exornantes: & quod mirum est, non singularim diuisi ad suscipiētes accedunt, sed inter se permixtivnicē tripudiant. O nouum miraculum, neque deficiunt munero, neque redundant. Quanti laboris fuit ut vnum aliquem reperires, qui pro te dominum placaret? quadraginta iam sunt, concordem orationem sursum mittentes. Vbi duo aut tres cōgregati sunt

Plures orant pro nobis in caelo.

'SANCTORVM.' 50

in nomine Domini, illic est in medio ipsorum: *Matt. 18.* ubi autē quadraginta, quis de dei praesentia dubitat? Qui tribulatur, ad quadraginta confugit, qui letatur ad ipsos decurrit. Ille ut molestiarū solutionē reperiat, hic ut res secundae ipsi conferuentur. Hic mulier pia pro liberis oransprehenditur, itemque peregrinanti marito reditum, ac infirmo salutem petens. Cum martyribus fiant preces vestrae, adolescentes coartaneos imitentur, patres talium filiorum patres esse optent, matres bonae matris exemplum discant.

Quot hominum species ad 40. Marty. recurrerant. Lat. Tribulati. Mulier sterilis. Adolescentes Patres. Matres.

Idem ad eosdem.

O chorus sanctus, o face ordo, o constipatum & infactum agmen, o communes operis humani custodes, boni curarum socij, orationis cooperatores, legati potentissimi, statera terrarum orbis, Ecclesiarum flores. Vnde terra occulit, sed caelum suscepit, apertae sunt vobis paradysi portae. Dignū spectaculum exercitui Angelorum, dignum Patriarchis, Prophetis & iustis.

Varij sanctorum tituli.

Quandoquidem in maxima festiuitate hodie martyrum memoriā celebramus, omnis mens erecta, omnis auris preparata, & dignū quid ipso martyre audire gestiens, etiā ipso circa martyrem desiderio Ecclesiam allicit. Itaque qui in loco hoc constituti ipsum auxiliarium in orationē habuerūt, quibus nomine vocatus ut operibus astitit, quos ex peregrinatione reduxit, quos ex infirmitate erexit, quibus libros iam vita

hom. in sancto Eliū martyre Mamantem: Qui auxilia vni mamantem habuerunt Peregrinanti infirmi ecc.

citati à morte quorū viæ tōpus prorogatum est.

functos restituit, quibus præfinitum vitæ tempus prorogavit. Hæc omnia vbi mihi collegistis, ex communi collatione encomium facite, mutuo inter vos distribuite, quæ quisq; nouit ei qui nō nouit, & qui ignorat à gnaro accipiet.

Idem.

1. quest. dist. fuse explicatarū quest.

40. Nūddinationes illicitæ in locis vbi martyres cultantur & de illorū diebus festis.

Sic neque quæ in locis vbi martyres coluntur, fiunt mercimonia nobis conuenire ratio ostendit. Non enim alterius alicuius rei gratia in martyriis aut locis circa ipsa apparere decet Christianos quam orationis causa, vt ad recordationes constantiæ sanctorum pro pietate usque ad mortem progressi ad similem emulationem impellantur.

Idem.

Ad Iulianum Apostatam: idem effertur in 2. v. c. Nicæ. actione. 4.

Sanctam Mariam, quæ secundum carnem Christum peperit suscipio & sanctos Apostolos, propter pietatem. & martyres qui pro me apud deum supplicant, quo per illorum mediationem propitius sit mihi deus noster benignissimus & remissionem peccatorum mihi gratis largiatur. Demum agit de illorum imaginibus.

S. CYRILLVS IEROSOLYMITANVS floruit anno 373.

Catech. 14. 4. Reg. 13.

Impossibile dicit aliquis mortuos resurgere. Attamen Helisæus mortuum bis excitauit, & viuens & mortuus. Si credimus quod Helysæum cum esset mortuus, attrigit mortuus & resurrexit: Christus autem à mortuis non excitatus est?

Idem.

Venientem Giezi interrogat Helisæus, simili-

ter atque Petrus Ananiam dicens: Dic mihi si tanti ager venundatus est? Sic ille interrogat quauis non ignorasset vnde Giezi. Receperat à Naaman pecunias, & in obscuro illa occultauit: sed neque in tenebris quicquam occultatur sanctis.

Idem.

Cum hoc sacrificium offerimus, postea facimus mentionem etiam eorum, qui ante nos obdormierunt. Primum Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, vt Deus orationibus illorum, & deprecationibus suscipiat preces nostras.

S. GREGORIUS NYSSENVS

floruit anno 374.

Anima quidē Theodori martyris ex quo sublata abiit in loco suo acquiescit, & corpore soluta cū sui similibus vna viuitt: corpus verò venerandum & immacolatum illius instrumentū quod suis vitiis & affectibus illius inhabitatis incorruptibilitatē non laesit, cū multo honore & cultu compositū atque ornatum augusto sacroque loco sitū est: quod veluti res chara, magniq; estimata atque recōdita in tēpus regenerationis reseruetur, multis singularibus & eximiiis rebus præditū: ppter quas ad alia corpora quæ cōmuni ac vulgari morte dissoluta sunt, ne comparandū quidem est, idque in simili materia nature. Nā ceteræ quidē reliquæ etiā abominabiles pleriq; sunt: ac nemo lubēter sepulcrū præterit, aut si inopinato apertū offendit,

Catech. 18. Nihil sanctis occultatur.

Catech. Mytago. s. memo. sanctorū in missa.

Orat. in sanctum Theodorum martyrem. Corpus martyris Theodori venerandum reseruetur.

Aliud sepulcrum cuiusuis hominis, aliud sanctorū reliquæ.

deformitate nimirum earum rerū quæ inibi la-
cent, faciem aperiens omni iniucūditate reple-
tus, & humanæ naturę conditioni grauitè in-
gemiscens prætercurrit. Quod si venerit ad ali-
quem locum huic similit, vbi hodie noster con-
uentus habetur, vbi memoria iusti, sanctęq; re-
liquię sunt, primum quidem earum rerum ma-
gnificentia, quas videt, oblectatur, dū eadem vt
templum dei & magnitudine structure, & adie-
cti ornatus decore splendide elaboratarum intue-
tur, & cupit deinceps etiam ipsi cōditorio ap-
propinquare, sanctificationem ac benedictio-
nem. Quę stationem eius esse credēs. Quod si
quis etiā puluerem quo cōditoriū, vbi marty-
ris corpus quiescit, oblitū est, auferre permit-
tat: pro munere puluis accipitur, ac tanquam res
magni precij condenda terra colligitur. Nā ip-
sas attingere reliquias, si quādo aliqua eiusmo-
di prospera fortuna cōtingat, vt id facere liceat,
quam id sit multū desiderādum & optādum, ac
summarū precum donū sciunt experti, & eius
desiderij cōpotes facti. Quasi corpus enim per
se viuens & florens, qui intuentur amplectun-
tur oculis, ori, auribus, omnibus sensuū instru-
mentis adhibētes. Deinde officij & affectionis
martyri quasi integer esset & appareret, super-
fundētes, vt pro ipsis deprecator accedat, sup-
plices preces afferunt, tanquam satellitem dei
orantes, quasi accipientem dona cum velit in-
uocantes.

Idem.

Ibid. 25. Nobis Theodorus martyr memoriā certami-

*Benedictio
contactu ve-
liquiarum.*

*Puluis san-
ctorum pro
munere.*

*Reliquie tē-
pore S. Basi-
lij adhibebā-
tur oculis, o-
ri, auribus et
omnibus sen-
suū organis.*

nis pro doctrina reliquit, populos congregans,
Ecclesiā erudiens, dæmonas arcens & fugans,
Angelos pacificos reducens, rogans à Deo pro
nobis vtilia, variorum morborū medicinæ of-
ficinam hunc locum efficiens, portum eorum
qui afflictionum tempestatibus iactantur, pau-
perum abundans & copiosum ærarium, viato-
rum quietum diuersorium, locū celebrē cōuen-
tus ac dies festos continenter agentium.

ORATIO GREG. NYSSENI AD
S. Theodorum.

Tu verò huc iam ades ad nos, vbi cunq; tandem
fueris, vt diē festo præsis. Vocantē enim te cō-
tra vocamus: ac siue in sublimi æthere habitas,
siue per cælestem aliquem circulū versaris, aut
in choros Angelorum coaptatus domino adsi-
stis, aut cum virtutibus & potestatibus, vt ser-
uus fidelis adorationis officio fungeris, parum-
per ab iis officiis vocationem deprecans veni
ad hos qui te honorant inuisibilis amicus, co-
gnosce ac vise ferias quæ celebrātur. Timemus
afflictiones, expectamus pericula, nō longe ab-
sunt scelesti Scythæ bellū aduersum nos partu-
riētes. Vt miles ppugna p nobis, vt Martyr p
conseruis vt ere libertate loquēdi. Etiā si supe-
rasti seculum, at nosti affectus & vltus necessita-
tēsq; humanæ conditionis. Pete pacē, vt hi pu-
blici conuentus non desinant: ne debaccherur
atque grassetur aduersus répla altaria-ve rabio-
sus & iceleratus Barbarus: ne conculcet sancta
pphanus & impius. Nos enim etiā quod inco-

*Theodorus
Martyr ro-
gat à Deo
vtilia pro
nobis.*

Festi dies.

*Sancti ami-
ci nostri sunt*

*Sancti nostri
afflictiones
nostras.*

Agnoscentia sanctorum beneficia.

Iumes & integri conseruati sumus, tibi beneficium acceptum referimus. Petimus autem etiam futuri temporis praesidium atque securitatem. Quod si maiori etiam opus fuerit aduocatione ac deprecatione, fratrum tuorum martyrum coge chorum: & cum omnibus vna deprecare. Multorum iustorum preces multitudinū ac populorum peccata luant. Admone Petrum, excita Paulum, Ioannem item Theologum ac discipulum dilectum, vt pro Ecclesiis quas constituerunt solliciti sint, pro quibus catenas gestauerunt, pro quibus pericula ac mortes tulerunt ne simulacrorum cultor aduersus nos caput tollat, ne heres sicut spinæ vineæ sic crescant, ne zizanium edicum suffocet triticum, ne qua petra veii rotis pinguedine carēs aduersum nos existat, & sermonis ac verbi felicitatis vim fructibus expertem efficiat: sed virtute tuæ socio- rumque tuorum deprecationis, ô vir admirande, atque inter Martyres eminens & excellens, Christianorum respublica campus segetum redatur, qui campus ad finem vsque maneat in pingui fertilique aruo fidei in Christum qui viuit, &c. Amen.

S. GREGORIVS EPISCOPVS

Nanzanzenus vixit anno 378.

In suis carminibus ita sancti. Alia via affatur.

*O filia caelestis (Maria) & interius gloriosa,
O magnis choris assistens regnatoris
Cantoribus, & si te corpus & terra continet
Huc ades, & fare verbum: ego vero ante te
Stabo, quippe enim mihi diuino munere venisti
regina.*

Venisti, sed magis adhuc venias, & propitia sis.

Idem sic orat S. Athanasium.

Ceterum Athanasi ô amicum & sacrum caput, quod & sermonis & silentij mensuram inter reliqua tua bona excellenter honorasti, hic nobis sermonem siste. Qui si veritate fuit minor, non tamen viribus meis inferior. Tu autem è supernis propitius nos respice, & populum sanctum dirige sanctæ trinitatis adoratorem, & nos in pace foue & compasce. In certamine autem dirige & suscipe & cum teipso statue & iis qui tales sunt, vt tu, etiam si magna sit petitio in ipso Christo domino nostro, cui omnis gloria, honor & potentia in secula, Amen.

Idem sic S. Basilium precatur.

Hoc tibi ô magne Basili extremum munus post annos octo quibus Ecclesiæ præfuisi obtuli. Quod si prope ad meritas tuas laudes dicendas accessi, tu mihi in te speranti hanc gratiam redde. Si vero valde infra votum contigit, veniam & seni & valetudina io, & ob tuam mortem attonito dabis. Tu obiter è caelo nos respice, & datam mihi renum debilitatem, ac articulorum dolorem vel iube discedere, vel adiuua: & hortare ita me æquo ferre animo, vt hinc demum discedentem me in æterna tabernacula recipias, & beatam trinitatem eo quo est modo, tecū pariter contemplari valeam.

Eiusdem ad D. Cyprianum oratio.

Tu tandem Cypriane nos ab alto propitius respice, nostrumque sermonem ac vitam dirige, &

Orat. 25. in S. Athanasium.

Oratio ad S. Athanasium.

Monodia in Basilij magni vitam.

Oratio ad S. Basilium.

Orat. 19. in S. Cyprianum.

sanctum ouile hoc pasce, aut vna rege, ac reliqua quantum possibile est ad meliora dispone, molestosq; lupos syllabarum & verborum venatores abige, ac sanctę trinitatis cui nunc astas splendorem nobis perfectiorem, & clariorem gratificare.

Eiusdem ad S. Gorgoniam sororem.

Orat. 9. in funere sororis sue Gorgonie. Sancti roscis sunt preces vestras.

Scio (o Gorgonia) omnibus frui te rebus, quibus carebas in terra. Proinde si nostri sermones vel parumper tibi cure sunt, honorque talis sanctis a Deo habetur animabus, vt talia resciscant, suscipe & tu sermonem nostrum, prę funebribus multis, & ante multos, quem Casario ante te, & tibi iam post illum tribuimus, pariter enim tam fratri quam sorori parentauimus.

Idem.

Orat. 16. de paupertate fouenda.

Veritatis Martyribus festa instauramus, vt cum eorum certamina veneramus, eorum quoque pietatem imitemur.

Idem.

Num egre laturi essemus, si Martyrum priuamur reliquiis?

Idem.

Orat. 19. in Cyprianum Festiuitates sanctorum.

Proinde omnibus Martyribus festiuitates sunt peragenda, omnibusque prompte & lingua, & intellectus, & auditus, & intellectus aperiendus, tam illis qui de istis aliquid dicunt quam qui audiunt, omniaque minora quam illorum putanda sunt certamina.

Hec habes apud D. Greg. Nazan. or. 19.

S. Iustina Virgo & Martyr anno 250. vixit
Virgo autem quaedam (iustina) cum se a tentatore circūueniri videret, vt Cypriani libidini ac-

quiesceret: omnibus aliis omisis ad Deum confugit ac sponsum suum contra cupidinem excreandam protectore facit: Virginę quoque Marię rogauit vt periclitanti virgini opem ferret.

Virgo orat D. Virginę Mariam.

S. EVSEBIVS EMISSENVS

vixit anno 350.

Dum pro Iudęis stephanus supplicat, spem nostram ac fiduciam nutrit: nam dum pro persecutoribus deprecatur, manifesta cultoribus suffragia pollicetur. De ipso beatissimo teste, visionis fide veridica reuelatio testatur, vt locum reliquiarum mira iocunditas, anhelantibus totis & crocolenti vel florulento rore gratię vernalis infunderet, & tanquam de paradyso spirans aura respergeret.

Homel. de sancto Stephano.

Idem.

Indigenarum martyrum cultus & honor specialem patronorum, sicut peculiare dat gaudium ita proprium requirit affectum.

Ho. de sanctis Marty. Epiphodij & Alexandro.

Ibidem.

Duplicia itaque Epiphodij & Alexandri tunc in Ecclesię nostrę fides interiecta bidui vtriusque distinctione concelebrat, non aduentitię festa reliquiis, sed intemeratis patrij sinus festamentis. Plurimę autem populorum Ecclesię etiam illa sanctificatione contentę sunt, quarum de Angelicis membris sacri amictus, vel dum catenarum nexus contingendo rapuerint: vt quod fuit instrumentum pęnę, sit glorię testimonium & dolorum materia transeat ad insignem meritum. Nos vero beatorum illustre munus totum pari integrum possidemus: & quod

Duplicia festa Martyrum.

Reliquiarum honor & contactus.

Sancti suffragatoris.

uniuerso mundo possit sufficere, intra gremium ciuitatis huius specialiter conclusum tenemus, & geminas palmas triumpho emulas Apostolici verbi attollimus: atque habentes & nos Petrum Paulumque nostrum binos suffragatores, cum sublimi illa sede certamus. Et quidē beati Martyres, quorum preciosus puluis per diuersas vsquequaque regiones in populorum disseminatur salutem, plenum quocunque loci cultum de honore dei impensa sibi religione suscipiunt.

*Puluis preciosus Martyrum.**Ho. de natali sancti Genesii.*

Idem.
Fideles populi peculiarius exultantes, de perpetui propugnatoris Genesii auxilio, ferunt ad tumulum vestrae, & tumulo votorum referunt gaudium. Illant hi precibus, respondet ille virtutibus. Illant per quotidiana Martyris beneficia. Illant per obsequia. Vnde merito in processione incolunt, quem praesentem in periculis cognouerunt. frequentibus itaque tribulationibus. probarunt, quantum apud deum possit proprius suffragator.

*Vota ad tumulum Martyris.**Cultus patri.**Homil. de sancta Blaudina.**Reliquias etiam belluae honorarunt.*

Idem.
Dilacerata vario tormentorum genere membra sanctificant flamma, dum pascere nesciunt: honorant bestiae, dum sauire non norunt. Vbi sunt qui dicunt venerationem sacris Martyrum deferendam non esse corporibus? Ecce cruentae feritatis immanitas, quae religionis non recipit sensum defert venerationis obsequium, &c.

Ibidem.

Adorandas reliquias Rhodano tradis, hoc facit vis fluminis in corporis resolutione quod temporis.

Reliquiae adorandae.

S. AMPHILOCHIVS EPISCOPVS

Iconij floruit anno 380.

Audiens Gregorius Nanzanzenus defuncti Basilij corpus honorifice duci in sanctam Ecclesiam, & ipse aduenit, & videns honorificum corpus cecidit super illud. Et lamentans multum ad orationem hortabatur populum in hymnis, & canticis spiritualibus, cum decenti honore magni sacerdotis gloriosam memoriam facere. Simulque concurrentibus duodecim Episcopis & multitudine ciuitatis, deposuerunt eum in archaismum marmoreum, in templo sancti & gloriosi Martyris Hesychie, vbi & Leontius ante eum Episcopus, cum ceteris dormit.

*In vita S. Basilij.**Memoria sancti cum hominis.*

SANCTVS ONVPHRIVS

vixisse videtur anno 381.

Hec est postulatio mea (dicebat Onuphrius moriens ad Paphnucium) quam impetraui a domino deo. Si quis oblationem ob amorem nominis mei ante conspectum domini nostri Iesu Christi immolat: ab omni tentatione diaboli, & a vinculo prauitatis humanae liber existit, atque cum sanctis Angelis in regno caelorum aeternae hereditatis capax fiet. Si quis oblationem non valet offerre, vel praesentem inopia redimere: ille pro amore meo in nomine domini Eleemesynam pauperi tribuat, & ego orabo pro eo in conspectu

*Ex Vita sanctorum patrum.**Missa in memoriam alicuius sancti.*

Dei, vt dignus celestibus vita superna perfrui valeat. Si quis oblationem nec eleemosynam potest offerre, pro charitate mea incensum domino deo nostro in odorem suauitatis accendat: & ego rogo pro eo vt gaudium perenne possideat. Si quis pauper in deserto, vel in alio aliquo loco oblationem, aut eleemosynam vel incensum non habet ad immolandum, surgat & manus suas ad dominum extendat: ter dominicam orationem, Pater noster, pro me cum intenta mente, & in nomine sanctæ trinitatis psallat. Ego verò pro ipso ad dominum intercedo, vt vitæ celestis mereatur particeps fieri cum omnibus sanctis Dei.

S. PAPHNVCIVS

vixit anno 382.

Sanctus Onufrius obiit mente Iunio die vndecima id est, tertio idus eiusdem mensis. Ibi (in spelunca in qua sepultus est) beneficia eius præstantur vsque in præsentem diem, ad laudem & gloriam domini nostri Iesu Christi, cui est honor & potestas in secula seculorum.

S. MAXIMVS CONFESSOR ET

Martyr vixit anno 382.

Charitatis causa sancti omnes restiterunt aduersus peccatum, nulla præsentis vitæ facta mentione: variòsque mortis modos pertulerunt, vt ab hoc mundo ad seipsos, & ad deum colligerentur, & naturæ fracturas in seipsis vnirent. Hæc est enim vita & reprehensione carens fidelium diuina sapientia, cuius finis est ipsum bonum

In vita S.
Onufrij.
Beneficia
præstantur
in sepulcro
S. Paphnu-
cij.

Centuria pri-
ma de virtu-
te & vitio
numero. 35.
Sancti nos
sibi colligat.

ac veritas, si modo bonum est quod hominem diligit: & verum, quod secundum fidem amans est Dei: ac (quæ sunt charitatis indicia) homines deo & inter se conciliat, ideoque habet perfectuerantiam in bonis minime labentem.

Effectus ac demonstratio perfectæ dilectionis erga deum, est germana per benevolentiam spontaneam erga proximum affectio. Qui enim non diligit fratrem suum quem videt, inquit diuus Ioannes, deum quem non videt non potest diligere.

Illatio.

Ex his sane aperte liquet sanctos in cælo nos diligere, nec gloriam illam immarcescibilem illorum in nos pium affectum impedire: alioquin nec deum diligere dicerentur.

S. EFFREM ARCHIDIACONVS

Edeffenus vixit anno 383.

Precamur beatissimi martyres qui pro domino saluatore, proque illius charitate sponte & impigre tormenta subistis, atque ideo familiaris domino coniuncti estis, vt pro nobis miseris & peccatoribus, & negligentia squalore sordentibus dominum interpellare dignemini, vt superueniat in nos gratia Christi, quæ corda nostra radio sanctæ claritatis illustret, vt ipsum toto corde diligere possimus. Vos nempe vere beati atque gloriosi estis, quos Angeli & homines pari consensu beatos prædicant.

Sermone de
Martyribus.

Oratio ad
S. Marty-
res.

Et post pauca idem eos sic orat.

Nunc igitur ô beatissimi viri, ô glorioſissimi martyres dei, me miserum vestris iuuate precibus, vt in illa hora misericordiam consequar, quando manifesta erunt occulta hominum.

EIVSDEM S. EFFREM AD SAN-

ctis. dei matrem Oratio.

*Oratio S.
Effrem ad
D. virginem
Mariam.
Vide quot e-
pitheta &
tituli S. Vir-
ginis marie.*

Intemerata prorsusque pura virgo deipara, regina omnium, spesque desperantium, domina mea glorioſissima eademque optima, sublimior cœlicolis, purior solis radiis & splendoribus, honoratior Cherubin & polyommatis, id est, multoculis spiritibus, sanctior Seraphin & nulla comparatione cæteris omnibus superis exercitibus gloriosior, spes patrum, gloria Prophetarum, Apostolorum præconium, & honor martyrum, sanctorum lætitia, & lumen studiosorū, Abraham, Isaac, & Iacob, decus Aaron, Moſis, & Gedeon vellus, Hierarcharum cætus, & omnium sanctorum ac virginum corona, ob fulgorem inaccessa. Acerra aurea, lucerna micantissima, vna cœli manna gestans, tabula scriptam legem ferens mortalibus, arca vera, charta diuinissima, omnium princeps, circumspecta & lucifera virgo, consolatio, sanctissima, & omnium dux, sacratissima puella: O rube incumbente, & patens prædium, & viridans Aaron illius virga. Virga profecto extitisti, & flos filius tuus, è radice Dauid & Salomonis germinauit Christus noster creator, Deus & dominus omnipotens, altissimus & solus, Tu quo ad corpus Deum

Deum & verbū genuisti, virgo ante partū, virgo in partu, virgo post partū. Claves nō excuſſit Deus creator tuus in tuo virginis vtero, absque semine carnem indutus, te ô celeberrimam talem perseueras, qualis extiteras ante partum. Per te reconciliati sumus Christo Deo meo, filio tuo. Tu peccantium & auxilio destitutorum adiutrix, Tu portus procella vexatorum, solatium mundi, carcere clausorum liberatrix celeberrima. Tu orphanorum susceptio, tu captiuorum redemptio, tu egrotantium exultatio, & omnium salus. Tu solitariorum stabilimētum, & spes mundanorum. Tu virginum decus, corona & gaudium. Tu mundi lætitia ô Domina princeps, Regina præstantissima, perquam benedicta, puella veneranda, dominarum, domina purissima. Sub alis tuis custodia, & prote-
ge. Miserere mei qui sum luto inquit me qui sceleribus quā plurimis creatorem Deum meū & iudicem offendi, ne aduersus me generetur, fatanas exitiosissimus, ne in me exurgat execrandus inimicus meus, ne serua tuo à tui spe destitui cognoscā, ne calūnietur me detractantium lingua. Non mihi alia fiducia ô virgo sincera. Ex vlnis equidem maternis tibi domina mea deditus sum miserabilis, & cliens tuus vocatus sum, ne maleuolus fatanas me ad infernas portas abducat. Tu enim meus portus, ô virgo inuiolata, & præses auxiliatrix. Denique sub tutela & protectione tua totus sum, Crebris lachrymis te ô celeberrima mater im-

*Miseri cor-
da a D. vir-
gine expe-
ritur.*

*S. Virgo ma-
ria portus est
pauititium.*

ploro, & aduoluo tibi ô domina mea suppliciter clamans, vt dulcissimus filius tuus, & vitæ omnium dator ob multa, quæ patraui scelera, tollat me de medio, & miseram animam ceu leo, diripiat, vel velut sterilem ficum infœlicem me excidat. Sed obsecro, vt Christum meum adeam, & subeam aulas illas beatorum, vbi non sunt lachrymæ, non vexatio, non molestia, non mors, non tormenta, non locorum angustia, sed læticia inexhausta, voluptas iustorum, delicia & exultatio, gloria & splendor. Imple os meum gratia dulcedinis tuæ. Illumina mentem ô gratia plena. Moue linguam meam & labia ad laudem tibi alacri & lato animo canendas, & melos illud Angelicum celebratissimum quod Gabriel in Nazareth, seruili habitu ad te virginem matrem Dei mei integerrimam clamans conuenit, salutationem maxime congruam & laudatissimam, mundi salutem, cunctamque annuatim tutelam. Dignare virgo te tuum seruum laudare & dicere: Ave Dei splendidissimum & luculentissimum vas, aue domina Maria gratiæ plena, aue in mulieribus virgo beatissima, aue stella fulgentissima, ex qua Christus prodiit: Aue illustrissima lux, mater & virgo, aue quæ mirifice regem omnium peperisti, aue per quam nobis sol præclarissimus illuxit, aue domina cunctis sublimior, aue canticum Cherubin, & hymnus Angelorum: aue pax, gaudium, & salus mundi, aue generis humani lætitia, aue patrum præconium, & præ-

Luc. 1.

*Dignare me
laudare te
virgo sacra-
ta.*

phetarum decus, aue martyrum pulchritudo, & corona sanctorum, aue piorum gloria, & in solitudine degentium hymnus, aue præclarissimum hierarcharum cœlestium ornamentum, aue hymni graphorum omnium oratio, aue præstantissimum orbis terræ miraculum, aue terrigenarum omnium delectatio, aue paradise deliciarum, & immortalitatis, aue lignum vitæ, gaudium & voluptas, aue vallum fidelium, & mundi salus, aue tranquille portus & à fluctibus agitatorum liberatrix, aue nostra periclitantium auxiliatrix, aue progenitoris illius Adam resurrectio, aue iucunda libertas, aue omnium patens, aue fons gratiæ & consolationis, aue refugium peccatorum & hospitum, aue propitiatorium laborantium, aue refugium in Hierosolymis, aue thronei mei creatoris gloriosissime, aue cui splendor illustrissime & micantissime, aue spes omnium proborum, aduersus casibus afflictorum, aue conuersorum refugium, aue virorum iuxta mulierumque regina & tutela, aue mundi mediatrix gloriosissima, aue vniuersi terrarum orbis cœciliatrix, aue domina sceptrū fidelibus tuis imperans, aue gloria & lætitia omnium sacerdotum, aue virgo solatium solitiorū, aue porta cœlorū ascensus omnium, aue reseramentū portarū paradisi, aue quæ mœrores sedasti, adorna-rix omnium, aue eadē quæ leniisti oppressorum molestiam, aue clavis cœlorū & regni Christi,

H ij

ae portus optimè huius vitæ nautarum, aue animæ meæ spes bona & fida, aue Christianorum omnium firma, salus, aue lumen præfulgens, quo mundus illustratur, aue mater Christi filij Dei viui, aue nostra genitorum protectio luculenta & gloria, aue quæ nullo spatio comprehensum in sinibus comprehendisti, aue quæ Christū vitæ datorem educaſti, Christū pientissimum omnium creatorem, Deum, Iesum meū dulcem, altorem mundi, hominum amantiſſimum, omnipotentem patrem meum, cui competit gloria, honor & potestas in secula, laus & magnificentia, cū æterno patre, & spiritu sancto nunc & semper & in secula seculorum.

Apostrophe ad deum ut inuocetur precibus omnium sanctorum.

Precibus Dei genitricis semper virginis & exercitus caelestium, ac cætus angelorum Cherubin, Seraphim, Prophetarum, martyrum, hieracharum, sanctorum studiosorum intercessionibus, & omnium beatorum supplicationibus, miserere tuæ creaturæ Deus mi clementissime. A dexteris in hora iudicij colloca humiles seruos tuos, ne ô domine vitæ auctor ad opera quæ nos mortales legem præuaricati commisitimus aspexeris, quin potius aspexeris ad mitissimam humanitatem & misericordiam tuam. Amen.

S. PALLADIVS VIXIT

anno 390.

In Lausiace hist. cap. 67

Cum videret præses Philemonem martyrem & eos qui cum ipso fuere à fide non posse dimoueri iussit proiici, in profundū maris. Hoc autem fuit eis signum baptismatis. Cum eos au

tem sui inuenissent desiectos in littore, fecerunt *In ade martirum multæ virtutes sunt.* omnibus ad eam, ubi nunc multæ virtutes peraguntur. Tanta autem fuit viri gratia vt de iis que esset precatus statim exaudiretur, cum sic honorate seruatore. *Quem etiam nos in martyrio precati vidimus,* cum iis qui cum ipso fuerunt testificati. & Deum adorantes eorum tabernacula saluauimus in Thebaide.

Idem.

Philocormus pedestri itinere venit Romam vsque, *cap. 113.* ad orandum in martyrio sanctorum Petri & Pauli. Peruenit autem vsque ad Alexandriam, *Vouere venire in martyrium & ad eam sacræ alicuius sancti.* cum venisset in martyrium venerandi athleta Marci. Dignus autem, inquit, sum habitus qui voti gratia, bis propriis pedibus venirem Hierosolymam ad honoranda loca sancta, & ipse mihi suppeditaui impensas. *Peregrinatio in Hierosalem.*

S. AGAPETVS ANACHORETA

Cum Abbate suo vixit anno 390.

S. Eufrosina sponsa Christi & filia sanctorum, *In Vita Patrum de S. Eufrosina.* ne obliuiscaris seruorum tuorum, & huius monasterij, *sed ora pro nobis ad dominum nostrum Iesum Christum,* vt faciat viriliter certando venire ad portum salutis, & portionem secum habere & cum omnibus sanctis suis. *Oratio ad S. Eufrosinam.*

S. AMBROSIVS MEDIOLANENSIS

Archiepiscopus floruit anno Domini 390.

Rogauerunt pro vidua Petrus & Andreas. Vtinam existat aliquis qui tam cito possit rogare, *Libro de Fidu.* pro nobis, vel certe iste qui pro focu rogat Pe

Ab eo quod
discipuli pro
hocm Petri
rogauerunt,
conuincitur
sanctorum
intercessio.

Martyres
obsecranda
sunt.

Sacri inter-
cessores sunt.

Oratione
nebris de obi-
tu fratris sui
Satyri.
Oratio ad
S. satyram.
Orat. de fi-
de resurre-
ctionis.

trus & andreas frater eius. Tunc enim pro af-
finitate poterant, nunc iam possunt pro no-
bis & pro omnibus impetrare. Videtis enim
quod magno peccato obnoxia, minus idonea
sit quæ pro se precetur certe quæ pro se impe-
tret. Adhibeat igitur ad medicum alios preca-
tores. Aegri enim nisi ad eos aliorum preci-
bus fuerit imitatus pro se rogare non possunt.
Infirma est caro, mens agra est, & peccatorum
vinculis impedita, ad medici illius sedem debile
non potest explicare vestigium. *Obsecranda
sunt Angeli pro nobis, qui nobis ad presidium dati
sunt, martyres obsecranda,* quorum videmur nobis
quoddam corporis pignore patrociniū vendi-
dicare. Possint pro peccatis rogare nostris, qui
qui proprio sanguine, etiam si qua habuerunt
peccata, lauerunt. Isti enim sunt dei marty-
res, nostri præfules, speculatores vitæ, acti-
uumque nostrorum. *Non erubescamus eos inter-*
cessores nostræ infirmitatis adhibere, quia ipsi in-
firmitatem corporis, etiam cum viuerent co-
gnouerunt.

Idem.

Para frater hospiti consortium, & quemadmo-
dum hic omnia nobis fuere communia, ita il-
lic quoque ius diuiduum nesciamus. Ne quæso
cupientem tui diu deseras, properantem expe-
cta, festinantem adiuua, & si diutius morari
videbor accersit.

Idem.

Quid enim mihi superest solatij, quæ quod me

citius ad te frater spero venturum, nec di-
gressus tui inter nos longa diuortia fore, tuis
intercessionibus mihi hoc posse conferri, vt
citius desiderantem tui aduoces?

Idem.

Iam veniamus ad Angusti corporis transmissio-
nem fles Honori germen augustum, & lachry-
mis piū testificaris affectum, quod non vsque
Constantinopolim reuerendas patris Theodo-
sij reliquias ipse prosequeris. Eadem tibi causa
nobiscū est, omnes iusto dolore prosequimur:
omnes si fieri posset deductores tecum esse cu-
peremus. Sed Ioseph ad finitimam accessit pro-
uinciam corpus patris prosequitur. Hic mul-
ta interiacent regionū diuortia, hic maria tran-
fretanda sunt. Nec hoc quidē tibi laboriosum,
nisi te teneret respublica.

Idem.

Nos crucifiximus (inquiunt Iudæi) quem re-
ges adorant. Quem non adoramus ipsi ado-
rant. *Ecce & clauus in honore est,* & quem ad
mortem impressimus, remedium salutis est,
atque inuisibili quadam potestate dæmones
torquet.

Idem.

Cuncti Martyres deuotissime percolendi
sunt, sed specialiter ij venerandi sunt à nobis
quorum reliquias possidemus. Illi enim nos o-
rationibus adiuuant, isti etiam adiuuant passio-
ne. Cum his autem nobis familiaritas est. Sem-
per enim nobiscum sunt, nobiscum morantur,

H iij

Orat. de o-
bitu Theodo-
sij Imper.
Theodosij
Reliquia re-
uerende.

In eadem o-
ratione.
Clauus Chri-
sti in honore,
& remedi-
um est.
Serm. 77. de
natali san-
ctorum O-

clauij Ad-
nantiij, &
solutoris
Tauricor-
ne. Reliquiaris
virtus.

*Sanctorum
intercessio &
cura de no-
bis.*

*Cur corpore
contingimus
sanctorum
reliquias.*

Matt. 16.

*Petro non
præualet in-
ferni porta.*

*Martyribus
cedunt Dæ-
mones.*

*Sancti de-
fensores sunt.*

*Sermo 91.
de inuenio-
re corporum
sanctorum*

hoc est & in corpore nos viuentes custodiunt, & de corpore recedentes excipiunt. Hic ne peccatorum nos labes absumat, ibi ne inferni horror inuadat. Nā ideo hoc à maioribus prouisum est, vt sanctorum ossibus corpora nostra sociemus, vt dum illos tartarus metuit, nos pœna non tangat: dum illis Christus illuminat, nobis caligo tenebrarum diffugiat. Cum sanctis ergo Martyribus quiescentes, euadimus inferi tenebras, eorum propriis meritis, attamen confocij sanctitate. Ait enim dominus Petro: Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo ecclesiam meam, & portę inferi non præualebunt ei. Si ergo Apostolo & Martyri Petro inferni porta non præualet: quisquis sociatur Martyri, tartaro non tenetur. Martyres enim infirmi porta non possidet, quoniam eos paradyfi regna suscipiunt. Cernimus enim ab iis frequenter obfessos immundissimis dæmonibus homines liberari, ita vt cęlesti medicina & captiua anima de diaboli laqueis eruatur, & ipse diabolus vinculis igneis alligatus producat de sua captiuitate captiuus, vt qui prædam paulo ante ceperat ipse subdatur in prædam, hec & alia potiora mirabilia fieri per sanctos omnibus notum est. *Et ideo fratres veneremur eos in seculo, quos defensores habere possumus in futuro.*

Idem.

Quia fidelium celebritatem inuidis animis Arriani ferre non possunt, causam celebritatis odere. Atque amentię intantum procedunt, vt ne-

gent Martyrum merita, quorum opera, etiam dæmones confitentur. Sed hoc non mirum: Si quidem tanta est incredulorum perfidia vt tollerabilior sit diaboli confessio. Dicebat enim diabolus: Iesu fili dei noui quid venisti ante tempus torquere nos? Et cum hæc audirent Iudæi, ipsi tamen dei filium denegabant. Et nunc audistis clamantes dæmones, & confitentes Martyribus quod pœnas ferre non possint & dicentes: *Quid venistis vt ante tempus nos tam grauitur torqueatis?* Et Arriani dicunt. Nō sunt isti Martyres nec torquere diabolum possunt nec aliquem liberare, cum tormenta dæmonū ipsorum voce probentur, & beneficia Martyrum remediis cæcorum & absolutorum iudiciis declarentur. Negant cæcum illuminatum beneficio Martyrum, sed ille non negat se sanatum. Ille dicit. Video qui nō videbam, ille dicit, cæcus esse desui: & probat factō. Isti beneficiū negant, qui factum negare non possunt. *Et post pauca.* Si Martyribus inuidet, ostendunt aliterius fidei fuisse Martyres quam ipsi credunt. Neque enim aliter eorum operibus inuiderent nisi fidem in his fuisse eam quam isti non habent, indicarent. Fidem illam maiorum traditio ne firmatam, quam dæmones ipsi negare non possunt: sed Arriani negant.

Dicebat Diabolus, vt scriptum legimus: Scio te quis sis. Tu es filius dei viui. Dicebant Iudæi: nescimus quis sit. Dicebant hodie, & superiore die vel nocte dæmones: Scimus quia Martyres

*Geruasi &
Prothasi.
Arriani
negabant
in martyrum
merita.
Matt. 8.*

*Dæmonibus
peiores Ar-
riani & Ha-
giomachi.*

Ioan. 9.

*Cur quis in-
uider Mar-
tyribus.*

*Iudæi con-
ferunt Ar-
riani & Ha-
giomachi,
necnon Dæ-
monibus.*

estis. Et Arriani dicunt: nescimus, nolumus intelligere, nolumus credere. Dicunt dæmones Martyribus, venistis perdere nos. Arriani dicunt: Non sunt dæmonum vera tormenta, sed ficta & composita ludibria.

Idem.

Et ut efficax sit hæc mea deprecatio beatæ Mariæ virginis suffragia peto, Apostolorum intercessionem imploro, Martyrum preces deprecor, confessorumque orationes exoptulo. Taliū domine deus preces nunquam spernis, si ut pro me exorent ipse inspiraueris.

Idem.

Epist. contra Maxentii de tradenda basilica.

Helisæus querebatur à rege Syriæ, & vidit Angelorum millia. Aduertitis ergo quod famulos Christi hi magis custodiant qui non videntur, quam qui videntur. Sed & illi qui custodiunt, nostris custodiunt orationibus aduocati.

S. HESYCHIVS PRESBYTER

vixit anno 400.

lib. 6. in Leuit. c. 23. Comprehenfor Viatoris peritior.

Et non quidem omnem scientiam quam habituri sumus, quando ad ipsum deum venerimus, tradit verbum prædicationis: sunt autem quæ relinquit, ut pote quæ nunc nobis reuelari non possunt.

Illatio.

Quod si perfectior est sanctis in celo scientia, quam vllis qui hic sunt viatoribus: Prophetis autem hoc in mundo etiam absentia nosse indultum est, cur non idem & comprehensoribus?

CONCILIUM CARTHAGINEN.

se quintum anno 404.

Placuit ut altaria quæ passim per agros aut vias tanquam memoriæ martyrum constituuntur, in quibus nullum corpus aut reliquiæ Martyrum conditæ probantur, ab Episcopis qui eisdem locis præsunt, si fieri potest, evertantur. Si autem hoc propter tumultus populares non finitur, plebes tamen admoneantur, ne illa loca frequentet, ut qui recte sapiunt, nulla ibi superstitione teneantur deuincti. Et omnino nulla memoria Martyrum probabiliter acceptetur, nisi aut ibi corpus, aut aliqua certæ reliquæ sint.

S. NECTARIUS ARCHIEPISCO-
pua Constantinopolitanus vixit anno 404.

Is sic orat S. Theodorum Martyrem.

O Martyrum splendor, sanctorumque pulchritudo, o dei vere donum, o custos & propugnator Christianorum inuictissime, te etiam atque etiam rogamus, ut nostræ inopiæ, humilitatisque ne obliuisci velis, nec vnumquam defatigari pro nobis precando. Te enim etiam post mortem viuere credimus, quemadmodum dominus ait,

Homel. in S. Theodori Martyrem.

Qui in me credit etiam si mortuus fuerit viuet. Tu verò qui non simpliciter, omninoque credidisti, sed pro eo etiam mortem perpeffus es, Martyr laude dignissime apud deum, vitæ quæ fenio & sine caret degis. Cum ergo apud Christum viuas, ei que sis proximus tuis eum precibus seruis tuis placa, ut præsidio beneficioque tuo his tot ac tantis malis liberati, bonis tandè celestibus perfruamur, domini nostri Iesu Christi gratia & humanitate, cui & nunc & semper potestas & gloria tribuatur. Amen.

Oratio ad S. Theodori Martyrem.

*Epigramma
in Iacobum
magistrum
equitum.*

CLAVDIVS CLAVDIANVS POE-

ta vixit anno 406.

Per Cineres Pauli, per cani limina Petri,

Ne laceres Versus dux Iacobe meos.

Sic tua pro clypeo defendat pectora Thomas,

Et comès ad bellum Bartholomæus eat.

*Votum per
sanctorum
presidia.*

Sic ope sanctorum non barbarus irruat Alpes,

Sic tibi det vires sancta Susanna suas.

Sic quicumque ferux gelidum tranauerit Istrum,

Mergatur, volucres ceu Pharaonis equi.

S. HIERONYMVS PRESBYTER

scripsit anno 410.

*Tomo. 2. e-
pist. in Vig-
ilantium ad
Riparium.*

*Vigilanti-
j exprobratio
eadem que
omniu Hæ-
giomachorū.*

*Hægioma-
i thi Iudæi
sunt, & Sa-
maritani.*

*Ioan. 6.
Aliud ho-
norare san-
ctos & coris*

Acceptis primum literis tuis, non respondere, superbię est: respondere, temeritatis. De his enim rebus interrogas, quas & proferre & audire sacrilegium est. Ais vigilantium qui per antiphrasin hoc vocatur nomine, Nam dormitantius rectius diceretur, ob feridum rursus aperire & putorem spurcissimum, contra sanctorum martyrum proferre reliquias, & nos qui eas suscipimus appellare cinerarios & idololatrias, qui mortuorum hominum ossa veneremur. O infelicem hominem, & omni lachrymarum fonte plangendum: qui hæc dicens non se dicat esse Samaritanum & Iudæum, qui corpora mortuorum, pro immundis habent & etiam vasa quæ in eadem domo fuerint, pollui suspicantur: sequentes occidentem literam, & non viuificantem spiritum. Nos autem non dico Martyrum reliquias, sed ne solem quidem, & lunã, non angelos, non archangelos, non cherubim,

non seraphim, & omne nomen quod & in presenti nominatur seculo & in futuro, colimus & adoramus: vt seruiamus creaturę potius quã creatori, qui est benedictus in secula. Honoramus autem reliquias martyrum, vt eum cuius sunt martyres adoremus, honoramus seruos, vt honor seruorum redundet ad dominum, qui ait. Qui vos suscipit, me suscipit. Ergo Petri & Pauli immundę sunt reliquię? Ergo Moyfi cornupsculum immundum erit: quod iuxta hebraicam veritatem ab ipso sepultum est Domino? Et quotiescunque Apostolorum & Prophetarum, & omnium Martyrum basilicas ingredimur, toties idolorum templa veneramur? Accensique ante tumulos eorum cerei, idolatrię insignia sunt? Plus aliquid dicam, quod redundet in autoris caput: & insanum cerebrum vel sanet aliquando, vel delear, ne tantis sacrilegiis simplicium animæ subuertantur. Ergo & domini corpus in sepulchro positum, immundum fuit? Et angeli qui candidis vestibus vtebantur: mortuo cadaueri atque polluto præbebant excubias, vt post multa secula Dormitantius somniaret, imo cructaret immundissimam crapulam: & cum Iuliano persecutore, sanctorum basilicas aut destrueret, aut in templa conuerteret? Miror sanctum Episcopum, in cuius parochia esse prebiter dicitur, acquiescere furori eius: & non virga Apostolica, virgãque ferrea confringere vas inutile, & tradere in interitum carnis, vt spiritus saluus fiat: nec memine-

*reliquias: &
aliud eos co-
lere & ado-
rare vt deos.*

*En qua con-
sequantur, sē
martyrum
reliquias des-
puenda sunt
Num. vii.
Aliud tem-
plum idolo-
rum, & tem-
plum sancto-
rum.*

Mar. 16.

Luc. 24.

*Iulianus A-
postata san-
ctorum Bas-
ilicas despu-
bat.
Hæreticus
Hægioma-
chus excom-
municandus
est.*

Pfal. 49.
Pfal. 21.

rit illius dicti: Si videbas furem currebas cum eo, & cum adulteris portionem tuam ponebas. Et in alio loco: In matutino interficiebam omnes peccatores terræ, vt disperderem de ciuitate domini omnes operantes iniquitatem. Et iterum: Nonne odientes te Domine, odio habui, & super inimicos tuos tabescebam? Perfecto odio oderam illos. *Si non sint honoranda reliquia martyrum, quomodo legimus. Preciosa in conspectu domini mors sanctorum eius?* Si ossa mortuorum polluant contingentes, quomodo Eliseus mortuus, mortuum suscitauit, & dedit vitam corpori, quod iuxta Vigilantium iacebat immundum? Ergo omnia castra Israelitici exercitus & populi dei fuere immunda, quia Ioseph & patriarcharum portabant corpora in solitudine & ad sanctā terrā, immundos cineres pertulerant? Ioseph quoque qui in typo præcessit domini saluatoris nostri sceleratus fuit: qui tanta ambitione, Iacob in hebron ossa portauit: vt immundum patrem, auo & atauo sociaret immundis, & mortuum mortuis copularet. *Et post pauca.* Iterum dicam: Ergo martyrum immunde sunt reliquia? Et quid passi sunt apostoli, vt immundum Stephani corpustanta funeris ambitione præcederent: vt facerent ei planctum magnum, vt eorum luctus in nostrum gaudium verteretur? Nam quod dicis eum vigilias execrari, facit & hoc contra vocabulum suum, vt velit dormire Vigilantius, & non audiat sal-

Pfal. 138.
Pfal. 115.

4. Reg. 13.

Iosue 24. 4

uatorem dicentem: Sic non potuistis vna hora vigilare mecum, &c.

Idem.

Sustinent Vigilantium ista quoque dicentem. Quid necesse est, te tanto honore, non solum honorare, sed etiam adorare illud nescio quid, quod in modico vasculo transferendo colis? Et rursum in eodem libro: Quid puluerem linteamine circumdatum, adorando oscularis? Et in consequentibus: Prope ritum gentilium videmus sub pretextu religionis introductum in Ecclesiis, sole adhuc fulgente, moles cereorum accendi & vbiicumque puluisculum nescio quod, in modico vasculo precioso linteamine circumdatum osculantes adorant. Magnum honorem præbent huiusmodi homines beatissimis martyribus, quos putant de vilissimis cereolis illustrandos: quos agnus, qui est in medio throni cum omni fulgore maiestatis suæ illustrat. Quis enim, ô insanum caput, aliquando martyres adorauit? quis hominem putauit Deum? nonne Paulus & Barnabas cum à Lycaoniis Iupiter & Mercurius putarentur, & eis vellent hostias immolare, sciderunt vestimenta sua, & se homines esse dixerunt? Non quod meliores non essent olim mortuis hominibus, Ioue, atque Mercurio: sed quod sub gentilitatis errore, honor eis deo debitus deferretur. Quod & de Petro legimus, qui & Cornelium se adorare cupientem manu suble-

Epist. 2. ad Riparium in eundem Vigilantium. translatio re liquarum. Obiectio Hagionachorum in reliquias occur osculantur. Cerei ardentes osculantur reliquias.

Non putamus Martyres Deos esse. Act. 14.

Meliores sunt sancti hominibus Gentilibus. Act. 10.

uauit, & dixit: Surge: nam & ego homo sum. Et audes dicere: illud nescio quid, quod in modico vasculo transferēdo colis? Quid est illud, nescio quid, scire desidero. Expone manifestius, vt tota libertate blasphemēs, puluisculum nescio quod in modico vasculo precioso linthea mine circumdatum. Dolet martyrum reliquias precioso operiri velamine: & non vel pannis, vel cilicio colligari, vel proiici in sterquiliniū, vt solus Vigilantiū ebrius & dormiens adoretur. Ergo sacrilegi sumus, quando Apostolorum Basilicas ingredimur? Sacrilegus fuit Constantianus Imperator, qui sanctas reliquias Andreae, Lucae, & Timothei transtulit Constantinopolin, apud quas dæmones rugiant, & inhabitatores Vigilantiū illorum se sentire presentiam confitentur? Sacrilegus dicendus est, & nunc Augustus Arcadius, qui ossa beati Samuelis lōgo post tempore, de Iudæa trāstulit in Thraciam? Omnes Episcopi non solum sacrilegi, sed & fatui iudicandi, qui rem vilissimam & cineres dissolutos in serico & vase aureo portauerunt? Stulti omnium Ecclesiarum populi, qui occurrerūt sanctis reliquiis: & tanta læticia, quasi præsentem, viuentēque Prophetam cernerēt, susceperunt: vt de Palestina vsque Chalcedonē iungerentur populorū examina: & in Christi laudem vna voce resonarent? Videlicet adorabāt Samuelē & non Christū: cuius Samuel & leuita fuit & Prophetes. Mortuum suspicaris, & idcirco blasphemās. Lege Euangeliū: Deus Abraham,

Et Agiomachi recipiunt sanctos, vt soli adorētur?

Constantianus

Dæmones rugiunt apud reliquias sanctorum.

Aug. Arcadius.

Processiones.

Aliud adorare aliud reuerari.

Matth. 22. Sancti non sunt dicendi mortui.

ham, & Deus Isaac, Deus Iacob: non est Deus mortuorum, sed viuorum. Si ergo viuunt, honesto iuxta te carcere non clauduntur. Ais enim vel in sinu Abrahæ, vel in loco refrigerij, vel subter aram Dei, animas Apostolorum & martyrum cōsedisse: nec posse de suis tumulis, & vbi voluerint adesse præsentēs. Senatoriæ videlicet dignitatis sunt, & non inter homicidas reterimō carcere, sed in libera honestaque custodia in fortunatorum insulis & in campis Elysiis recluduntur. Tu Deo leges pones? Tu Apostolis vincula iniicies, vt vsque ad diem iudicij teneantur custodia, nec sint cum Domino suo, de quibus scriptum est: sequuntur agnum quocunque ierit. Si agnus vbique, ergo & hi qui cū agno sunt, vbique esse credendi sunt. Et cum Diabolus & dæmones toto vagētur in orbe, & celeritate nimia vbique præsentēs sint, martyres post effusionem sanguinis sui. arcæ operentur inclusi, & indè exire non poterunt? Dicis in libello tuo, quod dum viuimus mutuo pro nobis orare possumus: postquam autem mortui fuerimus, nullius sit pro alio exaudienda oratio: præfertim cum martyres vltionē sui sanguinis obsecrantes, impetrare non quierint. Si Apostoli & martyres adhuc in corpore constituti possunt orare pro cæteris, quando pro se adhuc debent esse solliciti: quanto magis post coronas victorias & triumphos? Vnus homo Moyses, sexcentis milibus armatorum impetrat à deo veniam: & Stèphanus imitator Domini sui, & primus

Ad suos presentes ubi sancti

Hagiomachi Deo leges ponunt.

Apo. 14. Sancti ubi que scientia.

Vide Vigilantiū argumentum. Vni orant & mortui.

Vis precum que à vivis finis.

Exo. 32.

Act. 7.

Argumentum à minori ad maius. Act. 37. martyr in Christo, pro persecutoribus veniā deprecatur, & postquam cum Christo esse cœperint minus valebūt? Paulus Apostolus ducenas septuaginta sex sibi dicit in naui animas cōdonatas: & postquam resolutus esse cœperit cū Christo, tunc ora clausurus est: & pro his qui in toto orbe ad suum Euāgelium crediderunt, mutire non poterit? melior quæ erit Vigilantius canis viuēs quam ille leo mortuus? Rectè hoc de Ecclesiaste proponeres, si Paulū in spiritu mortuum confiterer. Denique sancti non appellantur mortui, sed dormientes. Vnde & Lazarus qui resurrecturus erat, dormisse perhibetur. Et Apostolus vetat Thessalonicenses de dormientibus contristari.

Et Paulus post.

Missæ super reliquias S. Petri & Pauli. Malè facit ergo Romanus Episcopus qui super mortuorum hominum Petri & Pauli, secundum nos ossa veneranda, secundum te vilem puluisculum. *Offert Domino sacrificia, & tumulos eorum Christi arbitrantur altaria?* Et non solum vnius vrbis, sed totius orbis errāt Episcopi, qui cauponem Vigilantium contemnentes, ingrediuntur basilicas mortuorum, in quibus pulvis vilissimus & fauilla, nescio quæ, jacet linteamine cōuoluta, vt polluta omnia polluat: & quasi sepulcra pharisaica foris dealbata sint, cum intus immundo cinere, iuxta te, immunda omnia oleāt atque sordeant. Et posthæc de barathro pectoris tui cœnosam spurcitiam euomens, audes dicere: Ergo cineres suos amant animæ

martyrum, & circumuolat eos semperque præfentes sunt: ne fortè si aliquis precator aduenit, absentes audire non possint! O portentum in terras vltimas deportandum. Rides de reliquiis martyrum, & cum authore huius hæreseos Eunomio, Ecclesiis Christi calumniam struis: nec tali societate terreris, vt eadem contra nos loquaris, quæ ille contra Ecclesiam loquitur? Omnes enim sectatores eius Basilicas Apostolorum & martyrum non ingrediuntur, vt scilicet adorent. Eunomium, cuius libros maioris authoritatis arbitrantur, quàm Euangelia: & in ipso credunt esse lumen veritatis: sicut alix hæreses paraclerum in Montanū venisse contendunt, & Manichæum ipsum dicunt esse paraclerum.

De vigiliis & pernoctationib⁹ in Basilicis martyrum saepe celebrandis, in altera Epistola, quam ferme ante biennium sancto Ripario presbytero scripseram respondi breuiter.

Idem.

Sicut murus hosti opponitur, & aduersario occurrere solet ex aduerso contraque venienti: ita *Dei sententia sanctorum precibus frangitur.*

Idem.

Quos alios possumus intelligere filios Ecclesie nominatos: nisi Apostolos? Vide mihi Petrum, & Paulum & Matthæum & Ioannem, & considera hoc quod ad Abrahamā repromissum est: Magnificabo nomen tuum in illis opere per-

I ij

Sancti semper præfentes sunt.

Hæretici vbi ipsi adorentur respiciunt sanctos.

Vigilie martyrum.

Tom. 5. li. 4. comment. 113. Ezech. ca. 1.

Tomo 6. li. cōmentar. in sophonia ca. 3.

*Memo. san-
ctorum.* petratum . Quotidie nominatur in Ecclesia,
quotidie magnificatur nomen eorum : non
quod ipsis profit à nobis in Ecclesia nomi-
nari: sed quod nos magnificantes nomen eo-
rum, & quæ scripserunt lectitantes, consecua-
mur salutem.

*Tomo 2. E-
pist. ad Eu-
stochium de
acceptis ab
ea munuscu-
lis.*

Festa mart.

*Tom. 1. ad
Paulam de
obitu Blefil-
le.*

*Maria ad-
nocata.*

Idem.
Nobis citius providendum est, vt solennem diem
non tam ciborum abundantia, quam spiritus
exultatione celebremus. Quia valde absurdum
est, nimia saturitate velle honorare martyrem
quem scias Deo placuisse ieiuniis.

Idem.
Clamat Blefilla defuncta. Putas esse me solam?
Habeo pro te Mariam matrem domini . Mife-
reris mei, quia mundum reliqui? At ego v estri
sortem doleo, quos adhuc seculi carcer inclu-
dit, quos quotidie in acie preliantes, nunc ira,
nunc auaritia, nunc libido, nunc variorum in-
centiua vitiorum pertrahunt ad ruinam. Loquitur
illa & alia multa quæ taceo: & pro te dominum
rogat mihi que vt de eius mente securus, sim ve-
niam impetrat peccatorum: quod monui, quod
hortatus sum, quod inuidiam propin quorum
vt salua esset, excepi.

*Tom. 1. ad
Eustochium,
Epitaphio
Paulæ.*

Idem.
Vale, ô Paula! & cultoris tui extremam senectu-
tem orationibus iuua. Fides & opera tua Chri-
sto te sociant, præsens facilius quod postulas
impetrabis.

Idem.

Non mihi videtur in calce libri tacenda Con-
stantiæ illius sanctissimæ mulieris deuotio, que
perlato ad se nuncio, quod corpusculum Hila-
rionis Palestinæ esset, statim exanimata est, ve-
ram in seruum dei dilectionem etiam morte
comprobans . Erat enim solita peruigiles in
sepulcro eius noctes ducere, & quasi cum
præsente ad adiuuandas orationes suas sermo-
cinari.

*Tom. 1. in
vita Hila-
rionis Ere-
mitæ.*

*Vigilia ad
sanctorum
sepulcra.*

Idem.

Extiterunt qui virtutes egregias & cœlestes per
sanctorum reliquias, iam vti que nostris tempo-
ribus operantes, maluerunt detractatione mor-
dere quam veneratione suscipere . Antiquum
venenum Iudaicæ infidelitatis euomentes : in
qua potestate hæc facis, & quis tibi dedit hanc
potestatem? Recitabant enim nobis iuxta positus
quæ diuinis & beatissimis Geruasio & Protha-
sio infidelitas stulta loquebatur. Quid est quod
ex eo quod martyres sunt virtutum dona merue-
runt? Cur tam tarde, quod iam pridem illis concessum
est, exercetur? Tepida, vt arbitror, consolat-
io & liuore generata, querere an diuinum sit,
quod videas esse diuinum, & rationem postulare,
cui fit necesse credere, & cum Apostolus dicat: Chari-
tas omnia credit, quis dubitat, quod sine chari-
tate sunt qui fidem tantis non applicauerunt virtuti-
bus. Quasi non manifestum sit in ea sanctos mar-
tyres nunc in spiritu miracula facere, in qua
potestate aduersarios suos prius in carne & in
passione vicerunt.

*Tom 2. li. de
viro perfecto*

*Hagioma-
chi Iudæis
similes.*

*Miracula
ad S. Ger-
uasij & Pro-
thasij sepul-
cra.*

*Hagioma-
chi charitate
destituuntur.*

*Idem.**Epist. ad Chromatiū & Heliodorum.*

Per singulos dies diuersarum prouinciarum ac diuersarum urbium plus quam octingentorum, vel nongentorum millium martyrum nomina sunt nominata: vt nullus dies sit qui non vltra quinque millium numerū reperiri possit ascriptus, excepto die Calendarum Ianuarij.

PAVLA ET EVSTOCHIVM

*vixerunt anno 400.**Epist. ad marcellam: que inferitur.**Tom. 2. E.**Epist. Ieron.**Veneratio**reliquiarum**& sepulcrom.**Honor debetur etiam locis**in quibus sancti conuersati sunt.*

Quomodo benedicta loca putāt, in quibus Petrus & Paulus Christiani exercitus duces sanguinem fudere pro Christo? Martyrum vbique sepulcra veneramur, & sanctam fauillam oculis apponentes, si liceat etiam ore cōtingimur, & monumentum, in quo dominus cōditus est, quidam existimant negligendum?

Et post pauca.

Ergo ne erit illa dies, quando nobis liceat speluncam saluatoris intrare? Videre fontē in quo à Philippo Eunuchus est tinctus: Samariā pergere, & Ioannis Baptistæ, Helysæi quoque & Abdæ pariter cineres adorare?

CHROMATIUS ET ELIODO-

*rus Episcopi vixerunt anno 412.**Epist. ad S.**Hieronymū*

Christianissimus princeps Theodosius Mediolanensem urbem ingressus, sanctum Gregoriū Episcopum Cordubensis Ecclesiæ cœpit in eo præferre antistitē, quod dominico die siue ieiunans matutinas, siue nō ieiunans vespertinas, explicans missas eorum martyrum, quorum natalitia essent, plurimorum nomina memorarit.

factum est vt omnes pariter statueremus ad tuam scribere charitatē, vt famosissimos feriales de archiuis sancti Eusebij Cæsareæ Palestinæ Episcopi inquirens, ad nos dirigas festa: vt possimus hoc officium per tuam industriam in melius perfectiūsq; ad honorem dei Martyrum exhibere.

S. EPIPHANIUS VIXIT

anno 413.

Siue enim mortua est sancta virgo, & sepulta in honore ipsius dormitio, & in castitate mors, & in virginitate corona siue sublata est, velut scriptum est: animam ipsius pertransibit gladius: inter Martyres est ipsius gloria, & in laudibus est sanctum ipsius corpus per quam lux exorta est mundo: siue mansit, nam non est impossibile deo omnia facere quæ vult, finis enim ipsius nemini notus est.

Idem.

Sancti sunt in honore, quies ipsorum in gloria, profectio ipsorum hinc in perfectione: fors ipsorum in beatitudine in mansionibus sanctis, tripudium cum Angelis, Diæta in cœlo, conuersatio in diuinis scripturis, gloria in honore incomparabili ac perpetuo, brauia in Christo Iesu domino nostro per quem & cum quo gloria patri, cum sancto spiritu in secula seculorum, Amen.

Idem.

Quis Prophetarum præcepit hominem adorari, nedum mulierem? Eximium equidem est vas Maria, sed mulier, & nihil à natura immutata: verum & intellectu & sensu

I iij

*li. 3. Tom. 1. heres. 78. contra An tidicomarianitas.**Assumptio S. Mariae.**Honorandi sunt sancti.**Heres. 79. in Collyridianos Maria offerentes.*

*Aliud ho-
norare aliud
adorare san-
ctos.*

in honore honorata, velut corpora sanctorum & si quid amplius ad glorificationem dixerim, sicut Helyas ex matre virgo & sic manens in perpetuum, & translatus & mortem non concipitatus: sicut Ioannes qui super pectus domini recubuit, quē diligebat Iesus: sicut Thecla sancta. Et Maria adhuc honoratior hac est, propter dispensationem mysterij qua digna facta est: Sed neque Thecla, neque quisquam sanctus adoratur. Non enim dominabitur nobis antiquus error, ut relinquamus viventem, & adoremus ea quæ ab ipso facta sunt.

Sit in honore Maria, Pater & filius & spiritus sanctus adoretur.

S. IOANNES CHRYSOSTOMVS

floruit anno 414.

*Tom. 1. ho-
mil. 44. in
cap. 19. Ge-
nes.*

*Sanctorum
precibus vi-
sa nostra con-
firmata est.*

Cur igitur dixerit aliquis, propter orationem patriarchæ Abrahamæ Loth iustus seruatus est, & non propter suam iustitiam? Ita certe propter orationem Patriarchæ. Quando enim quod ex nobis est simul afferimus, & accedit intercessio sanctorum, plurimum nobis confert. Quod si ipsi negligentes fuerimus, & spem in illis solis collocamus nostræ salutis, nihil amplius nobis prodest: non quod infirmi sunt iusti, sed quia propter nostram desidiam nos ipsos perdimus. Et ut discas quod quando negligentes sumus, etiam si iusti sint qui pro nobis orant, etiam si Prophetæ: nulla nobis inde fiet utilitas. Illi enim suam virtutem & per hoc demonstrant: nobis autem nulla erit utilitas propter mores

nostros. Audi deum omnium ad eum qui de vetero matris sanctificatus est, Ieremiam Propheetam dicentem: Non ores pro populo hoc quia ego non exaudiam te.

Non igitur quasi oscitantes & desides ex aliorum meritis pendeamus. Habent enim vim pro nobis, & quidem maximam preces orationesque sanctorum: sed tunc profecto, cum nos quoque id ipsum per pœnitentiam postulamus, & ad studia meliora confugimus. Alioquin etiam Moses ipse, qui & fratrem suum, & sexcenta millia armatorum ab imminente dei liberauit ira, sororem suam nequiuit etuere.

Aliorum sane virtus multorum tegere valet malitiã. Multa enim domini bonitas est, & sæpe solet etiam propter paucos multis dare salutem. Et quid dico propter paucos iustos? Sæpe quando non inuentus est in presentivita iustus propter defunctorum virtutem, viventium miseretur & curam habet. Protegam civitatem hanc propter me (inquit) & propter Dauid puerum meum.

Idem.

O rem admirandam, ô ineffabilem clementiam dei: Dauid mortuus est, & Ezechia viuo patrocinator. O iustorum etiam post consummationem inexpugnabilis pugna virorum. Dauid mortuus est, & post mortem suam inuenitur viventibus tam grande præstitisse solatium. Certe iam defecerat Dauid, & habebat iam multos annos requiescens: Quid autem dicit

*Ierem. 7. d.
Preces san-
ctorum ma-
gne Virtu-
tis sunt.*

*Tom. 2. ho-
mil. 5. in
Matt. 6. 1.*

*Eadem ser-
me Tom. 4.
homel. 4. 2.*

*in 1. ad Cor.
cap. 16.*

*Exod. 32. 8
Num. 12. c. d*

*Homil. 4. 2.
in Genes. c.
18.*

*Sanctorum
suffragia
& memoria*

*Homil. 2. in
Psal. 50.*

*serm. 35. de
vitiis & vir-
tutibus.*

*Mortui vi-
uis patrocina-
ntur.*

scriptura? Protegam ciuitatē hanc propter me & propter Dauid seruum meum. Dauid mortuus est, & merita eius vrgent.

Tomo. 4. ho.

1. in 1. ad

Thess. c. 1.

Hiere. 7. d

14 b. 15. a

1. Reg. 13. c

Idem.

Quid profuit Iudais Ieremias? Nōne tertio deū adiit oraturus, & is tertio audiuit, Ne ora, & ne obsecra pro populo hoc quia nō exaudiā te? Quid cōmodi contulit Sauli Samuel? An nō vsq; ad extremum diem, super ipso Saule iugebat? Neque enim vt cunque orabat solū. Quid emolumenti ipsi attulit Israelitis? Nunquid dicebat: Absit hoc à me vt cessem orare pro vobis? Nōne omnes denique perierunt? Dixeris. Nihil igitur orationes adiuuant sanctorum? Immo iuuant maxime, sed cum non nihil boni operis ipsi conficimus, cooperantur orationes, tum & auxiliares fiunt.

1. Reg. 12. d

Quando nos

sanctorum

orationes in-

uunt.

Ibidem.

Obiectio

Hagioma-

chorum.

Iob. 42. b.

Responsio.

Demum addit.

Sed quæ inquires necessitas alienæ precis cum ego commodè me habeam atque hilariter? Nūquam hoc dixeris homo & ô. Opus sanè est, & prece opus sanè quam multa. Audi quæso deum ipsum ad amicos Iob dicentem: Et orabit pro vobis & dimittetur vobis peccatum.

Idem.

Homil. vit.

in epist ad

Roma.

Argumen-

tum à mino-

ri ad maius.

Si Paulus cum hic esset vsque adeo dilexit homines vt cum dissolui ex animi proposito, & cū Christo esse cuperet, elegerit hic esse: multo magis illic feruentiorem amorē ostender. Ego & Romam propterea diligo, tametsi & aliunde queam eam laudare, nempe à magnificētia, ab

antiquitate, à pulchritudine, à multitudine, à potentatu, à diuitiis & à rebus in bello fortiter gestis: sed relictis illis omnibus ob id illam beatam deprædico, quod erga eos Paulus dum viueret adeo fuit beneuolus, adeo illos amauit, coram differuit, & postremo vitā apud eos finit. Vnde & ciuitas ista hinc facta est insignis, plus quam à reliquis omnibus. Et quæadmodū corpus magnum ac validum duos habet oculos illustres, sanctorum videlicet illorum corpora. Hinc rapietur Paulus, hinc Petrus. Considerate & horrete quale spectaculum visura sit Roma, Paulum videlicet ex theca illa repente resurgentem in occursum domini sursum ferri. Qualem rosam Christo mittet Roma? Qualibus coronis duabus ornatur vrbs ista? Qualibus cathenis aureis cincta est? Quales habet fontes? Propterea celeberrima hanc urbem, non propter auricopiam, non propter columnas neque aliam fantasiā: sed propter columnas illas Ecclesie. Quis mihi nunc dabit circumfundi corpori Pauli, affigi sepulcro, videre puluerem corporis illius, quæ adhuc in Christo deerant adimplentis, stigmata illius gestantis, prædicationem Euangelij vbi que seminantis?

*Corporibus
sanctorum
vrbes illu-
stres sunt.*

Idem.

Christus discipulos postquam obierunt effulgere fecit. Et quid dico discipulos? Nam & eorum loca & sepulcra, simul & tempora perenni memoria celebrari curauit. Tu vero mihi

*Tomo. 5. ho.
66. ad Po-
pulum An-
tiocenum.*

*Et ac omnia
& que se-
quuntur re-
petuntur to-
mo 4. ho. 26
in 2. ad Cor.
Epist. c. 12.*

*Sepulcra an-
ti quorū Im-
peratorum
nihil sunt
respectu eo-
rum quibus
velis quæ san-
ctorum sunt
condita.*

*Reges sup-
plicanc ad
sepulcra san-
ctorum.*

*Sancti ante
lares sunt*

Ibidem.

sepulcrum ostendas Alexandri, & profer diem quo vitam finiuit. Nihil horum insigne, sed omnia destructa sunt, & exterminata. Christi vero seruatorum & sepulcra clara sunt regiam affecta dignitatem, & dies notissimi mundo festā afferentes lætitiā. Et illius quidem loculum, & proprii nesciunt, horum autem sciunt & Barbari. Et seruatorum crucifixi sepulcra regis aulis sunt clariora, non magnitudine & ædificiorum pulchritudine (nam & in hoc quidem superāt) sed quod multo maius est, conuenientium studio. Nam & ipse qui purpuram indutos est, accedit illa complexurus sepulcra, & fastu deposito stat sanctis supplicaturus, vt pro se apud Deum intercedant: & scænarum fabrum, & piscatorem etiam mortuos, vt protectores orat qui diademate reclinatius incedit. Audebis igitur quæso horum dominum nuncupare mortuum, cuius serui, *vel mortui terrarum orbis reges sunt protectores?* Nec hoc tantum quis Romę fieri viderit, verum & Constantinopoli: Nam & hic Constantinum magnum ipsius filius honore magno censuit haberi, si pro foribus piscatoris paternum corpus collocaret. Et quod in regis sunt ianitores regibus, hoc sunt in monumento piscatoribus reges, &c.

Idem.

Et hic quidem regnans alicui subiecto præcipit, vt hunc soluat, illum verò liget: *Sanctorum autem ossa non hanc habent miserabilem & abiectam potestatem, sed illa multo maiorem. Dæmonas*

enim sistunt & torquent, & vinculos ab illis soluunt *Sanctorum ossa Dæmonas sistunt & torquent.* *Quid hoc foro magis reuerendum, cum videatur nemo, nemo dæmonis instet lateribus, voces sentiantur & lacerationes, tormentaque ac linguæ ardentes, terribilem illam vim dæmone non ferente? Et corpus induti incorporeas opprimunt potestates. Et cinis & ossa, & fauilla inuisibiles illas potestates dilaniant. Itaque quo regias quidem aulas videat, nullus vnquam peregrinatus fuerit: mul- ti vero reges plerunque huius spectaculi gratia peregrinati sunt. Futuri nam que iudicij vestigia & signa, sanctorum ædes exhibent, vbi dæmones flagellantur, corriguntur homines & liberantur. Vidisti vel mortuorum hominum virtutem?*

Idem.

Tales sanctos esse constat, vt perfici modo velint quæ ad salutem hominum spectant: non etiam vulgo ostentare opera huiusmodi per se ipsos fieri, nisi sicubi vsus aliquis cogat. Vsum autem esse dico seruandorum hominum curam id quod tum vsu-uenit.

Idem.

Beati Babylæ virtutis argumenta extant, & templum & Martyrij monumentum: illud desolatium, hoc eandem quam prius efficaciam retinens. *Et paulo post.* Ea est Martyrum virtus & uentium & mortuorum, & ad loca illa vel illa *Virtus Babylæ Martyrum.* Vbi Babylas hinc emigravit dæmonis ro-

Tomo. 5. lib. contra Gen- tiles sancti curant que salutis hominum sunt. Ibidem.

bur eneruauit, Gentilium imposturam coar-
guit, Vaticanij deliramenta detexit, personam
eius contriuit, simulationem omnibus denuda-
uit ac patefecit: eum qui in ea dominari vide-
retur obmutescere cogens ac magna vehemē-
tia opprimens. Hodie quoque templi parietes
recti stant omnibus quasi prædicantes qua dæ-
monis impudētiam, risum, imbecillitatem, qua
martyris coronas, victoriam, virtutem. Ea sanē
est sanctorum fortitudo tam inexpugnabilis
& terrificatum regibus tum dæmonibus, tum
ipsi dæmonum principi.

Tom. 4. ho.
8. in Epist.
ad eph. c. 4.

Idem.

Vincula &
catena Pau-
li beata.

*O beata vincula! o beata manus, quas catena illa
exornauit qua Paulus vincetus est. Quod si tempo-
ribus illis esse licuisset, tum potissimū illas cir-
cūplexus fuissent, inque sinus meos colloca-
sem. Vtique non cessassem exosculando illas,
quibus pro Domino meo ligari licuit. Si quis
modo mortuos mihi largiretur excitandi facul-
tatem, istud planè non præferrem huic catenæ.
Quod si liberū fuisset per curas Ecclesiasticas,
& corpus habuisset validum, nihil vtique cau-
satus fuisset, quo minus tāta suscepta peregrina-
tione, catenas duntaxat illas & carcerem vbi
ligatus fuit, vidissem.*

Idem.

Tom. 5. ser. Post beatam illam Iuuentini & Maximi Mar-

tyrum eadem, quidam etiam cum salutis peri-
culo athletas illos optimos rapuerunt, vt illo-
rum reliquias curarent decenter. Dicunt qui
tunc affuere & quibus corpora illa recens occi-
sa videre datum fuit: quod iacentibus simul il-
lis in sepulcro talis quadam ex eorum oculis &
vultu gratia resplenduerit, qualem in Step-
hano Iudæis responsuro Lucas fuisse scribit. Illos
non indignum fuerit & columnas, & scopulos
& turres & candelabra & tauros simul appel-
lare. Nam Ecclesiam sicut columnæ sustinent,
sicut turres muniunt: & sicut scopuli omnes
vndarum assultus repulerunt multam interim
ipsi seruantes tranquillitatem: sicut luminaria
tenebras impietatis discusserunt: & sicut Tauri
anima promptitudineque eadem suaue Chri-
sti iugum traxere. Idcirco sæpe eos inuisamus
tumulos adornemus, magnaque fide reliquias
eorum contingamus. Etenim sicut milites vul-
nera, quæ in præliis sibi inflicta regi monst-
rantes fidenter loquuntur: ita & illi in manibus
absecta capita gestantes, & in medium affe-
rentes, quæque voluerint apud regem celo-
rum impetrare possunt. Proinde magna fide
promptitudineque huc veniamus: quo & vi-
sis sanctorum monumentis, & consideratis
eorum præmiis, inde varios thesauros vndiqua-
que colligamus: & per præsentē vitā iuxta vo-
luntatem dei transeamus, vt in portum æterni-
tatis cū multis mercibus ingrediamur, fruituri

5. in Iuuen-
tinū & Ma-
ximū mart.
Reliquiarū
honor.

Act. c. 7.
Martyres
sunt turres,
columnæ, sco-
puli, & tau-
ri, & cande-
labra.

Adornare
tumulos, &
contingere
reliquias.

Martyres a
Deo exau-
diuntur.

Magna fide
sancti sunt
orandi.

regno cœlorū in Christo Iesu domino nostro,
cui sit gloria in secula, Amen.

Idem.

*Lib. contra
Gentiles.*

Deus hanc nobis viam ad perfectum virtutis
stimulum munitam esse voluit, relictis scilicet
interim apud nos sanctorum reliquiis. Nam
post sermonis facultatem, ipsa certe sanctorum
sepulcra proximum locum obtinent, ad ani-
mas hominum in ipsos sanctos intuentium, ad
virtutum eorum æmulationem excitandas.

Idem.

In Liturgia

Deus per intercessionem sancti Apostoli & E-
uangelistæ, det verbum tibi euangelizandi vir-
tute multa.

Idem.

Intercessionibus dei genitricis saluator salus
nos.

Ibidem.

Sanctissimæ, intemeratæ, superbenedictæ regi-
næ nostræ matris domini & semper virginis
Mariæ cum omnibus sanctis memoriam cele-
brando, nosmetipsos & ad inuicem omnem vi-
tam nostram Christo deo commendemus.

Idem.

Ibidem.

*Oratio ad
D. Virginē.
Oratio ad
S. Michaelē.*

Interuentibus sanctorum tuorum salua nos do-
mine. Et: omnia exuperant sensum: omnia sunt
gloriosa in te dei genitrix, ipsi supplica vt ani-
mas nostras saluet. Et cœlestis militiæ princeps
Michael rogamus te vt tuis intercessionibus
munias nos umbra alarum tuarum, immateria-
tæ naturæ: procidimus & sine intermissione ad
te clamamus, à periculis erue nos vt virtutum
princeps

princeps cœlestium.

Alind.

Pater Nicolae fungere legatione apud Chri-
stum Deum vt animæ nostræ salutem confe-
quantur. Apostoli Martyres & Prophetæ, sa-
cerdotes confessores, & iusti qui bene certa-
men consummastis & fidem seruastis pro no-
bis ipsis orate saluari animas nostras.

Idem.

Credimus nos iuuari sanctorum meritis.

Idem.

Quicumque sanctos vocauerit luminaria mun-
di non peccabit: non solum dum essent in cor-
pore, sed etiam magis nunc quando de hac vita
migrarunt. Gratia enim & merita sanctorum
morte non minuuntur, non retardantur die.
Et paulo post. Tunc quidem pisces capiebant ad
mortem, nunc autem (Apostoli) capiunt homi-
nes ad salutem: claudos facientes currere, cæ-
cos illuminantes, leprosos mundantes, dæmo-
nes effugantes, vt testatur multitudo credenti-
um diurna. Appellat eos columnas, fundamen-
ta, portus, gubernatores, pastores, aratores, vini-
tores & medicos Ecclesiæ.

Idem.

Non attendas cinerem sanctorum corporum,
nec fauillam reliquiarum carnis, omniaq; ossa
consumpta temporibus: sed aperi oculos fidei
& vide diuina eos virtute, & gratia spiritus. Hi
ergo ipsi de superno solis circulo in terram ra-
dij Christo emittente iaciuntur, & à corpori-

K

*Oratio ad
S. Nicolai.
Oratio ad
Martyres
Apostolos
& Prophe-
tas.*

*Homil. 28.
post reditū.*

*Homil. 26.
de Pannio
tia.*

*Gratia &
merita san-
ctorum mor-
te non minu-
untur.*

*Miracula
sanctorum.*

*Homel. 7.
de natiuita-
te septē Ma-
chabæorum.*

*Reliquiarū
virtus vt cō-
sideranda.
Similitudo.*

*Vt Demones
terrētur
sepulcrū mar-
tyrum.*

*Damones
latronum.*

*Corpora
Martyrum
arma Dei.*

*Alia simi-
litudo.*

bus eorum proficientes corusca luce fulgoris, sicut speciem Ecclesiæ gaudentis illustrant, ita faciem diaboli invidentis obcæcant. Nam vt audaces latronum duces, siue impij sepulcrorū effossores, si forte dū prædas agunt, aut spolia capienda conquirunt, sin arma vel ornamenta imperatoris inciderint, ita agnitis regis insigni- is deterrentur vt fugiant, neque cominus accedere vel attingere audeant: vnde sibi non compendium procedere, sed periculum præuidet imminere, si quid inde audeant vsurpare. Ita profecto & Damones, qui vere latronum principes & magistri sunt, vbi coronatorum Martyrum corpora viderint posita, longè ilico à conspectu eorum pauidi fugiunt, & absiliunt. Non enim ad naturam eorum attendunt, sed in arcanam dignitatem & gloriam Christi, si in agone certantium induta corpora Martyrū suorū sicut arma portauit: Prout & Paulus clamat: an experimentum quæritis præliantis in me Christi? Preciosa enim sunt corpora Martyrū, quoniam plagas pro domino susceperunt. Et quia stigmata pro Christo membris suis impressa ferunt, & sicut corona regalis vndiq; decorata fulgores emittit varios, ita & sanctorum Martyrum corpora, sicut preciosis lapidibus acceptis pro Christo vulneribus distincta, omni regum diademate preciosiora, & spectabilia redduntur: & illi quidem secularium spectaculorum præsidēs, seu agonotheræ proponentes certamina magnum muneris ambitura

esse existimant, quando iuuenes & robustos latrones in stadium introduxerint, &c.

Idem.

Dilectissimi fratres, hodie ad loca conuenimus beatorum, vt conuentus noster, ipsorum quoque præsentia clarior redderetur. Non enim in hoc theatro Martyres tantum sunt, sed & Angelorum instantia locus decoratur. Nam & angeli præsumt, & si Martyres videre desideras, si Angelos cupis inspicere aperi oculos fidei, & illud tibi theatrum facili demonstratur.

Idem.

Pauli vestes morbos fuderunt, Petri vmbra mortem fugarunt, sanctorum Martyrum cinis damones expulit.

Idem.

Scimus si quis sanctorum monumentis adstet, suum statim sensum ab hac vi correptum animaduertit. Capsulæ enim aspectus in animam inuadens, ipsam præcellit & exfuscitat, ac perinde afficit, quasi qui illic mortuus iacet, preces simul fundat, præsensque adesse cernatur.

GALLVS VIXIT

anno 417.

Horreo dicere quod nuper audiui: infelicem dixisse nescio quæ ô Sulpiti, te in illo libro tuo (de vita, beati Martini) plura mentitum. Non est hominis vox ista sed diaboli: nec Martino

K ij

*Sermo de
ascensione
domini.
Comentus
ad loca san-
ctorum.*

*Sermo. 35. de
virtutibus
& vitiis.
Reliquiarū
virtus.
lib. contra
Gentiles.
Capsula facta
est alicuius
aspectus.*

*lib. 3. de vitis
dini Martini.
ni à seculo
Sulpitio de-
scripta dia. 3*

*Qui sanctis
dehabet deo
dehabet.*

*Dialog. 2. l.
3. de vita
Martini.*

*Vestigia e-
viam sancto
rum & stra-
mina hono-
rantur.*

*7. ultimo ss.
in fine de vi-
ta S. Mar-
tini.*

in hac parte detrahitur, sed fidei Euangelij de-
rogatur. Nam cum dominus ipse testatus sit i-
stiusmodi opera, quæ Martinus implevit, ab o-
mnibus fidelibus esse facienda: qui non credit
Martinum ista fecisse, non credit Christum illa
dixisse.

Idem.

Gaudiomacus vicus est in confinio Biturigum
atque Turonorum, Ecclesia ibi est celebris re-
ligione sanctorum, nec minus gloriosa sacra-
rum virginum multitudine. Præteriens ergo
Martinus, in secretario Ecclesiæ habuit mansio-
nem. Post discessum illius, cunctæ in secretari-
um illud virgines irruerunt, adlambunt singula
loca, vbi aut sederat vir beatus aut steterat. Stra-
mentum etiam in quo quieuerat partiuntur. V-
na earum post dies paucos partem straminis,
quam sibi pro benedictione collegerat, ener-
gumeno, quem spiritus erroris agitabat, de cer-
uice suspendit. Nec mora dicto citius erecto
dæmone persona purgata est.

S. SEVERVS SVLPITIVS EPI-

scopus Bituricensis vixit anno. 418.

Inde si forte ad Africam transfretabis, referes
audita Carthagini: licet iam pridem virum no-
uerit, tamen nunc præcipue plura de eo cogno-
scat, ne solum ibi Cyprianum Martyrem suum,
quamuis sancto illius sanguine consecrata mi-
retur. Iam si ad læuam Achaia sinum paululum
diuexus intraueris, sciat Corinthus, sciant A-
thenæ non sapientiosem in Academia Plato-

nem (D. Martino) nec Socratem in carcere for-
torem. Fælicem quidem Græciam, quæ meru-
it audire Apostolum prædicantem: sed nequa-
quam à Christo Gallias derelictas, quibus dona-
uerit habere Martinum. Si vnquam illius illu-
stris Prolomaidis littus accesseris, sollicitus in-
quiras vbi sit consepultus noster ille Pompo-
nius: nec fastidias visitare ossa peregrina.

Idem.

Non deerit nobis ille (Martinus), mihi crede,
non deerit, intererit de se sermocinantibus, ad
stabit orantibus. Quod iam hodie præstare di-
gnatus est videndum se in gloria sua, sæpe præ-
bebit: & assidue, sicut ante paululum fecit, be-
nedictione nos protegit. Spes enim superest,
illa sola, illa postrema, vt quod per nos obtine-
re non possumus, saltem pro nobis orante Mar-
tino mereamur.

AVRELIVS PRVDENTIVS.

vixit anno 380.

Pollet hoc fælix per orbem terra Hiberna stemmate,

Hic locus dignus tenendis ossibus visus deo,

Qui beatorum pudicus esset hospes corporum.

Hic calentes hausit undas cadetinctus duplici,

Illas cruore sancto nunc arenas incolæ

Confrequentant, obsecrantes voce, votis, munere.

Exteri, necnon & orbis huc colonus aduenit.

Fama nã omnes in terras præcucurrit proditrix,

His patronos esse mundi, quos precantes ambiant.

Nemo puras hic rogando frustra congeßit preces,

K iij

*Gallia non
sunt dereli-
ctæ habentes
Martinum.*

*Ossa visi-
tate.*

*lib. 2. Epist.
ad Doreliã.
S. Martinus
non dereli-
quit suos.*

*Orat S.
Martinus.*

*L. Peristepha
non hymno
in sanctos
Hemiteriã
& Cheledo-
nium Mar-
tyres Cala-
gurritanos.*

*Martyres
Patroni sũt
mundi.*

Nemo frustra orat sanctos si iustum petierit.

Sancti audiunt statim preces. Exaudiuntur sancti, Oratio ad S. Laurentium.

Martyres patroni.

Hymno in S. Eulalam Virginem & Martyrem. Ossa & altare Martyris venerandum est. Sanctorum cognitio.

Latus hinc tergis reuertit supplicator fletibus,
Omne quod iustum poposcit, impetratum sentiens.
Tanta pro nostris periculis cura suffragantium est,
Non sinant inane ut ullus voce murmur fuderit,
Audiunt statimque ad aurem regis aeterni ferunt
Inde larga fonte ab ipso dona terris influunt,
Supplicum causas petitis quae medelis irrigant.
Nil suis bonus negavit Christus unquam testibus.

Eiusdem ad D. Laurentium precatio
Hos inter o Christi decus,
Audi & poetam rusticum,
Cordis fatentem crimina,
Et facta prodentem sua.
Indignus agnosco, & scio.
Quem Christus ipse exaudiat,
Sed per patronos Martyres
Potest medelam consequi.
Audi benignus supplicem,
Christi reum Prudentius
Et seruientem corpori
Absolue vinculis seculi.

Idem.
Sic venerari ossa libet,
Ossibus altare & impositum,
Illa Dei sita sub pedibus
Prospicit haec, populoque suos
Carmine propitiata fouet.
Idem in eundem
Quae sit potestas credita,
Et muneris quantum datum,
Probant Quiritum gaudia:

Quibus rogatus annuis
Quod quisque supplex postulat
Fert impetratum prospere.
Pescunt, litantur, indicant
Et tristis haud ullus redit.

Idem.

Coire tota ex oppido
Turbam fidelem cerneret,
Mullire praesultum totum,
Siccare cruda vulnera.
Ille unguularum duplices
Sulcos pererrat osculis,
Hic purpurantem corporis
Gaudet cruorem lambere.
Plerique vestem lineam
Stillante tingunt sanguine,
Tutantes ut sacrum suis
Domi referuent posteris.

Eiusdem ad S. Vincentium oratio.

Adesto nunc & percipe
Voces precantum supplices,
Nostri reatus efficax
Orator a d thronum patris.
Per te, per illum carcerem
Honoris augmentum tui,
Per vincula, flammam, unguulas,
Per carceralem stipitem.
Per fragmen illud testium,
Quo parta creuit gloria,
Per quem trementes posteris
Exosculamur lectulum,

Hymno in S. Vincentium. Etiam tormentorum instrumenta, & sanguinem terramque ipsam cruore Martyris affersam fideles osculantur Reliquiae sanctorum tutam sunt Precatio ad S. Vincentium.

Osculari lectulum, & carcerem sanctorum.

Miserere nostrarum precum,
Placatus vt Christus, suis
Inclinet aurem prosperam,
Noxas nec omnes impudet.
Si rite solennem diem
Veneramur ore, & pectore,
Si sub tuorum gaudio
Vestigiorum sternimur.
Paulisper huc illabere,
Christi fauorem deferens:
Sensus grauati vt sentiant
Lenamen indulgentia.
Idem.
Tum de corporibus sacris fauilla,
Et perfusa mero leguntur ossa,
Qua raptim sibi quisque vendicabat.
Fratrum tantus amor domum referre
Sanctorum cinerum dicata dona,
Aut gestare sinu fidele pignus.
Sed ne reliquias resuscitandas,
Et mox cum domino simul futuras,
Discretis loca diuidant sepulcris,
Cernuntur niueis stolis amicti,
Mandant restitui, canoq; claudi
Mixtim marmore puluerem sacrandum.
Q triplex honor, o triforme culmen
Quo nostra caput excitatur urbis,
Cunctis urbibus eminent Hiberis
Exultare tribus licet patronis,
Quorum praesidio fouentur omnes
Terrarum populi Pyrenearum.

Sancti defe-
runt Chri-
sti fauorem.

In sanctos
fructuosum
Augurium,
& Eulogium.
Colligere of-
sa martyrum.
Cineres mar-
tyrum sancti.

Apparent
Martyres
niueis stolis
amicti.

Martyres
Patroni ur-
bis.

Idem.
Suggerere si quod habes iustum, vel amabile votum:
Si qua tibi spes est, si quid intus aestuas.
Audit crede preces Martyr prosperrimus omnes,
Rataeque reddit, quas videt probabiles.
Pareo, complector tumulum, lachrymas quoque fundo nostras.
Altar tepescit ore, saxum pectore.
Tunc arcana mei percenseto cuncta laboris,
Tunc quod petebam, quod timebam murmuro.
Et post terga domum dubia sub sorte relictam,
Et spem futuri forte nutantem boni.
Audior, urbem adeo, dextris successibus vtor:
Domum reuertor, Cassianum praedico.
Idem.
Mira loci pietas, & prompta precantibus ara.
Spes hominum placida prosperitate iuuat.
Hic corruptelis animique & corporis eger
Oravi quoties stratus opem merui.
Et tandem
Mane salutatam concurritur, omnis adorat
Pubes, eunt, redeunt solis ad vsque obitum,
Conglobat in cuneum latos simul, & peregrinos,
Permissum populos religionis amor.
Oratio ad S. Hypolytum
Inter solennes Cypriani, vel Chelidioni,
Enlaliaq; dies currat & iste tibi.
Sic te pro populo, cuius tibi tradita vita est,
Orantem Christus audiat omnipotens.
Prudentij ad S. Agnetem Oratio
O virgo felix, o noua gloria,
Caelestis arcis nobilis incolae,
In Cassiano
Martyrem.]
Sancti au-
diunt preces
Denotio ad
sepulcra
Martyrum.
Exauditur
orans Mar-
tyrem.
In D. Hypo-
lytum.
Ara Mar-
tyrum.
Infirmum
sanant san-
cti.
Conuentus
matutinus
ad Ecclesias
Martyrum.
Oratio ad
S. Hypo-
lytum.
Festi dies.
In eius Mar-
tyrium.
Oratio ad
S. Agnetem.

*Intende nostris colluuiationibus
Pulchrum gemello, cum diademate,
Cui posse solis cunctiparens dedit
Castum vel ipsum reddere fornicem.
Purgabor oris propitiabilis
Fulgore nostrum si iecur impleas,
Nil non pudicum est quod pia visere
Dignaris, almo vel pede tangere.*

S. MAXIMVS EPISCOPVS TAURINENSIS
vixit anno 420.

*Homil. in
Martyres
Tauricos.*

Licet vniuersi sancti vbique sint, & omnibus profint, specialiter tamen pro nobis (Taurinensibus) interueniunt, qui & supplicia pro nobis pertulerunt.

GREGORIVS PRESBYTER GRÆCIVS
vixit circa annum 400.

*In vita D.
Gregorij
Nanzanzeni.*

Tu vero (S. Gregori Nanzanzeni) pater beate, scenæque veræ spectator & mysta, vbi veræ exultationis & salutis Angeli cum sanctis deum collaudant, tui memor sis Gregorij, qui hæc breuiter est Philosophatus.

S. IOANNES DAMASCENVS
vixit anno 390.

*1. 4. de fide
orthod. c. 16.
Quomodo
Honorandi
sunt sancti
Ioan. 1.
Gal. 4.
Roma. 8.
Ioan. 15.*

Honorare decet sanctos vt amicos Christi, vt filios & hæredes Dei, quemadmodum ait deiloquus Ioannes euangelista, quicumque autem receperunt eum: dedit eis potestatem filios Dei fieri. Quare non amplius sunt serui, sed filij. Si autem filij & hæredes, hæredes quidem Dei: co-hæredes autem Christi: Et Dominus in sacris Euangelis, apostolis dicit, Vos amici mei estis, non etiam vos vocaui seruos: nam seruus nescit

quid facit dominus eius. Si autè & rex regnantium, & dominus dominantium, & deus deorum: cõditor omnium, & dominus dicitur, omnino & sancti: dij, & domini & reges. Nam horum deus: qui Deus & Dominus & rex est & dicitur. Ego enim sum (inquit Mosi) Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Iacob, & Deum Pharaonis fecit Deus Mosem. Deos autè dico, & reges, & dominos nõ natura: sed vt affectus regeres, illorum dominantes, & diuinæ imaginis similitudinè (secundum quã geniti fuerint) inobliteratã custodiètes, nã & dicitur rex, regis imago, qui vniti sũt deo secundum voluntatè, quiq; illum suscipiunt inhabitatorè, & qui id participatione sunt effecti gratia, quod ipse est natura. Quomodo igitur nõ honoradi sũt: qui cultores, & amici, & filij dei existunt? Nã honor erga gratos & benignos cõfer uos: benevolentie erga cõmunè dominum iudiciũ est. Hi proptuariũ Dei & pura habitacula facti sunt. Inhabitabo enim eos, dicit dominus, & inambulabo, & ero eorum deus. Et quod iustorum animæ in manu Dei sũt, & nõ tãget illos mors: dicit diuina scriptura. Nã mors sanctorum, dormitio magis est quã mors, laborauerunt enim in præsentis seculo, & viuunt in eternũ. Et preciosa in cõspectu domini mors sanctorum eius? At quid preciosius quã in manu dei esse? vita enim est deus & lux. Et qui in manu dei sunt: in vita & luce existunt. Quod autem per mentem, corpora eorum inhabitauerit deus: dicit Apostolus. Nescitis quia corpora vestra spiritus sancti habitantis in vobis, templum est? Dominus autem spiritus est,

*S. sunt dij
domini &
reges.*

*Exod. 3.
Exod. 7.*

*Quomodo S.
dij sunt &
domini.*

*Quã variè
quã rex di-
catur.
2. Cor. 16.
Sap. 3.
S. non sunt
dicendi mor-
tui.*

Psal. 115.

*S. corpora
templa dei
sunt.*

1. Cor. 6.

1. Cor. 3.

*Sanctorum
corpora hono-
randa sunt.
Reliquiarū
virtus ex ve-
teri testamē-
to.*

*Exod. 17.
Name. 20.
Iud. 15.
Sancton &
Maxilla.*

*Non est im-
mundus qui
contingit cor-
pora sancto-
rum.*

*Numer. 19.
Psal. 87.
Quomodo
dæmones per
sanctorū re-
liquias abi-
gantur.
Iac. 1.*

*A simili do-
ces honoran-
dos sanctos
ut patronos
nostros.*

*Templa san-
ctis erigenda*

& si quis templum Dei corruerit: corrumpet & illum deus. Quomodo igitur non honoranda sunt animata templa Dei: & animata tabernacula? Hi viuētes in fiducia deo adsistunt. fontes nobis salubres Dominator Christus præbuit sanctorum reliquias, multimoda beneficia scaturientes, vnguentum suauitatis emanantes, & nullus discredat. Si enim ex rupe & firmo saxo aqua in eremo profluit volente Deo, & ex maxilla asini Sālonis sitienti: ex martyriū reliquiis vnguentum suauis olens emanare incredibile est? Nullo pacto profecto iis qui sciunt dei virtutem, & ab ipso sanctorum honorem. In lege omnis qui tangebatur mortuum, immundus efficiebatur: verum ij non mortui, nam ex quo ipsa vita, iis qui vitæ causa est inter mortuos computatus est: eos qui in spe resurrectionis & fide quæ in ipso est, dormierunt, non mortuos appellamus, mortuum enim corpus: quomodo miracula operari potest? quomodo igitur per eos dæmones abiguntur, infirmi curantur, cæci vident, leprosi mūdantur, tentationes & tristitiæ soluantur? Omne donum bonum à patre luminum: per eos iis qui in hæsītabili fide perunt, descendit, quantum sanè laborares, ut inuenires adiutorem: qui ad mortalem regem te adduceret, & pro te ad ipsum sermones faceret. Adiutores ergo totius generis, deo pro nobis supplicationes porrigentes: non honorandi sunt? ceterū honorandi, templa à nobis erigenda sunt in ipsorum nomine, fructus afferen-

di, illorum memoriam venerantibus, & in ipsis lætantibus spiritu: vt propria, inuocatiūm lætitia fiat, ne nos non colere tentari: è cōuerso ipsos irriteremus. Nam iis à quibus deus colitur: & eius serui delectantur, & quod despicit deus: & eius despiciunt clientes. In psalmis & hymnis, & odis spiritualibus, cum compunctione & misericordia indigeamus: sanctos fide veneremur, à quibus maxime deus colitur, statuas illis erigamus, & visibiles imagines: & nos ipsi animatæ statuæ, & imagines ipsorum, virtutū imitatione efficiamur. Deiparā, vt propriè & verè Dei matrem honoremus, præcursorem Ioannem, vt Prophetam & Baptistam, & missum & martyrem: Neque enim inter natos mulierum surrexit maior Ioanne: vt Dominus dixit, & regni eius primus præco factus est. Apostolos vt fratres domini, & inspectores, & ministros in passionibus eius, quos præsciens prædestinavit conformes fieri imagini filij sui Deus & pater: primum Apostolos, secundo Prophetas, tertio Pastores & Doctores. Martyres verò Domini, ex omni ordine delectos: vt milites Christi. Et qui eius biberunt calicē, tunc viuificæ eius mortis baptisate baptizati, vt communicātes passionibus eius & gloriæ, quorum dux exercitus est prothodicoanus Christi, & missus est prothomartyr Stephanus. Et sanctos patres nostros exercitatores: qui diuturniore martyrio consciētia certauerunt, qui circuierunt in melotus in pellibus caprinis, egeni, tribulati, affli-

S. Venerandi sunt fide. Statuæ sanctorum erigenda.

Deipara Ioannes Baptistæ.

Mat. 11. Apost. Io. 10. Rom. 8.

Propheta, Pastores, Doctores, Martyres.

S. Stephana. Exercitatores hos vocamus confessores. Ebr. 11. Monach.

cti, in solitudinibus errantes, & montibus & speluncis & cauernis terræ: quibus dignus non erat mundus. Prophetas ante gratiæ tempus: Patriarchas iustos, qui prænuñciauerunt Christi aduentum. Horum omnium attendentes conuersationem: æmulemur & fidem, bonitatem, spem, zelum, vitam, tollerantiam passionum, & sustinentiam vsque ad sanguinem vt & coronæ gloriæ cum ipsis participemus. Amen.

S. imitandi sunt.

S. IVLIA VIRGO VIXIT

anno 400.

In vitis patrum de S. Eufrazia. Domina mi soror Eufrazia (dicebat morieti S. Eufraziæ) non obliuiscaris mei. Memento quia inseparabiliter tibi cõiuncta sum super terram. *Orat. ad S. Eufraziam.* Supplica deo pro me: vt me non separet à te. Memento quia ego tibi prouidi bona certamina. Deprecare dominum, vt me absoluat ab hac sarcina carnis, vt merear tecum abire cum fiducia.

Eadem Iulia ad abbatissam.

Beata Eufrazia orat. Domina mea ora pro me, quia vocauit me Christus intercedente pro me beata Eufrazia.

S. AVGVSTINVS

vixit anno 420.

De Diuorum cultu.

Tom. 2. epist. 64. ad Aurelium episcopum. Comestiones & ebrietates ita concessæ & licite putantur, vt in honorem etiam beatissimorum martyrum, non solum per dies solennes, quod ipsum quis non lugendum videat, qui

Comestiones, & ebrietates

hæc non carnis oculis inspicit, sed etiam quod tibi celebrentur. Saltem de sanctorum corporum sepulcris, saltem de locis sacrorum, saltem de domibus orationum tantum dedecus arceatur. Quis enim audet negare priuatim, quod cum frequentatur in sanctis locis, honor martyrum nominatur?

Idem.

Sancti omnes, siue ab illo antiquo Abel, vsque ad Ioannem Baptistam: siue ab Apostolis vsque ad hoc tempus: & deinceps, vsque ad terminum seculi, in domino laudandi sunt, non in seipsis: quia & illorum anteriorum vox est, in domino laudabitur anima mea.

Idem.

Ecce sancti & docti viri, fama totius Ecclesiæ contestate Catholici, & creaturam Dei, & nuptias ab illo institutas, & legem per sanctum Moysen datam, & liberum arbitrium naturæ hominis insitum & sanctos Patriarchas & Prophetas debitis prædicationibus ac congruis laudent: quæ omnia inique Manichæi partim negando, partim etiam detestando condemnant.

Idem.

Quod hinc nobis calumniatur Faustus, quod martyrum memorias honoramus, in hoc dicens nos Idola conuertisse, non tam me mouet vt huic calumniæ respondeam, quam vt ipsum Faustum ostendam studio calumniandi, etiam ab ipsius Manichæi vanitatibus exorbitare voluisse: & in vulgarem atque Poeticam

ritates illicitæ sunt in solennibus sanctorum & locis sacris.

Tom. 7. l. 3. ad Bonifacium contra duas Epist. Pelagianorum. Laudantur S. in domino. Psalm. 33. l. 4. in eisd. auas Pelagianorum epistolas. Hæretici sanctos abiciunt quia eorum dominum oderunt.

Tom. 6. l. 21. contra Faustum ca. 21. Sancti non sunt Idola vt Manichæi improperabant.

paganorum opinionem, à quibus se alienissimum cupit videri, nescio quomodo incautum incidisse. Cum enim dixisset nos vertisse idola in martyres, quos votis, inquit, similibus colitis, defunctorum vmbas vino placatis & dapibus: sunt ergo vmbæ defunctorum? Nunquam hoc in vestris sermonibus audiuimus, nūquam in literis legimus. Immo contradicere soletis talibus opinionibus, asserentes animas mortuorum, magis minúsve purgatas, aut in reuolutiones ire, aut in grauiore aliquas pœnas: bonas autem in naues imponi, & in cœlo nauigantes transire hinc in illud phantasma terræ luminis, pro qua pugnando perierant: ita nullas animas circa suorum corporum sepulcra detineri: vnde igitur vmbæ defunctorum? Quæ substantia earum? qui locus? Sed maledicendi cupiditate Faustus quid profiteretur oblitus est: aut forte dormitans vmbas somniando dictauit: nec cū verba sua legeret, euigilauit. *Populus autem Christianus memorias martyrum religiosa solennitate celebrat, & ad excitandam imitationem, & ut memmus sanctis ritibus eorum cōsocietur, & orationibus adiuuetur. Ita sacrificiū corporis Christi tamen ut nulli martyrum, sed ipsi deo martyris, quauis in memorias martyrum constituamus altaria.* Quis enim antistitum in locis sanctorum corporum alsistens altari, aliquando dixit: offeris tibi Petre, aut Paule, aut Cypriane? Sed quod offertur, offertur deo, qui martyres coronauit, apud memorias eorum quos coronauit: ut ex ipsorum locorum admonitione maior quos imitari

*Figmentum
Manichæum
penes animā
cum migrat
à corpore.*

*An sint
vmbæ de-
functorum.*

*Cur Christi-
stiani memo-
rias marty-
rum deuote
celebrant.
Non offeri-
mus sanctis
sacrificiū cor-
poris Christi
Eadem ser-
me verba re-
peries tom. 5
li. 8. de ciuit.
dei c. 27.
Differentia
cultus Dei à
cultu san-
ctorum.*

affectus exurgat, ad acuedam charitatem, & in illos quos imitari possumus, & in illum quo adiuuante possumus. Colimus ergo martyres eo cultu dilectionis & societatis, quo & in hac vita coluntur sancti homines dei, quorum cor ad talem, pro euangelica veritate passionem paratum esse sentimus. Sed illos tanto deuotius, quanto securius post incerta omnia superata: quanto etiam fidetiore laude prædicamus, iam in vita fœliciore victores quā in ista adhuc vique pugnant. At illo cultu, qui Græcè Latræ dicitur, Latine vno verbo dici non potest: cum sit quædam propriè diuinitati debita seruitus, nec colimus, nec colendum docemus nisi vnum Deum. Cum autem ad hunc cultum pertineat oblatio sacrificij, vnde Idololatria dicitur eorum, qui hoc etiam idolis exhibent: nullo modo tale aliquid offerimus, aut offerendum precipimus, vel cuiquam martyri, vel cuiquam sanctæ animæ, vel cuiquam Angelo, & quisquis in hunc errorem delabatur, corripitur per sanam doctrinam, siue vt corrigatur, siue vt caueatur. *August. Enarrat in Psal. 96.* Ipsi enim sancti, vel homines, vel Angeli exhiberi sibi nolunt, quod vni deo deberi norunt. *Cur Paulus & Barnabas orat. etc. Act. 14.* Apparuit hoc in Paulo & Barnaba cum comoti miraculis quæ per eos facta sunt, Lycaonij tanquam diis immolare vouerūt. Conscifis enim vestimentis suis, cōfidentes & persuadentes se deos vō esse, ista sibi fieri vetuerunt. *Cur Angelus noluit adorari à Iohanne. Apoc. 19. & 22.* Apparuit & in Angelis sicut in Apocalypsi legimus Angelum se adorari prohibentem, ac

*Differentia
cultus Dei à
cultu san-
ctorum.*

*Latræ cul-
tus soli Deo
debetur.*

August.

Enarrat in

Psal. 96.

Cur Paulus

& Barnabas orat. etc.

Act. 14.

Cur Ange-

lus noluit a-

adorari à Ioh-

anne.

Apoc. 19.

& 22.

DE CVLTV

dicentem adoratori suo: Conferuus tuus sum & fratrum tuorum.

Idem.

Tom. 10 ser. 3. de plurib. marty. & Psal. S. intercessio
 Quotiescunque fratres charissimi, sanctorum martyrum solennia celebramus, ita *ipsis intercedentibus* expectemus à Domino consequi temporalia beneficia, ut ipsos martyres imitando accipere mereamur aeterna.

Idem.

Tom. 8. con. cione 2. in Psal. 88. Natalitia sanctorum.
 Natalitia sanctorum cum sobrietate celebrate, ut imitemur eos qui praecesserunt, & gaudent de vobis, *qui orant pro vobis: ut benedictio Domini maneat super vos, fiat fiat.*

Idem.

Tom. 5. lib. 8. de civita. dei cap. 27.
 Nos martyres nostros nec diuinis honoribus, nec humanis criminibus colimus, sicut colunt Gentiles Deos suos, nec sacrificia illis offerimus, nec eorum probra in eorum sacra conuertimus.

Annotatio.

Sacra S. non sunt sacra Deorum.
 Hic legat qui volunt quam multum distent festiuitates & memoria sanctorum, à sacris deorum Gentilium: quae tamen Vigilantiam confundunt. Ex superioribus eiusdem libri capitibus discant, demones malignos Idola à sanctis angelis, & caelestis habitationis rationalibus creaturis non parum distare, ut & hodierni Gnostici mentiuntur.

Idem.

l. 1. de consensu et. ag. c. 10. Imagin. S. Petri & Pauli.
 Credo quod Ethnici pluribus locis simul Petrum & Paulum cum Christo pictos viderunt, quia merita Petri & Pauli, etiam propter eun-

SANCTORVM.

dem passionis diem celebrius & soléniter Roma commendat.

Idem.

Quisquis Angelorum diligit Deum, certus sum quod etiam me diligit: quisquis in illo manet & potest humanas preces sentire, in illo, hoc est in deo, me exaudit. Quisquis in ipso habet bonum suum, in ipso me adiuuat.

De vera relig. c. 55. Caritas scti spiritus in nos.

DE SANCTORVM

intercessio.

Idem D. Augustinus.

Vela quae Deus cooperiri iubet pellibus arietinis rubricatis, significant martyres sanctos, quorum orationibus propiciatur Deus peccatis populi sui.

Tom. 4. l. 2. q. super exo. c. 108.

Idem.

Non solis beneficiorum effectibus, verum etiam ipsis hominum aspectibus confectorem apparuisse Felicem, cum à Barbaris Nola oppugnaretur audiimus, non incertis rumoribus sed testibus certis. Nec ideo putandum est viuorum rebus quoslibet interesse posse defunctos: quoniam quibusdam sanandis, vel adiuuandis, martyres adsunt: sed ideo potius intelligendum est quod per diuinam potentiam martyres viuorum rebus intersunt: quoniam defuncti per naturam propriam viuorum rebus interesse non possunt. Quamquam ista quaestio vires intelligentiae meae vincat, quemadmodum opitulentur martyres iis, quos per eos certum est adiuuari.

Marty. orationibus precatur deus l. de cura pro mortuis agenda c. 16.

S. Felix ap. paruit olim. Martyres adsunt nobis & quomodo.

Idem.

Tom. 5. l. 21. *Ista liberatio quæ fit, siue suis quibusque ora-
de ciuitate tionibus, siue intercedentibus sanctis: id agit vt in
Dei ca. 27. ignem quisque non mittatur æternum.*
Quæ sit vis

*orationis san-
ctorum.*

*Tomo. 8. E-
narrat. in
Psal. 108.*

*Mortui quæ
scire putatur*

Idem.
Hæc saltem scire putandi sunt mortui, quo-
rum sensus alibi est pro meritis, seu bene, seu
male. Si enim illis nulla esset cura de nobis,
non diceret Dominus illum diuitem dixisse
qui tormenta apud inferos patiebatur: Habeo
ibi quinque fratres, ne & ipsi veniant in
hunc locum tormentorum. Sed quomodo libet
intelligant, qui hoc aliter intelligere conantur:
& quia fatendum est non esse consequens,
vt si sciunt mortui suos viuere, quia nec in
locis pœnarum eos vident, vbi diues ille erat,
nec in requie beatorum, vbi Lazarum & Abraham
quamuis longè agnoscebat:

Luc. 16.

*Mortui non
negligunt suos
videntes.*

ideo eos etiam illa quæ circa eorum charos aguntur,
vel lata, vel tristia scire necesse sit. *Hoc dico paucos esse eius animi homines, qui post
mortem suam, quid suis boni maliue: contingat,
saltem dum viuunt negligant, atque omnino contemnant.*

*L. de cura pro
mortuis agē-
da. c. 15.*

*Eadem quæ
quæ habes
tom. 3. l. de
spiritu & a-
nima c. 29.*

Proinde fatendum est nescire quidem mortuos
quid hic agatur, sed dum hic agitur, postea
verò audire ab eis, qui hinc ad eos moriendo
pergunt. Non quidem omnia, sed quæ fi-
nuntur indicare, etiam ista meminisse: & quæ
illos quibus hæc indicant oportet audire. Pos-
sunt & ab Angelis, qui rebus quæ aguntur hic

præsto sunt, audire aliquid mortui, quod v-
numquemque illorum audire debere indicat,
cui cuncta subiecta sunt. Nisi enim essent An-
geli qui possent interesse & viuorum & mor-
tuorum locis non dixisset dominus Iesus, Con-
tigit autem mori inopem, & ferri ab Angelis
in sinum Abraham. Nunc ergo hic, nunc ibi esse
potuerunt, qui hinc illuc, quem Deus voluit
abstulerunt. Possunt etiam spiritus mortuorum
aliqua quæ hic aguntur, quæ necessarium est
eos non nosse, & quæ necessarium non est
eos non nosse, non solum præterita vel præ-
sentia verum etiam futura spiritu Dei reuelante
cognoscere: sicut non omnes homines, sed
Propheta dum hic viuerent, cognoscebant,
nec ipsi omnia, sed quæ illis esse reuelanda Dei
prouidentia, iudicaret. Mitte quoque ad aliquos
viuos ex mortuis, sicut è contrario Paulus
ex viuus in paradysum raptus est, diuina scri-
ptura testatur. Nam Samuel Propheta defun-
ctus viuo Sauli etiam Regi futura prædixit:
quamuis nonnulli non ipsum fuisse, qui potuisset
Magicis artibus euocari, sed aliquem spiritum
tam malis operibus congruentem, illius existiment
similitudinem figurasse: cum liber Ecclesiasticus,
quem Iesus filius Syrach scripsisse traditur,
& propter eloquij nonnullam similitudinem
Salomonis esse pronunciat, contineat in laude
Patrum, quod Samuel etiam mortuus prophetauerit.
Sed si huic libro ex Hebræorum, quia in eo non est, ca-

*Quomodo
mortui scire
possunt quæ
hic aguntur.
Nota.*

*An anima
redire possint.*

*An Samuel
verè excitatus
fuerit.*

1. Reg. 18.

*Ad simpli-
cianum q. 3.*

Eccles. 46.

Dent. 34.

Matth. 17. none contradicitur, quid de Moyse dicturi sumus, qui certè & in Deuteronomio mortuus, & in Euangelio cum Helya qui mortuus non est legitur apparuisse uiuentibus? Hinc & illa soluitur quaestio, quomodo martyres ipsis beneficiis quæ dantur orantibus, indicant se intercesse rebus humanis, si nesciunt mortui quid agant uiui.

Idem.

Tom. 9. tra. 84. in 104m. & tom. 10. serm. 16. de uerbis apost. Ad ipsam mensam Dominicam non sic sanctos martyres commemoramus, quemadmodum alios qui in pace requiescunt, ut etiam pro eis oremus, sed magis ut orent ipsi pro nobis ut eorum uestigii adhareamus.

Idem.

li 22. de ciuitate dei c. 9. Si carnis in æternum resurrectio, vel non præuenit in Christo, vel non ventura est, sicut prænunciatur à Christo, quare martyres tanta possunt, qui pro ea fide, qua hæc resurrectio prædicatur, occisi sunt? Siue enim quæ per martyres fieri dicuntur, *eis orantibus tantum & impetrantibus, non etiam operantibus fiant*, siue alia fiant istis, alia illis modis qui comprehendendi nullo modo à mortalibus possunt: & profecto attestantur hæc fidei in qua carnis in æternum resurrectio prædicatur,

Idem.

cap. 10. seq. Martyres non sunt dij. Nobis martyres non sunt dij, quia unum eundemque Deum & nostrum scimus & martyrum: nec tamen miraculis quæ per memoriarum martyrum nostrorum fiunt, ullo modo com-

paranda sunt miracula quæ facta per tēpla perhibentur Gentilium. Verum si quæ similia videntur, sicut à Moyse magi Pharaonis: sic eorum dij uicti sunt à martyribus nostris. Fecerunt autem illa demones eo factu impuræ superbix, quo eorum dij esse uoluerunt. Faciunt autem ista martyres vel potius, deus, vel orantibus aut cooperantibus eis: ut fides illa proficiat, qua eos non deos esse nostros, sed unum Deum habere nobiscum credamus.

Idem.

l. de cognitione uera uitæ cap. 9. Quid de sanctis cogitandum. Cum sanctos in oratione inuocatis, sic oportet de eis cogitare constitutis in gloria eterne claritatis, scilicet splendidissima lumina longe præfulgore solis lucentia, quæ omnia bona pleniter in Dei uisione habeant, & cunctis se inuocantibus potenter subueniant.

Idem.

Tom. 10 ser. de sanctis. S. Stephani intercessio. Commendemus nos orationibus diuini Stephani. Multo enim magis tunc exauditur pro bene oratoribus suis à regnante Deo & domino nostro Iesu Christo.

Idem.

Ser. 2 de assumptione Mariæ. S. Mariæ intercessio. Fratres igitur cum toto mentis affectu beatissimæ uirginis nos intercessionibus committamus, omnes eius patrocinia omni nitenti imploremus, ut dum nos eam supplici obsequio frequentamus in terris, ipsa nos sedula prece commendare dignetur in cælis. Neque enim dubium, quæ meruit pro liberandis proferre precem, posse plus

omnibus liberatis impendere suffragium.

Idem.

Tomo 7. l. 5. de Baptismo contra Doctores c. 17 S. Cypriani intercessio.
 Orationibus D. Cypriani adiutus, discam si poterō per literas eius quanta pace per eum Ecclesiam suam dominus & quanto silentio gubernauerit.

Idem.

Idem in Psal. 58.
 Omnes Martyres qui cum Christo sunt interpellant pro nobis. Non transeunt interpellationes eorū, nisi cum tranferit gemitus noster

Idem.

l. 2. q. in E. cod. c. 108. Deus propitiatur peccatis populi sui, orationibus sanctorum Martyrum.

ORATIONES S. AVGVSTINI

ad sanctiss. Mariam Dei matrem & omnes sanctos.

Oratio ad S. Virginē Matrem Mariam.

O Beata Maria, quis tibi digne valeat iura gratiarum, & laudum præconia impendere, quæ singulari tuo assensu mundo succurristi perditō? Quas tibi laudes fragilitas humani generis persoluat, quæ solo tuo commercio recuperandi aditum inuenit? Accipe itaque quascunque exiles, quascunque meritis tuis impares gratiarum actiones, & cum susceperis vota nostra orando excusa culpas nostras. Admitte nostras preces intra sacrarium exauditionis, & reporta nobis antidotum reconciliationis. Sit per te excusabile quod per te ingerimus, fiat impetrabile quod fida mente poscimus. Accipe quod of-

ferimus, redona quod rogamus, excusa quod timemus, quia tu es spes vnica peccatorum, per te speramus veniam delictorum, & in te beatissima nostrorum est expectatio præmiorum. *Sancta Maria succurre miseris, inua pusillanimes, refone flebiles, ora pro populo, interueni pro clero, intercede pro deuoto femineo sexu. Sentiant omnes tuum iuuamen quicunque celebrant tuam commemorationem.* Assiste parata votis poscentium & repende omnibus optatum effectum. Sint tibi studia assiduè orare pro populo dei, quæ meruisti benedicta redemptorem ferre mundi, qui uiuit & regnat in secula seculorum, Amen. Eadem oratio repetitur sermone eiusdem 2. de assumptione Mariæ qui est de sanctis 35. to. m. 10.

Idem sic D. Laurentium inuocat

Oremus igitur D. Laurentium fratres, qui dum fide sua persecutoris flammam vicit, ostendit nobis per fidei ignem gehennæ incendia superari, & amore Christi diem iudicij non timeri.

EIVSDEM AD OMNES SAN-

ctos ratio.

Vos qui meruistis consortes fieri supernorum ciuium & perfrui æternitatis gloria, orate pro me ad dominum, vt educat me de isto carcere in quo teneor captiuus & ligatus.

Alia.

Fœlices sancti Dei omnes, qui iam pertransistis

l. mediat. c. 23.

Ecclesiasticum responsum.

S. Laurentij intercessio.

Tomo 3. l. de spiritu & anima c. 59.

Oratio ad omnes sanctos.

Oratio S.
Augustini
ad omnes
sanctos.

huius mortalitatis pelagus, & peruenire meru-
istis ad portum perpetuæ quietis, securitatis &
pacis, securi & tràquilli semperq; festiui atque
gaudères. Obsecro vos per vestrà charitatē q;
securi estis de vobis, solliciti estote de nobis:
securi estis de vestra immarcesibili gloria: so-
liciti estote de nostra multiplici miseria. Per ip-
sum vos rogo qui vos elegit, qui vos tales fe-
cit, de cuius pulchritudine iam satiamini, de cu-
ius immortalitate iam immortales facti estis, de
cuius beatissima visione semper gauderis: esto-
te iugiter memores nostri, subuenite nobis mi-
seris, qui adhuc in salo huius vitæ circumstanti-
bus agitamur procellis. Vos portæ pulcherri-
mæ, quæ iam magnam surrexistis altitudinem, ad-
iuuate nos vile pauimentum longè inferius ia-
centes. Date manum, & erigite iacentes super
pedes, vt conualescentes de infirmitate, fortes
efficiamur in bello. *Intercedite & orate constan-
ter, atque indefinenter pro nobis miseris, multumque
negligentibus peccatoribus*, vt per vestras oratio-
nes vestro sancto consortio coniungamur,
quia aliter salui esse nō possumus. Sumus nam-
que valde fragiles, & nullius virtutis homun-
ciones, animalia ventris, & carnis mancipia, in
quibus vix aliquod virtutis vestigium apparet.
Et tamen sub Christi confessione positi ligno
crucis ferimur, nauigantes per hoc mare ma-
gnum & spaciosum, vbi sunt reptilia, quo-
rum non est numerus, vbi sunt animalia pu-

Psal. 103.

silla cum magnis, vbi est draco saeuissimus sem-
per paratus ad deuorandum, vbi sunt loca peri-
culosa Scylla & Charibdis, & alia innumerabi-
lia in quibus naufragantur incauti, & in fide du-
bij. *Orate dominum, orate piissimi, orate omnia ag-
mina sanctorum & vniuersi cœtus beatorum, vt
vestris precibus meritisque adiuti, salua naue &
integris mercibus peruenire mereamur ad portum
perpetua salutis & quietis, & continua pacis, &
nunquam finiendæ securitatis.*

Alia

Non arbitror sic Nebridium inebriari ex fonte *Tract. 88.*
viuo, vt *obliviscatur mei*, cum tu domine, quem *in Ioannem.*
potat ille nostri sis memor.

Idem Augustinus.

Beatus Cyprianus quidem iam corpore quod *li. 7. de bap.
corrumptur, non aggravante animam, nec de-
primente terrena in habitatione sensum multa
cogitante in serenius respicit veritatem, quam
meruit adipisci per charitatem. Adiuuet itaque
nos orationibus suis in istius carnis mortalitate,*
ranquam in caliginosa nube laborantes, vt do-
nante domino, quantum possumus, bona eius
imitemur. *orat Au-
gust. precib⁹
S. Cypriani:*

Conclusio Ex eodem.

Cum ergo animæ nostræ aliquid secun-
dum Deum desiderant, & hoc sibi à Deo
per sanctos dari, siue corde, siue lingua, si-
ue voce postulant, animæ sanctorum qui-
bus est idem audire quod videre & è con-

*Tom. 9. li. de
cognit. vita
cap. 39.*

DE CVLTV

*Sancti idē
audire quod
videre.
Psal. 9.*

uerfo, non voces sed verba intuentes deside-
rata eis à deo impetrant, vt habetis scriptum:
Desiderium pauperum exaudiuit Dominus.

DE SANCTORVM RELI-
quijs.

*Tomo. 3. l. de
Ecclesiast. 1.
dogmat. c. 73*

*Sanctorum corpora, & precipue beatorum Marty-
rum reliquias ac si Christi membra sincerissime hono-
randa, & Basilicas eorū nominibus appellatas,
velut loca sancta diuino cultui mancipata affe-
ctu piissimo & deuotione fidelissima adeundas
credimus. Si quis contra hanc sententiam ve-
nerit, non Christianus, sed Eunomianus, & Vi-
gilantianus creditur.*

Idem.

*Honoranda
corpora san-
ctorum &
eorum loca.*

*Tomo. 8. E-
uarra. in
Psal. 44.*

Ostendatur mihi Romæ in honore tanto tem-
plum Romuli, in quanto ibi ostendo memori-
am Petri. In Petro quis honoratur, nisi ille de-
functus pro nobis? Sumus enim Christiani, non
Petriani.

Idem.

Epist. 41.

Nunc videtis ipsas huius seculi potestates, quæ
aliquando pro simulacris populum Christiano
rum persequantur, victas & domitas non à
repugnantibus, sed à morientibus Christianis?
& contra eadem simulacra, pro quibus Christia-
nos occidebant, impetus suos legeque vertisse,
& imperij nobilissimi eminentissimum culmen
ad sepulcrum piscatoris Petri, submisso diademate
supplicare.

*Ad sepul-
crum S. Pe-
tri Impera-
tores suppli-
cans.*

SANCTORVM.

87

S. PONTIVS PAVLINVS EPI-

*Epist. 12. ad
Seuerum.
Epitaphium
Clari.*

Scopus Nolanus vixit anno 427.

Sic deus acciuit, sic nos Martinus amauit,

Sic & tu pariter clare tuere pares.

Non meritis sed amore pares, tu sancte valebis

Exorare pares, & meritis fieri.

Sic cum Martino sociâ pietate labores:

Vt vincant vestra crimina nostra preces.

*Preces san-
ctorum.*

Idem.

Quod si dominus desiderium anime vestre fe-
cerit secundum fidem vestram, adiiciens orna-
tui & sanctificationi operum vestrorum, vt sa-
cros cineres de sanctis gloriosorum Apostolo-
rum aut Martyrum reliquijs adipiscamini, cum
sanctorum reliquijs decens quoque arbitramur, vt
hoc etiam quod de cruce misimus pariter depositum,
sacratumque veneremini.

*Ibidem.
Reliquiarū
honor.*

*Cruce vene-
randa.*

Idem.

Diuinum veneranda tegunt altaria fœdus,

Compositisque sacra cum cruce Martyribus.

Cuncta salutiferi coeunt insignia Christi,

Cruce, corpus, sanguis Martyris, ipse deus.

Namque deus semper vobis sua munera seruat,

Atque ubi Christus, ibi spiritus & pater est.

*Que olim cō
debantur in
altari conse-
crando.*

Idem.

Inclyte confessor meritis & nomine Fœlix,

Qui dominum Christum constanti voce professus,

Contemnendo truces meruisti euadere pœnas,

Virtus in athereum sine sanguine Martyr honorem.

O pater, ô domine indignis licet annue seruis,

Vt tandem hanc fragili trahimus dum corpore vitâ,

*In Natali
primo S. Fœ-
licis.
Oratio ad
S. Fœlicem.*

DE CVLTV

Sedibus optatis & qua requiescis in aula,
Hunc liceat celebrare diem, pia reddere nostra
Vota, & gaudentes inter gaudere tumultus
Iidem.

In 3. Nati-
li eiusdem Quem (deum) bonitate piwm, sed maiestate tre-
mendum

Alia ora-
tio. Exora, ut precibus plenis meritisque redonet
Debita nostra tuis, cum tu quoque magna tuorum.
Portio, regnantem Fælix comitaueris agnum:
Postce ouium grege nos statui; ut sententia summi
Iudicis, hoc quoque nos iterum tibi munere donet.
Idem.

Probat & sine corpore viuwm

In natali 6.
eiusdem Christus, ut ostendat maiorem in morte piorum
Virtutem, quam vim in vita superesse malorum.
Ecce vides tumulum sacra Martyris ossa tegentem,
In spem non vacuam rediuiua condita vita.

Miracula
ad reliquias
sanctorum. Vnde igitur tantus circumstat limina terror?
Quis tantos agit huc populos? quemam manus urget
Damonas? inuitosq; rapit, frustra q; rebelli
Voce reclamantes, compellit ad vsque sepulcrum
Martyris, & sancto quasi fixos limine sistit?

Tandem

Vnde ema-
net virtus re-
liquiarum. At in sanctis diminitus insita membris
Gratia, non potuit cum carne morique tegique
Illico, sed positus ex ossibus ecce micat lux,
Quæ medicis opibus meriti dare signa potentis,
Hactenus ex illo nonnunquam tempore parcat,
Et toto quo mundus erit fulgebit in auro.

Lux sancti
cineris. Lux eadem sancti cineris per secula custos,
Martyris hæc sancti vitam probat, & bona Christi

SANCTORVM.

88

Ad tumulum Fælicis agens diffundit in omnes
Fælicis late terras, mirabile nomen.

Et paulo post

Cum gratia tanta sepultos
Ambiat, & quanto rediuiua decore micabunt
Corpora, in obscuris cum sit lux tanta fauillis?

Oratio ad S. Fælicem

Captiuos en sancte tuos tibi plebe sub omni
Victor ago, & simplex iterum tibi mando tuendos,
Conserua reduces, dignatus reddere raptos.
Sed tamen in me nunc ipsum bone respice Martyr:
Namque vides quid agas tibi adhuc superesse.

Alia

Hei mihi quanta meos urgent peccata labores,
Qui tantam merui plagam Fælice patrono,
Vicinoque simul, Fælicis & in super ipso
Natali miser excipere? heu magno reus ingens
Crimine, quem tunc pœna ferit, quem soluere succit.
Sancte precor succurre tuo, suo proximus adstas,
Et de contigua missis huc auribus aede,
Audiisti fælix fletum infælicis alumni,
siue modo excelsa lateri conuinctus adhaeres
Ante thronum magni regis confessor amicus
Pauperis an venerande tui trans nubila vocem
Accipis aure dei, neque temnis, sed petis, illic
Qua mihi deportes Christo miserante salutem.
Ergo veni fælix, animaq; perenne patronus,
Nunc pro corporeo medius mihi curre periclo, &c.

In alia ad Christum

Sanctis sine fine tuis deuota ferentes
Obsequia, exiguo magnos veneramur honores
In natali 7.
eiusdem.

Reliquiarū
virtus glo-
riā resur-
rectionis pro-
bat.

Ibidem.
Oratio ad
S. Fælicem.

Alia ora-
tio ad S. Fæ-
licem.

S. Fælix
Patronus.

In fine Na-
tali 9.

Veneramur
sanctos ut
sint exorato-
res pro nobis.

Sperantes illis exoratoribus, ut tu
In nobis operum pœnas perfectaturorum.
Culina: & extructis habitator mentibus adsis.

Annotatio.

Aspersi sunt Natales s. Felicis à s. Paulino Nola-
no pluribus aliis exclamationibus & precationibus
quas consulto praterij, ne tadium lectori parerem.

PAVLINVS PRESBYTER ME-
diolanensis vixit anno 429.

Hunc non-
nulli non di-
stingunt à
superiore.
In vita S.
Ambrosij.

Sancti tor-
quent demo-
nes.

Translato corpore Martyris Nazarij ad Basili-
cam Apostolorum, vbi pridie sanctorum Apo-
stolorum reliquæ summa omnium deuotione
positæ fuerant, cum tractaret Episcopus, qui-
dam de populo, repletus spiritu immundo cla-
mare cœpit se torqueri ab Ambrosio. At ille
conuersus ad eum ait. Obmutesce diabole, quia
non te torquet Ambrosius, sed fides sancto-
rum, & inuidia tua, quoniam illo vides ascende-
re sanctos homines, vnde tu deiectus es.

SEDVLIVS EPISCOPVS

vixit anno 430.

Carminum
lib. 2.

Et velut in spinis mollis rosa surgit acutis,
Nil quod lædat habens, matremque obseruat honore:

S. Maria
Virgo sine
ulla labe.
Ibidem.

Sic Eua de stirpe sacra veniente Maria
Virginis antiqua facimus noua Virgo piaret.
Idem.

Oratio S.
Dulij ad
D. Virginæ.

Salve sancta parens enixa puerpera regem,
Qui cœlum terramq; tenet per secula, cuius
Numen & aeterno complectens omnia gyro,
Imperium sine fine manet, qua ventre beato
Gaudia matris habens cum virginitatis honore,

Nec

Nec primam similem visa es nec habere sequentem,
Sola sine exemplo placuisti fœmina Christo.

IOANNES CASSIANVS

vixit anno 434.

Charitas nullo intercipientur tempore: non so-
lum enim in præsentis modo vtiliter operatur
in nobis, etiam in futuro sarcina corporeæ ne-
cessitatis abiecta, excellentior multo atque ef-
ficacior permanebit, nullo vnquam corrup-
penda defectu, sed per incorruptionem perpe-
tuam flagratius deo atque intentius adhæsura.

Illatio.

Si permansura est in futuro seculo charitas excellen-
tior & efficacior, sanè cum eius conditio sit, ut non
querat qua sua sunt, sed iuxta Christi verbum ad-
fundendas pro inimicis etiam orationes, & bona in-
dulgentia promoneat, ut non otiosa sit iuxta Pauli
verba: Sequitur sanè sanctos in cœlo non otiosos esse,
sed pro nobis sollicitos esse & deum exorare.

S. IOANNES IEROSOLYMI-
tanus Patriarcha ordinis Carmeli sedet post
Cyrillum Ierosolymita. anno 400.

Per perfectionem dilectionis deuenitur ad ex-
perimentalem gustum diuinæ virtutis, & glo-
riæ cœlestis dicente Domino: Qui diligit me
diligetur à Patre meo: & ego diligam eum &
manifestabo ei meipsum. Sed quoniam qui nõ
diligit fratrem quem videt, non potest Deum
diligere quem non videt: Ideoq; proximum
debes sicut & teipsum, in bono & non in ma-
lo diligere. Hoc in proximo amare & operari

M

Collat. Ab-
batis Moysi
ca. 17.
Perfectior
charitas in
cœlo, quam
in terra.

1. Cor. 13. c

Matth. 5.

L. I. de instit.
primorū ma-
nach. in lege
reteri exor-
torū & in no-
ua perfe-
rantū ca. 6.
Dilectio san-
ctorum ten-
dit ad redi-
tionē erran-
tium.

debes per quod iustus fiat si malus est: aut per quod iustus permaneat, si bonus est.

Illatio.

Iam si gloria illa cœlestis perfectionem præ se fert dilectionis: illius verò perfectio sic erigitur in Deum, ut etiam flectatur ad proximum: adeo ut qui eam adeptus est, hoc amat & hoc operatur in proximo, ut iustus fiat si malus est: aut iustus permaneat, si bonus est: liquido consequitur ea in nos sanctos in cœlo affectos esse charitate, ut non tantum nos diligere, sed & amare & operari velint in nobis, aut per quod iusti efficiamur, si depravati sumus: aut si boni per quod in iusticia perseveramus.

Idem.

l. 6. cap. 5. Considerantes religionis huius, Carmeliticæ, professores Deum prædecessoribus eorum per visionem prædictam specialiter revelasse infantulam quandam nascituram, quæ ex utero matris suæ munda ab omni peccati forde egrediretur: & instar eorum virginitatem spontaneam amplexaretur, de qua virgine Deus homo nasceretur, contemplantes etiam ipsi hæc omnia postmodum fuisse adimpleta: & genus humanum per hanc virginem accepisse à filio dei desideratum ab eis pluvix, id est gratiæ beneficium: curaverunt cum devotione assidue deferre huic virgini, dudum eorum professoribus revelata, ac desiderata, ac postea eis exhibita.

Idem.

Ibidem. In memoriam visionis de ortu huius virginis præostensæ sancto Prophætæ Helyæ, sub spe-

Esa. 7.

S. Maria sine peccato originali.

Carmelitæ se titulo D. virginis Mariae insigniuerunt ante annos mille quingentos.

cie nubeculæ ascendentis de mari in Carmelum: monachi prædicti (Carmelitæ) anno incarnationis filij Dei octogesimo tertio diruentes suum Semnion antiquum, edificauerunt huius primæ virginis Deo dicatæ capellam in monte Carmeli, iuxta fontem Helyæ, in situ illo in quo idem orans nubeculam viderat: vbi seipos huic virgini commendantes singulis diebus in septem horis canonicis ad effundendum dictæ virginis & eius filio sedulas preces; & supplicationes atque laudes etiam tunc semper conuenerant.

Carmelitæ anno 83. in incarnationis Jacellii S. marie in monte Carmelo construxerunt.

Carmelitæ se semper precibus D. virginis Mariae commendauerunt.

RUFFINVS AQUILONIEN-

sis Presbyter vixit isdem temporibus.

Iuliani temporibus, velut relaxatis frenis, efferbuit in omnem sauitiã feritas paganorum. Ex quo accidit ut apud Sebaften Palestinæ urbem sepulcrum Ioannis Baptistæ mente rabida & funestis manibus inuaderent, ossa dispergerent, atque ea rursus collecta igne cremarent, & sanctos cineres pulueri immixtos, per agros & rura dispergeret. Sed Dei prouidentia factum est, quosdam de Hierosolymis ex monasterio Philippi hominis Dei, orationis illuc causa per idem tempus venisse. Qui cum tantum nefas, humanis quidem manibus, sed ferina mente fieri videret, mori gratius haberes, quam huiuscemodi piaculo funestari, inter eos qui ossa ad exurendum legebant mixti, diligentius in quantum res

Hist. Ecclesiast. lib. 2. ca. 28.

Impietas gentium in reliquias S. Io. Baptistæ.

Fideles colligunt ossa dispersa S. 10. Baptistae.

patiebatur, ac religiosius congregantes, furtim se, vel stupentibus, vel insaniētibus subtrahere, & ad religiosum Patrem Philippum venerandas reliquias pertulere. Ille supra se ducens tantum thesaurū propriis seruare vigiliis, ad Pontificem maximum tunc Athanasium, hostiæ immaculatę reliquias per Iulianum Diaconum suum, post etiā Palestinę vr̄bis Episcopum mit- tit. Quas ille susceptas paucis arbitris, sub cau- to sacrarij pariete inclusas Prophetico spiritu, *profuturas, generationi postera confirmavit:* quibus nunc deiectis & prostratis Idololatrię vesti- giis, in ædibus quondam prophanis aurea te- cta consurgerent.

Reliquie S. proficuae.

Idem.

lib. 1. ca. 35.

Dedit & aliud Iulianus vecordiaę suę, ac lenita- tis indicium. Nam cum Daphnis in suburbano Antiochię, iuxta fontem Castalium litaret Ap- pollini, & nulla ex his quę quærebat responsa susciperet, causasque silentij percontaretur à sa- cerdotibus dæmonis, aiunt Babylę martyris sepulcrum prope asistere, & ideo responsa nō reddi. Tum ille venire Galilæos, (hoc enim nomine nostris appellare solitus erat) & auferre sepulcrū martyris iubet. Igitur Ecclesia vni- uersa conueniens, matres & viri, iuuenes virgi- nēsque, immensa exultatione succincti, *trabe- bant longo agmine arcam martyris, psallentes sum- mis clamoribus,* & cū exultatione dicentes: Co- fundantur omnes qui adorant sculptilia, & qui confidunt in simulacris suis.

Demon cōti- cescit ob præ- sentiam reli- quiarum S. Babylę. Processio & deportatio re- liquiarum.

Illatio.

Ex his non tantum sanctarum reliquiarum virtus, ipsque debitus honor colligitur, sed & Hagiomachorum propugnaculum euertitur, qui nos idololatria insimulant, quod sanctos veneramus. Atqui fideles isti dum longo agmine sancti Babylę reliquias prosequuntur, & eas quidem honorant, Idololatriam detestantur, dicentes: Confundantur omnes qui adorant sculptilia.

ABBAS ISAAC VIXIT

anno 430.

Tunc perfectè cōsummabitur in nobis illa nostri saluatoris oratio, qua pro suis discipulis orauit ad Patrē dicens: Vt dilectio qua dilexisti me in eis sit & ipsi in nobis. Et iterum: vt omnes vnum sint, sicut & tu Pater in me, & ego in re: vt & ipsi in nobis vnum sint, quando Dei illa perfecta dilectio qua prior nos ille dilexit, in nostri quoque trāsierit cordis affectum: hac Dominica oratione completa, quam credimus nullo modo posse cassari.

Collat. 10. 10. Casiani cap. 7. 10. 17. Ibidem. S. semper ap- petunt nos illis vniti.

illatio.

Hæc verba prius ille pater adduxit, vt in quo noster finis seu perfecta beatitudo consistat, doceret. quæ è Christi dogmatibus elicuit, quibus nos in perfecta vni- que perfectam beatitudinem assecuturi depingimur. Hæc porro nostrum est cum Deo, & cum fide- libus omnibus: adeo vt nec beatus quis dicatur nisi & Deo sit coniunctissimus, & fratribus, id est, Chri- sti membris fidelibus. Videant igitur Hagiomachi

M iij

num & nobis compatiantur, nos diligant, & pro nobis sancti in caelo solliciti sint, cum perfecta charitate nobis conuertantur.

MERCVRIVS SOSOMENVS

vixit anno 457.

li. 7. hist. eccl. cap. 10. Imperator cognitis quae Paulo olim Constantinopolitano Episcopo contigerunt, transtulit corpus eius, & in Ecclesia condidit, quam Macedonius persecutor eius aedificauerat, & quae

Ecclesia in honorem S. Pauli Constantinopolitani.

Reliquiae S. Melitij.

Processio eius deprecatione reliquiarum.

etiamnum secundum nomen illius vocatur, maximum existens & clarissimum templum, id quod & multos veritatis ignaros, praesertim mulieres ac plures e plebe, in eam opinionem induxit, vt Apostolum Paulum ibi conditum esse putent. Circa autem idem temporis etiam Melitij reliquiae Antiochiam sunt translatae, & iuxta thecam martyris Babylae repositae. Ferrur autem quod secundum Imperatoris iussum, per totam viam publicam, intra muros, in ipsas ciuitates more Romano assumptae, & per vices ac Psalmodias in singulis locis cum honore, donec Antiochiam deportarentur, exceptae fuerint.

Idem.

Cap. 21. Tempore Theodosij Imperatoris translatum est caput Ioannis Baptistae, quod Herodias sibi ab Herode tetrarcha dari petierat. Thecam autem Theodosius in qua reliquiae iacebant purpura inuoluit, abiectaque abstulit, & ante urbem Constantinopolitanam recondidit, in loco quem Hebdomon vocant, ibique templum Deo erexit

etis, non solum Episcopis, sed & Presbyteris, diaconis, & Laicis ipsis, mulieribusque.

Idem.

Scribimus vobis de S. Ipanne Chrysothomo sacris tabulis inserto, de sententia praecipue piissimorum principum, & omnium deinde Orientalium Episcoporum ipsorumque adeo Occidentalium: vt memoria eius, propter orbis pacem, coleretur.

SOCRATES SCOLASTICVS

vixit anno 439.

Cum ex Orientis partibus Constantius venisset, regiam sepulchram Constantinus consequutus est, depositaque eam in Ecclesia Apostolorum, quam ob eam ipse causa destruxerat, ne Imperatores ac sacerdotes reliquiis Apostolorum destituerentur.

THEODORVS CONSTANTINO-

nopolitanus cognomento Anagnosta, seu le-

tor: Vixit circa annum. 500.

Synodus Nicena Calchedonem translata in templo sanctae Euphemiae Martyris celebrata est. Possederat Pulcheria oratorias domos multas, eam etiam quae Laurentij Martyris erat.

Magnam ortum est tempore Gennadij Imperatoris incendium altera Septembris, quod a naturali portu sumpto initio usque ad Ecclesiam sancti Thomae Apostoli, quam Amantij vocat, peruenit. Marcianus vero Oeconomus ad tegulas sanctae Anastasiae ascendit, & Euangelium ma-

Epist. ad Cyrium Alexandrinum.

Epist. ad Petrum & Andesium diaconos. canonizatio

li. 2. hist. Eccl. c. 40
Vt communes olim erant sanctorum reliquia.

Collectaneorum ex hist. Eccl. lib. 1.

Templa sanctorum.
Ecclesia S. Thomae & S. Anastasiae Miraculum.

nu prehensis, lachrymis & precibus domum illam illam seruauit.

Idem.

Lib. 2. Memoria S. Petri & Pauli cum deuotione celebrata. Festus quidam senator Romanus cum ad Imperatorem Anastasium propter quasdam ciuiles necessitates missus ad Imperatricem venisset, adhortatus est, *ut memoria Coryphaeorum Apostolorum Petri & Pauli multa cum reuerentia & ueneratione celebraretur.* Quamuis itaque & antea celebrata esset, tamen ex petitione Festi multo amplius & splendidius Panagyris illa celebrari cepit.

Idem.

Paulo Post. Reliquie S. Timothei, Andreae, & Lucae. Constantius filius Constantini imperauit annos 24. dies quinque. Et sub illo Constantinopolim uenerunt reliquie sanctorum Apostolorum *Timothei* 8. cal. Iulij; *Andreae & Lucae* 5. no. Martij; collocataeque sunt in consecrato magno sanctorum Apostolorum templo.

Reliquie translatae sub Theodosio Magno.

Theodosius magnus imperauit annos 16. in quibus vna cum eo Arcadius filius ipsius imperauit annos duodecim. Sub ipsius Magni Theodosij Imperio reliquiae sanctorum *Martyrum Terentij, & Africani* in Martyrium *sanctae Euphemiae* in Petram 10. cal. Octobris sunt depositae.

Reliquie translatae sub Arcadio.

Sub Arcadij Imperio & Patriarcha attico Constantinopolim allatae sunt *reliquiae sancti Samuelis*, & in Prophetico ipsius loco iuxta Hebdomum 12. cal. Iulij collocatae sunt.

Reliquie translatae sub Theodosio Iunioris.

Sub imperio Theodosij iunioris filij Arcadij depositae sunt *reliquiae sancti Stephani, Laurentij &*

& maximum & venustissimum.

Idem.

Cum quadraginta martyrum reliquie foderentur, adfuit & Pulcheria Imperatrix & Episcopus. Vinculis autem ferreis per eos solutis, quibus eius rei gnati erant, sine negotio extrahitur etiam operculum, sub quo multum erat pretiosissimi unguenti, & in illo pixides duae argenteae inueniuntur, quibus sacrae reliquiae continebantur. His inuentis Imperatrix Deo gratias agebat, quod tanta esset apparitionis dignitatem sortita & sacras haec reliquias inuenisset. *Deinde preciosissima theca martyres cohaerens collocat eos iuxta diuum Thyrsum: simulque, ut pariter erat, publico festo indicto competentem pompam cum psalmodiis instituit, cui ego ipse quoque interfui.* Et haec sic esse gesta testificabuntur illi, qui in eo festo praesentes extiterunt. Adhuc enim ferè omnes supersunt, eo quod illa multo post acciderunt, cum Proclus Constantinopolitanae praesuisset Ecclesiae.

Idem.

Propheta Zacharias quem Ioas rex Iudaeorum occidit, quamuis multis seculis sub terra iacuisset, corpore tamen integer apparuit tonsus, nasum habens iustae magnitudinis, genas medio-criter subidentes, caput breuius, & oculos paululum profundos, ac palpebris tectos.

S. CYRILLVS ALEXANDRI-

nus vixit anno 438.

S. Martyres neque Deos facimus, neque adorare

M iij

Lib. 9. c. 11. Inuentio reliquiarum 40 Martyrum. Vna argentea.

Theca seu capsula Martyrum pretiosissima.

lib. 9. hist. Eccles. c. 17. S. Zachariae Prophetae corpus integrum reperiatur, & eius statua.

lib. 6. con-
tra Iulianū
Apostatā.
Martyres
non sunt sa-
cti dij.

confueuimus. Laudamus eos potius summis ho-
noribus. Proinde non est indignum, immo eti-
am necessarium eos qui claris operibus gloriosi
sunt perpetuis honorare laudibus. Et quoniam
optimus iste (Iulianus) sanctos non finit absque
reprehensione venerari, & nos autem non de-
os factos esse sanctos Martyres diximus, sed o-
mni honore dignari confueuimus, &c.

Iidem.

li. 2. in leuis.

Quid sibi vult quod de anima diuitis Epulonis
in inferno sepulti Christus Deus noster affir-
mat, non quidem parabolicōs, nam quando in
parabolis loquitur, ipse se solet explicare, &c.
Vnde diuiti tam perspicax cognitio quod cum
magnum chaos & ingens esset inter animam
sancti Abrahæ & ipsum, tam longè ipsum co-
gnosceret & deprecaretur? Et vnde Abrahæ a-
nimæ tam viuax & potens auditus, vt epulonis
animam posset audire, & cum eo colloqui, in-
super quod quinque fratrum suorum in terra
viuentium recordaretur damnata illa anima, a-
deo vt illos viuentes tunc intelligeret, ipsa in
inferno sepulta? Profecto hic locus manifestā
eorum cognitionem quæ ad nos pertinent in
separatis animabus clare ostendit, & tantam
quidem, quanta sufficit ad beatitudinem, aut
miseriam pro qualitate suorum operum statu-
endam.

Sancti no-
vunt oratio-
nes nostras.

S. ATTICVS EPISCOPVS CON-
stantinopolitanus vixit anno. 438.
Mentio S. Ioannis Chrysostomi fit cum defua

Agnetis in Martyrio sancti Laurentij 27. sept. &
celebratur illic ipsorum memoria, ab eodem
die vsque in hunc diem.

Deinde sub illius Imperio & Patriarcha Pro-
clo *reliquia Chrysostomi* allatæ sunt, & ad sanctos
Apostolos depositæ 5. cal. Februar.

Sub nostri Imperio, & Patriarcha Gennadio,
illatæ sunt à Sirmio *reliquia sancta Anastasia*, &
in Martyrio ipsius depositæ, quod in Embolis
domini situm est.

S. SOPHRONIVS VIXIT

ante annos 400.

Obdormierat quidam, & rursus vidit adstiten-
tes dictos Martyres, secumque vt capefferet vi-
am iubentes. Ille porro propensius ipsos seque-
batur. Plane nouerat quantum ad se rediret lu-
cri, si sanctos comitaretur.

Ibidem.

Vidimus & quosdam glorioso & illustri choro
Apostolorum ac Prophetarum, & cœtu ite cele-
bri Martyrum, quibus allecti erant Cyri & Io-
annes, qui & genibus flexis procidebant domi-
no, capita demittentes, proque excitando no-
uo cultu interpellantes. Horum hæc verba erāt.
Amantissime generis humani iubeſ. ne vt huic
demus salutarem medelam?

*L. de mira-
culis sancto-
rum Mar-
tyrum Cyri
& Ioannis-
ad Theodorū
Hypodia-
conum
Viso.
Sanctorum
intercessio*

S. THEODORVS ANTISTES

Studiensis vixit ante annum 500.

Vos autē fratres huc incūbite ac scitote, curā oū
propter dicta à sanctis patribus nostris, pariter

*Dogmate de
Honore
imaginum.*

loca in quibus facta est nostra salus veneranda.

Honor reliquiarum.

Vide l. 3. Damasceni de imaginibus.

Templū & altare Martyris.

l. comment. in Apocal. Memoria sanctorum in Missa.

l. 2. in Apoc. cap. 5.

lib. 4. in lib. Reg. c. 20.

& à nobis humilibus, quod loca in quibus natus est Christus, sancta sunt, & habenda venerationi, atque adoranda prædicantur. *Et si quis illinc acceperit sive pulvisculum, seu lapidem, eum adornat, atque complectitur quasi peculiarem thesaurum, aut sacras quasdam reliquias.*

S. THEODORVS EPISCOPVS

Pentapoleos, vixit ante annum 500.

Vir quidam ex illius regionis primoribus nomine Dion, multis donariis sancti Martyris templum exornauit, in super & altare & ad id amictum ex argenti bracteolis affabre fecit.

S. PRIMASIVS EPISCOPVS IV-

stinopolitanus vixit anno 440.

Piorem animæ mortuorum Martyrum non separantur ab Ecclesia quæ nunc est regnū Christi, alioquin nec ad altare dei fieret eorum memoria, in communicatione corporis Christi.

Idem.

Orationes porro sanctorum quæ in cælo offeruntur, gratiarum actiones sunt, congratulantium pro mundi salute, & intercessionis pro parvulorum stabilitate.

S. EVCHERIVS ARCHIEPISCO-

pus Lugdunensis vixit anno 440.

Si Propheta Helisæus puerum suum Giezi absens corpore vidit accipientem munera, quanto magis in illo corpore spiritali videbunt sancti omnia, non solum si oculos claudant, verum etiam vnde sunt corpore absentes? Tunc enim perfectum illud de quo loquens Apосто-

lus ait: ex parte scimus, & ex parte prophetamur, cum autem venerit quod perfectum est, euacuabitur quod ex parte est. Itane igitur cum venerit quod perfectum est, nec iam corpus corruptibile adgrauabit animam, sed incorruptibile nihil impediet, illis sancti ad ea quæ videnda sunt oculis corporeis, quibus Helisæus absens ad seruum suum videndum non indiguit, indigebunt? Nā hæc sunt verba Prophetæ ad Giezi: Nonne cor meum erat tecum, quando conuersus est vir de curru in obuiam tibi, & accepisti pecuniam? Corde suo ergo dixit se hoc vidisse Propheta, adiutus quidem mirabiliter nullo dubitante diuinitus: sed quanto amplius nunc omnes mune re isto abundabunt, cum deus erit omnia in omnibus?

Scholium.

Quam aperte scientiam sanctorum validissimis argumentis confirmat. Ne enim tu mortuos sanctos esse dicas, tanto illis maiorem succedere scientiam docet, quanto Deum etiam perfectius contemplantur, Ne verò eos absentia nosse inficeris, viatorem Prophetam addunt, qui tamen quæ Giezi ad Naaman fecerit, intellexit. Et vt non arguas, quod corporeo visu careant: Helisæum corde non oculis quæ Giezi patrarat agnouisse ostendit.

S. LEO PAPA VIXIT

anno 441

Sabbato apud beatissimum Apostolum Petrū vigiliis celebremus, qui & orationes & icui-

Sanctorum cognitio argumento à minori ad maius probatur.

serm. 3. de Ieiunio decimi mensis Vigilie.

nia, & elemofynas nostras precibus suis dignabitur adinuare.

Idem.

Ser. 3. in die Assumptio nis S. Petri. Festum S. Petri. Oportet vos ad beatissimi Petri Apostoli gloriam contemplandam aciem mentis attollere, & hūc diem in illius potissimum veneratione celebrari.

Idem.

Serm. 5. de Epiphania. Confirmate amicitias cum sanctis Angelis, intrate in ciuitatem Dei, cuius vobis sponderetur habitatio: & Patriarchis, Prophetis, Apostolis Martyribusque sociamini. Vnde & illi gaudent, inde gaudete. Horum diuitias concupiscite, & per bonam æmulationem ipsorum ambite suffragia.

Idem.

Saffragia sanctorum. Serm. De Machab. Festo ac Martyrio. Festum S. Machabæorum. Si ergo Charissimi non ducitis cum infidelibus iugum, solennem hanc sanctorum Machabæorum diem celebretis, & non solum Martyres ac Martyrum matrem, sed etiam illius memoriam iusto honore veneremini, qui hodie antiquam festiuitatem huius loci consecratione germinauit.

IACOBVS ARCHIDIACONVS

Edesseus vixit anno 446.

In vita sancti Pelagii Corpus S. Pelagii auro & gemmis conditum. Cum careis reliquiæ portaretur.

Cum nunciaſſem Hieroſolymis S. Pelagiam requeuiſſe, ſancti Patres venerunt cum diuerſis monaſteriis monachorum, & delatum eſt foras ſanctum corpusculum eius: quod auro & lapidibus precioſis condigne poſuerunt. Et venerunt omnia monaſteria virginū, tā de Hierico quā ex Iordane vbi dominus baptizatus eſt: cum careis, lampadibus & hymnis, & ſic depoſitæ ſunt

ſanctæ reliquiæ eius, & portatæ à ſanctis patribus.

S. IACOBVS ASCETA MARO-

nis familiaris vixit anno 446.

Nec me nec vllō alio tibi ō, Theodoretē opus eſt ad Deum interceſſore. Habes enim Ioannē illum inſignem, verbi vocem, domini præcurſorem, has pro te preces aſidue offerentem. Eſto bono animo habes Ioannem Baptiſtam. Vellem autem amplecti & de ſeculari eius amabiles reliquiæ.

Idem.

Quando hoſ ciuitatis Patronos (Martyres) qui à Phœnicia venerunt & Palæſtina, cum Dauidica excepiſti chorea, venit mihi in mentem cogitare, num hæ eſſent illius inſignis Ioannis reliquiæ, & non alterius Martyris, qui eſſet eiſdem nominis. Poſt vnum ergo diem ego quidē ſtabam ad hymnos decantandos: video autem quendam candida veſte indutum, & dicentem: Frater Iacobe, cur nobis adueniētibus non veniſti obuiam? Cum autem rogarem quidnam eſſent, reſpondit dicens. Qui à Phœnicia & Palæſtina nuper venimus: & cum prompto & alacri animo nos omnes excepiſſent, & paſtor & populoſus, & ciues & ruſtici, tu ſolus eorum honoris non fuiſti particeps: innuebat autem eam, quæ fuerat, dubitationem. Tum dixi. Abſentibus & vobis & aliis & vos honoro & adoro Deum vniuerſorum. Rurſus autem die ſequenti eodem tempore cum ille ipſe apparuiſſet: Vides, inquit, Frater Iacobe eum illic ſtantem: cuius quidem veſtis eſt colore niui ſimilis: eſt autem

Apud Theodoretum in hystoria Patrum quæ Theophilus dicitur.

S. Ioan. baptiſta patronus eſt.

Paulo poſt

Reliquiæ S. Ioannis.

Apparitiō S. Ioannis Baptiſtæ.

prope illum positus ignis clibanus? Cum autem ego illuc oculos conuertissem, & illum esse Ioannem Baptistam coniecissem, nam & vestitur erat indutus, & manum habebat vt baptifans: is est, inquit, quem tu coniecisti. Deinde audiui vocem dicentem, ne timeas ô Iacobe. *Magnus enim Iohannes Baptista tota nocte orat deum vniuersorum.* Facta enim fuisset magna cædes, nisi illius intercessionibus fuisset extincta diaboli audacia.

THEODORETVS EPISCOPVS

Cyri vixit anno 450.

*lib. de curat.
Græc. affectio-
num ser.
8. de Martyribus.*

Cum cætera omnia paulatim marcescere, abolerique Deus instituerit: Martyrum tamen gloriam incorruptam seruauit. Ac animæ quidem triumphatorum Martyrum in cœlesti nunc patria vitam agunt, angelorum choris insertæ. Eorum verò corpora non singula quidem singulis monumentis cõduntur, sed ciuitates, oppida, paganiq̃ue conuentus, hæc inter se sortito partiti sunt, laborantibusq̃ue animis, ac ægrotis corporibus salutare eos confiteri non cessant. Nichiloq̃ue scius vrbium custodes, ac locorum præfides venerantur, quorum precibus, & interuentu apud Deum vtentes, per eos demum diuina munera consequuntur. *sectis itaque eorum corporibus integra tamen vis & gratia perseuerat, tenuesque ac tantilla reliquie toti parem habent nulasque in partes Martyri dissecto, virtutem.* Gratia enim quæ pollens vigensq̃ue persistit, petentibus dona distribuit, fidei supplicantium liberalitatem suam commensa.

Gratia S. reliquiarũ.

Idem.

Idem.

Antiochus quidem Deus vocatus est, & Caius qui Tiberio Imperatori successit: Vespasianus quoque, & Hadrianus sibi templi ingentia excitauerunt. Verũ & vitali simul aura, & impio honore priuati sunt. Martyrum verò templa conspicua cernuntur, magnitudinẽque præstantia, omni præterea ornatus genere variata, splendoremque quodãmodo pulchritudinis suæ late fundentia. Neque verò hæc per annum semel aut bis, aut quinquies aduentamus, sed in eis septennero dies festos peragimus, sæpe diebus singulis eorum martyrum domino, laudes hymnosq̃ue cantamus. *Quique homines prospera sunt valetudine, conseruari eam sibi à martyribus petunt, qui verò agritudinem aliquam patiuntur, sanitatem sibi filios petunt, qui verò parentes sunt, integrã sibi & propria custodiri quæ consecuti sunt, dona. Item qui peregrè aliquò proficiscuntur, petunt martyres sibi comites esse in via, vel potius itinerũ duces. Qui verò iam sospites redierunt, gratias agunt, acceptum beneficium confitentes.* Non qui se ad deos accedere arbitrentur, sed qui orent Dei martyres tanquam diuinos homines, intercessoresq̃ue sibi eos apud Deum aduocent & precentur. Pie verò fideliterq̃ue precatos ea maximè consequi quæ desiderant, testantur illa quæ votorum rei dona persoluunt, manifesta nimirum adeptæ sanitatis indicia. *Nam alij quidam oculorum, alij verò pedum, alij porro manuum simulacra suspensurum.*

*Ibidem.
Caiusula.*

Hadrianus.

Templa & sepulcra Imperatorũ nostrorum sunt conspicua templa martyrum. Conuentus ad solennia martyrum.

Ad martyres accedunt sani. Infirmi insecundi parentes peregrini. Qui ex itinere redeunt.

Aliud deos adire, aliud martyres.

Dona, & vota facta sanctorum.

Simulacra Pedum.

N

Mannū, oculi dunt ex argento auro-ve confecta. Gratiſſime nā-
lorum & ca que accipit eorum Dominus qualiacūque ſint
reorum aſſi dona, nec exigua, nec vilia dedignatur: quippe
na marty. qui ea pro ferentis facultate meretur. Hæc ita-
que omnium ſpectaculo exporrecta teſtantur
morborum depulſionem, cuius ipſa certiffima
ſigna ſunt, à ſanitatē conſequutiſſima allata. Hæc
inquam ſepulcorum ibi martyrum quæ ſit vir-
tus, oſtendunt. Martyrum autem virtus, quem
ipſi coluerunt deum, verum eſſe declarat. Cum
itaque talem tantamque vtilitatem ex martyri-
bus honore collato prouenire homines videatis,
fugite quæſo errorem dæmonū, præuiōque
ductu martyrum facibuſque vrentes, viam ca-
peſcite quæ ad deum perducit, vt immortalī æ-
uo illorum choriſ & præſentia perfruamini.

*Virtus ſan-
ctorum.*

Idem.

cap. 21. hiſt. Dixi ego me & S. Ioannis Baptiſtæ credere ora-
tionibus, & aliorum ſanctorum Apoſtolorum,
qua Theo- & Prophetarum, quorum ad nos nuper delatæ
philis dicitur Intereſſio ſunt reliquiæ.
Intereſſio & reliquia ſanctorum.

Idem.

cap. 1. Hoc mihi quoque in præſentia opus eſt auxilio,
Inuocatio ſanctorum. qui conor eorum vitam ſcribere ſanctorū, qui
parum ante nos & noſtris temporibus clarue-
re, & veluti quædam leges, iis qui imitari vo-
lent, velim proponere. *Eorum ergo ſunt preces
inuocandæ,* & incipiendum eſt narrare.

Idem.

cap. 3. Vnūquodque ex duobus oratoriis, vnum qui-
dem Apoſtolorum, alterum verò martyrum ac-

cepit reliquias. *Rogo autem vt per horum omnium Breui cōſi-
interceſſionem diuinum conſequar auxilium.* ſtringit mō-
rem inuocari
di ſanctos trō

Scholium.

Obſeruabis Chriſtiane lector Theodoretum
in vitæ cuiuſque Patris ſine orationem effunde
re, qua defuncti & iam gloria donati intercei-
ſionibus & benedictione releuari deſiderat. Sic
c. 4. cum Eufebij vitam & obitum depinxiffet,
alioſque ſimul inferuiſſet, ad aliam (inquit) nar-
rationem conuertenda eſt oratio, cum horum
magnorum virorū benedictionis rogauerimus
vt ſciamus participes. In vita demum Publij c. 5.
Planè ſcio, inquit, quod ſi ſanctorum memoriā
fecero in hominibus, futurū quoque, vt ij mei
meminerint apud Deum. In vita quoque S. Sy-
meonis Priſci ſic orat.

Idem.

Ego autem nunc obſecro vt quam dare poteſt *In fine hiſt.
S. Symeon, eius conſequar interceſſionem: & Patrum.*
ſcio me conſecuturū. Omnino enim dabit pe-
ritionem imitans dei benignitatem. Adcō ferè
ſemper optat eorū orationibus adiuuari, quo-
rum dicta expoſuit vt ipſe ex teipſo obſerua-
bis: quod prolixius reddere, tibi minus gratum
putaui.

Idem Theodoretus.

Ego quoque obſecro eos, quorum vitam con-
ſcripſi, ne me deſpiciant procul degentem ab
illorum ſpirituāli chorea: ſed trahant infra ia-
centem, & ad virtutis tollant altitudinem, &
ſuo choro coniungant.

N ij

DE CVLTV
GEORGIVS PATRIARCHA

*Alexandrinus vixit circa
hæc tempora.*

*In vita B. Theodosius iunior iussit omni cum honore ac
Ioannis Chry reuerentia deferri S. Ioannis Chrysofostomi re-
sostomi. liquias. Et iis dedit pallia nihil indigna excipi-*

*Reliquia S. Theodosius iunior iussit omni cum honore ac
Ioan. Chryso. reuerentia deferri S. Ioannis Chrysofostomi re-
cum honore liquias. Et iis dedit pallia nihil indigna excipi-
delata. endis reliquiis. Illi ergo qui missi erant, cum ad
Comanos peruenissent, reliquias ipsius vene-
rabilis ac sanctas, è capsula siue feretro sepeli-
endò corpori accommodo depromptas secum
tulerunt, vti ab Imperatore fuerat eis condi-
ctum. Reliquiæ igitur vt primum relatæ sunt,
quotquot in Ecclesia deprehensi tum sunt, con-
currerunt ad vnum omnes, vt supplices eum ve-
nerarentur.*

*Ibidem. Viri Comani cum vidissent attractu panni se-
Virtus etiã pulchralis, quo S. Ioannis reliquiæ condebantur
pani quo te- sanatum claudum, contemplati quod præter
gebatur cor- naturę ordinem factum fuerat stupendum mi-
pus S. Chry raculum, singuli quoque è vestimentis sepul-
sostomi. cri quibus tegebatur preciosum illud ac vene-
rabile corpus arripuerunt, & sibi desumpserunt
pro benedictione, & ad sanitatem morbo quouis la-
borantium. Attulerunt & vestem magnifici sum-
ptus, & cum primis splendidam qua eum coho-
nestarunt.*

*Ibidem. Sed enim Theodosius Imperator coniectis in
Oratio facta coniectis vrnâ S. Ioannis Chrysofostomi oculis ac fron-
te, supplicationem obtulit pro suis genitoribus Deo.*

SANCTORVM. 99

obsecrans vt indulgenter condonaret, quæ per ignorantiam iniuste admisissent.

PROCOPIVS GAZÆVS SO- *ii. comment.
phistes vixit eodem ferè tempore. in exod.*

Cum tēpus aduenisset quo scelerati Iudæi funditus interirent, sanctorum preces conseruauerunt reliquias, cum Romana arma cæteros absumerent. *Preces sanctorum.*

Idem.

Ecce vox sanguinis fratris tui Abel clamat &c. *ii. comment. in Gen. c. 4.*
Hoc loco sanguis pro anima accipi potest verisimilè. *Nam Deus exaudit sanctos, etsi mortui fuerint, eos immortalē vitam viuere præsumendo.*

PETRVS CHRYSOLOGVS ARCHIEPISCOPVS RAVENNATES VIXIT ANNO 451.

Quoniã hodie Deo in natali sancti Cypriani conuenimus, exultare nos conuenit & latari. *serm. 129. in D. Cyprianum marty. Natalia sanctorum vnde dicantur.*
Natali ergo sanctorum cum auditis Charissimi, nolite putare eum dici quo nascitur in terram de carne, sed de terra in cælum, de labore, ad requiem, de tentationibus ad quietem, de cruciatibus ad delicias non fluxas, sed fortes, stabiles & æternas, de mundanis risibus ad coronam & gloriam. Tales natales digne martyrum celebrantur.

S. VIGILIVS EPISCOPVS TRIDENTINVS & MARTYR VIXIT ANNO 454.

Nunc me immeritum, S. Sifinni, utroque confor- *in vita D. Sifinnij & aliorum ad simplicianum.*
tem paternoque amore consolare, & cum eisdem sanctis apud ipsos exorator accede, quatenus possim die illa fimbriam aut sacerdotum, aut martyrum, iam omnibus sepositis peccatis attingere. *Oratio ad S. Sifinnium*

DE CVLTV
S. PROSPER AQVITANICVS
Episcopus Regiensis vixit anno 455.

*l. 2. de vita
contempl.
6. 4.*

*Cognitio
sanctorum
Maxima.*

Sanctos in cœlo ita patebunt singulorum singulis mentes, sicut corporalibus oculis subiacent facies corporales, quia humanorum peccatorum tanta ibi erit, & tam perfecta munditia, vt habeant vnde mūdatori suo deo gratias agant: Non vnde offensi aliquibus peccatorum sordibus erubescant, quia nec vlla peccata ibi, nec peccatores erunt, & qui ibi fuerunt iam peccare non poterunt.

Illatio.

Ex his facile colligitur quanta sit sanctorum cognitio, in hereticos qui negat posse eos preces quæ hic illis diriguntur intelligere: cum tamen pleniore quàm Prophetæ omnes viatores donati sunt scientia, maxima penes hæc, quæ ad eos pertinent.

Idem Prosper moriens hæc dixit.

*Vide Ioan.
flaminium
in Vita S.
Prosperi.*

*Sancti post
vitam nos
deserunt nos*

Neque velim fratres discessum hunc à vobis meum arbitremini, sed ad longe meliorem statum accessum: vbi multo vtilior vobis sum futurus, si in dilectione, ad quam vos semper hortatus sum permaneritis, & mutua charitatis, mandatorumque Dei memores eritis. Si enim putatis me potuisse vobis huc vsque *qualem me futurum deinceps erga vos credere debetis*, vbi in exhaustum bonorum omniũ thesaurum attigero: Igitur abstergite iam lachrymas, & flendi finem facite, & gaudendum vobis hac in re magis, quam dolendum existimate.

SANCTORVM.
S. VICTOR EPISCOPVS
Vticensis vixit anno 456.

100

*li. 1. persecut.
Africa
Ecclesie sanctorum.*

Vt de necessariis loquar. Vvandalis Arriani Basilicam maiorem, vbi corpora sanctorum martyrum perpetua & fœlicitatis sepultra sunt: Celerina quoque templum, vel stillitauorũ & alias Basilicas quas non destruxerant, suæ religioni licentia tyrannica mancipauerunt. Et sic tali crudelitate furentibus, ab eorum contagione nullus remansit locus immunis. Præsertim in Ecclesiis Basilicisque sanctorum, cimiteriis vel monasteriis sceleratius sæuebant.

Idem.

*lib. eodem.
Cruelitas
in pios.*

Geniserychus videns multos ex Barbaris Christianismum & baptismum suscepisse, iubet eos ligatis pedibus post terga currentium quadrigarum, inter spinosa loca sylvarum pariter intetire: vt ducta atque reducta dumosis lignorum aculeis, innocentum corpora caperentur: ita eos ligans vt exitum suum inuicem prauiderent. Qui cum vincti currentibus indomitis equis, plangentibus Mauris sese mutuo conspicerent vale sibi in angusto furore vnusquisque ita dicebat: frater ora pro me, impleuit Deus desiderium nostrum, taliter peruenitur ad regnum cœlorum. Itaque orando atque psallendo gaudentibus Angelis pias animas emisere, vbi vsque in hodiernum diem, non desinit ingentia mirabilia Dominus noster Iesus Christus operari.

*Miracula
ad sepulcra
martyrum.*

N iiii

Idem.

*Lib. 3. circa
finem.
Oratio ad
omnes san-
ctas.*

Deprecamini Patriarche, de quorum stirpe generis nata est Ecclesia, que nunc laborat in terris. Orate sancti Prophetæ cognoscentes afflictam, quam antea vaticinando præconio cecinitis. Estote Apostoli suffragatores eius, quam ut congregaretis, vniuersum orbem ascendente in vobis domino, ut equi velocissimi curstastis. Præcipue tu Petre beate, quare siles pro ouibus & agnis, à communi domino magna tibi cautela & solitudine commendatis? Tu sancte Paule gentium magister, qui ab Hierusalem vsque Illyricum prædicasti Euangelium Dei, agnosce quod Vandali faciunt Arriani, & filij tui gemunt lugendo captiui. Vniuersique ingemiscite sancti simul pro nobis Apostoli, sed sci mus quia indignū vobis, pro nobis orare, quia ista quæ venerunt nobis ad probationem, non quomodo sanctis sed meritis malis supplicia debeantur. Sed & pro malis orate iam filiis, quia & Christus orauit etiam pro inimicis Iudæis.

S. FVLGENTIVS EPISCOPVS

Ruspensis vixit anno 480.

*Serm. de lau-
dibus Ma-
riae ex parte
saluatoris.*

Venite virgines ad virginem Mariam, & latamini. Ponite maledictionem præuaricationis, & benedictionem restaurationis assumite. Proiciite dolores quos Eua per serpentem accepit, & quos per Angelum Maria suscepit honores assumite. Pellite tristitiam concipientes, gemitus parturientis abiicite, ut solus vobis iste virginis filius dominetur. Venite virgines ad Vir-

*Omnes veni-
re debent ad
D. Virginē
Mariam.*

ginem, concipientes ad concipientem, parturientes ad parturientem, Matres ad matrem, venite lactantes ad lactantem, iuueniculæ ad iuueniculam. Ideo omnes istos cursus naturæ virgo Maria in domino nostro Iesu Christo suscepit, ut omnibus ad se confugientibus scæminis subueniret, & sic restauraret omne genus scæminarum ad se venientium, noua Eua seruando virginitatem, sicut omne genus virorū Adam nouus recuperat dominus noster Iesus Christus.

ARCADIVS ARCHIEPISCOPVS

Cypri vixit circa hac tempora.

Contigit virum quendam negotiatorem ciuitatis Antiochiæ periculoso angore animi detineri, id procurante maligno dæmone, diuque ita anxietate vrgeri, ut compressione anhelis spiritus pene illum suffocaret. Hic cum sanctum Simeonem adiisset, essetque eius deprecatione consecutus sanitatem, ita ut nullum videretur eatenus passus malum, in suam domum, regressus pro gratiarum actione erexit sancto illi imaginem in publico, & conspicuo omnibus ciuitatis loco, supra fores officinæ suæ. Vbi & miracula patrata sunt adeo ut infideles tandem sanctum & venerati sint, & crucis signo se armaverint.

*In vitam S.
Simeonis mi-
raculo 132.*

*Imago san-
cto Simeoni
erecta ad
quam mira-
cula patrata
sunt.*

VINCENTIVS LIRINENSIS

vixit anno 490.

Hæreticorum nequitiam ego duplici odio dignam iudico, vel quod hæreseos venenum propinare aliis non pertimescunt: vel eo etiā quod

*In Hæreseos
Hæretici om-
nes sanctos
despiciunt.*

sancti cuiusque viri memoriam tanquam sopi-
tos iam cineres prophana manu ventilant, &
quæ silentio sepeliri oportebat, rediuiua opi-
nionem diffamant.

PROCOPIVS CÆSARIENSIS

circa hæc tempora vixit.

*l. 1. hist.
Reliquie
sanctorum
salubres.*

Iustinianus Imperator cum grauius ægrotaret,
medicorum auxilio destitutus, relicta arte hu-
mana fiduciam vertit ad reliquias S. quatuor
Martyrum, qui olim quidem Rom. milites fue-
rant, sicque in summa necessitate veris opinio-
nibus adiutus est.

EVAGRIVS PRÆTOR

vixit anno 500.

*l. 1. hist. Ec-
clest. cap. 13.*

Theodosius Imperator reuocatis quæ fieri ius-
serat, sanctissimum Simeonem Martyrem pre-
catus est, vt pro se supplicaret, & oraret, bene-
dictionemque suam impertiret.

Idem.

Ibidem.

Ardaburius autem Orientalium exercituū dux,
vna cum militaribus ordinibus quos secum ha-
bebat & reliquis in ipsa Mandra constitutus
preciosissimum corpus beati Simeonis ne à vi-
cinis ciuitatibus abriperetur, custodiuit. Cum
maximis itaque miraculis, quæ in itinere quo-
que ædebantur sacrissimum illius corpus An-
tiochiã deportatur quod & Leo imperator ab
Antiochenis accipere petiit, ad quem Antioche-
ni preces obtinentes ad hunc modum scrip-
serunt. Quoniam ciuitas nostra muros non ha-
bet, sunt enim illi per indignationem deiecti,

*Miracula
ad Reliqui-
as S. Simeo-
nis.*

sacrosanctissimum corpus hoc adduximus, vt ^{Reliquia}
nobis & murus sit & munitio. Imperator igitur ^{sanctorum}
huiusmodi precibus motus, sacrum corpus il- ^{munitum}
lis reliquit. Multa autem illius ad nos vsque ^{sunt ciuita-}
seruata sunt, cuius etiam sacrum verticem cum ^{que cist.}
multis sacerdotibus vidi, cum celeberrimus
Gregorius Episcopatu fungeretur, & Philippi-
cus preciosas sibi sanctorum reliquias ad cu-
stodiam Orientalium expeditionum mitti pe-
teret.

Idem.

Factum est Antiochiæ D. Ignatio adytum sa- ^{l. c. 16.}
crum & delubrum sanctum, quod olim Ty-
chæum fuit, suntque sacræ illius reliquiæ cum
sacra pompa vehiculo in ciuitatem illatæ, & in
templo reconditæ, vnde & publicum festum &
communis omnium lætitiæ ad nostra vsque
tempora, per Gregorium sacerdotum princi-
pem magnificentius instituta celebrantur. Sunt
autem ista ob eam causam facta, quod ex loco <sup>Festum S.
Ignatij.</sup>
Deus sanctorum memorias honorari voluit. <sup>Memoria
sanctorum
honoranda
sunt.</sup>

Idem.

In Calchedonia Bithyniæ constructum est san-
ctæ Euphemie Martyri templum. Hic locus æ- <sup>Templū
Cassa S.
Euphemie.</sup>
ditus est, sub tecto sublimatus, sicut illinc volen-
tibus Martyribus supplicare, & sacris adesse li-
ceat. Intra testudinem verò ad Orientem ady-
tum est decenter ornatum, in quo sacro-san-
ctæ Martyris reliquiæ, in vrna quadam oblon-
ga ex argento admodum scite fabricata con-
duntur. Quæ vero miracula ab hæc

lima Martyre, temporibus quibusdam edantur, cunctis est Christianis manifestum.

S. PAVLVS ARCHIDIACONVS

Neopolitanus vixit anno 520.

Vita S. Mariae Aegyptiace Senex Zozimas lachrymis pedes S. Mariae Aegyptiacae mortuae abluens, & multipliciter effusa prece, exorans pro omnibus eam nunc amplius deprecari, operuit terra corpusculum adstante Leone: & in Cœnobium reuersus cum cuncta quae viderat, narraffet, admonuit vt cum timore & amore magnaque fide celebrarent beatissimae huius transitus diem.

Festum S. Mariae Aegyptiace

S. BENEDICTVS ABBAS CASSI-

nensis floruit anno 530.

Cap. 14. suae Regulae Festiuitates Sanctorum In sanctorum Festiuitatibus sicut diximus dominico die agendum, ita agatur: excepto quod Antiphonae vel lectiones ad ipsum diem pertinentes dicantur.

Scholion ex Tractatu Cardinalis de Turre cremata in hanc regulam.

Imprimis adnotat morem Ecclesiae de sanctorum festiuitatibus. Haec autem celebrantur primo vt eis vicem rependamus, quia ipsi iam celebrant festum de nobis, gaudentes cum Angelis dei super vno peccatore poenitentiam agente. Secundo quia eos honorando rem nostram agimus: nam eorum festiuitas nostra est. Vnde Apostolus. Omnia nostra sunt, nos autem Christi. Charitas enim omnia facit communia. Tercio vt habeamus eos intercessores pro nobis: 4 vt eos imitemur. 5, Vt securius spem nostram

in deum eleuemus, quod & mortales homines celo fruantur, & quod eos honorando etiam Deum honoremus: 7 vt eorum intellecta pulchritudine & munditia, confundatur homo de peccatis & immundiciis suis.

S. GREGORIUS PAPA VIXIT

anno 530.

Serenitas vestrae pietatis religionis studio, & sanctitatis amore conspicua, propter eam quae in honorem sancti Pauli Apostoli edificatur Ecclesiam, caput eiusdem sancti Pauli, aut aliud quid de corpore ipsius suis ad se iusionibus, à me precipit debere transmitti. Sed haec facere nec possum nec audeo. Nam corpora sanctorum Petri & Pauli Apostolorum tantis in suis Ecclesiis coruscant miraculis atque terroribus, vt neque ad orandum, sine magno illuc timore possit accedi.

Idem.

Sanctorum Apostolorum virtutem, quos toto *Ibidem* corde & mente diligitis, non ex corporali praesentia, sed ex protectione semper habebitis.

Lib. 3. Epist. Endict. 12. Epist. 30 ad Constantium Augustam

QVORVM

OMNIUM QVOD RE-
CENTIVS FACTVM EST, MILLE
nos annis præcessit.

Ex quarti libri Regum Cap. 13.

Contigit ante Christi aduentum annis 857.

Helisæi ossa
suscitant
mortuum.

Ortuus est Helisæus, & sepe-
lierunt eum. Latrunculi autem
de Moab venerunt in terram
in ipso anno. Quidam autem
sepelientes hominem viderunt
latrunculos, & proiecerunt
cadaver in sepulcro Helisæi. Quod cum
tetigisset ossa Helisæi reuixit homo, & stetit su-
per pedes suos.

Ex D. Epiphania Cypri Episcopo
Contigit ante Christi aduentum annis 613.

Lib. de visis
interitu Pro-
phetarum.

Hieremias Propheta Anathothides, apud Taph-
nas in Ægypto à plebe lapidibus obrutus occu-
buit. Iacet vero in eo loco sepultus, quo dudum
Pharao rex habitauerat, quamobrem Ægyptij
postea magna eum religione colebant, vbi plu-
ribus officiis ab illo se adiuuari cognouerunt.

Aspides enim & vndarum bellæ (quas Ne-
phod appellant Ægyptij, Græci verò Croco-
dilos) eos interimentes, postulationis Hieremiæ
beneficio ex illis finibus sunt profligati, nec tã
aspidum furor quam ex flumine ratione pari be-
stiarum insidiæ. Quique vel hodie adhuc fide-
les reperiuntur, eodem in loco supplicare con-
sueuerunt, & sumpto puluere moribus aspi-
dum medentur, ferè quoque aquarum hinc au-
fugerunt.

Hieremie
beneficio æ-
gyptij libe-
ratur ab in-
sensis bellis

Pulueris rel-
iquiarum s.
Jeremie vir-
tus.

Ex eodem Contigit ante Christi aduentum annis
755. & anno mundi 3266.

Esaias tumultatus est sub quercu Rogel iuxta
transitum aquarum, quas olim Ezechias rex ob-
struxerat, cum eas vndas peruias efficeret. Fon-
tem quippe deus Soleam causa Prophetæ effe-
cit, quoniam priusquam moreretur pusillum
precatu est vt vndas illic effingere dignaretur.
Et confestim demisit illi cælitus aquam vi-
uentem, vnde sortitus est locus appellationem
Siloam, quod si quis interpretetur, sonat demis-
sum. Eoque ad hodiernum vsque diem aqua e-
ructatur clanculum quo significetur mysteriũ.
Cæterum quandoquidem Esaiæ Prophetæ istud
acceptum referunt, in perennem huius rei me-
moriam populus accurate Prophetã isthuc solo
cum honore & gloria reddidit, vt per eiusdem
intercessionem, in consummationem vsque se-
culi, aquæ eiusmodi fructus impetretur, cui sci-
licet vsum referebant acceptum.

*Ex eodem aliud Contigit circa annum mundi 3347
& ante Christum 621.*

Propheta Ezechiel populo obiecit prodigium, cum precatus esset ad amnem Chobar. Quod videlicet cum deficerent vndæ fluminis eius, falcem desolationis sperare deberent in finibus terræ, & quando exundaret fluuius ille id signum esse reditus in Ierusalem, & contigit illud. Etenim in terra Sphyriorum vir pius ille sepultus iacet. Multiq̄ue ad monumentum eius confluunt ad precationem, & obsequium. Sane quando tanta eo frequentia vnâ ad monumentum eius conueniunt, formidant Chaldæi ac metuunt ne illum auferant, quapropter egredientem comitantur & reducunt. Effecit verò Propheta consistere hic fluminis vndas, quo terga darent filij Israël trans ripam. Cæterum Chaldæorum aliquot audaciores populum ponè prosequi tentabant, qui quidem ad vnum omnes submersi sunt.

EX NICEPHORO CONTIGIT

anno domini 48.

*lib. 2. Hysto-
ria Ecclesia-
stica c. 22.*

*De cōductu
corporis S.
Mariæ Vir-
ginis.*

Ad diuæ virginis Mariæ corpus plurima sunt miracula. Cæci namque, præter spem expectationemq̄ue omnem, oculis suis solem cernunt, surdis auditus suus datur, claudi gressus recipiunt: & vt semel dicam, omne morbi genus a tactu solo prorsus cedit & profugit. Deinde cereis ardentibus prælatis, & vnguentis floribusq̄ue sparsis, atque Angelis cœlitus pheretrum vel præeuntibus, vel stipantibus, vel etiam con-

sequentibus,

sequentibus, diuinis patribus & Apostolis mirifica quadam carmina concinentibus, intellectualis illa atque spiritalis arca, ex syō in Gersemani Apostolicis eam gestantibus manibus fertur. At enim in hanc tantam læticiam, molestem & durum quiddam incidit, quod silentio prætereundum non sit. Quum enim diuinum illud tabernaculum, ita vt dictū est, ad Gersemani portaretur, vbi dei genitrix sepelire se mandauerat. Iuda inuidia tabescentes, quum occultare non possent, cum qui in mentibus eorū fouebatur, liuoris affectum producit. Inter quos alius quidam confidentior, furibundusque magis (erat autem ex sacerdotum ordine) cum sacrum tabernaculum portaretur, impetu quodam præter rationem percitus, in id ferebatur, humi prosternere sacram illam arcam, atque pessundare in animo habens. Sed enim vindicta nequaquam moratur. Namque ab vlnis manus illius recisæ, ex pheretro depēdent. At quæ diuina natiuitate sua, lætitia habitabilē orbem omnem repleuerat, ne in obitu quidē cuiquam molestia aut ærumnæ alicuius causa futura erat. Porro is cui hoc contigerat, quum malus quidem, sed tamen non prorsus desperatus & incurabilis esset, pœnitentiæ ritè præstitit remedium: & quoniam manus quas non habebat, protendere nequit, lachrymas profert, & simul cum ea respicientiæ disciplina, cura quoque adest. Pheretrum enim consistit, & manus ad refectionem, vnde deciderant accommodatæ.

*Cerei arden-
tes.*

*S. Mariæ
infferat se
sepelire in
Gersemani*

*Indeis corp⁹
B. Mariæ
rapere telam
tibus manus
ab vlnis res-
cenduntur.*

*Amfensum
Iudæi pecca-
tum suum.*

(Petri id iussu factum) confestim pristinum statum suum recuperant. Vbi autem ad Getsemani peruentum est, sepulturae quidem illa, filium imitata traditur: per illum autem ad diuina tabernacula, ad ipsum scilicet Paradisum, vbi & vitae arbor consita est, ratione ea, quam qui hæc fecit, Deus nouit, transfertur.

Ex eodem aliud Contigit circa annum Domini 52.

Lib. 2. histo. ecclesiast. ca. 42.

Sancti Matthæi sacrum tabernaculum in aureo repositum lecto, ipsendidisque inuolutum vestibus, palatio Fuluianus infert. Idque arcæ ferreæ, plumbo insuper communitè inclusum, demittere in mare iubet, hoc sic cogitans. Si is, qui illud ab igne conseruatum tutatus esset, ab vndis quoque vt in ferrea vrna positum supernataret, vindicaret, se diis suis omnibus repudiatis, vni quem ille prædicasset Deo, per pietatis cultum seruiturum. Quum ergo ita in mare proiiceretur, statimque diuina id cælitus gubernate manu in littore rursus exponeretur: populus vniuersus vrbe effusus, Platone Episcopo prætereunte, hymnis laudibusque à Matthæo prædicatum concelebrat Deum.

Ex Abdia primo Babylonis Episcopo contigit eo tempore.

Lib. 7. hist. Apostolica.

Cum Hirtacus Æthiopiae Rex nulla consequi ratione posset vt Ephigenia sibi copularetur,

fecit circumdari ignem prætorio, in quo cum Virginibus Christi commanens, Domino suo die noctuque famulabatur. Sed cum per circuitum ignis arderet, apparuit Angelus Domini, cum Matthæo Apostolo, & dixit: Ephigenia firma esto, & noli expauescere hos ignes ad illum enim, à quo tibi sunt suppositi reuertentur. Igitur cum per gyrum prætorij sanctæ Ephigeniæ flammæ perstreperent, excitauit Deus ventum validissimum, & mutauit omne illud incédium à domo virginis suæ, & ita cōsumpsit palatium Hyrtaci, vt non inde potuerit aliquid ex facultatibus liberari. Ipse autem Hyrtacus cum suo filio vnico vix euasit: sed melius fuerat, incendio interiisse. Cæterum filium eius vehemensissimus mox dæmon impleuit, qui illum cursu rapidissimo ad Apostoli Matthæi sepelcrum adducens, à tergo manibus ab ipso diabolo colligatis, confiteri eum paterna crimina compellebat. Ipsum autem Hyrtacum elephantibus vulnera, à capite vsque ad vltima pedum vestigia ligauerant. Quod cum medici curare non possent, ipse in se gladium ponens, illi incubuit, digno supplicio: vt qui à tergo Apostolum domini percusserat, ipse à recto seipsum stomacho perforaret.

*Apparuit
te S. matthæo
ignis excitauit.*

*Dæmoniacus
fateatur potentiam S. matthæi.*

Pæne eos sequuntur qui S. Matthæi honori iniurauerunt.

Ex eodem Aliud contigit anno Domini 55.

Cum Mesdei regis Indiae filius correptus esset à dæmonio, nec quisquam qui eum sanaret, posset inueniri, successit huiusmodi Mesdeo sententia

lib. 9. hist. Apost. Collo appensa terra super quam.

*iacuerant re-
liquie S.
Thomae apo-
stoli sanat
demoniatum.*

tia, vt diceret: Vado & aperio sepulcrum, & tol-
lens ossa de corpore Apostoli, suspendam filio
meo, & curabitur. Ascendebat igitur secum
cogitationes Mesdeus ad montem, & reuelavit
ei se Thomas, dicens: In viuentes non credidi-
sti, & in mortuos credis? Sed ne timeas, misere-
bitur & tui Dominus Iesus, & exhibebit tibi
viscera misericordiae suae, propter bonitatem
suam. Verum vbi ascendit Mesdeus, referato
sepulcro, ossa inuenire non potuit: quia iam-
pridem reliquias sanctas, quidam de fratribus
rapuerat, & in vrbe Edessa sepelierant. Ea tamen
quaeq; rex in sepulcro reperit, humi, vel ster-
coris, supra quae iacuerant reliquiae Apostoli,
auferens Mesdeus, & alligans filio suo ait: Cre-
do tibi Christe nunc, quia recessit à me ille qui
hominum turbat affectus, ne ad te visendum
summa properatione contendam. Itaque vbi
suspendit illa puero, statim sanatus est ex illa ho-
ra: & factum est gaudium magnum inter fra-
tres, super cōuersione regis, ad regem caelestem
Christum Iesum, cui honor & gloria, in perpe-
tua secula, Amen.

*Conuersio ve-
gis Mesdei
per miraculū*

EX D. LINO S. PETRI DIS-
*cipulo successore contigit anno
domini. 71.*

Cū Marcellus ad sepulchrū S. Petri vigilaret, &
ardenti eius desiderio fleret (statuerat enim in
vita sua non separari à doctoris sui amanti simi

sepulchro) venit ad eum beatus Petrus. Quem
videns Marcellus & contremiscens, illi veloci-
ter assurrexit, stetitque ante eum. Cui ait bea-
tus Apostolus. Frater Marcelle, non audi-
uisti vocem domini dicentis, Relinque mor-
tuos sepelire mortuos suos. Et Marcellus ait:
Chare magister audiui. Tunc Petrus ad eum:
Noli ergo quasi mortuus mortuum videaris se-
pelisse, flere: sed tanquam viuus viuenti & gau-
denti melius conlatare. Relinque mortuos se-
pelire mortuos suos. Tu autem, vt per me didi-
cisti, vade, annuncia regnum dei. Quod cum

*Suffragia s.
Petri post
mortem.*

gratia multa, cunctis fratribus Marcellus indi-
cavit, & suffragiis sancti Petri, ex omni parte fides
credentium à deo patre confirmata est, in nomine
domini nostri Iesu Christi, & in sanctificatione
sancti spiritus.

EX EODEM ALIVD CONTI-
git circa id temporis.

*Lib. de pas-
sione s. Pau-
li.*

D. Paulus ligans sibi de Plautillae maphorte o-
culos, in terra vtrumque genu fixit, & collum
tetendit. Spicularor verò in altum brachia ele-
uans, cum tota vi percussit, & caput eius absci-
dit. Quod postquam à corpore praecisum fuit,
nomen domini nostri Iesu Christi Hebraicè
claravoce personuit: statimque de corpore eius
vnda lactis in vestimenta militis exiliuit, & po-
stea sanguis defluxit. vitta verò qua sibi liga-
uerat oculos, cum eam quidam rapere vellent,

*S. Paulus
Roma de
collatur.*

*Vitta qua
velatus fue-
rat Paulus à
Deo assum-
pta.*

*Odor com-
probat reli-
quiarum ve-
nerationem.*

non comparuit. tanta etiam odoris suavitas fra-
grauit, & lucis immensitas in momento illius
decollationis cælitus ibi emicuit, vt mortalium
oculi splendorem illum sufferre, & humana lin-
gua narrare nequiverit odorem. Videntes au-
tem omnes qui aderant, *gratiam dei in beato apo-
stolo*, admirati sunt valde, laudantes & confiten-
tes per multam moram Dominum Iesum Chri-
stum æternum & inuictum regem, quem præ-
dicauerat magnificus doctor & magister gen-
tium Paulus. Reuertentes verò qui iussi fue-
rant accelerare interfectionem eius, peruene-
runt ad portam ciuitatis, vbi inuenerunt Plau-
tillam, laudantem & glorificantem dominum
in omnibus quæ audiuit & vidit per sanctum e-
ius Apostolum. Et interrogauerunt eam cum ir-
risione, cur caput suum non operiret de ma-
phorte quam præstiterat Paulo. Quæ accensa
calore fidei, cum magnanimitate respondit. O
vani & miseri, qui credere nescitis quæ oculis
videtis, & manibus atrectatis. Verè enim ha-
beo eundem quem illi porrexeram *pannum, de in-
fusione sanguinis sui preciosum*. Nam de cælo veni-
ens innumerabilium candidatorum caterua comi-
tatus, illū mihi veracissimus retulit. Et repen-
dens gratiam pro benignitate in eum habita, di-
xit: Tu mihi Plautilla in terris obsequium præ-
stitisti, ego tibi quam primum ad regna pergen-
ti, officiosissimè obsequar. In proximo nanque
pro te reuertar, & tibi regis inuicti gloriam de-
monstrabo. Et extrahens Plautilla pannum à si-

*Preciosa ve-
liquia.*

nu, roseo perfusum sanguine, illis ostendit. Qui
nimio pauore correpti, gressu concito perre-
xerunt ad Cæsarem, quæ viderant & audierant
nunciantes.

Mira Visio ex eodem. 3.

Longinus denique, Megistus, atque Acestus, si-
cut eis constituerat Apostolus, primo mane ve-
nientes ad sepulchrum eius, viderunt duos vi-
ros orantes, & *in medio eorum stantem Paulum*. Qui pertimescentes in visu admirabili, horruerunt, & reformidauerunt accedere propius.

*Oratio effusa
coram S.
Paulo.*

Ex Sofomeno Contigit anno 436.

Quæ singulis & quomodo in Michaelo, seu Ec-
clesia djuo Michaeli archangelo dicata, quæ in
dextra parte navigantium à ponto Constanti-
nopolim sita est, miracula contigerint narrare
longum est. Quæ verò prouenerint Aquilino
nobis noto, & in causis forensibus socio, par-
tim ab eo audiens, partim ipse cognoscens ne-
cessario pandam. Cum cum ardentissima febris
rubris cholæ mota comprehendisset, æstuan-
ti poculum dederunt medici, quod euomit:
moxque cum vomitu diffusæ cholæ superfi-
ciè vultus eius simili sui colore tinxerunt. Quæ-
obrem quicquid comederet & biberet, euo-
mebat. Cùmque hoc diu pateretur, nec esca ad
nutrimenta proficeret, hærebat ars medico-
rum: & dum morti vicinus esset, iussit suis vt
se ad locum hunc ducerent credens aut illi se
mori, aut langore priuari. Iacentique per noc-

*Febricitans
delatur in ec-
clesiam S.
Michaelis
sanatur.*

Item diuina virtus apparens præcepit, vt quicquid comederet, in huiusmodi potionem tingeret, quæ esset ex pipere & vino & melle confecta. Quo facto ab egritudine liberatus est: quippe cū medicis ratione medicinæ videatur esse contrarium calida pocula cholericis exhibere.

EX SANCTO-AMBROSIO

contigit anno domini. 310.

Sermone de
S. Agnete.

B. Agnes
cū mulier vir-
gibus pa-
rentibus ap-
paret.

Constantia
Constantini

Dum parentes beatæ Agnes (martyris) assiduis pernoctationibus vigilarent ad tumultum eius, vident in medio noctis silentio exercitum virginum, quæ omnes auro textis cycladibus indutæ, cum ingenti lumine præteribant: Inter quas vident beatissimam Agnem simili veste fulgentem, & ad dexteram eius agnum niue candidiorem. Hæc itaque cum viderent parentes eius & qui simul erant, stuporem mentis incurrunt. Sed beata Agnes rogat beatas virgines parumper gradum figere. Et stans parentibus suis dixit, videte ne me quasi mortuam lugentis, sed congaudere mihi & congratulamini quia cum his omnibus lucidas sedes accepi. Et illi sum iuncta in cælis, quem in terris posita tota animi intentione dilexi. Et his dictis pertransiit. Hæc visio publice ab omnibus qui viderant quotidie vulgabatur. Vnde factum est vt post aliquantos annos ad Constantiam Constantini filiam hoc factum ab his qui viderant narrare-

tur. Erat enim ipsa Constantia virgo prudentissima, sed ita obsessa vulneribus, vt à capite vsque ad pedes nulla membrorum pars libera remansisset. Accepto autem consilio, spe recuperandæ salutis venit ad tumultum martyris nocte & licet pagana, tamen credula animi intentione preces fideliter fundebat. Quod dum faceret, repentina somni suauitate corripitur. Et vidit per visum beatissimam Agnem talia sibi monita, præferentem: Constante æge Constantia, & crede dominum Iesum Christum filium dei esse Saluatorem tuum, per quem modo consequeris omnium vulnere quæ in corpore tuo pateris sanitatem. Ad hanc vocem Constantia euigilat sana, & sic sana, vt nec signum in eius membris alicuius vulneris remaneret. Reuersa igitur ad palatium sanissima, facit gaudium & patri suo Augusto, & fratribus suis imperatoribus. Coronata ciuitas tota fit lætitia militantibus atque priuatis, & vniuersis audientibus hæc. Infidelitas gentium confundeatur, & fides dominica lætatur. Interea patrem & fratres Augustos rogat vt basilica beatæ Agnes construeretur, & sibi illinc mausoleum collocari præcepit.

filia infirma
ad tumultum
S. Agnes
sanatur.

Visio con-
uertitur Cō-
stantia.

Basilica S.
Agnes ere-
cta.

EX GREGORIO NANZANZE-

no contigit anno 220.

Virgo quædam erat nobilis (Iustina) & decora, ob corporis elegantiam amore, propter mo-

Orat. in S.
Cyprianum
Martyrem.

*Virgo circū-
uenta magi-
cis artibus or-
vat s. Mariā
virginem &
arripitur.*

rum præstantiam æmulatione digna. Huius amore magnus captus est Cyprianus (antequam Christianam fidem amplexatus esset, cum & Magiæ totus incumberet). Ille igitur animam sanctam, & corpus non tangendum tentabat: sed nullo vrebatur internuncio, non muliercula aliqua iam pridem ad negotiū tale apta, sed dæmone quodam & corporis & voluptatum amatore. At illa postquam malum sensit ac infidias cognouit: Quid facit, & quid contra prauitatis molitur opificem? Omnibus aliis omisis ad Deum confugit, ac sponsum suum contra cupidinem execrandam protectorem facit: Virginem quoque Mariam rogauit vt periclitanti virgini opem ferret ieiuniūque ac humi cubationis pharmacum obiecit & cupidinum flamma est extincta, veritatis autem accensa vincit virgo, vincitur dæmon, tentator ad amatorem accedit, victum se prædicat, Cyprianus ad fidem conuertitur.

*Ex D. Hieronymo Contigit circa
annum. 388.*

*Tomo. 2. in
vita Hilario
nis eremite.
Corpus S.
Hilarionis
post decem
menses inte-
grum & fra-
grans.*

D. Hilarionem humo obrutum, ante urbē sepultum, quàm mortuum nunciauerunt. Quod postquam Palæstinæ sanctus vir audiuit Hæsychius, perrexit ad Cyprum, & simulans se velle habitare in eodem hortulo, vt diligentis custodiæ suspicionem accolis tolleret, cum ingenti vitæ suæ periculo, post decem ferè menses corpus eius furatus est. Quod Maioniam deferens, totis monachorum & oppidorum turbis pro-

sequentibus: in antiquo monasterio condidit, illæsa tunica, cuculla & palliolo: & toto corpore quasi adhuc viueret, integro: tantisque fragranter odoribus, vt delibatum vnguentis putares.

*Ex Paulino Episcopo contigit circa
annum 390.*

Quo in tempore sancti Nazarij martyris corpus, quod erat in horto positum extra ciuitatem, leuatum ad basilicam apostolorum, quæ est in Romana, transfudit Theodosius Imperator. Vidimus enim in sepulchro quo iacebat corpus martyris, (qui quando sit passus vsque in hodiernum diem scire non possumus) sanguinem martyris ita recentem, quasi eadem die fuisset effusus. Caput etiam ita integrum atque incorruptum cum capillis capitis atque barba, vt nobis videretur eodem tempore quo leuabatur, lotum atque compositum in sepulchro. Et quid mirum? quâdo quidem dominus hoc in Euāgelio antè promisit, quod capillus de capite eorū nō periret. Etiā odore rāto repleti fumus, vt omninū aromatum vinceret suauitatē. Leuato corpore Martyris, & in lectica cōposito, statim ad sanctum Celsum martyrē, qui in eodem horto positus est cum sancto sacerdote ad orationem perreximus. Nunquàm tamen illum antea orasse in eodem loco compertū habemus. Sed hoc erat signum reuelati martyris, si sanctus sacerdos ad locum ad quem nunquam antea fue-

*In vita S.
Ambrosij.*

*Corpus S.
Nazarij
martyris lon-
go tempore
post passionē
eius reperiū
velut recēter
mortuum.*

rat oratum, isser. Cognouimus tamen à custodibus loci ipsius, quod à parentibus illis traditum sit, non discedere de loco illo per omnem generationem & progeniem suorum, eò quod thesauri magni in eodem loco positi essent. Et verò magni thesauri, quos nò arugo neque tineae exterminat, neque fures effodiunt & furauntur, quia custos eorum Christus est, & locus eorum aula cœlestis est, quibus viuere Christus fuit, & mori lucrum. Translato corpore martyris ad Basilicam Apostolorum, vbi pridie sanctorum Apostolorum reliquiæ summa omnium deuotione posita fuerat, cum tractaret Episcopus, quidam de populo repletus spiritu immundo clamare cœpit se torqueri ab Ambrosio. At ille cõuersus ad eum ait: Obmutesce diabole, quia nò te torquet Ambrosius, sed fides sanctorum, & inuidia tua, quoniam illo vides ascendere homines vnde tu deiectus es. Nam Ambrosius nò scit inflari. Quò dicto, ille qui clamabat obmutuit, prostratusque in terram est, nec amplius vocem qua obstrepi posset, emisit.

*Ex eodem Aliud contigit
anno 400.*

*In eadem
vita.*

Sisnii etiam & Alexandri martyrum, qui nostris temporibus, hoc est, post obitum sancti Ambrosii in Anauuie partibus persecutibus Gentilibus viris martyrij coronam adepti sunt, cum reliquias Mediolanenses summa cum deuotione susceperunt, adueniente quodam ceco & referente cognouimus, qui eodem tacto lectulo in-

*cæcus contigit
loculi.
S. Sisnii &
Alexandri
martyrum vi-
sum recupera-
rat.*

quo sanctorum reliquiæ portabantur, lumen recepit, eò quod per visum noctis vidisset nauem appropinquare littori in qua erat multitudo ablatorum. Quibus descendentibus ad terram, cum vnum de turba precaretur vt sciret qui essent ij viri, audierit Ambrosium, eiusque cõsortes. Quo audito nomine, cum deprecaretur vt lumen reciperet audierit, ab eo. Perge Mediolanum, & occurre fratribus meis qui illò venturi sunt (designans diem) & recipies lumen. Erat enim vir (vt ipse dissecebat) de littore Dalmateno, nec se ante venisse in ciuitatem assererat, priusquam recto itinere reliquiis sanctorum occurrisset nondum videns: sed tacto loculo videre cepisse.

EX SEVERO SVLPITIO

contigit circa annum 400.

Paulus vir magni, postmodum futurus exempli, cum oculum grauius dolere cepisset, & iam pupillam eius crassior nubes superducta texisset, oculum ei Martinus panniculo contigit, priusquam que statim ei sanitatem sublato omni dolore restituit.

Ex eodem Aliud eo ferme tempore.

Refrigerius mihi testis est, mulierem profluuio sanguinis laborantem, cum Martini vestem (exemplo mulieris illius Euangelicæ) contigisset, sub momento temporis fuisse sanaturam.

*S. Martini
vestis contactu
fluor memor-
roissana sanatur.*

DE CVLTV

Vifo ex eodem.

*Vifo Agne
tu Thecla &
S Maria.*

Martinū nemo existimet fuisse mentitum .Di-
cam (inquit ille) vobis Sulpitio & Gallo, sed vos
quāso nulli dicatis: Agnes, Thecla, & Maria
mecum fuerunt, referebat autem nobis vultum
atque habitum singularum.

*Ex Augustino contigit ferē
anno, 424.*

*De ciuitat.
dei lib. 22. c.
8. ad marcel-
lium.*

Vir tribunitius Hesperius qui apud nos est, ha-
bet in territorio Fussalensi fundum Cubedi ap-
pellatum, vbi cum afflictione animalium & ser-
uorum suorum, domum suam spirituum mali-
gnorum vim noxiam perpeti comperisset, ro-
gavit, nostros me absente præsbyteros, vt ali-
quis eorum illud pergeret, cuius orationibus ce-
derent. Perrexit vnus, obtulit ibi sacrificiū cor-
poris Christi, orans quantum potuit: vt cessa-
ret illa vexatio: Deo protinus miserante cessa-
uit. Acceperat autem ab amico suo terram san-
ctam, de Hierosolymis allatā, vbi sepultus Chri-
stus, die tertio resurrexit: eamque suspenderat
in cubiculo suo, ne quid mali etiam ipse pate-
retur. At vbi domus eius ab illa infestatione
purgata est, quid de illa terra fieret, cogitabat:
quam diutius in cubiculo suo reuerentiæ causa
habere volebat. Fortè accidit, vt ego, & colle-
ga tunc meus Christus Symicensis Ecclesiæ Ma-
ximinus, in proximo essemus: vt veniremus, ro-

*Spirituum
reditis
missam ma-
lignos spiritus
terra sancta
appensa fugat
demones.*

SANCTORVM,

112

gavit, & venimus. Cumque nobis omnia retu-
lisset, etiam hoc petiuit, vt infoderetur alicu-
bi: atque ibi locus orationum fieret: vbi etiam
possent Christiani ad celebranda, quæ dei sunt,
congregari. Non restitimus, factum est. Erat ibi
iuuenis paralyticus Rusticanus, qui hoc audi-
ro, petiuit à parentibus suis, vt illum ad eum lo-
cum sanctum non cunctanter afferrent. Quò
cum fuisset allatus, orauit: atque inde continuo
pedibus suis saluus abscessit.

Aliud ante annum 420.

Victoriana villa dicitur, quæ ab Hippone regio
minus triginta milibus abest. Memoria Mar-
tyrum est ibi medio Canensium, Gervasij &
Prothasij: portatus est die eo quidam adole-
scens, qui cum de medio tempore ætatis equi-
um ablueret in fluminis gorgite, dæmonem in-
currit. Ibi cum iaceret, vel morti proximus, vel
simillimus mortuo: ad vespertinos illuc hym-
nos & orationes cum ancillis suis, & quibus-
dam sanctimonialibus, ex more domina posse-
sionis intravit: atque hymnos cantare cape-
runt. Quæ voce ille quasi percussus, excus-
sus est: & cum terribili fremitu altare appre-
hensum mouere non audens, sine non va-
lens, tanquam eo fuerit alligatus, aut fixus te-
nebat: & cum grandi eiulatu parci sibi ro-
gans, confitebatur vbi adolescentem, & quan-
do, & quomodo inuaserit. Postremò se e-
xitorium esse denuncians, membra eius singula

*Adolescens
fere mortuus
obfessus a dæ-
mone ad me-
moriam S.
Gervasij &
Prothasij sa-
natur.*

nominabat, quæ se amputaturum exiens minabatur atque inter hæc verba discessit ab homine. Sed oculus eius in maxillam fusus, tenui venula ab interiore quasi radice pendebat, totum quæ eius medium quod nigellum fuerat albicabat. Quo viso qui aderant concurrerant etiam alij, vocibus eius acciti: & se omnes in orationem pro illa strauerunt: quanuis eum sana mente stare gauderent, rursus tamen propter oculum eius contristati, medicum quærendum esse dicebant. Ibi maritus sororis eius, qui eum illud detulerat: potens est (inquit) deus sanctorum orationibus, qui fugauit dæmonem, lumen ei reddere. Tunc sicut potuit omnem lapsum atque pendentem, loco suo reuocatum, ligauit oratio: nec nisi post septem dies putauit esse soluendum. Quod cum fecisset sanissimum inuenitur. Sanati sunt illic & alij: de quibus dicere longum est.

Ex eodem, Aliud ante annum 425.

Hipponensem quandam virginem scio, cum se oleo perunxisset, cui pro illa orans presbyter instilauerat lachrymas suas, mox à dæmonio fuisse sanatam. Scio etiam episcopum semel pro adolescente, quem à dæmonio corruptum vidit, orasse. illum quæ illico dæmone caruisse.

Aliud eodem ferme tempore.

Erat quidam senex Florentius Hypponenis noster: homo religiosus & pauper: qui factoris se arte palcebat, casulam perdiderat, & vnde sibi emeret, non habebat: ad viginti Martyres, quorum

Virgo oleo benedicto peruncta à Dæmone e-ripitur. Dæmoniacus sanatur Episcopi precibus. Homo sartor Casula amissa recur-rens ad Mar-

quorū memoria apud nos est celeberrima, clara voce, vt vestiretur orauit. Audierunt eū adulescentes, qui forte aderant, irrisores: eum quæ discedentem exagitantem, prosequēbatur: quasi à martyribus quinquagenos folles, vnde vestimentum emeret, permissit. At ille tacitus ambulans, eiectum grandem piscem palpitantem vidit in littore, eum quæ illis fauentibus, atque adiuuantibus, apprehendit, & cuidam coquo Carchofo nomine, bene Christiano, ad coquinam conditariam, indicans quid gestum sit, trecentis follibus vendidit, lanam comparare inde disponens, vt vxor eius quomodo posset ei, quo indueretur, efficeret. Sed coquus conscidens piscem, anulum in ventriculo eius inuenit, mox quæ miseratione flexus, & religione perterritus, homini eum reddidit, dicens: Ecce quomodo viginti martyres te vestierunt.

Aliud contigit ante annum 410.

Ad aquas Tibilitanas Episcopo afferente proiecto, reliquias martyris gloriosissimi Stephani, ad eius memoriam veniebat magnæ multitudinis concursus & occurfus. Ibi cæca mulier, vt ad Episcopum portantem pignora sacra duceretur, orauit: flores, quos ferebat dedit, recepit, oculis admouit, protinus vidit. Stupentibus qui aderant, præibat exultans, viam carpens, & viæ duceim vltterius non requirens. Memorati memoriam martyris, quæ posita est castello Synicensi, quod Hipponenū coloniæ vicinum est: eiusdem loci. Lucillus Episcopus, populo præ-

tyres, eandem re: perit unde quod perdidit cōpēsete.

Mulier circa visum recipit ad memoriam S. Stephani.

*Fistula labo-
rās cōtactu
reliquiarū s.
Stephani sa-
natur.*

cedente, atque sequente, portabat, fistula cuius molestia iamdiu laborauerat, & familiarissimi sui medici, qui eam secaret, operiebatur manus illius piæ sarcinæ veſtatione, vbi sanctas attingit reliquias, repente sanata est. Nam deinceps in suo corpore non inuenit.

Aliud ante annum 420.

*Calculo labo-
rans ad me-
moriā s. Ste-
phani eripi-
tur.*

Eucharis præbyter ex Hispania Calamæ habi- tas, veteri morbo calculi laborabat, per memo- riam supradicti martyris, quā Possidius illò ad- uexit episcopus, saluus factus est. Idē ipse post- ea morbo alio præualeſcente, mortuus sic iace- bat, vt ei iam pollices ligarentur: opitulatione memorati martyris, cum de memoria eius re- portata fuisset, & super iacētis corpus missa ip- sius præbyteri tunica suscitatus est.

Ex eodem eodem tempore.

*Infidelis ba-
ptisma susci-
pit conuersus
precibus S.
Stephani.*

Fuit ibi vir in ordine suo primarius, nomine Martialis, æuo iam grauis, & multum à religio- ne abhorrens Christiana. Habebat sanè fide- lem filiam, & generum eodem anno baptizatū. Qui cum ægotantem multis & magnis preci- bus, & lachrymis rogarent, vt Christianus fie- ret, prorsus abnuuit: eosque à se turbida indigna- tione submouit. Visum est genero eius, vt iret ad memoriam sancti Stephani, & illic pro eo, quantum posset, oraret, vt Deus illi daret men- tem bonam, qua credere non differret in Chri- stum. Fecit hoc ingenti gemitu, fletu, & syn- ceriter ardente pietatis affectu: deinde abſce-

dens, aliquid de altari florum, quod occurrit tulit: ei que cum iam nox eſſet, ad caput posuit. Tunc dormitum est: & ecce ante diluculum cla- mat, vt ad Episcopum curreretur: qui mecum fortè tunc erat apud Hypponem. Cum verò audisset eum absentem venire Præsbyteros po- stulauit. Venerunt, & statim se credere dixit: admirantibus atque gaudentibus omnibus, ba- ptizatus est. Hoc quandiu vixit, in ore habe- bat: Christe accipe spiritum meum: Cum hæc verba beatissimi Stephani, quando lapidatus est à Iudæis, vltima fuisse, nesciret: quæ huic quoque vltima fuerunt. Nam non multo post etiam ipse defunctus est: Sanati sunt illic, per eundem martyrem tres Podagrici, duo ciues, peregrinus vnus. Sed ciues omnimodo: pere- grinus autem per reuelationem, quid adhibe- ret, quando doleret, audiuit: & cum hoc fecisset dolor continuo conqueiuit.

*Tres poda-
gryci sanati
per s. stepha-
num.*

Aliud circa idem tempus.

Audurus nomē est fundi, vbi ecclesia est, & in ea memoria Stephani martyris. Puerū quēdam paruulum cum in area luderet, exorbitantes bo- ues qui vehiculū trahebāt rota obtriuerunt, & confestim palpitauiť expirās. Hunc mater arre- ptum, ad eandē memoriā posuit, & nō solū reui- xit, verū etiā illeſus apparuit. Sāctimonialis quæ- dam in vicina possessione, quæ Caspaliana dicitur, cū egritudine laboraret, ac desperaretur, ad

*Puer obtri-
tus boum ro-
hiculo resta-
opertus quæ
reliquias s.
Stephani con-
tigerat, susci-
tatur.*

eandem memoriam tunica eius allata est: quæ antequam reuocaretur, illa defuncta est. Hac tamen tunica operuerunt cadaver eius parentes, & recepto spiritu salua facta est.

Aliud ante annum 420.

Filia Bassi
Veste operta
que reliquas
martyris ste-
phani conti-
gerat, à mor-
te soluitur.

Apud Hipponem Bassus quidam Syrus ad memoriam eiusdem martyris orabat, pro ægrota te & periclitâte filia, eoque secum vestem eius detulerat: cum ecce pueri de domo cucurrerunt, qui ei mortuam nunciarent. Sed cum orante illo, ab amicis eius exciperetur, prohibuerunt eos illi dicere, ne per publicum plâgeret. Quî cum domum redisset, iam suorum eiulatibus perforantem, & vestem filia, quam ferebat, super eam proiecisset, reddita est vitæ.

Aliud circa annum 415.

Rursus idem apud nos Hyreni cuiusdam colicetarij filius, egritudine extinctus est. Cùmque corpus iaceret exanime, atque aliis gementibus & plangentibus exequiâ pararentur, amicorum eius quidam inter aliorum cõsolantium verba suggessit, vt eiusdem martyris oleo corpus perungeretur. Factum est & reuixit.

Aliud contigit anno 424.

Super memo-
riam S. ste-
phani puer
defunctus
excitatur.

Itémque apud nos vir tribunitius Eleusinus super memoriâ martyris, quæ in suburbano eius est, ægritudine exanimatum posuit infantulum filium suum. & post orationem, quàm multis cum lachrymis ibi fudit, viuentem leuauit.

Aliud contigit circa annum 425.

Decem quidam fratres fuerunt, quorum se-

ptem sunt mares, tres fœminæ de Cæsarea Capadocia, suorum ciuium non ignobiles, maledicto matris recenti patris eorum obitu destitutæ, quæ iniuriam sibi ab eis factam acerbissimè tulit: tali pœna sunt diuinitus coërciti, vt horribiliter quaterent omnes tremore membrorum. In qua fœdissima specie oculos suorum ciuium non ferentes quaquauersum cuique ire visum est, toto penè vagebantur orbe Romano. Ex his etiam ad nos venerunt duo, frater, & soror, Paulus, & Pauladia: multis aliis locis miseria diffamante, iam cogniti. Venerunt autem ante pascha fermè dies quindecim: Ecclesiam quotidie ingredientibus, & in ea memoriam gloriosissimi martyris Stephani frequēbant, orantes, vt iam sibi placaretur Deus, & salutem pristinam redderet.

Frater & so-
ror precibus
ad S. stepha-
num suis à
deo tremore
liberantur.

EX AMBROSIO CONTIGIT

circa annum 390.

Notus homo est, publicis cum valeret mancipatus obsequiis, Seuerus nomine, Ianus ministerio. Deposuerat officium postquam inciderat impedimentum. Vocat ad testimonium homines quorum antè sustentabatur obsequiis. Eos iudices suæ visitationis accersit, quos habebat testes & arbitros cæcitatibus. Clamat, quia vt contigit fimbriam de veste martyrum, qua sacra reliquiæ vestiuntur, redditum sibi lumen sit. Nonne simile, illud est, atque illud quod in Euangelio legimus?

Lanius cæcus
contactu fim-
briae marty-
rum r̄ sum
recipit.

*Ex Augustino contigit anno 391.**Lib. de cura
pro mortuis
cap. 17.*

Mediolani apud sanctos Geruasium & Prothasium martyres expresso nomine, sicut defunctorum quos eodem modo commemorabant, adhuc viuum dæmones Episcopum confitebantur Ambrosium, atque ut sibi parceret obsecrabant, illo aliud agente atque hoc cum ageretur omnino nesciente.

*Dæmones vi-
gint apud se-
pultura.
S. Geruasij
et Prothasij.**Ex Paulino contigit anno 400.**In vita s.
Ambrosij.*

Donatus quidā Apher, presbyter tamen Ecclesiæ Mediolanensis, cum in conuiuio positus, in quo erāt nōnulli militares religiosi, detraheret memoriæ sacerdotis, aspernātibz illis, & deserētibus linguā nequā, subito vulnere percussus graui, de eodem loco in quo iacebat alienis manibus subleuatus, in lectulum positus est atque inde ad sepulcrum vsque perductus.

*DetraCTORIS
laudis s. Am-
brosij pœna.**In vita s. eu-
frosina.**Ex vitū Patrum contigit anno 390.*

Quidam frater vnum habēs oculum, osculatus est vultū S. Eufrosinæ cum lachrymis, statimq; ut eam tetigit, oculus eius ei restitutus est.

*Monoculus
restituitur at-
tactus. Eu-
frosina.**Vide lib. 3.**Damasce. de
imaginibus.**Vir cuius ser-
uatus**fuera mul. a**vim pecunia**ad imaginē**martyris cō-
uersus, tandē**quod amisit
recuperat.*

EX THEODORO EPISCOPO

Pentapoleos contigit ante annum 300.

Vir quidā de regionis illius primoribus, nomine Dion, qui multis donariis sancti martyris tēplū exornauit, insup & altare & ad id amictū ex argēti bracteolis affabre fecit. Huius viri vnus ē famulis, suffuratus pecuniæ nō exiguā vim, fugā sibi cōsuluit. Et fugā hanc nō est persecutus Dion, sed ad S. Martyris imaginē se cōuertens, ipsius similitudinem ac figuram impressit cere, suāque fide in S. Martyrem reiecta, eam affixit

ostio vestibuli sacræ ædis. Hac apposita, seruus quasi à quopiam instigatus ad se rediit, venitq; ad dominū suū, ac nihil eorū quę suppilarat, disperiit. Hoc igitur simul atq; rescuerūt omnes, in hodiernū vsque diē obseruant illius regionis incolę, aduers^o cōpilatores. & refugas famulos.

Ex Palladio contigit anno 350.

Ad Innocētium Abbatem aliquando adductus est nobis vidētibus adolescens quem inuaserat spiritus & paralytis, ut ego cum vidissem voluerim aperte matrem expellere eius qui fuerat adductus, desperans cum posse curari. Accidit autem ut interim veniens senex hanc videret adstantem, desidentemq; & eiulantē propter inenarrabilem calamitatem filij. Lachrymatus ergo præclarus senex & cōmotus visceribus, accepto adolescēte ingressus est in suū Martyriū quod ipse ædificarat, in quo sitæ sunt reliquię sancti Ioānis Baptistæ: & cū pro eo orasset vsq; ad horā nonā ab hora tertia, sanū reddidit adolescētē, & eodē die & paralytim expulit & dæmonē. Erat autē talis eius paralytis, ut spuens puer tergum suū conspueret. Ita erat inuersus.

*cap. 103. li-
storia sua
que dicitur
lausiaca.**Paralyticus
adolescens in
Martyrium
S. Ioannis
Baptistæ de-
latus, sana-
tur.**Ex Theodoro contigit circa domini annum 390.*

Theodosius magnus suo primum exercitu, cū se in ædiculam sacrā recepisset oraturus, mane cum galli cātare solent præter animi sententiam somno obrutus est: humiq; stratus videre visus est duos viros candidis vestibus, vectos albis equis, qui bono esse ipsum animo iuberent, & formidine pulsa cum illuxisset, armatum exercitum instructumq; educere ad pugnam,

*li. 5. historia
Ecclesiast.
cap. 24.*

*S. Ioānes E-
uāgelista &
Philippus
Apostolus
Theodosio
magno ap-
rentes, victo-
riam pollicē-
tur: quā &
tandem ob-
sēct.*

se enim missos opitulatores, propugnatoresque ipse esse que vnum Ioannem euangelistam, alterum Philippum Apostolum. Hoc viso conspecto à supplicando nō destitit imperator, sed maiore cum cura deum precabatur. Idem visum & militi cuidam oblatū fuit, qui cum cernitioni indicasset suo, adducitur ad tribunal, & mox ad ducem. Is rei nouitate motus, Imperatori nunciat: At ille, non mea, inquit, causa hoc iste vidit, ego enim promissionibus victoriae fidem habui. sed ne quis putaret hoc visum à me confictum esse, qui tantopere cuperem conflagrare: itaque & isti demonstrauit opitulatores Imperij mei, non testimonij autoritas deesset narrationi meae. Quare omni formidine abiecta propugnatores & principes belli sequamur, neque quisquam, victoriam pugnantium multitudinem asstimet, sed ductorum consideret quisque potentiam. Hæc & apud milites locutus, confirmatis omnium animis copias de morte produxit. Tyrannus quoque de procul conspecto hoste, quem pugnaturum cerneret, suos instruit, ipse collem occupat, iuberque duces viuentem, victumque Imperatorem sibi adducere. Sed etsi hostes Theodosianos numero superarent, cum pugna vtrinque fieret coorta vis venti hostibus contraria, auerit sagittas illorum & balistas ac hastas, neque vllius reliquus erat, neque legiones, vel sagittarij, vel funditores, nocere regis poterant copiis: quinetiam illatus puluis ingens in ora hostium oculos ape-

rire non sinebat, cogebatque defensionem palpebrarum ad oppugnatos illos adducere. At regius miles nullo affectus tempestatis tantæ detrimento, confidenter ad cædem hostium grafabatur. Qua re animaduersa, & perspecta diuina opitulatione, abiectis armis ad petendam salutem hostes conuertebantur. Quam leni animo rex concedens, celeriter adducere ad se tyrannum imperat. Ibi illi procurrentes ad tumulum, quem tyrannus insiderat eundem victum adducunt, qui & tandem capite truncatus est.

EX GEORGIO ALEXANDRI.

no contigit circa annum. 400.

Cum delatae essent apud Comanos S. Ioannis Chryostomi reliquiae, vir erat cuius pes præmorulus fuerat à serpente, qua ex re claudicabat. Hic sane iugiter alsidebat Ecclesiae foribus stipem emendicans: Exurgens igitur cepit & ipse vna cum omnibus procidere sanctarum reliquiarum venerationi. Sane è sepulchrali panno laciniam siue frustulum accepit, quo & pedem in-

In vita.

S. Ioannis

Chryostomi

Claudus ar-

tactu panni

sepulchralis.

S. Ioannis

Chryostomi

sanatur.

noluit claudicantem, & ecce confestim atque è vestigio pedem suum expandit sanum effectum, quasi nullum vnquam sensisset dolorem. Exiit ac prodiit ad Ecclesiam, quaquauersum hinc illinc cursitans, Deo gloriam ac laudem rependens, imitator illius quondam claudj factus, asfidentis speciosa portæ, qui & per Apostolos Petrum & Ioannem integræ sanitati restitutus est.

Ex eodem aliud contigit circa idem temporis.

Ibidem.

Podagra & chirogra laborans attulit. P. rnas. Ioan. Chryso. nomi conuassit.

Turbæ Constantinopolitanæ introducunt quendam podagra & chirogra laborantem, qui plurimo tempore non quieverat ambulare super terram, nõ etiam quiduis suis manibus tenere: sed gestabatur, & parte multo maxima vitæ sic conuersatus degit. Arctissime enim obtortuerant & adstricti pedum manuumque digiti, eiuſque brachia retortida erant, & instar arundinis arefacta. Hunc collocarunt secus conditorium, siue vnam sancti Ioannis Chrysoſtomi. At ille cum profluuio lachrymarum plena nitens fide inclamans dicebat: Pater sancte respice ad hanc meam humilitatē. Vide obsecro qua conflictet tribulatione. Necessitatem, morbi istius qui me circumſider & vndique cingit, attendito. Deum pro me fac orem, qui nullo non tempore per te innocatus curat & medetur, vt suo munere gratuito mihi impartiatur sanitatem. Hæc cum dixisset, primoribus pedum ac manuum suarum digitis, attigit vnam reliquiarum, & ecce hora eadem pedibus instaurata est sanitas, ac in integrum restituta. Exurgens autem ac rectè insistens pedum plantis, manus in super suas expandit super vnam, eamque exosculabatur cum effusione lachrymarum obsecrans, sibi vt perfectam medelam conferret. Exemplo manus ipsius pristinæ incolumitati de integro restitutæ sunt, quin etiam digiti sunt obeundo priori officio instaurati. Ille nulla non parte corporis sanus effectus, deo rependebat gloriam,

ac benedicebat, sanctiq; eius prædicabat gratiã.

Ex S. Victore Vicenſi Episcopo

contigit anno 450.

Nobis quondam beatus Faustinus Burtiuitanus Episcopus attestatus est, cæcam quandam mulierem illuminatam fuisse in sepulcro S. Martyrum, vbi ipse aderat præſens.

Ex eodem aliud.

Cũ in mare venerabilia corpora sanctorũ Martyrum septem clericorum tyrannus Vandalicus iactari iussisset, illico quod contra naturam est equoris eadem hora illæsa corpora pelagus littori reddere maturavit. Nec ausum fuit, vt moris est, triduana dilatione in profundo detinere, ne præcepto dominico minime pareretur. Ad quod miraculi genus & ipse tyrannus licet impœnitens, vt fertur, expauit. Gaudens autem quæ aderat multitudo corpora sanctorum Martyrum diligenti tradidit sepulturæ.

Ex Eutagio prætoro contigit circa annum domini 500.

Vidi sacrum S. Simeonis verticē, qui sub Theodosio iuniore vixerat. Et quod mirabile erat, capilli capitis nondum corrupti, sed perinde salui atque incorrupti erant, atque fuerat cum adhuc in viuis esset, & inter mortales conuersaretur. Denique cutis in fronte licet corrugata, & emortua esset, erat tamen adhuc integra: & ex dentibus plures, qui manibus hominum nondũ erant violenter exēpti, ipso aspectu prædicabant qualis ac quantus homo dei fuerit sumeõ.

li. 1. perſec.

Africa.

Cæca mulier

illuminatur

in sepulcro s.

martyrum.

Lib. 4. perſec.

Africa.

Corpora san-

ctorũ in ma-

re iactata na-

tant.

Li. I. ca. 13.

S. Simeonis

vertex longo

post eius mor-

tem tempore

mansit incor-

ruptus.

Ex eodem.

lib. 2. cap. 3.
Tumba s.
Euphemia
stillas medi-
cas remittit.

Tumba preciosa illa in qua sacrosanctę sunt reliquię S. Euphemię Martyris, stillas emittit, quę locum illum bene fragranti odore adimplent, qualem nulla habet mortalium consuetudo. Neq; enim similis est ei qui ex pratis floridis prouenit, neque ei qui ex fragrantissimis aromatibus emittitur, neque talis est, qualem vnguentarius aliquis facere queat, sed peregrinus & superexcellens, virtutem suam quā producit, ex ipsa martyre accipiens & exhibens.

EX NICEPHORO CALLISTO

Contigit circa annum 480.

Ecclesi. hist.
lib. 15 c. 25.
Pulcherrima historia.
Occasio construendi templi
D. Virginis
Marię.

Leo nondum Imperator cū in loco matri Dei consecrato post menia Constantinopoleos stadio vno deambularer: vbi olim fons limpidissimus fuerat, tum autem dumis & sentibus inuis, in hominem cęcum tota via errantem incidit, & vicem eius miseratus manu eum duxit, oculi ei vicem pręstans, gressumque eius per loca plana dirigens, si quid in itinere spinarū aut duri esset, quod incedentem offendere posset, remouit. Et iam itinere aliquanto confecto, prope cęnosum hunc locum venerant: (quo fons delitescerat) cęcusque ille siti plurimum conficiebatur, & quin concideret parum aberat, ita humor omnis in eo æstu vehementissimo exauerat. Itaq; Leoni valde institit ab eo, quę crebrius contendit, vt siti eius mederetur, & vię laborem in vmbra quapiam aliquantulum recrearet. Erat hoc inenarrabilis cognitio-

Leo adhuc
privatus cę-
cum hominē
in via ducēs
in fontē mi-
visiū p̄cidit.

nis, & sapientię dei, quę mirifice omnia instituit. Ille igitur misericordia erga pauperem motus, densam sylvam omnem perlustravit: & si quis aquę humor ibi scateret, scrutatus est. Vt verò post fatigationem multam infecta re ad illum rediit, & anxie admodum quiriraretur quod misero illi in tali casu nihil solatij conferre posset: vocem incredibilem pręter opinionem omnem ex alto ad se delatam audit, quę diceret. Non ita anxietate te macerari oportet Leo, Ecce aqua prope est. Proinde noua hac voce cęcōsternatus, denuo vndam inquirere institit. Sed & ipse cęcus prorsus fuit. Circum eam enim versabatur, minime tamen eam videbat: quod & sylvę densę opacitas ei obstaret, & cęnum profundius illum inde remoueret. Quapropter partim indignans, quod quem manu duxerat cęcus eam ærumnam pareretur: partim vocem eam in animo fixam considerans, & aquam rursum inuestigans, denuò eam ipsam exaudit suauē quiddam, & facerem cęlitus sonantem vocem. Nam & de nomine eum compellauit, & Imperialem dignitatem primo quoque tempore ei aduenturam certo denunciauit, ita inquiring: Leo Imperator densum hunc & vmbrosū locum ingressus, turbidam aquā hauri, eaq; sitim hominis ægri refice: & limum cęnosum manibus cape, quo cęci oculos inungas. Quę verò sum dudum hunc obrinens locum, eo que me oblectans, mox scies. Tu fac vt ædem hic mihi sacram construas, in qua identi-

Vox è calo
delata.

Leo cęcitus
Imperii p̄-
missum.

Templi de-
genitrici cę-
dere iubetur.

*Magna D.
Virginis ma-
ria potestas.*

*Cacus fontis
cano oblitus
beneficio D.
Virginis ma-
ria illumina-
natur.*

*Lutum oculis
salutare.*

*Structura te-
mple virginis
matri.*

dem verfer, & suauiter deambulem in qua eti-
am precantibus omnibus, locumque hunc cum
ardore & fide certa adeuntibus, optata prestem
omnia. Neque quidquam est prorsus quod mi-
hi aduerferetur, & non continuo potestati meæ
cessurum sit, etiam si demon sit, aut morbus qui
omnem superet medicinam, aut aliud quidquam
quod factura non sim, dummodo rectè pieque
sit petitum. Verbis eis Leo parens cænum &
vndam ad cæcum parum id iam curantem, vt in
quo spiritus propè extinctus esset, attulit: & o-
culos eius luto, non secus atque seruator illius à
natiuitate cæci, liniuit: deinde etiam aquam præ-
buit oculos atrectanti. *Ecce autem maiestas &
magnificentia tua, ô Dei genitrix se exhibet, & mi-
sero illi aqua turbida, & lutum Siloe fit.* Confestim
enim visum recipit, & diurnas abiicit tene-
bras, oculos præter spem omnem solem, seu po-
tius cænum & lutum inspiciens. Sicuti namque
sol primùm, qui visui lucem primus dat, ab eo
conspicitur: sic tum lutum quod lumen illi sub-
ministrat, primùm ab eo est conspectum.
Qua in re illud etiam admirandum fuit. Nam
quod oculis valentibus maxime aduerfatur, id
tum natura & vi sua deposita, salutare est factum.
Leo postea pro eo atque ei Dei genitrix præ-
dixerat, ad Imperiale sublarus fastigium, statim
pro tanto illius in se beneficio, ei gratiam re-
pendit. Et loco eo repurgato, & fontis vena al-
tissimè inuestigata & restituta, quidquid erat
cæni & terræ aggestæ eiiciendum curauit: &

fonte ipso circumquaque structura solida pro-
be munito, delubrum Dei matri construxit, &
ædificium ipsum supra fontem statuit.

*Ex eodem Contigit anno
domini 452.*

Cum Calchedonense concilium in templo S.
Euphemie martyris celebraretur, in Eutychem
& Dioscorum, spiritui sancto & egregiis illis vi-
ris qui conuenerant, placuit: vt decretum cuius-
que fidei in libello describeretur, & controuer-
sæ iudicium atque derisio laudatissimæ marty-
ri & virgini Euphemie committeretur. Itaque
immaculato & sacro corpori eius, velut sine-
ro iudici, Orthodoxi & rectam sententiam ob-
tinentes, simul & qui aliter opinarentur fidei
sue arbitrium committentes, vtrique seorsim
fidei formulam in libellum suum relatum, &
chartam vtramque clausulis atque sigillis ob-
firmatam ad Martyris pedes deposuere. Et no-
cte proxima precationibus consumpta, postri-
die venerunt, & monumenti operculo remo-
to, spectaculum nouum rectoque indicio di-
gnum conspexere. Nam orthodoxorum recte-
que sentientium libellus perquam tenaciter vi-
etricis illius Martyris manibus continebatur:
alter autem tanquam res vana & nullius precij
ad pedes illius proiectus iacebat.

*Lib. 15. hist.
Ecclesia. c. 5.*

*Cause cath.
& heret.
iudicium co-
mittitur sa-
cro corpori.
S. Euphe-
mie marty-
ris.*

*Ex Procopio Cesariensi contigit circa
annum domini. 527.*

*Lib. 1. hist.
Iustinianus
Imperator,
appositis ip-
sius Genu-
bus S. marty-
ri reliquiis,
sanitati con-
festim resti-
tuitur, qui
fuerat breui
moriturus.*

Iustinianus Imperator cum grauitè ægrotaret adeo vt iam moriturus à medicis videretur accessit ad Irænes templum. Ibi reconditæ sunt reliquiæ iam olim virorum sanctorum quatuor: qui cum Romani essent milites in duodecima legione descripti fuerant, quæ in vrbe Æmenia Melitene quondam fuerat constituta. At-
gitur cum lapidè illic foderent, arculam inue-
nerunt scriptis quibusdam significantem quod
horum reliquias virorū contineret. Quas nunc
in apertum protulit Deus, qui ad id vsque tem-
pus de industria earum videbatur oblitus. Nam
Iustinianus tum forte grauitè ægrotabat, quia
rheuma in genua prolapsum graui cruciatu vi-
rum conficiebat. Cuius rei ipse potissimum sibi
causa fuerat. Nam diebus omnibus qui Pascha-
lia festa præcedunt quæ ieiunia nuncupantur,
dura quadam victus ratione vsus erat, quæ non
modo in rege absurdâ esset, verum etiam in ho-
mine quouis in repu. quoquomodo versanti.
Duobus enim diebus perseuerabat absque vilo
cibo, idque cum è lectulo summo mane surge-
ret, vigilaretque pro repub. semperque & ope-
re, & sermone negotia publica pertractaret ma-
tutinus ac meridianus, nec interim noctu cessa-
ret. Nam cum cubitum iuisset profunda iam no-
cte, surgebat non multo post, veluti stragulis o-
neratus, & quando cibum sumeret, à vino &
pane cæte. carne esculentis abstinebat, ac her-
bas duntaxat escitabat, easque syluestres, longo
tempore sale atque aceto maceratas: potusque
illi

illi erat duntaxat aqua. Nec harum tamen re-
rum satietas illum capere vnquam, sed cum appa-
reret conuiuium, hisce gustatis edaliis quæ ei
conuenirent. Deinceps abstinebat, quum non
dedisset naturæ quod satis erat. Hinc igitur in-
ualefcens morbus, medicorum auxilium supe-
rat. Interea verò quum de illis reliquiis au-
disset, relicta arte humana, fiduciam ad eas ver-
tit, atque in summa necessitate veris opinio-
nibus adiutus est. Quum enim sacerdotes arcu-
lam genibus imperatoris imposuissent, confe-
sti in morbus exauit, vi pulsus ab eorum cor-
poribus quæ Deo seruiant. Cū quidem non
ambiguum Deus Optimus Maximus signū re-
rum futurarum ostendit. Oleum enim repente
effluens ex sacratis illis reliquiis, scaturiensque
super arculam, pedes ac vestes regias quæ pur-
pura rotæ constabant, perfudit. Ideòque vestis
sic oleo pefusa seruatur inter opes regias, velu-
ti testimonio futura de his rebus quæ illic con-
tingerunt.

*Oleum me-
dicū effluens
ex S. reli-
quiis.*

ORATIO F.

**THOMAE BEAV-
XAMIS CARMELITÆ**
ad omnes sanctos.

Ode dicolos tetraſtrophos.

*Ad d. Vir-
ginem ma-
riam.*

Infectus vitis, aucupio ducis
Captus tartarei, te genitrix dei
Te regina poli, ſtetibus irrigans
Os, mentem, atque animam peto.
Ne me deſpicias, ne lachrymabilem
Indignumque tuo ſubſidio licet,
Expellas: refugus caſta per vbera,
Suxit quæ altitonans deus:
Te te per varias ſollicitudines,
Per ſuſpiria: perq̄, anxia pectora,
Cum natus lacero corpore ſpiritum
Patri redderet edita:
Te per gaudia, quæ filius intulit
Deiſto rigidi principe tanari,
Exoro alma parens: ne procul exulem
Expellas, potius faue.
Circumuenta dolis, ut laqueum ſtruis
Senſit virginea durius in doli,
Te iuſtina petit, te domini vocas
Matrem, te decus Ætheris:

Effunditque preces, nec mora vinculis,
Et duris Sathana ſoluitur artibus:
Immo qui veneris captus erat nodis,
Chriſti colla dedit iugo.
En me tot laqueis implicitum vide
Cæli ſtella micans, lampade flammei
Phœbi lucidior, celſior omnibus
Virgo calitibus, Cherub,
Cunctiſq̄, Angelicis ſulcidior choris,
Peccati tenebris, & lue ſquallidum
Ne me deſpicias, ſed prece filio
Oblata miſerum iuua.
Quæſo ſperge comam ſidereum decus:
Chriſti accende gregem, dira caliginum,
Et quam tetra agitant nubila ſchiſmatum,
His ſurgatque periculis.
Errantem hoc pelago, pulſam aquilonibus,
Aduerſis que notis dirige calitus
Cymbam: quæ ſcopulis eruta ſit tua,
Et portum teneat prece:
Et vos calicolum ſancta phalanx, Deus
Ante erecta poli cæſa cacumina,
Libratum medio quam ſtrueret ſolum,
Quos ſeſe voluit ſrui.
Vos exercitus, & ſidere a agmina,
Matutina ſacras Aſtra canentia
Laudes, Ætherei principis, Angeli,
Victores Cacodæmonum:
Cuſtodes hominum, ſpiritus ignei
Nunquam non vigiles, virginei duces:

*Ad ſ. An-
geſos.*

Vestris auxiliis pellite debili
Instantem Sathanam mihi.

*Ad Prophe-
ias & Pa-
triaribus.* Vos primi proceres, vobisque Prophetico,
Qui Christi è Maria prima crepundia,
Qui miracula, qui dogmata spiritui
Spectatis, ab utrumque trucem.

Et te praeo sacer, Melliflui tuba

*Ad d. Ioan-
nem bapti-
stam.* Verbi, qui Dominum Matre reconditus
Nosti, terrigenis sanctior omnibus,
Pro me: funde preces deo.

*Ad Apo-
stolos & dis-
cipulos.* Vos Christi comites, vos flumini duces
Mundi, Discipuli, vos quoque Martyres,
Qui tormenta, rogus, vincula, carceres
Passi: quibus gladii truces,

*Ad marty-
res.* Accesse quoque faces, atque tyrannica
Cessent furia supplicia & minae:
Vt firmata fides, puraque veritas
Et caelo fieri videra.

Quorum vox melior personuit neci
Cum vos pacificas traideret hostias
Tortor, qui in madido sanguine puluere,
Poenas de fratre postulans.

Vos tersa charites, vos Eros extulit
Caelo, vos rapidus zelus, & incluta
Vos dilectio, qui in flumina mergere
Sed nec perdere mors potest.

*Ad s. Vir-
gines.* Ad vos confugio supplicius fero
Et vota, & tremuli naufragi pectoris,
Errantisque animae dura pericula:
Vt vestra eripiar prece.

Vos Matris comites, quae dominum tulit
Calique artificem, virgineum decus:
Quae diram illumini carnis, & horrida
Vicistis veneris dolos.

Nec vos deliciae, dira cupidinum
Sentina, illecebrae, Crassa procacitas,
Nec mulserunt ioci, nec petulantia
Inferni stimuli ducis.

Sed casta à teneris, & stabiles viro
Christo, ecce attigitis siderum inbar,
Inserta Angelicis atque Phalangibus
Diuinum canitis melos.

Vos pulsate Deum, propitium mihi
Sponsam, cuius amor pectoribus sacer
Vestris haesit, ut his sordibus erui
Et carnis stimulus mea.

Possim, redde: vos suauiloqui Patres
Qui verbo assiduo nunc violentiam
Fudistis Sathanae, nunc mala dogmata
Sectas, schismata, murmura,

Et qui suppositas voce calumnias
Vicistis, melior quo reuiresceret
Doctrina: ò vitium classica clangere
Docti, nos vitium vetus,

Et radice mala torridus obruit
Vermis, schismata nos, seditionibus
Et mendacia nos plena miserimus,
Collectumque gregem obsident.

Nostrum praesidium sitis, ut Aethere
Tandem propicio, tecti Adamantina

Q iij

*Ad s. Docto-
res & Pa-
stores.*

Sicut pelle, feras rumpere machinas
Posimus, Sathana & minas.

*As monas-
chos.* Vos olim nemorum lustra per obstita
Per rupesque cauas, & iugis saxea,
Hirsuti trucium pelle animantium
Asceta, Aetherea domus

Nunc ciues, fragilem vasta per aquora
Nauem praesidia dirigite, integris
Tandem ut nauigiis fortiter occupens
Portum siderae domus.

*Ad omnes
sanctos.* Vos omnes superum flammiferi Chori,
Quos dilectio, quos plenius imbuit
In languentia nos membra charis, quibus
Praesio est cunctis freme fauor:

Summum orate Deum, fundite supplices
Ter votiuâ precum thura, & odoribus
Aspersas phyalas porrigite, ut mihi
Concedat veniam Deus.

Me purget, foueat, protegat, erigat
In sublime bonum, nec scopulis maris
Allidi, aut volucrum cantibus atteri
Sirenum, aut Borcalibus

Permittat furis me ruerè: O sacra
Pro me sponde Phalanx, pro grege Candidi
Christi, ut dira lues, sanâque schismatum
Florentum illuuias cadat.

*Istorum tem-
porum dira
calamitas ex
citata ab
Hagioma-
chis.* Ecce impuri Athei templa, sacerrimas
Vrnas, Calituum dignaque nominis
Argumenta, solo spargere Gnostici
Certant, & miseri student

Vos tandem eruere ex pectoribus virum:
Ac si cum superum nomina raserint,
Summo bella Ioui durius inferant,
Expungantque memoriam
Supremi artificis: sed prohibet minas
Ille hic omnipotens, monstra tot horrida
Qui verbi resono fulmine contudit:
Vestra hoc impediunt preces.
Ne permittite nos in Sathana manus
Deduci, aut miserum perfidia iugum
Imponi, adueniat sed trepidantibus
Nobis aetherem fauor.

A M E N.